

1925 - 2020

95

Lecie

Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego

The 95th Anniversary of the Polish Peoples' Home Association

Windsor Ontario Canada

95
Polish Peoples'
Home Association
Let's Celebrate

**Inauguracja 95-lecia
Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego
w siedzibie organizacji, Domu Polskim.**

Uroczystość odnowienia sztandaru i jego przekazanie młodemu pokoleniu jako symbol ciągłości i zmian pokoleń.

The Inauguration of the 95th Anniversary of the Polish Peoples' Home Association at the headquarters of the organization, the Polish Home (Dom Polski Hall).

The banner renewal ceremony and its symbolic transfer to the younger generation as a symbol of continuity and sign of generational change.

Prezes Zarządu Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, Małgorzata Holec (z prawej) i Wiceprezes Joanna Glen ze wzruszeniem i dumą przekazują sztandar Stowarzyszenia urodzonemu w Kanadzie, młodemu, polonijnemu pokoleniu. Młodzieżową Grupę reprezentują (od lewej): Vanessa Udron, David Posala, Olivia Glen i Michael Slusarczyk.
Zdjęcia: Leszek Rudowski.

*President of the Polish Peoples' Home Association Margaret Holec (right) and Vice President Joanna Glen (left), with emotion and pride, pass the Association's banner to the Canadian-born, young Polish generation. The Youth Group is represented by (from the left): Vanessa Udron, David Posala, Olivia Glen and Michael Slusarczyk.
Photos by Leszek Rudowski.*

1925 – 2020

95 Lecie Stowarzyszenia
Polskiego
Domu Ludowego

The 95th Anniversary of the Polish Peoples' Home Association

Iwona Barbara Litwin – EDITOR

Wydawca | Published by:
Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego, 2020
The Polish Peoples' Home Association, 2020

Główni sponsorzy druku książki | Our Major Print Book Sponsors:

Konsulat Generalny
Rzeczypospolitej Polskiej
w Toronto

Consulate General of the Republic of Poland in Toronto

Polonia Centre (Windsor) Inc.

© Copyright 2020 Litwin Publishing
All rights reserved
litwinpublishing.com

Tytuł | Title
95-lecie Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego
The 95th Anniversary of the Polish Peoples' Home Association

Wydawca | Publisher
Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego
The Polish Peoples' Home Association

Adres | Address
1275 Langlois Avenue
Windsor, ON N8X 4L6
Canada
Tel. | Ph.: 519-254-1639
E-mail: info@polishclubwindsor.ca

Redakcja | Editorial office

Redaktor prowadzący | Editor-in-chief
Mgr | M.Sc. Iwona Barbara Litwin – praca w czynie społecznym | work in voluntary service

Przygotowanie graficzne | Graphic design
Monika Kalicki & Marta Soszynski – praca sfinansowana dzięki | work founded through:
Canada Summer Jobs 2020 & 2021 – program for youth
Piotr Korolewski – Przygotowanie graficzne oraz skład do druku | Graphic design & Typesetting

Projekt okładki | Cover design
Bartosz Szafarowski – bartek@bartweb.eu
– praca sfinansowana przez | work sponsored by Litwin Associates

Druk | Printed
Curry Reprographics Ltd.
3340 Mannheim Way
Windsor, ON N8W 5J9
curryrepro.com

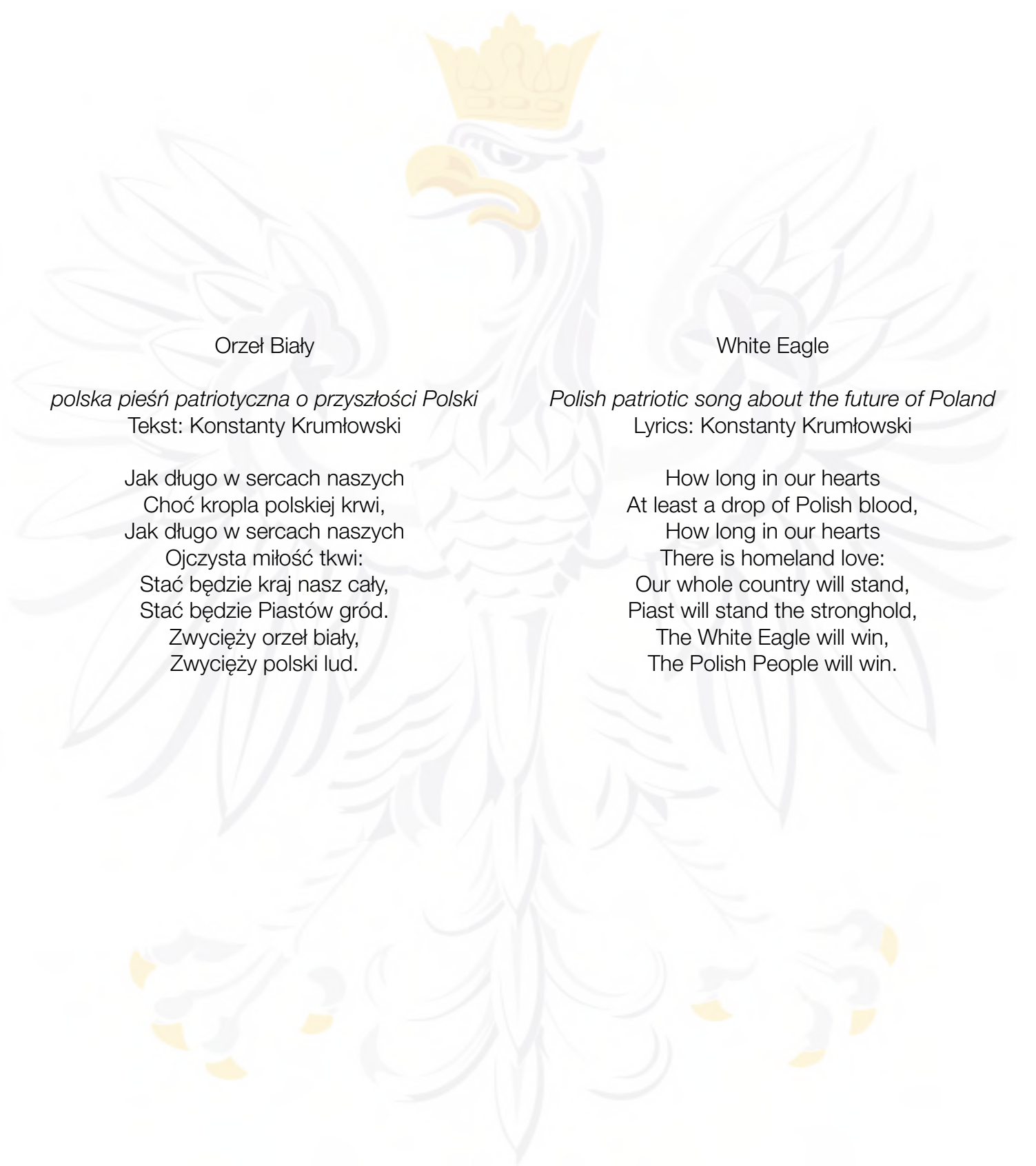
ISBN 978-83-9655507-0-5

E-book: <https://www.polishclubwindsor.ca/anniversary-books>

To my beloved children Antonina, Adriana,
Alexander, Frederic and Francis,
and their great friends – the next generation of
the Polish-Canadian community
in Windsor-Essex
– wherever you go, always be proud of your
roots and heritage and hold strong to the values
and beliefs of those who left their home
in Poland to make the journey to Canada
to build a new home here in this land.

- *Iwona (Yvonne) B. Litwin*

Orzeł Biały

polska pieśń patriotyczna o przyszłości Polski

Tekst: Konstanty Krumulowski

Jak długo w sercach naszych
Choć kropla polskiej krwi,
Jak długo w sercach naszych
Ojczyzna miłość tkwi:
Stać będzie kraj nasz cały,
Stać będzie Piastów gród.
Zwycięży orzeł biały,
Zwycięży polski lud.

White Eagle

Polish patriotic song about the future of Poland

Lyrics: Konstanty Krumulowski

How long in our hearts
At least a drop of Polish blood,
How long in our hearts
There is homeland love:
Our whole country will stand,
Piast will stand the stronghold,
The White Eagle will win,
The Polish People will win.

Spis treści | Table Of Contents

Listy gratulacyjne | Special Greetings

Prime Minister of Canada, Justin P. J. Trudeau	8
Premier of Ontario, Doug Ford	9
Consul General of the Republic of Poland to Toronto, Krzysztof Grzelczyk	10
Member of Parliament of Canada, Irek Kusmierczyk	11
Senator of the Republic of Poland, Józef Zając	12
Mayor and City Council of Windsor, Ontario, Drew Dilkens	13
Father Mitchell (Mieczysław) S. Kamiński, Holy Trinity Parish	14
Polish Ursuline Sisters	16
Councillor Chris Holt, Ward 4, City of Windsor	17
Chair of the World Polonia Council – Teresa Berezowska	18
President of the Fundation Morze Kultury, Iwona Wiśniewska-Salamon	19

Artykuły | Articles

Przesłanie Prezesa Zarządu SPDL Message from the President of the PPHA Board – <i>Małgorzata Holec</i>	20
Słowo od Redaktora Note from the Editor – <i>Iwona B. Litwin</i>	23
Dom Polski, dlaczego Ludowy? Why is it the Polish Peoples' Home? – <i>Iwona B. Litwin</i>	27
Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego w latach 1925-2020. Lista obecnych członków SPDL w 2020 r. Presidents of the Board of the Polish Peoples' Home Association from 1925 to 2020. List of current members of the PPHA in 2020 – <i>Iwona B. Litwin</i>	31
Publikacje dokumentujące historię działalności organizacji Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego Publications documenting the activities of the Polish Peoples' Home Association – <i>Iwona B. Litwin</i>	38
Remont budynku na Polskiej Plaży The Polish Beach Club Renovation – <i>Marek Litwin</i>	43
Po raz pierwszy w historii: przystanek „Polska Wioska na Plaży” w Karuzeli Narodów 2020 The Very First Polish Beach Village Stop at the Carrousel of the Nations (Carrousel@Home 2020) – <i>Iwona B. Litwin</i>	47

Współpraca Domu Polskiego z YMCA The Polish Peoples' Home Association's Partership with the YMCA – <i>Heather Torti, the YMCA of Southwestern Ontario</i>	49
DOM POLSKI: Przeszość, Teraźniejszość i Przyszłość Dom Polski: Past, Present, and Future – <i>Ryszard A. Kuśmierczyk</i>	51
Wspomnienia o Domu Polskim Memories of Dom Polski – <i>Irek Kusmierczyk, Member of Parliament, Windsor-Tecumseh</i>	54
Związki mojej rodziny z Domem Polskim przez trzy pokolenia Reminiscing: My Family's Connections to Dom Polski Through Three Generations – <i>Francine Sala</i>	57
WSPOMNIENIA MEMORIES of Dom Polski – <i>Daniel Vnukowski, Concert Pianist</i>	60
Wywiad Interview: Rodzina Kaniewskich i Jan Kaniewski jr., czołowa postać Stowarzyszenia Domu Polskiego – rozmowa z Panią Berthą (Kaniewski) Onuch The Kaniewski Family and Jan Kaniewski Jr., Leading Figure of the Polish Peoples' Home Association – A Conversation with Ms. Bertha (Kaniewski) Onuch – <i>Iwona B. Litwin</i>	63
Początki Domu Polskiego Dom Polski's Beginnings – <i>Peter Sawicki</i>	69
95. Rocznica Działalności Polskiej Szkoły w Windsor 95 th Anniversary of the Polish School in Windsor – <i>Peter Sawicki</i>	76
SPDL Grupa Młodzieżowa PPHA Youth Group – <i>Michael Slusarczyk</i>	82
Dom Polski dla Młodego Pokolenia The Importance of Dom Polski for Young Polonia – <i>David Makarczyk</i>	84
Zespół „Polskie Nadzieje” – rodzina Zalewskich z Windsor The “Polskie Nadzieje” Group – the Zalewski Family from Windsor – <i>Dorota, Mariusz, Julia, Marysia, and Michał Zalewski</i>	86
Wywiad Interview: Z Polesia do Kanady oraz moja praca społeczna dla Domu Polskiego – rozmowa z komendantem Piotrem Basem From Polesie to Canada, and My Social Work for the Dom Polski – A Conversation with Commandant Peter Bas – <i>Iwona B. Litwin</i>	88
Polski Orzeł w Windsor – renowacja The Polish Eagle in Windsor – Renovation – <i>Andrzej Siniarski</i>	92
Historia Polskiego Orła Wojskowego A History of the Polish Military Eagle – <i>Andrzej Siniarski</i>	94
Historia działalności społecznej Domu Polskiego na przykładzie losów polskiej rodziny A History of Dom Polski's Community Service Through the Experience of One Polish Family – <i>Victor Wolanski</i>	96

Wybory Miss Polonia w Domu Polskim. Ku czci Janiny i Jana Wilków Miss Polonia Contest at the Dom Polski Hall. In Honor of John and Jennie Wilk – <i>Iwona B. Litwin</i>	99	Polski Klub Towarzyski w Windsor The Polish Social Club of Windsor – <i>Alina Jaworska-Sobiesiak & Richard Chelstowski</i>	128
Dom Polski we wspomnieniach Marii Filarskiej i Barbary Murawskiej Dom Polski Hall in the Memories of Maria Filarski and Barbara Murawski – <i>Maria Filarska</i>	100	Polsko-Kanadyjskie Stowarzyszenie Biznesmenów i Profesjonalistów w Windsor The Polish Canadian Business and Professional Association of Windsor – <i>Jerry Barycki</i>	132
Historia polonijnych wystaw Karuzeli Narodów – Polska Wioska A History of the Polish Carrousel of the Nations Exhibitions – Polish Village – <i>S. Anna Maria Fidor, S. Maris Komorska & Danuta Gnat Siniarska</i>	102	Polsko-Kanadyjskie Stowarzyszenie Studentów w Windsor The Polish Canadian Students' Association – <i>Suzanne Sawicki</i>	134
Wystawy Karuzeli Narodów – „Polska Wioska” w latach 2010-2019 Carrousel of the Nations – Exhibitions of the “Polish Village” in 2010-2019 – <i>Danuta Gnat Siniarska</i>	104	Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej (SWAP) Placówka 126 w Windsor The Polish Canadian Veterans Association, Post 126 – <i>Arleta Sziler</i>	136
Działalność charytatywna Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, Windsor, Ontario – <i>Iwona B. Litwin</i>	106	Zespół Pieśni i Tańca Tatry w Domu Polskim The Tatra Song and Dance Ensemble at Dom Polski – <i>Maria Kulesza</i>	141
Organizacje polonijne w Windsor we współpracy z Domem Polskim (kolejność alfabetyczna) Polish Organizations in Cooperation with Dom Polski (in Alphabetical Order)	107	Związek Harcerstwa Polskiego (ZHP) w Windsor, Kanada The Polish Scouting Association in Windsor, Canada – <i>Zarząd Koła Przyjaciół Harcerzy (KPH)</i>	144
Federacja Polek w Kanadzie, Ogniwo 20 w Windsor The Polish Canadian Women's Federation in Windsor, Branch 20 – <i>Arleta Sziler</i>	108	Związek Polaków w Kanadzie (ZPwK) Grupa 20 The Polish Alliance of Canada Branch 20 – <i>Halina Roznawski</i>	148
Karuzela Narodów – Polska Wioska w Windsor The Polish Village of Windsor (Carrousel of the Nations) – <i>Maria Kulesza</i>	112	Wywiad Interview: Jak kotylionowy bal, to w Domu Polskim! Rozmowa z Panią Idalią Rappe A Cotillion Ball? It Should Be at Dom Polski! A Conversation with Ms. Idalia Rappe – <i>Iwona B. Litwin</i>	150
Klub Sportowy „Polonia” w Windsor i Dom Polski The Windsor's Polonia Sports Club and Dom Polski – <i>Zarząd Klubu Sportowego „Polonia”</i>	116	Artykuły Articles	
Klub Wędkarski „Polonia” w Windsor The Windsor Polonia Fishing Club – Dom Polski – siedziba S.P.D.L. – <i>Jerzy Wnukowski</i>	118	Nasi stali bywalcy: Pani Róża w towarzystwie Pana Antoniego Our Regular Visitors: Ms. Rose Accompanied by Mr. Anthony – <i>Iwona B. Litwin</i>	156
Kongres Polonii Kanadyjskiej, Okręg Windsor-Chatham The Canadian-Polish Congress, Windsor-Chatham Branch – <i>Jerry Barycki</i>	120	Gościnnie na scenie Domu Polskiego – artyści z Polski w fotorelacji Guests from Poland on Dom Polski Hall's Stage – <i>Iwona B. Litwin</i>	162
Polonia Centre (Windsor) Inc. The Polonia Centre (Windsor) Inc. – <i>Halina Roznawski</i>	121	Gymnastics by Marika Ejnesman – <i>Marika Ejnesman</i>	166
Polonia Park The Polish Canadian Centre Association (Polonia Park) – <i>Albert Flis</i>	125	Biblioteka Polska „Kukułka” “Kukułka” Polish Library – <i>Ewa Gudrymowicz-Schiller</i>	167
		Pan Józef Kawala i Pani Janina Wasiluk: zasłużeni członkowie SPDL Mr. Jozef Kawala & Ms. Janina Wasiluk: Distinguished Members of Dom Polski – <i>Izabela Lech</i>	170
		Kalendarz wydarzeń Event Calendar – <i>Katarzyna Piotrowska</i>	172
		Podziękowanie dla Darczyńców i Sponsorów Thank you Note to Donors and Sponsors – <i>Zarząd SPDL/PPHA Executive Board</i>	176

Province of Ontario

By the Honourable

LINCOLN GOLDIE,

Provincial Secretary

To all to whom these Presents shall Come
Greeting

Whereas *The Ontario Companies Act provides that with the exceptions therein mentioned the Lieutenant-Governor may by Letters Patent create and constitute bodies corporate and politic for any of the purposes to which the authority of the Legislature of Ontario extends:*

And Whereas *by the said Act it is further provided that the Provincial Secretary may under the seal of his office have, use, exercise, and enjoy any power, right, or authority conferred by the said Act on the Lieutenant-Governor:*

And Whereas *by their Petition in that behalf the persons herein mentioned have prayed for a Letters Patent constituting them a body corporate and politic for the due carrying out of the undertaking hereinafter set forth.*

And Whereas *it has been made to appear that the said persons have complied with the conditions precedent to the grant of the desired Letters Patent and that the said undertaking is within the scope of the said Act.*

Patent nadany Stowarzyszeniu Polskiego Domu Ludowego przez władze prowincji Ontario w 1925 r.
Certificate of registration given to the Polish Peoples' Home Association by Ontario Government in 1925

PRIME MINISTER • PREMIER MINISTRE

November 7, 2020

Dear Friends:

I am pleased to extend my warmest greetings to everyone taking part in the 95th Anniversary Dinner Gala in Dom Polski.

Since it was founded in 1925, the Polish Club Windsor has been committed to building and sustaining Polish heritage in Windsor-Essex. This milestone offers a wonderful opportunity to celebrate your organization's many accomplishments and to set goals for the future.

I would like to thank the members of the Polish Club Windsor and all the volunteers for organizing this event. Your organization stands as an important reminder that our country is made stronger not in spite of our differences, but because of them.

Please accept my best wishes for a memorable anniversary celebration and continued success.

Sincerely,

The Rt. Hon. Justin P. J. Trudeau, P.C., M.P.
Prime Minister of Canada

I am pleased to congratulate the members of the

POLISH PEOPLES' HOME ASSOCIATION

on the occasion of your

95th Anniversary

Best wishes to the members of the Polish Peoples' Home Association as you mark two important milestones – the association's 95th anniversary and the 90th anniversary of the Dom Polski Ludowy in Windsor.

Your service and commitment over the years has helped to make this community and our province a better place.

Congratulations again, and I wish you many more years of success.

Legislative Building, Toronto
November 7, 2020

Doug Ford
Premier

Konsulat Generalny
Rzeczypospolitej Polskiej
w Toronto

Toronto, 29 lipca 2020 r.

**Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego
w Windsor**

Szanowni Państwo,

Z okazji 95-lecia działalności Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego w Windsor, proszę przyjąć moje gratulacje oraz najserdeczniejsze życzenia z okazji znamienego jubileuszu.

Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego w Windsor od momentu powstania w 1925 r. aktywnie działa na rzecz szerzenia patriotyzmu wśród Polonii kanadyjskiej. Począwszy od trudu pierwszych członków organizacji, którzy nie szczędzili sił, aby utworzyć miejsce spotkań w Windsor dla polskich imigrantów, po aktywne działania w trakcie II wojny światowej (zbiórki pieniędzy; dostarczanie lekarstw i żywności dla polskich żołnierzy; w 1941 r. Dom Polski był również kwaterą główną i ośrodkiem rekrutacyjnym dla Wojska Polskiego w Ameryce Północnej), po dzień dzisiejszy Stowarzyszenie aktywnie funkcjonuje w środowisku polonijnym kultywując polskie dziedzictwo w Kanadzie.

Raz jeszcze pragnę złożyć życzenia satysfakcji z podejmowania kolejnych inicjatyw. Żywię głęboką nadzieję, że działalność Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego w Windsor w dalszym ciągu będzie dynamicznie rozwijana, przyczyniając się do pogłębiania wiedzy o historii i kulturze naszego kraju oraz do zacieśniania relacji między Polską i Kanadą.

Z wyrazami szacunku,

Krzysztof Grzelczyk

Krzysztof Grzelczyk
Konsul Generalny

2603 Lake Shore Blvd. West
Toronto, ON M8V 1G5

Tel.: +1 (416) 252 5471
Fax: +1 (416) 252 0509
toronto.info@msz.gov.pl
www.toronto.msz.gov.pl

HOUSE OF COMMONS
CHAMBRE DES COMMUNES
CANADA

Irek Kusmierczyk

Member of Parliament
Windsor—Tecumseh

The 95th Anniversary of the Polish Peoples' Home Association (SPDL) provides us with an opportunity to reflect on the tremendous expression of Polish history, culture, language and community that has been fostered through the vision and hard work of the countless volunteers of the Polish People's Home Association.

For Polish-Canadians like myself growing up in Windsor, Dom Polski was simply our second home where our community connected, celebrated weddings, while literally and figuratively providing a stage where we immersed ourselves in Polish culture through theatre, dance, music recitals and during commemorative events such as the Third of May Constitution Day celebrations.

More than just cultural activities, the tireless work of the SPDL and Dom Polski came to play critical roles in major historical events including raising funds, food and medicine for Polish soldiers on the frontlines during the Second World War, and serving as the headquarters and recruitment centre of the Polish army in North America under the command of Major General Bronislaw Duch.

I am equal parts proud and grateful of the role the Polish Peoples' Home Association and the Dom Polski has played in fostering community and a strong relationship between Polish-Canadians and the country and city we call home, and for the many memories and experiences that have enriched the lives of countless families like ours.

Congratulations to all the volunteers, members and organizers of the Polish Peoples' Home Association on this remarkable anniversary of this remarkable institution, and I wish you continued success, inspiration and Solidarity for the next 95 years.

Sincerely Yours,

Irek Kusmierczyk
Member of Parliament, Windsor-Tecumseh

Ottawa

Room 700, Justice Building, Ottawa, Ontario K1A 0A6
Tel.: 613-947-3445 Fax.: 613-947-3448

Constituency Office

9733 Tecumseh Road East Suite 2, Windsor, Ontario, N8R 1A5
Tel.: 519-979-2707 Fax: 519-979-7747

SENATOR
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Prof. dr hab. Józef Zając

Chełm, dnia 03 sierpnia 2020 r.

Pani Małgorzata Holec
Prezes Zarządu SPDL
Członkowie Stowarzyszenia
Polskiego Domu Ludowego

Zachowaj Pani Prezes

Z okazji jubileuszu 95. rocznicy założenia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego w Windsor i 90. lecia wybudowania siedziby stowarzyszenia – Domu Polskiego w Windsor mam zaszczyt złożyć na Pani ręce serdeczne życzenia i gratulacje wspaniałych rocznic.

Dzięki bardzo zaangażowanej i wytrwałej pracy, Stowarzyszenie stało się jedną z najbardziej znaczących organizacji pracujących na rzecz Polonii kanadyjskiej podejmującej wiele ważnych przedsięwzięć, które promują polskie tradycje i polską kulturę.

Dzięki przyjaźni i wielkiej życzliwości działaczy oraz osób współpracujących z SPDL, 14 Maja 2017. roku w chełmskiej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej odbyła się wizyta przedstawicieli tego Stowarzyszenia, połączona z wizytą delegacji University of Windsor. W trakcie jej trwania została podpisana umowa o współpracy naukowo-dydaktycznej pomiędzy obydwoma uczelniami. Od tego czasu miał miejsce szereg wzajemnych wizyt połączonych z wykładami profesorów obydwu uczelni. W sposób szczególnie rozwinęła się współpraca naukowa nad zagadnieniami ruchu granicznego Kanada-USA oraz Polska-Ukraina prowadzona przez Cross-Border Institute oraz Instytut Stosunków Międzynarodowych PWSZ w Chełmie.

Zwieńczeniem dotychczasowej współpracy była konferencja w Chełmie organizowana przez te dwie uczelnie.

Chciałbym wyrazić głębokie przekonanie, że ten jubileusz będzie okazją do podsumowania dotychczasowej działalności SPDL. Serdecznie gratuluję dotychczasowych osiągnięć i życzę wielu pięknych sukcesów w przyszłości.

Z wyrazami szacunku

Prof. dr hab. Józef Zając

Senator RP

THE CITY OF WINDSOR

OFFICE OF THE MAYOR

DREW DILKENS, DBA
MAYOR

**“The heritage of the past is the seed
that brings forth the harvest of the future.” | Wendell Phillips**

To the Polish Peoples’ Home Association – Happy 95th Anniversary! *Szczęśliwej rocznicy!*

Each year, I am honoured to offer greetings to the annual gala celebrating the story of Polish-Canadians in Windsor-Essex. This year, we would have gathered together to mark the 25th Annual Polish-Canadian Society business dinner, Poland’s 102nd anniversary of Regaining Independence, the 112th anniversary of the Polish Community here in Windsor, the 90th anniversary of the Dom Polski in Windsor, and the milestone 95th anniversary of the Polish Peoples’ Home Association.

The City of Windsor is proud of its rich history and heritage, and the people, cultures and stories that make us one of Canada’s most diverse communities. Our Polish community is active, vibrant and vital. We are proud of our 20-year Sister City relationship with Lublin. We are amazed by the history of the Dom Polski and its status as a true hub of cultural expression in our city. We are grateful for the Polish Peoples’ Home Association, and your incredible work to build a true sense of community here. This year, and this 95th Anniversary Memory Publication provide an opportunity for us to reflect on the long and meaningful connection between Canada and Poland. We are proud of this connection most of all, and thankful for the ongoing contributions Polish-Canadians make towards the development of this country. You have helped design and build our communities. You have helped to shape our nation.

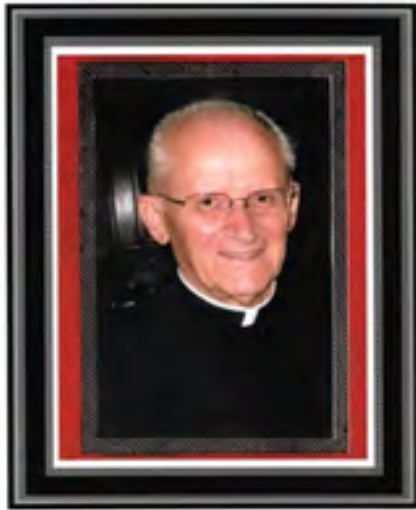
The number of Canadians of Polish ancestry has grown to over one million from those strong few who arrived first in the 17 and 1800s. In Windsor, Polish-Canadians have been key players in the shaping of our local history. You contribute significantly to our status as a diverse, multicultural and storied community. This year, as we have faced an unprecedented global pandemic together, it is more important than ever to celebrate the richness of culture, history, heritage and tradition that makes our community strong. I want to thank all of you – individuals, leaders, business owners, employees, organizations, friends and neighbours. You make our city vibrant. You make a difference, every day. I am proud that you are a part of Windsor, and pleased to add my voice to those wishing you all a very Happy Anniversary.

Dziękuję.

Drew Dilkens

Parafia Świętej Trójcy
Holy Trinity Parish
1035 Ellis St. E.
Windsor, ON N8X 2J2

Founded 1916
Ontario, Canada

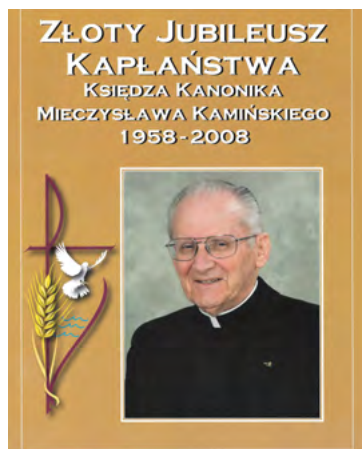
Szanowni Członkowie Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego,

Gratulacje z okazji 95. rocznicy założenia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego i 90. rocznicy wybudowania Domu Polskiego Ludowego w Windsor. Składam Wam życzenia pomyślnego kontynuowania działalności na rzecz Polonii z uczuciami satysfakcji, dumy i radości.

Szczęść Boże!

A handwritten signature in blue ink, reading "Ks. Kan. Mieczysław S. Kamiński".

Ksiądz Kanonik Senior Mieczysław S. Kamiński

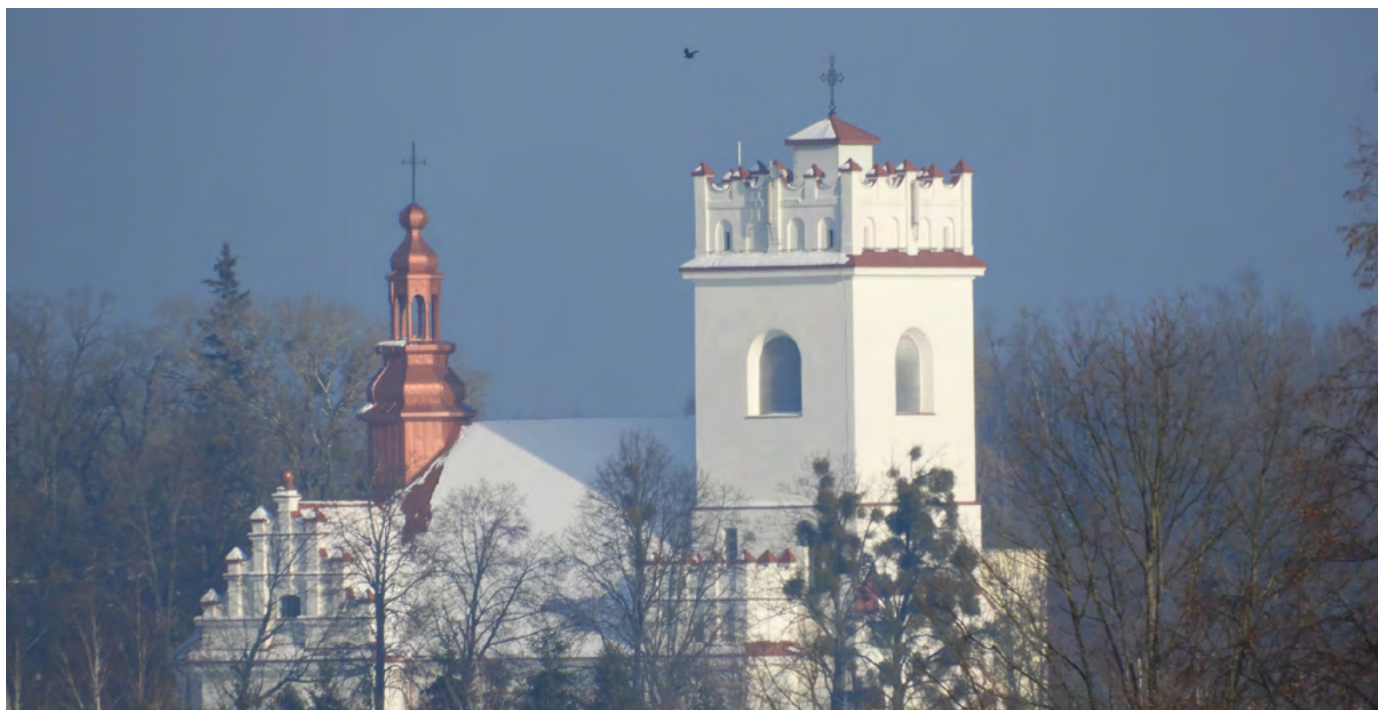

Pomoc w posłudze duszpasterskiej związanej z parafią Św. Trójcy Ks. Kanonik rozpoczął jako senior w 2008 r., z dniem obchodów złotego jubileuszu kapłańskiego z udziałem nowo poznanej społeczności polonijnej w Windsor. „Wyrażam głęboką radość, że przez wiele lat mogłem być też świadkiem krzewienia polskości dzięki uroczystościom patriotycznym i religijnym oraz wydarzeniom kulturalnym corocznie organizowanym w Domu Polskim. Niech Was Matka Boża ma w swojej opiece”.

Zakupiony w przedwojennym Wilnie, obraz przedstawiający Matkę Bożą Ostrobramską, to relikwia rodzinna, która przebyła z rodziną Kamińskich tysiące kilometrów czuwając nad rodziną na Syberyjskim zesłaniu i w drodze do Ameryki, a obecnie znajduje się pod opieką Ks. Kanonika Mieczysława Kamińskiego. Wzruszająca historia rodziny Kamińskich została bliżej przedstawiona w publikacji wydanej z okazji złotego jubileuszu kapłaństwa Księdza Kanonika.

Zgodnie z życzeniem Ks. Kanonika, miejscem docelowym obrazu, relikwii Rodziny Kamińskich, będzie nowo urządzona kaplica podziemna poświęcona Sybirakom w kościele pod wezwaniem św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Białowieży, w Polsce.

Kościół pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Białowieży, 2020. Autor zdjęcia: Bogumiła Jędrzejewska

Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego
obchodzi swoje 95-lecie.

Różne wydarzenia miały miejsce
na przestrzeni tylu lat, różni ludzie zaznaczyli
tam swoją obecność...

Życzymy, aby wartości głęboko ludzkie
i głęboko chrześcijańskie
stanowiły zasadę działalności Wspólnoty Domu Polskiego
w następnych latach, dla dobra Polonii w Windsor.
I o to się modlimy do Pana Boga –

Siostry Urszulanki
Serca Jezusa Konającego

Happy Anniversary, Szczęśliwej rocznicy, to the Polish Peoples' Home Association

Happy 95th Anniversary to the Polish Peoples' Home Association, and Happy 90th Anniversary of the Dom Polski in Windsor. Coretta Scott King said: *"The greatness of a community is most accurately measured by the compassionate actions of its members."* Certainly, your association would not be the respected and beloved community institution it has become without the support and participation of its incredible membership.

Since the earliest days of your association, your members have played an important role in building and nurturing a true sense of community in the City of Windsor. From fundraising efforts during WWII to support victims of the war in Poland, to working with immigrants choosing Windsor, Ontario as their new home, and through countless celebrations – small and large scale, for the entire community and for individual families – you have worked tirelessly over these 95 years to preserve your language, culture, history and traditions. You have achieved your goal of honouring and sharing all of this with your children, your grandchildren, and with the broader Windsor community.

Neighbourhoods are built, nurtured and thrive because of the groups of people who come together to celebrate their history and heritage, and who find tangible ways of weaving their stories into the fabric of the community around them. Windsor is Canada's fourth most diverse community, and the Polish-Canadians who live and work here are a big part of what makes this unique city such an incredible place to be.

Thank you for the work you have put in to the programs and initiatives you organize year after year. Thank you for the love, sweat and tears you have put into making the Dom Polski a true centre of celebration month after month. Thank you for the passionate sharing of culture you engage in day after day. On behalf of Ward 4, Happy 95th Anniversary to the Polish Peoples' Home Association, and Happy 90th Anniversary to the Dom Polski.

Sincerely,

Chris Holt

Councillor, Ward 4, City of Windsor

RADA POLONII ŚWIATA

WORLD POLONIA COUNCIL * CONSEIL DE LA POLONIA DU MONDE

L.dz. - 904/PL/2020

Toronto, ON September 14, 2020

Małgorzata Holec, President
The Polish Peoples' Home Association of Windsor

On the occasion of the 95th anniversary of the founding of The Polish Peoples' Home Association of Windsor

On behalf of the World Polonia Council, I wish to express sincere congratulations to the oldest and largest Polish organization in Windsor for 95 years of service for Polonia.

In 1925, at a meeting in Holy Trinity Church Hall, a group of Polish immigrants saw the need to form an organization which would help the Polish community in Windsor to maintain its language, culture, and traditions. Later in 1930, a building was constructed to allow the organization to hold its meetings and events.

For 95 years, *The Polish Peoples' Home Association of Windsor* has welcomed various waves of immigrants from Poland helping them to adjust to their new life in Canada and to maintain their language, culture and traditions.

Over these years, innumerable banquets, festivals, and other cultural events have been sponsored by *The Polish Peoples' Home Association of Windsor* and many other Polonia organizations and societies have made use of the facilities.

Polonia owes a great debt of gratitude to *The Polish Peoples' Home Association of Windsor* for its continuous work to promote and maintain Polish culture in the Windsor area.

May your work be a legacy for future generations of Polonia in Windsor.

With sincere regards,

Teresa Berezowska
Chair of the World Polonia Council

Szczecin. 08.05.2020

Stowarzyszenie
Polskiego Domu Ludowego
w Windsor

Szanowni Państwo!

W imieniu swoim i Fundacji Morze Kultury z siedzibą w Szczecinie składam serdeczne życzenia z okazji jubileuszu 95 rocznicy istnienia i gratuluję tej imponującej - wieloletniej i aktywnej działalności na rzecz Polaków mieszkających w Kanadzie i Kanadyjczyków. Państwa działania podtrzymujące szlachetne tradycje (bale, spotkania wigilijno – świąteczne, zajęcia w folklorystycznych grupach taneczno - wokalnych), organizacja koncertów i wykładów (miałam zaszczyt i przyjemność dla Waszych słuchaczy takowy w 2018 roku wygłosić) oraz wspieranie rozwoju i twórczości dzieci i młodzieży w zakresie językowym i kulturowym jest wartością nie do opisaną.

Na Wasze ręce składam podziękowania za konsekwencję i winszuję siły przetrwania, bo jako „ludzie czynu” wiemy, iż jest to efekt wieloletniego trudu i zaangażowania własnego czasu. Czasem skrajny wysiłek i determinacja, choćby w celu zdobycia środków na istnienie i działalność, lecz i łyż wzruszenia oraz radość z dobrze wykonanej pracy.

Życzę wszelkiej pomyślności i realizacji ambitnych planów oraz zdrowia i dbania o siebie i bliskich, co choć mówimy to sobie od dawna, w dzisiejszych czasach nabiera zupełnie nowego znaczenia.

TRWAJCIE W ZDROWIU I SILE !

Z poważaniem

Prezes Fundacji

dr hab. Iwona Wiśniewska-Salamon, prof. nadz.

Przesłanie Prezesa Zarządu SPDL

Message from the President of the PPHA Board

- *An English version follows the Polish.*

Małgorzata Holec

Rok 2020 to rok szczególny, który uświetnia 95 lat istnienia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego (SPDL).

Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego jest jedną z najstarszych organizacji polonijnych w Windsor, Ontario. Stowarzyszenie ma zasięg lokalny skupiający Polskich emigrantów mieszkających właśnie w tym mieście. Od początku istnienia, jego zadaniem była wzajemna pomoc, krzewienie polskości i kreowanie wizerunku Polaka mieszkającego w kraju "pachnącym żywicą". Wizja Arkadego Fiedlera to jednak tylko fikcja. Rzeczywistość życia na emigracji to historia ludzi i ich serc.

Polonia w Windsor to historia zmagania, trosk, tęsknoty, poświęcenia, a przede wszystkim odnajdywania tożsamości narodowej z dala od Ojczyzny. To wielka lekcja pokory, to rezygnacja z niektórych ambicji na rzecz innych, to lekcja dzielenia się tym co w nas najlepsze: bogatej historii, wrażliwości, chęci niesienia pomocy i dbania o drugiego człowieka.

Ostatnie 5 lat, to lata tworzenia, zmian, otwierania dróg, podejmowania wyzwań i kreowania nowej historii.

SPDL troszczy się o dobro budynku zlokalizowanego przy 1275 Langlois Avenue, jak i również o uroczy zakątek w Colchester zwany na co dzień Polską Plażą.

Dzisiejszy zarząd to grupa składająca się z pięciu osób, która podejmuje trudne decyzje i wprowadza je w życie. Oto niektóre z osiągnięć ostatnich lat.

Jedną z największych inicjatyw to pomoc Trillium Foundation przy renowacji schodów i instalacji windy, która umożliwi osobom starszym i niepełnosprawnym na korzystanie z naszych serwisów i programów.

Praca na rzecz Polonii nie jest możliwa bez partnerów. Rozpoczęliśmy owocną współpracę z takimi organizacjami jak: YMCA (Southwestern Region), the Multicultural Council, the Windsor Police, jak również kontynuujemy więź z polskimi organizacjami i biznesami. W 2018 r. otrzymaliśmy nagrodę ufundowaną przez YMCA, The Best Employer of the Year. Zaszczytne to wyróżnienie i godne wzmianki.

W 2019 roku została zakończona praca nad ręcznie haftowanym w Polsce, oryginalnym sztandarem-repliką sztandaru z 1934 r., który jest symbolem naszej organizacji. Uroczystość odnowienia sztandaru była chlubną dumą, jak również oznaką zmian pokoleń.

W 2018 roku, z inicjatywy SPDL i polskiej młodzieży pod kierunkiem Michała Ślusarczyka, powstała Grupa Młodzieżowa SPDL pod patronatem Jana Kaniewskiego, która zrzesza 37 dzieci i młodych ludzi w wieku od 13-19 lat. Jesteśmy dumni i wiemy, że przyszłość naszej organizacji jest zapewniona.

Rok 2020, to rok pod znakiem serii uroczystości zatytułowanych "Serce Polonii". Jedną z pierwszych wystąpień było spotkanie z Panem Komendantem Piotrem Basem, który w formie wywiadu prowadzonego przez Davida Makarczyka opowiedział nam swoje losy jak tułacz, żołnierz-junak i emigrant.

Kolejną inicjatywą zakończoną sukcesem to otwarcie biblioteki "Kukułka". Ten pomysł został zainicjowany przez Panią Ewę Gudrymowicz-Schiler i prowadzony wspólnie z Panią Katarzyną Piotrowską zgromadził niebagatelną liczbę książek, która wynosi już

blisko tysięcy. Kolejną inicjatywą to Klub miłośnika kart, który spotyka się raz w tygodniu na koleżeńskim "vista".

Prowadzimy również spotkania z cyklu „coś dla zdrowia”, gdzie panie i panowie w różnym wieku spotykają się na gimnastykę. Nasz nieoceniony Pan Paweł Bochus prowadzi od lat Table Tennis zrzeszający wielokulturową społeczność, którą łączy jedna pasja.

Kolejne plany na przyszłość związane są z budową kompleksu apartamentowego na potrzeby polskiej i nie tylko społeczności.

Ostatnie lata przyniosły duże zmiany, które rozpoczęły się odkupieniem placu w pobliżu plaży i asekuracją prywatności i wyłączności do dostępu do jeziora Erie. Jak to zwykle bywa, jedna decyzja pociągnęła kolejną i tak oto doszło do epokowego remontu budynku plażowego i okolicy. Została przebudowana kuchnia, bar, patio, boisko do gry w siatkówkę na piasku. Położenie podłogi, nowe okna dosłownie otworzyły nam przepiękne widoki na wschody i zachody słońca i wprowadziły atmosferę spokoju i relaksu.

Dzięki fundacji Celebrate Ontario udało nam się zorganizować "Polonia Fest" event, który pozwolił na podzielenie się naszą kulturą, kulinarnymi smakami i folklorystycznymi tańcami.

Mówiąc o tych uroczystościach warto wspomnieć nasz udział w "Explore The Shore", dziesięcioletniej tradycji, której celem jest promowanie naszego regionu. Od 3. lat pokazujemy i promujemy polską kulturę i historię, no i rzecz jasna karmimy naszych gości polskimi przysmakami.

We wrześniu 2019 r. zorganizowaliśmy uroczystość zatytułowaną "Polish Art by the Shore", którą uświetniły występy słowackiej grupy tanecznej „Rozmarin” oraz węgierskiego zespołu pieśni i tańca.

W czerwcu 2020 r. pierwszy raz zorganizowaliśmy Polish Beach Village w ramach wydarzenia Carrousel of the Nations (Carrousel@Home).

Zarówno Dom Polski Ludowy, jak i Polska Plaża to nasze siedziby, ale ich istnienie zapewniają ludzie, pasjonaci, wolontariusze i przyjaciele naszej organizacji.

Nie mogłabym nie wspomnieć o tych, którzy tworzą historię tu i teraz.

Te wszystkie działania nie byłyby możliwe bez pasji i zaangażowania naszej super-manager, Pani Iwony Litwin, która nadzoruje, sprawdza, usprawnia i dowodzi codziennymi sprawami.

Pani Iwona Litwin podjęła się też zadania samodzielnego przygotowania pamiątkowej publikacji z okazji 95-lecia Stowarzyszenia i pracę redaktora prowadzącego książki wykonała w czynie społecznym.

Podziękowania dla poprzedniego zarządu pod dyktando Pana Stanisława Bęben.

Przede wszystkim jednak kieruje podziękowania do Rady Dyrektorów, Pani wiceprezes Joanny Glen, która swoim serdecznym słowem daje mi wsparcie, kiedy brakuje mi siły.

Panu Adrianowi Kutce, którego talent, pasja i chęć pomocy są godne najwyższego uznania.

Panu Eugeniuszowi Bagińskiemu, który chętnie dzieli się swoim wieloletnim doświadczeniem i życiową mądrością.

Pani Michelle Gajewskiej za jej innowacyjne pomysły, zaangażowanie w działalność społeczną nie tylko na rzecz naszej organizacji, ale również wielu innych.

Składam podziękowania poprzedniej Komisji Rewizyjnej, Panu Markowi Litwinowi, Panu Józefowi Kawali i Pani Annie Wojtał. Życzę sukcesów nowo wybranej komisji w składzie: Józef Kawala, Halina Piątkiewicz i Paweł Bochus.

Dziękuję również wszystkim przyjaciółom i ludziom dobrej woli, którzy nas wspierają, pomagają i życzą sukcesów.

Z głębi serca życzę nam wszystkim wytrwałości, zrozumienia i serdeczności.

The year 2020 honours the 95 years of existence of the Polish Peoples' Home Association (PPHA).

The Polish Peoples' Home Association is one of the oldest Polish community organizations in Windsor, Ontario. The association predominantly services the wide array of local Polish emigrants living in this city. From the very beginning, its task was to help each other, promote the Polish roots, and create the image of a Pole living in Canada.

Polonia in Windsor is a story of struggles, care, longing, sacrifice, and above all, finding a national identity far away from the homeland. This is a great lesson in humility, a lesson in giving up some ambitions for the benefit of others, a lesson in sharing what is best in us: rich history, sensitivity, willingness to help and care for another person.

The last five years are years of creating, changing, opening roads, taking on challenges and creating a new story.

The PPHA maintains two buildings, one located at 1275 Langlois Avenue as well as a charming Beach House located in Colchester also known as the Polish Beach Club.

Today's Board of Directors is a group of five people who makes difficult decisions and implements them. Here are some of its achievements of recent years.

One of the biggest initiatives is the help of the Trillium Foundation, which allowed us to renovate the main set of stairs and install the elevator, which allows the elderly and disabled to use our services and programs.

Work for Polonia is not possible without partners. We have started fruitful cooperation with such organizations as YMCA (Southwestern Region), the Multicultural Council, the Windsor Police as well as continued our bond with Polish organizations and businesses. In 2018, we received the YMCA award of Best Employer of the year. It is an honourable achievement and worth mentioning.

In 2019, the work on the original hand-embroidered banner/flag was completed - a 1934 replica, which is a symbol of our organization. The banner renewal ceremony was a sign of generational change.

January 2018 was another milestone in our history. The PPHA Youth Group was formed under the strong leadership of Michael Slusarczyk. The group has chosen Jan Kaniewski as its patron. 37 children and young people aged 13-19 call Dom Polski a home and meet frequently. We are proud of them and the future of our organization being safe and in good hands.

The year 2020 is a year marked by a series of celebrations entitled Heart of Polonia. One of the first speeches was a meeting with commander Piotr Bas, who in the form of an interview conducted by David Makarczyk told us his fate as a wanderer, soldier, and emigrant.

Another initiative successfully completed was the opening of the "Kukułka" library. This idea was initiated by Ms. Ewa Gudrymowicz-Schiller and conducted with Ms. Kasia Piotrowska. They gathered a considerable number of books, which is already close to a thousand. Another initiative is the Card Lover Club, which meets once a week for a friendly game.

We also host a health group for all ages that meets regularly for gymnastics. Our invaluable Mr. Paul Bochus has been running Table Tennis for years, which brings together a multicultural community that share one passion.

Further plans for the future are related to the construction of an apartment complex for Polish needs, not just the needs of the wider community.

Recent years have brought major changes, which began with the purchase of land near the beach and the safeguarding of privacy and exclusive access to Lake Erie. As it usually happens, one decision resulted in another and so there was an epochal renovation of the beach house and the surrounding area. The kitchen, bar, patio and volleyball court in the sand were rebuilt. The renovation of the floor and new windows literally opened to us beautiful views of the sunrise and sunset and introduced an atmosphere of peace and relaxation.

Thanks to the Celebrate Ontario Foundation, we were able to organize the Polonia Fest event, which allowed us to share our culture, culinary flavours, and folklore dances.

Speaking of these ceremonies, it is worth mentioning our participation in Explore the Shore, a ten-year tradition aimed at promoting our region. For 3 years we have been showing and promoting Polish culture and history and of course, we feed our guests with Polish delicacies.

In September 2019, we also organized a ceremony entitled "Polish Art by the Shore", whose performance was graced by Windsor Slovak Dance Group Rozmarin and Hungarian Dance Group.

In June 2020, we organized the Polish Beach Village for the first time, as part of the Carrousel of the Nations event (Carrousel@Home).

Both the Polish House (Dom Polski) and the Polish Beach are our

headquarters, but their existence is ensured by people, enthusiasts, volunteers, and friends of our organization.

I couldn't help mentioning those who make history here and now.

All these activities would not be possible without the passion and commitment of our super-manager, Ms. Iwona (Yvonne) Litwin, who supervises, checks, improves, and leads day-to-day matters.

Ms. Iwona B. Litwin also took on the task of solely preparing a commemorative book for the 95th anniversary of the association. She fulfilled the role of editor for the book as a social act.

Thanks to the previous board managed by Mr. Stanisław Bęben.

Above all, however, I would like to thank the Board of Directors, the Vice President Joanna Glen, who, with her heartfelt words, gives me support when I need it.

Mr. Adrian Kutka, whose talent, passion and willingness to help are worthy of the highest recognition.

Mr. Eugeniusz Bagiński, who willingly shares his years of experience and life wisdom.

Ms. Michelle Gajewska for her innovative ideas, commitment to social activities not only for our organization but also for many others.

I would like to thank the previous Audit Committee, Mr. Marek Litwin, Mr. Józef Kawala, and Ms. Anna Wojtał. I wish the success of the newly elected committee composed of Józef Kawala, Halina Piątkiewicz, and Paweł Bochus.

I also thank all friends and people of goodwill who support us, help us, and wish us success.

From the bottom of my heart, I wish you all perseverance, persistence, and understanding.

Happy 95th Anniversary!

Małgorzata Holec

Magister Filologii Polskiej, nauczyciel od 15 lat, działacz polonijny i prezydent organizacji TESL (Teaching English as a Second Language-Windsor Chapter). Prezes Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego. Miłośnik sztuki, literatury i technologii.

MA in Polish Philology, a teacher for 15 years, Polish community activist and president of the TESL (Teaching English as a Second Language-Windsor Chapter) organization. President of the Polish Peoples' Home Association. A lover of art, literature, and technology.

Słowo od Redaktora

Note from the Editor

- *An English version follows the Polish.*

Iwona Barbara Litwin

Szanowni Państwo,

Z przyjemnością przekazuję szóstą z serii jubileuszowych książek przedstawiających ciągłość działalności Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego od początku założenia Stowarzyszenia w 1925 roku i wybudowania siedziby organizacji, Domu Polskiego w Windsor, Ontario w 1930 r.

Moim źródłem inspiracji i motywacji dla tej książki stała się inicjatywa wspaniałej, urodzonej już w Kanadzie polonijnej młodzieży, która założyła przy Stowarzyszeniu Polskiego Domu Ludowego (SPDL) Młodzieżową Grupę im. Jana Kaniewskiego.

„Nie ma przyszłości bez przeszłości” stanowi motto tej książki. Pamięć o olbrzymim wysiłku pierwszych, polskich emigrantów tworzących Polonię w Windsor od podstaw – gruntuje polski patriotyzm i podtrzymuje polską tożsamość, stawiając jednocześnie obowiązek czuwania nad dorobkiem poprzednich pokoleń. Stąd przygotowane zostały artykuły przedstawiające historię działalności Stowarzyszenia i Domu Polskiego na tle tworzącej się Polonii w Windsor skupionej przy powstałej w 1916 r. Polskiej Parafii pod wezwaniem Świętej Trójcy.

Wśród „Założycieli” Polonii był zasłużony na rzecz jej tworzenia, Jan Kaniewski. To budujące, że polonijna młodzież urodzona w Kanadzie ma duże poczucie tożsamości i jest głęboko zakorzeniona w polskości wybierając zasłużonego dla Domu Polskiego i Polonii Jana Kaniewskiego na patrona młodzieżowej organizacji. Na młodym pokoleniu opieramy przyszłość Organizacji, a przekazywanie języka,

kultury, historii, miłości do Polski i wiary ma kształtować i wzbogacać ich osobowość i przez to formować wartościowych ludzi służących Ojczyźnie urodzenia i zamieszkania ich przodków.

Niestety nie zachowało się wiele dokumentów o Janie Kaniewskim stąd zrodził się mój pomysł na spisanie niezwykłych relacji. W głosach ludzkich słyhać żywą historię mówioną, która ma przybliżyć młodzieży zarówno postać Jana Kaniewskiego, jak i osób, które go pamiętają i swoją społeczną działalnością wpisali się w historię Domu Polskiego.

Młodzieży dedykowane są też wspomnienia mniej i bardziej znanych przedstawicieli zarówno starszej, jak i młodszej polonijnej społeczności. Niech te wspomnienia będą dla młodego pokolenia zarówno źródłem historycznej wiedzy, jak i czerpania wzorców, inspiracji i stawiania sobie życiowych celów dla osiągnięcia własnych sukcesów w przyszłości.

Polonijna społeczność, która w 2008 r. obchodziła 100-lecie obecności w Windsor jest bardzo aktywna i na przestrzeni lat stworzyła wiele polonijnych organizacji kościelnych i świeckich. Niektóre organizacje napisały o sobie i ich związku z Domem Polskim na kartach tej książki. To przykład dla młodzieży, jak ważna jest współpraca między polonijnymi organizacjami, bo cel kultywowania polskich tradycji i czuwanie nad dorobkiem poprzednich pokoleń jest wspólny.

Trwający obecnie rok jubileuszowy jest zdecydowanie inny niż wszystkie dotychczasowe. Uroczystości 95-lecia zostały zainaugurowane pięknym wydarzeniem symbolicznego przekazania sztandaru Domu Polskiego dla Młodzieżowej Grupy na znak łączenia pokoleń, by zapewnić ciągłość i trwałość działalności Stowarzyszenia.

Następnie program jubileuszu został dostosowany do bardzo trudnej sytuacji pandemicznej w 2020 roku i związanych z nią wprowadzonych restrykcji. Stowarzyszenie nie ustawało w pracy na rzecz potrzebujących, aby dowieść, że jesteśmy z nimi w trudnych chwilach. Dzięki finansowemu wsparciu polonijnych organizacji i osób prywatnych, wolontariusze – członkowie Domu Polskiego zorganizowali społeczną akcję przygotowania i dostarczenia jedzenia na świąteczne stoły. „Wielkanocny koszyk” trafił do rodzin wielodzietnych, ludzi samotnych i tych, którzy stracili miejsca pracy z powodu pandemii.

W stopniu ograniczonym prowadzona była też sezonowa aktywność Stowarzyszenia na Polskiej Plaży. Wspólnie z wolontariuszami polonijnej społeczności przygotowano po raz pierwszy w historii organizacji Polską Wioskę na Polskiej Plaży nad jeziorem Erie, przybliżając tym samym polską kulturę i tradycje dla lokalnych mieszkańców regionu Essex.

W realizowaniu inicjatyw Zarządu Stowarzyszenia zawsze mogliśmy liczyć na pomoc polonijnej młodzieży i wsparcie ich rodziców. Wybrane przedsięwzięcia zostały przedstawione w formie fotorelacji w zamieszczonym Kalendarzu wydarzeń na dalszych stronach książki.

Bardzo cieszy fakt, że dla społeczeństwa polonijnego w Windsor kontynuacja działalności Domu Polskiego jest ważna i potrzebna. Świadczą o tym otrzymane donacje od organizacji polonijnych (Karuzela-Polish Village, Polonia Centre, Polonia Park) w trudnych chwilach zmagania się z remontem budynku na Polskiej Plaży w latach 2018-2019 i Domu Polskiego w 2020 r.

W pozyskiwaniu głównych środków finansowych na utrzymanie prawie 100-letniego dorobku organizacji w trudnym czasie Covid-19 bardzo pomógł dobrze zakończony sezon na Polskiej Plaży, który jednocześnie przyniósł pomysł otwarcia Bistro Polonia w Domu Polskim i stworzył możliwość dalszej działalności w warunkach pandemii.

Ktoś powiedział, że „potrzebujemy ciągłości i trochę zmian choć w różnych proporcjach”. Dlatego to trudne zadanie szukania równowagi pomiędzy ciągłością i zmianami jest olbrzymim wyzwaniem dla Zarządu Stowarzyszenia w ostatnich latach. Zwłaszcza ciężkiej pracy na rzecz utrzymania ciągłości działalności Domu Polskiego i przestrzegania zmieniających się wymogów kanadyjskiego prawa.

Gratulacje! Dzięki zaradności i pracy zarówno Zarządu, jak i aktywnych członków organizacji, Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego nie poddaje się, tylko z optymizmem patrzy w przyszłość i działa dalej!

Dla tych z Państwa, którzy zetkną się ze Stowarzyszeniem Polskiego Domu Ludowego po raz pierwszy podaję jego geograficzne położenie: Windsor – kanadyjska stolica przemysłu motoryzacyjnego jest najbardziej wysuniętym na południe kanadyjskim miastem usytuowanym w prowincji Ontario. To największe miasto graniczne Kanady położone jest na lewym brzegu rzeki Detroit i graniczy z amerykańskim miastem Detroit w stanie Michigan. Przejście graniczne między Windsor i Detroit stanowi największy korytarz graniczno-transportowy na świecie.

Interesujące jest to, że założenie Stowarzyszenia i budowa Domu Polskiego zbiegają się w czasie z planowaniem i budową pierwszego mostu granicznego między Windsor i Detroit - Ambassador Bridge (1927-1929). Projekt mostu i nadzór nad jego wykonaniem prowadził Polak, Ralph Modejski (Rudolf Modrzejewski), syn aktorki Heleny Modrzejewskiej. Redaktor Ignacy Morawski, który bardzo dobrze znał Modrzejewskiego, tak o nim pisał: „jeśli idzie o polskość, to był bezwzględnie Polakiem i o tym wiedział każdy, który się z nim towarzysko stykał”. Nasuwa się retoryczne pytanie: czy powstanie Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego i budowa Domu Polskiego w Windsor mogły też zostać zainspirowane obecnością Rudolfa Modrzejewskiego?

Z uwagi na czytelników nieznających języka polskiego, ale zainteresowanych i wspierających działalność Stowarzyszenia, niektóre z tekstów zostały przetłumaczone na język angielski. Ponad 11-tysięczna Polonia jest częścią etniczną ponad 200-tysięcznego Windsor i chętnie dzieli się swoją historią, tradycjami i dziedzictwem kulturowym z innymi. Dziękuję i zapraszam do lektury.

Iwona Barbara Litwin

Windsor, Ontario, Kanada, 11 listopada 2020 r.

Podziękowania

Realizacja projektu przygotowania pamiątkowej książki nie byłaby możliwa bez wsparcia wielu osób. Zasluzeni Seniorzy Polonii w Windsor podzielnili się swoją wiedzą i przeżyciami do wywiadów. Autorzy poświęcili swój czas na wysłuchanie moich próśb i napisanie artykułów, a sponsorzy pozytywnie odpowiedzieli na prośbę o finansowe wsparcie druku. Nie zawiedli zarówno Reklamodawcy, jak i Zarządy polonijnych organizacji oraz członkowie Stowarzyszenia dokładając cegiełki wsparcia do publikacji.

Przedstawiciele władz, szkół, instytucji i organizacji nadesłali słowa uznania i życzenia na przyszłość. Byli tacy, którzy chętnie użyczyli swoich cennych książek, czasopism i pamiątkowych zdjęć z prywatnych kolekcji. Drudzy służyli radą i słowami inspiracji, a jeszcze inni życzliwością i podtrzymywaniem na duchu.

Wszystkim składam moje najgłębsze podziękowania. Ta praca jest w takim samym stopniu Państwa dziełem, jak i moim.

Pragnę szczególnie podziękować pani prezes Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, Małgorzacie Holec za powierzenie mi tego interesującego zadania, zaufanie i zachętę. Panom: Ryszardowi Kuśmierczykowi, Ryszardowi Chełstowskiemu i Leszkowi Rudowskiemu, na których pomoc zawsze mogłam liczyć oraz grafikom za ich zaangażowanie w przygotowanie książki do druku. Mojemu synowi Franciszkowi Litwinowi za weryfikację moich tekstów angielskich i mężowi, Markowi Litwinowi, który słuchał, czytał, dyskutował i wspierał. Swoim dzieciom za wyrozumiałość.

Druk książki został współfinansowany przez głównych sponsorów: Konsulat Generalny RP w Toronto oraz Polonia Centre (Windsor) Inc.

Dear readers,

I am honoured to present the sixth of the anniversary books that recount the history and activity of the Polish Peoples' Home Association since its founding in 1925 and the construction of its headquarters in 1930, now known as Dom Polski Hall or Polish Club Windsor.

The source of my inspiration and motivation for the completion of this book is the amazing Canadian-born Polish youth. They recently founded the Jan Kaniewski Youth Group, which runs under the Polish People' Home Association (PPHA).

"There is no future without the past" became the motto of this book. The memory of the monumental efforts of the first Polish emigrants creating Windsor's Polonia constitutes the foundations for Polish patriotism and identity. It also mandates the responsibility of watching over the fruits of previous generations' labours. For this reason, articles were written presenting the history and activity of the Dom Polski and the Association dating as far back as to the Windsor Polonia's birth in the area of the Polish Holy Trinity Parish (founded in 1916).

Jan Kaniewski, the originator of Windsor's Polonia, became one of its founders. Members of today's Polish youth group, largely born in Canada, chose him as their patron, which showed how important their roots are to their identities. The future of the organization rests on their shoulders, and so their personalities must be enriched by passing along Polish language, culture, history, religion, and patriotism. Through this, they will grow into venerable people that serve the homeland of their ancestors.

Unfortunately, not many documents about Jan Kaniewski have been archived. This inspired me to piece together his extraordinary life. Oral recounting of his living history will help bridge the gap between Jan Kaniewski and today's Polish youth.

Memories of other more or less known members of the Polish community, from various generations, are dedicated to our youth. We hope that these recollections will serve as sources of historical knowledge, role models, inspiration, and setting life goals to achieve great success.

The Windsor Polish community, which celebrated its centennial anniversary in 2008, has been very active over the years, creating many religious and secular Polish organizations. Some of these organizations have contributed articles about themselves and their relation to the Dom Polski in this book, serving as an example of the importance of cooperation. The goal of cultivating Polish traditions and maintaining the results of the hard work of previous generations has always concerned Polonia members, no matter their age.

This anniversary year marked a departure from all previous ones. The 95th anniversary began with the symbolic passing of the Dom Polski banner to the PPHA Youth Group, signifying generational ties as well as maintaining continuity and continued activity of the organization.

Furthermore, the year's event schedule had to be adapted to the 2020 pandemic and its associated restrictions.

Despite the situation, the association did not halt its work for those in need in order to prove that we are with them in times of difficulty. Thanks to the financial support of Polish organizations and individuals, the members and volunteers of the Dom Polski organized social action to prepare and deliver food to holiday tables. "Easter Baskets" were handed out to families with many children, isolated individuals, and

victims of pandemic-related layoffs.

Seasonal activity at the Polish Beach was also maintained, albeit in limited capacity. Thanks to the help of our volunteers, the first ever Polish Village at the Polish Beach on the coast of Lake Erie was held, introducing Polish culture to the local Essex population. We were humbled by the dependable support of Polish youth and their parents. Select undertakings from the beach were included in the Event Calendar, found later in this book.

The continued operation of the Polish Club is important and necessary to the Polish community of Windsor. This uplifting fact is demonstrated by the donations the association received from Polish organizations (Karuzela-Polish Village, Polonia Centre, Polonia Park), invaluable contributions to our efforts to renovate the Polish Beach building in 2018-2019 and the Dom Polski itself in 2020.

The incredibly successful season at the Polish Beach, relative to the Covid-19 situation, was a primary contributing factor in the acquisition of funds for maintaining the nearly 100-year-old legacy of the organization. The idea for opening Bistro Polonia in the Polish Club resulted from this success, which introduced the ability to continue operations year-round under pandemic restrictions.

It is often said that we need continuity and change in balanced proportions. The search for it has been a huge challenge for association

leadership in the past few years, especially in the hard work dedicated to maintaining operations while following the constantly changing requirements in Canadian law.

Congratulations! Thanks to the resourcefulness and efforts of organization's active membership and leadership, the Polish Peoples' Home Association will not give up, instead looking optimistically into the future and continuing its activity!

For those of you who are learning about the Polish Peoples' Home Association for the first time through this book, its geographical location is Windsor, Ontario. This Canadian capital of the automotive industry happens to be the furthest south city in the province of Ontario. Windsor is also the largest border city in Canada, located by the Detroit River and the American city of Detroit, in the state of Michigan. The border crossing between Windsor and Detroit constitutes the largest border transport corridor in the world.

It is interesting the founding of the association and the construction of the Dom Polski coincide with the construction of the first border bridge between Windsor and Detroit: Ambassador Bridge (1927-1929). The bridge's development and construction were led by a member of the Polish community Ralph Modejski (Rudolf Modrzejewski), son of actress Helena Modrzejewska. Editor Ignacy Morawski, who knew Modrzejewski very well, wrote the following about him: "When it comes to Polishness, he was a Polish man above all, and everyone who spent time with him knew it." A rhetorical question emerges: Were the founding of the Polish Peoples' Home Association and the construction of the Dom Polski in Windsor also inspired by Rudolf Modrzejewski's presence?

Some of the articles in this book have been translated into English for the benefit of the members of the community that do not understand Polish, who contribute to the association's activity just as well. Windsor Polonia accounts for an ethnic minority numbering over eleven thousand, among the city's population of over two hundred thousand. We readily share with others our history, traditions, and cultural heritage. I invite you to continue reading. Thank you.

Iwona Barbara Litwin

Windsor, Ontario, Canada | November 11th, 2020

Special Thanks

The execution of this project of preparing a book commemorating this anniversary would not have been possible without the support of many people. The meritorious Windsor Polonia seniors shared their knowledge and experiences with me through interviews. Authors dedicated their time and listened to my requests for writing articles, and sponsors positively answered my print funding requests. Advertisers did not let me down, as well as the managements of Polonia organizations as well as the members of the association. All of them laid supporting bricks in the foundations for publication.

Representatives of the local government, schools, institutions, and organizations sent me words of recognition and good wishes for the

future. There were those, who gladly lent valuable books, periodicals, and photographs from their private collections. Even more helped with advice and inspiring messages, and others with kindness and moral support.

I deeply thank each and every one of you. This work is yours as much as it is mine.

I would like to especially thank Małgorzata Holec, the President of the Polish Peoples' Home Association, for entrusting me with this interesting task, her confidence, and her encouragement. I also thank Ryszard Kuśmierczyk, Richard Chelstowski, and Les Rudowski, whom I could always count on for help. I also thank Ryszard Kuśmierczyk, Richard Chelstowski and Les Rudowski, whom I could always count on for help, as well as graphical editors for their involvement in preparing the book for printing. Thank you to my son, Francis Litwin, for verifying the English versions of my texts, and to my husband, Marek Litwin, for listening, reading, discussing, and supporting. Finally, I thank my other children for their understanding.

The printing of this book was co-funded mainly by:

the Consulate General of the Republic of Poland in Toronto and Polonia Center (Windsor) Inc.

Iwona Barbara Litwin

Graduated with a Master's in Geology from the University of Warsaw. She expanded her knowledge and professional intricacies by starting out working for the University of Toronto and the Polish National Geological Institute. She spent most of her career around media and marketing. Among other things, she became Editor-in-chief of the Polish Geological Review, Editing Secretary for both the digital and paper versions of the Polish ITS Review, and Lead Editor for the ITS Industry Catalog. After moving back to Canada in 2015, she became invested in the Polish Peoples' Home Association of Windsor, Ontario. She spent her first two years as a volunteer, and she became the association's Managing Director in 2018. Privately, she is a mother of five.

Dom Polski. Dlaczego Ludowy?

Why the Polish Peoples' Home?

Iwona B. Litwin

Introduction

The idea of a peoples' home was borrowed from Poland and implemented on Canadian soil by Jan Kaniewski Jr, the main originator and founder of the Polish Peoples' Home Association. In Poland, rural youth full of vigor and energy would build peoples' homes and promote their activity.

Jan Kaniewski Jr. was one such young and educated patriot with great inventiveness. He arrived in Windsor from Poland in 1923, and he immediately threw himself into social work in order to bring his ideas and plans for the local Polish community into reality.

The "Peoples' Home" name was tied to the construction of cultural, educational, and economic centres in the pre-war period. They were established by the more educated villages in Poland to radiate their teaching and culture throughout the local area. The Polish Peoples' Home in Windsor had additional important tasks: promoting Polishness in Canadian-born children and inculcating within them a spiritual link with Poland. The Polish Peoples' Home in Windsor was meant to be an outpost of Polishness, and the thought of creating a Polish School greatly contributed to the foundation of the Polish Peoples' Home Association. The Association's registration took place in November, 1925. The next month, the Association instituted the Polish School for children. The Association's Children's School for National Dance and Theatre also formed around then.

Between 1925 and 1930, meaning until the construction of the Polish Home building, the Association and its schools operated out of the basement of the Polish Holy Trinity Church, in the parish hall adorned with a stage. The inauguration of the Polish Peoples' Home took place in 1930, and the organizations moved into the newly constructed building.

Pomysł na Dom Ludowy został zaczerpnięty z Polski, a przeszczepił go na grunt kanadyjski Jan Kaniewski Junior, główny pomysłodawca i założyciel Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego. Nazwa „Dom Ludowy” była związana z budową ośrodków kulturalno-oświatowych i gospodarczych na polskiej wsi w czasie przedwojennym. „Stawiały go sobie światłe wioski w Polsce, by mógł promieniować oświatą i kulturą na wszystkich mieszkańców wsi. Dom ludowy miał za zadanie stać się domem rodziny wiejskiej wzajemnie sobie pomagającej i wspólnym wysiłkiem tworzącej lepszą przyszłość wsi”.

Dom Polski Ludowy w Windsor miał dodatkowe, bardzo ważne zadania: krzewienie polskość wśród dzieci urodzonych w Kanadzie i zaszczepienie w nich poczucia więzi duchowej z Polską. W Polsce, Domy Ludowe tworzyli pełni energii i zapału młodzi mieszkańcy wsi, od których wymagano upowszechniania ich działalności.

Takim młodym i wykształconym patriotą z wielką myślą twórczą był Jan Kaniewski Junior, który przybył z Polski (z okolic Pułtuska na Mazowszu) do Windsor w 1923 r., by od razu rzucić się z zapałem w wir społecznej pracy i realizować swoje pomysły i plany na rzecz tutejszej Polonii.

Jan Kaniewski należał do pokolenia Założycieli Polonii w Windsor. Pokolenia silnie związanego z kościołem katolickim i rodziną. Wybudowany przez Polonię w 1918 r. kościół Św. Trójcy stanowił istotną wartość duchową i był pierwszym miejscem, do którego udawali się emigranci z Polski.

Zdjęcie grupy parafian zrobione przy polskim kościele Św. Trójcy w Windsor. Jan Kaniewski Junior, tuż po przyjeździe z Polski do Windsor w 1923 r. stoi w drugim rzędzie, 5 od lewej. Na zdjęciu jest też jego młodsza siostra Maria (Mary) Kaniewski, rząd siedzący, 1 od lewej. Zdjęcie z archiwum Domu Polskiego.

Photo of a group of parishioners taken at the Polish Holy Trinity Church found in the archives of the Polish Peoples' Home Association. Jan Kaniewski Jr., just after his arrival from Poland to Windsor in 1923, stands fifth from the left in the back row.

95-letni Jubileusz Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego oraz 95-letni Jubileusz Szkoły Polskiej w Windsor

Dom Polski Ludowy w Windsor miał być placówką polskość, a myśl utworzenia Szkoły Polskiej w dużej mierze przyczyniła się do założenia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego i jego rejestracji w listopadzie 1925 r. W grudniu 1925 r. Stowarzyszenie zakłada i prowadzi Szkołę Języka Polskiego dla dzieci. Powstaje też Szkoła Tańców Narodowych i Teatr Stowarzyszenia.

W latach 1925-1930, czyli do momentu wybudowania Domu Polskiego, działalność Stowarzyszenia odbywała się w niewykończonyj sali parafialnej ze sceną pod polskim kościołem Św. Trójcy. Salę parafialną pod kościołem Stowarzyszenie wynajmowało też na prowadzenie lekcji Szkoły Polskiej do 1930 r. Na małej scenie w sali parafialnej polskiego kościoła wystawiane były sztuki Teatru Stowarzyszenia, cieszące się dużą popularnością.

„Jasełka” wystawione na scenie w sali parafialnej pod polskim kościołem Św. Trójcy w Windsor w latach 1925-1930.

Na zdjęciu: aktorzy Teatru Stowarzyszenia Domu Polskiego w towarzystwie ówczesnego proboszcza polskiej parafii, ks. Jana Andrzejewskiego. Zdjęcie z archiwum Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego.

A nativity play hosted on the stage in the parish hall, in the basement of the Polish Holy Trinity Church in Windsor in 1925-1930. Pictured are actors of the Association's Theatre accompanied by the parish priest of the Polish Parish, Father Jan Andrzejewski. Photo from the archives of the Polish Peoples' Home Association.

Dochód z wystawianych przedstawień przeznaczony był na fundusz budowy Domu Polskiego.

W 1929 r., w sali parafialnej pod kościołem Św. Trójcy Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego otworzyło też bibliotekę polską dla Polonii. Wiele książek do biblioteki zostało sprowadzonych z Polski.

Olbrymią determinacją i ciężką pracą członków organizacji wieńczy sukces wybudowania Domu Polskiego w 1930 r., do którego Stowarzyszenie przenosi z sali parafialnej swoją działalność wraz ze Szkołą Języka Polskiego.

Więcej o 95-letniej historii Szkoły Języka Polskiego w Windsor napisał Peter Sawicki na kartach tej książki.

Notatka z czasopisma „Polacy Zagranicą” drukowanego w latach 1930-1939 w Warszawie. Zbiory cyfrowej biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego:

(https://jbc.bj.uj.edu.pl/Content/353528/PDF/NDIGCZAS015840_1938.pdf)

A note from the magazine “Poles Abroad” printed between 1930-1939 in Warsaw, Poland. Collection of the Jagiellonian University digital library.

KANADA

Placówka polskość w Kanadzie.

Szeroką działalność oświatową w Windsor Ont. w Kanadzie rozwinęło Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego. Zostało ono założone w 1925 r., by czuwać nad młodzieżą polską i utrzymać ją przy polskość. W tym celu założono tam szkołę, a już w 1930 roku wybudowano Dom Polski, w którym gromadzi się młodzież polska, głównie w Kanadzie zrodzona.

Prezesem Stowarzyszenia jest Jan Kaniewski — b. prezes Rady Okręgowej Zjednoczenia Zrzeszeń Polskich w Kanadzie.

Polish Establishment in Canada.

Extensive educational activities in Windsor Ont. in Canada were developed by the Polish Peoples' Home Association. The Association was founded in 1925 to watch over the Polish youth and help them stay in touch with their Polish roots. For this purpose, a Polish school was established there, which they later housed in the Dom Polski that was built in 1930 to gather Polish youth, mostly born in Canada. The President of the Association is Jan Kaniewski – former President of the County Council Federation of Polish Societies in Canada.

Szkoła Języka Polskiego została założona w grudniu 1925 r. przez Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego.

Stowarzyszenie prowadziło nauczanie i kierownictwo Szkoły Polskiej do 1947 r. Założyciel Szkoły Polskiej, Jan Kaniewski, jest wśród Grona Nauczycielskiego (drugi od lewej).

Dom Polski, 1938 rok. Zdjęcie z rodzinnego archiwum i dzięki uprzejmości Pani Francine Sala.

The Polish Language School was established in December 1925 by the Polish Peoples' Home Association. The Association was responsible for the teaching and management at the Polish School until 1947. The founder of the School, Jan Kaniewski, is among the Teachers' Group (second from left). Dom Polski Hall, 1938. Photo from the family archive and courtesy of Ms. Francine Sala.

Jan (John) Kaniewski Junior i jego wieloletnia praca społeczna

Jan (John) Kaniewski Junior przybył z Polski do Kanady 4 września 1923 r. zamykając trwającą 20 lat emigrację licznej rodziny Kaniewskich. Seniorzy rodu Kaniewskich to Ewa (zd. Podgórskich) i Jan Kaniewski Senior, rodzice siedmiorga dzieci (pięciu synów i dwóch córek), z których Jan Kaniewski Junior był czwartym z synów. Inicjatorem rodzinnej emigracji z Polski był jego ojciec Jan Kaniewski Senior, który pierwszy raz dotarł na nowy kontynent w 1903 r. i podjął decyzję o przeniesieniu całej rodziny z malowniczego Mazowsza, z miejscowości Drwały koło Pułtuska, do Kanady.

Jan Kaniewski Junior przybył do Kanady ze swoją matką, Ewą Kaniewską, Seniorką rodu oraz z założoną jeszcze w Polsce własną rodziną: żoną Stefanią Kaniewską (zd. Surdykowskich) oraz 3-letnim synem Zenonem (John), który urodził się w Polsce. Stefania i Jan Kaniewski mieli dwoje dzieci. Ich córka Krystyna (Christine) urodziła się w Kanadzie. Po śmierci pierwszej żony, Stefanii, Jan Kaniewski ożenił się z Anną Hazel. Więcej informacji o rodzinie Kaniewskich zostało zawartych w dalszej części książki, w rozmowie z pra-siostrzenicą Jana Kaniewskiego Junióra, Panią Berthą (Kaniewski) Onuch.

Jan Kaniewski Junior miał zycziwą i bardzo otwartą osobowość. Był uczciwym, odpowiedzialnym i rzetelnym człowiekiem potrafiącym zjednywać sobie ludzi. Ci którzy go pamiętają podkreślają jego głęboki patriotyzm, krzewienie polskości poprzez edukację dzieci i młodzieży, oddanie dla Polski oraz determinację i konsekwencję w działaniu do osiągnięcia wyznaczonego celu.

Jan Kaniewski Junior obdarzony był pięknym tenorem i należał do Chóru św. Cecylii w polskim kościele Św. Trójcy, w którym zaczął śpiewać tuż po przyjeździe do Windsor w 1923 r. Był też współzałożycielem Polskiego Sokolstwa, Gniazda Nr 812 w Windsor w 1924 r. oraz pomysłodawcą i inicjatorem założenia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego oraz Szkoły Języka Polskiego w Windsor w 1925 r.

Janowi Kaniewskiemu Stowarzyszenie zawdzięcza oryginalną nazwę organizacji: Polish Peoples' Home Association (Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego, w skrócie SPDL lub Stowarzyszenie Domu Polskiego). Z oddaniem i zamiłowaniem uczył dzieci języka polskiego najpierw w prywatnym domu swojego brata Wincentego Kaniewskiego, a następnie był też nauczycielem w założonej Szkółce Języka Polskiego prowadzonej wyłącznie przez Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego do 1947 r. Więcej o historii Szkoły Języka Polskiego w latach 1925-1965 napisał na kartach tej książki Peter Sawicki.

Jan Kaniewski był bardzo oddany działalności społecznej zarówno dla Stowarzyszenia Domu Polskiego, jak i na rzecz całej Polonii. Od 1925 r. przez wiele kolejnych lat pełnił zamiennie funkcje w Zarządach oraz Komitetach Stowarzyszenia Domu Polskiego. W latach 30. w czasie wielkiej depresji gospodarczej w Kanadzie, Jan Kaniewski dwukrotnie ratował Dom Polski z finansowych tarapatów zastawiając rodzinne finanse.

Z kronikarskiego obowiązku należy dodać, że cała rodzina Kaniewskich była czynnie zaangażowana w działalność społeczną licznych w Windsor polonijnych organizacji zarówno kościelnych, jak i świeckich. Najstarszy brat Jana, Wincenty Kaniewski znalazł się wśród pierwszych członków założycieli Towarzystwa Św. Trójcy przy polskiej Parafii Św. Trójcy w 1918 r. Syn Wincentego, Anthony Kaniewski przez wiele lat pełnił funkcję prezesa Polsko-Kanadyjskiego Klubu Miast Granicznych, którego siedziba mieściła się w budynku położonym przy 1530 Langlois Ave.

Kontynuatorką wieloletniej pracy społecznej swoich przadków, dziadków i rodziców jest córka Anthony Kaniewski (pra-siostrzenica Jana Kaniewskiego), Bertha (Bronia Kaniewski)

Onuch, pracując przez wiele lat na rzecz kilku polonijnych organizacji. Pani Bertha (Kaniewski) Onuch pełniła m.in. funkcję prezeski Ligi Katolickich Kobiet przy Parafii Św. Trójcy.

Jan Kaniewski (po lewej) Prezes Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego i Antoni Kaniewski (po prawej) Prezes Polsko-Kanadyjskiego Klubu Miast Granicznych. Dom Polski, 1955 r.

Zdjęcie z archiwum rodzinnego i dzięki uprzejmości Pani Berthy (Kaniewski) Onuch

Jan (John) Kaniewski (left), President of the Polish Peoples' Home Association, and Anthony Kaniewski (right), President of the Border Cities Polish-Canadian Club. Dom Polski Hall, 1955. Photo from the Kaniewski family archive, courtesy of Ms. Bertha (Kaniewski) Onuch

Jan Kaniewski zawsze pamiętał o swej ukochanej, Starej Ojczyźnie przez wiele lat uczestnicząc w pracy zarządów komitetów niesienia pomocy Polsce. Był w różnych latach m.in. prezesem i delegatem na zjazdy najpierw działającej od 1931 r. Rady Okręgowej w Windsor Zjednoczenia Zrzeszeń Polskich w Kanadzie, która w 1945 r. została przekształcona w Okręg Windsor Kongresu Polonii Kanadyjskiej.

Wybudowany w 1930 r. w Windsor, Dom Polski był siedzibą dla zjazdów oraz komitetów niesienia pomocy Polsce. W latach 1941-1942 wspierał akcje biura rekrutacyjnego Polskiej Misji Wojskowej w Windsor na rzecz werbunku ochotników do oddziałów Armii Polskiej. Bronisław Duch – General Brygady, Dowódca Oddziałów Wojsk Polskich w Kanadzie przyjął honorowe członkostwo Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego w 1941 r.

W 1975 r. zostało spełnione ostatnie życzenie Jana Kaniewskiego, aby jego ukochany Dom Polski był przystankiem konduktu pogrzebowego w jego ostatniej drodze na wieczny spoczynek. Jan (John) Kaniewski spoczywa na niedaleko położonym od Domu Polskiego cmentarzu św. Alfonsa przy ulicy Howard. Cześć i uznanie Jego pamięci.

Bankiet z okazji 50-lecia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego. Zasłużony Jan Kaniewski siedzi, 3 od lewej. Dom Polski, 5.02.1975 r.

Zdjęcie z archiwum Stowarzyszenia Domu Polskiego.

A banquet to celebrate the 50th anniversary of the Polish Peoples' Home Association. The distinguished Jan Kaniewski sits third from the left. Dom Polski Hall, February 5th, 1975. Photo from the archives of the Polish Peoples' Home Association.

Grupa Młodzieżowa imienia Jana Kaniewskiego przy Stowarzyszeniu Polskiego Domu Ludowego

Dzielo Jana Kaniewskiego i dbałość o krzewienie polskości w Windsor jest kontynuowane dzięki kolejnym pokoleniom tutejszej Polonii, a działalność obecnego Zarządu Domu Polskiego przyciąga młodzież swoją otwartością i gotowością pomocy. W 2018 r. zawiązała się Grupa Młodzieżowa przy Stowarzyszeniu Polskiego Domu Ludowego, która obrała Jana Kaniewskiego za swojego patrona. Dom Polski stał się siedzibą i miejscem spotkań dla młodej organizacji by zgodnie z przesłaniem Jana Kaniewskiego: nad nią czuwać i utrzymywać w polskości.

To dzięki dbałości rodziców i Szkole Języka Polskiego, której prowadzenie i kierownictwo przejęły w 1965 r. Polskie Siostry Urszulanek, nasza polonijna, zdolna i pracowita Młodzież poznaje i utrwała znajomość języka polskiego, geografii i historii Polski. Siostry Urszulanek Szare ze Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego przyjechały z Polski do Kanady 4 grudnia 1965 r. i podjęły pracę przy polskiej Parafii Św. Trójcy w Windsor, nauczając w szkołach kanadyjskich oraz przejmując kierownictwo i nauczanie w Szkole Polskiej, a także otwierając własne przedszkole. Polskiej Szkole w Windsor nadano imię Św. Trójcy.

Siostry Urszulanek mają swój nieoceniony wkład w przekazywaniu dzieciom urodzonym poza Polską skarbów Polskiego Narodu: języka, kultury, miłości Starej Ojczyzny i wiary katolickiej. Wychowankowie Szkoły Języka Polskiego przy Parafii Św. Trójcy biorą udział w konkursach pisania wypracowań, recytowania wierszy, czytania polskiej literatury i mogą pochwalić się nagrodami oraz wyróżnieniami nosząc w sobie dumę z poczucia polskości. Należy do nich jeden z członków Zarządu Młodzieżowej Grupy, David Makarczyk, laureat i zdobywca nagród w licznych konkursach, m. in. pierwszej nagrody w konkursie „Być Polakiem”.

Polonijna młodzież jest aktywna i chętnie pomaga angażując się w działalność zarówno Domu Polskiego, jak i Polskiej Plaży. Dzięki zaradności obecnej prezes Małgorzaty Holec, Stowarzyszenie Domu Polskiego oferuje też miejsca pracy dla dorastającej młodzieży otrzymując wsparcie z rządowego programu Canada Summer Jobs, Program for Youth. Młode pokolenie angażuje się

w pracę również dla innych polonijnych organizacji, zasilając m.in. szeregi Harcerstwa w Windsor, a studenci są zrzeszeni w Polish Canadian Students' Association of Windsor. Młodzi tańczą w zespole „Tatry” (Tatry Song and Dance Ensemble) przybliżając i upowszechniając sztukę i tradycje tańców folklorystycznych i narodowych poza granicami Polski.

Dom Polski Ludowy, którego celem jest podtrzymanie tradycji i kultury polskiej w edukacji oraz wychowaniu młodego pokolenia, służy polonijnym dzieciom i młodzieży, tak jak założył Jan Kaniewski. Grupa Młodzieżowa imienia Jana Kaniewskiego pamięta o ofiarnej, społecznej pracy na rzecz Polonii i Polski swojego patrona. Założenia Jana Kaniewskiego są realizowane poprzez wkład pracy kolejnych Zarządów i członków Stowarzyszenia, a młode pokolenie zapewnia ciągłość obecności Polonii w mozaice etnicznej Windsor.

Kontynuujemy i wzbogacamy dzieło Jana Kaniewskiego, a Jego pamięć pozostaje w naszych sercach na zawsze.

*Pamięć o Janie Kaniewskim pozostaje w naszych sercach.
The memory of Jan Kaniewski remains in our hearts.
St. Alphonsus Roman Catholic Cemetery,
Windsor, Ontario, November 1st, 2020.*

Bibliografia

1. A. Rajski, One Century of the Polish Community in Windsor 1908-2008, Windsor, 2008
2. 75th Anniversary of the Polish Language School by the Holy Trinity Parish Windsor, Ontario, 2000
3. F. Kmitowicz, 60 Years of the Polish People's Home Association of Windsor, 1985, s. 29-30
4. Pamiętnik Czterdziestolecia Parafii Św. Trójcy w Windsor, Ontario, 1956
5. A. H. Ganczarzyk, Polish Peoples' Home Association, 1925-1950, Memorial Album, Windsor, Ontario, 1950, s. 40-41
6. ODSIECZ – POLSKA WALCZĄCA w Ameryce / Fighting Poland – Polish-English Copy, 1941
7. „Polacy Zagranicą”, Światowy Związek Polaków z Zagranicy 1938, nr 3, s. 54 (https://jbc.bj.uj.edu.pl/Content/353528/PDF/NDIGCZAS015840_1938.pdf)

Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego w latach 1925 – 2020

Presidents of the Board of the Polish Peoples' Home Association from 1925 to 2020

Iwona B. Litwin

Troska i życiowe przesłanie Jana Kaniewskiego o utrzymaniu polskości i jego pomysł zapożyczony z Polski przeszczerpienia Domu Ludowego na grunt kanadyjski zdał egzamin.

Na historyczną, 95-letnią ciągłość działalności Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego (SPDL) pracowało wielu Prezesów organizacji, którzy przy wsparciu członków Zarządów i członków Stowarzyszenia oraz przyjaciół organizacji dbali o to, aby Stowarzyszenie z siedzibą w Domu Polskim mogło służyć kolejnym pokoleniom zarówno Polonii, jak i całej kanadyjskiej społeczności.

*Prezesa Zarządu
Stowarzyszenia
Polskiego Domu
Ludowego w latach
1925 - 1950
Presidents of the Board
of the Polish Peoples'
Home Association
from 1925 to 1950.
Source of document:
A. H. Ganczaczyk.
Polish Peoples' Home
Association. Memorial
album 1925 - 1950*

Prezesa Domu Polskiego, którzy piastowali
tę godność w ciągu ostatnich 25 lat. Brak
fotografii p. I. Jareckiego, której Komitet nie
otrzymał do czasu wykończenia
niniejszej kliszy.

PREZESI STOWARZYSZENIA

Jan Kaniewski

Alex Duda

Stanisław Jasiński

Kazimierz Kobielski

Aleksander Kudrey

Stanisław Siender

Jan Jaroszewicz

Stanisław Nieć

Edward Jamróg

*Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Polskiego Domu
Ludowego w latach 1950 – 1985
Presidents of the Board of the Polish Peoples'
Home Association from 1950 to 1985.*

Source of document: F. Kmiotowicz. 60 Years of the Polish People's Home Association of Windsor 1925-1985

The 95th Anniversary of the Polish Peoples' Home Association

Prezysi Zarządu Stowarzyszenia Domu Polskiego w latach 1985 – 2020
Presidents of the Board of the Polish Peoples' Home Association from 1985 to 2020

Stanisław Nieć
lata: 1986 oraz 1995

Edward Jamróg
lata: 1987 – 1988
oraz 1992 – 1994

Wiesław Waluś
lata: 1989 – 1991

Ryszard Orsz
lata: 1996 – 1998

Józef Kawala
lata: 1999 – 2000
oraz 2003

Józef Wroniak
lata: 2001 – 2002
oraz 2006

Tadeusz Armatowicz
lata: 2004 – 2005

Błażej Wyderkowski
lata: 2007 – 2008

Elżbieta Molcan-Gorzelnik
lata: 2009 – 2010

Jerzy Kubiak
rok 2011

Stanisław Bęben
lata: 2012 – 2018

Małgorzata Holec
lata: 2018 – present

Chronologia zmian w składzie Zarządu Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego w latach 2015 – 2020
Chronology of changes on the composition of the Board of Directors of the Polish Peoples' Home Association in 2015 – 2020

Data	Prezes	Wiceprezes	Sekretarz Protokolowy	Sekretarz Finansowy	Skarbnik
Wybory 03.2015 (kadencja 2015-2017)	Stanisław Bęben	Elżbieta Molcan-Gorzelnik	Bogdan Herbetko	Gerry Obierski	Stanisław Nieć (zm. 31.05.2016)
Uzupełnienie 05.2016		Małgorzata Holec Joanna Glen			p.o. Skarbnika Julian Janik
Wybory 03.2017 (kadencja 2017-2019)	Stanisław Bęben	Małgorzata Holec Joanna Glen	Bogdan Herbetko	Gerry Obierski	p.o. Skarbnika Julian Janik
Uzupełnienie 04.03.2018	p.o. Prezesa Małgorzata Holec	Joanna Glen	Bogdan Herbetko	Gerry Obierski	p.o. Julian Janik
Wybory 03.2019 (kadencja 2019-2021)	Małgorzata Holec	Joanna Glen	Michelle Gajewski	Adrian Kutka	Eugeniusz Bagiński

Obecny Zespół Zarządzający Domem Polskim i Polską Plażą | The Management Team of Dom Polski (Polish Club Windsor) and Polish Beach Club: from left: Michelle Gajewski – Executive Secretary, Adrian Kutka – Executive Financial Secretary, Iwona (Yvonne) Litwin – Managing Director, Małgorzata (Margaret) Holec – President, Joanna Glen – Vice President. Absent: Eugeniusz Baginski – Treasurer. Polish Beach in Colchester, 2020. Photo by Iza Lech

*Członkowie Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego w 2020 roku
Members of the Polish Peoples' Home Association in 2020. Polish Beach in Colchester, 2020*

*Lista aktualnych członków Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego w roku 2020
List of current members of the Polish Peoples' Home Association in 2020*

Maria Adamska
Zuzanna Baczyński
Eugeniusz Baginski
Grażyna Bardowski
Piotr Bas – Hon. Member
Stanisław Bęben
Paweł Bochus
Edward Chemel
Adam Ciunajko
Czesław Dubiel

Bożena Falkowski
Krzysztof Falkowski
Michelle Gajewski
Joanna Glen
Danuta Gnat Siniarska
Leszek Gorzelski
Bogdan Herbetko
Małgorzata Holec
Rafał Jagielski
Józef Jagielski
Julian Janik

Irena Kawala
Józef Kawala
Agnieszka Kochanowski
Andrzej Kochanowski
Wacław Kukiela
Maria Kulesza
Adrian Kutka
Iza Lech
Iwona Litwin
Marek Litwin

Katarzyna Piotrowska
Hanna Piasecka
Halina Piatkiewicz
Danuta Pogorzelska
Tadeusz Poplawski
Andrzej Rafinski
Maria Rafinski
Leszek Rudowski
Elżbieta Ryn
Jan Skuza

Michael Slusarczyk
Kazimierz Stupinski
Halina Szelest
Józef Szelest
Janina Wasiluk
Danuta Wesołowski
Józef Wesołowski
Anna Wojtal
Dorota Zalewski
Mariusz Zalewski

Historia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego

Miasto Windsor w prowincji kanadyjskiej Ontario, w którym powstało Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego jest terenem, który różni się od innych miast Kanady ze względu na swe położenie geograficzne jak i charakter przemysłowy, wynikły z graniczenia ze sobą dwóch państw.

Wysunięte najdalej na południe Kanady, położone tuż nad granicą Stanów Zjednoczonych A. P. i na drodze ważnych dróg komunikacyjnych, wodnych kolejowych i lotniczych, stanowi ośrodek przemysłu samochodowego kanadyjskiego firm amerykańskich Ford Motor Company i Chrysler Corporation oraz szeregu firm pomocniczych z tym przemysłem związanych, a poprzez arterie mostu Ambasador i tunelu pod rzeką Detroit daje nieprzerwany ruch obustronny dwóch narodowości, amerykańskiej i kanadyjskiej, stwarzając z miasta Windsor jakoby kanadyjskie przedmieście miasta Detroit i ośrodek największego ruchu transytowego turystycznego amerykańskiego jak i największej zażyłości sąsiedzkiej tych dwóch narodów.

Na tym to terenie na parę lat przed kryzysem ogólnie - światowym powstała myśl wśród grupy Polaków tutaj rzuconych losem w celach zarobkowych ze wszystkich krańców Kanady, by stworzyć własną organizację i postawić sobie za cel wybudowanie własnego Domu Polskiego, któryby koncentrował życie kulturalne i oświatowe miejscowej Polonii.

W tym celu, po omówieniu na zebraniu prywatnym możliwości powstania takiej placówki nowej, został zwołany pierwszy wiec w dniu 25-go stycznia, 1925 roku w sali pod kościołem św. Trójcy, który ze względu na swój charakter organizacyjny stanowi datę założenia tej placówki.

Wiec ten, otwarty przez Alojzego Mroczkowskiego, pod przewodnictwem Andrzeja Jakubiaka i sekretarza protokółowego Jana Kaniewskiego poprzez mówców ówczesnego proboszcza windsorskiej parafii św. Trójcy ks. J. Andrzejewskiego, Jana Zawiszę, Jana Zakrzewskiego, Jana Piotrowskiego i Piotra Górskiego, wzywał obecnych, zebranych na wiecu, do podję-

cia starań wspólnej pracy nad budową Polskiego Domu Ludowego i do wybrania Komisji, która opracowała konstytucję (statut) tej nowej placówki.

W wyniku obrad wybrano Komisję Konstytucyjną, do której weszli następujący uczestnicy wiecu:

Piotr Górski	Jan Budzyński,
Józef Witkowski	Jan Rusinek
Jan Zawisza	Stan. Czapliński
Marcin Matejko	Karol Klapow
Andrzej Jakubiak	Alojzy Mroczkowski
Paweł Kaniewski	Aleks Krupski
Wincenty Zakrzewski	

Zebrane na tym wiecu \$5.39, dalsze zadeklarowane na tymże wiecu \$31.00, oraz zbiórka dokonana jeszcze w dniu obchodu święta narodowego 3-go Maja 1924 roku i zdeponowana w banku miejscowym w sumie \$43.17 na nazwiska pp. Burek, Matejki i Mroczkowskiego — stanowią pierwsze cegiełki funduszu tego nowego Stowarzyszenia z przeznaczeniem na budowę Domu Polskiego.

I gdy wiec ten pierwszy miał raczej zadanie propagandowe i wybór komisji do opracowania podstaw statutowych tej placówki, to wiec drugi, zwołany w dniu 8-go marca, 1925 roku, należy określić jako zebranie organizacyjne, na którym została sporządzona lista pierwszych 38-miu członków - założycieli i wybrane pierwsze władze tej organizacji.

Wiec ten, otwarty przez Andrzeja Jakubiaka, pod przewodnictwem Piotra Górskiego i sekretarza protokółowego Jana Kaniewskiego, przyjął Konstytucję opracowaną przez Komisję Konstytucyjną i przedstawioną na tym wiecu, poczem nastąpił wpis na pierwszych członków Stowarzyszenia następujących osób:

Piotr Górski	Stanisław Chodyniecki
Antoni Kukurski	Jan Rusinek
Antoni Markowski,	Jan Ostrowski
Andrzej Jakubiak	Wiktor Sobotkiewicz
Michał Winiarz	Jan Zawisza
Józef Górski	Franciszek Burek
Alojzy Mroczkowski	Michał Zawisza
Antoni Rabiński	Aleksander Krupski

Wincenty Ostrowski	Michał Pastuszek
Franciszek Barański,	Leokadia Markowska
Józef Witkowski	Jan Piotrowski
Ludwik Słonina	Jan Zakrzewski
Józef Zawisza	Wojciech Szymański
Antoni Dębicki	Stanisław Jenzura
Karol Chodyniecki	Michał Lackowski
Franciszek Waleńczuk	Franciszek Caba
Walenty Bednarski	Paweł Kaniewski
Karol Kłapow	Jan Kaniewski
Fran. Scibior	Stanisław Czaplński

Wiec ten wyłonił również pierwsze władze

Stowarzyszenia w następującym składzie:

ZARZĄD:

Prezes — Piotr Górski
 Wiceprezes — Andrzej Jakubiak
 Sekr. prõt. — Jan Kaniewski
 Sekr. finan. — Jan Piotrowski
 Kasjer — Stanisław Chodyniecki
 Gospodarz — Wiktor Sobotkiewicz,

KOMISJA REWIZYJNA:

Antoni Rabiński Jan Zawisza,
 Aleksander Krupski.

RADA NADZORCZA:

Alojzy Mroczkowski, Józef Witkowski,
 Paweł Kaniewski.

Pierwsze zebranie nowowybranego Zarządu odbyło się w dniu 29-go marca, 1925 roku w sali Sokoła Polskiego przy ul. 1232 Langlois, rozpoczynając długi etap żmudnej pracy tej placówki, która dała podstawy organizacyjne i rozwój tej placówce w rozmiarach dzisiejszych.

Na zebraniu tym poszła na pierwszy ogień sprawa zarejestrowania Stowarzyszenia, t. zw. inkorporacja, do załatwienia której zostaje w dniu 19-go kwietnia 1925 roku wybrana komisja w osobach członków:

Piotr Górski, Jan Zawisza, Karol Chodyniecki.

Równocześnie konstytucja Stowarzyszenia zostaje przetłumaczona na język angielski i w grudniu tegoż roku Stowarzyszenie zainkorporowane jako Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego.

Jednak myśl budowy własnego Domu Polskiego zaprzęta umysły członków nowej placówki od samego zarania istnienia tej organizacji i już w dniu 24-go maja 1925 roku zostaje wybrany Komitet Budowy Domu Ludowego, zwany Dyrektoriatem w osobach członków:

Franciszek Burek, Jan Rusinek, Michał Zawisza, Franciszek Słonina, — który ma za zadanie przystąpić do opracowania planów i

kosztorysu budynku oraz wyszukać odpowiedni plac pod budowę tegoż.

W wyniku swych prac przygotowawczych Komitet ten przeprowadził już z początkiem 1926 roku zakup placu przy zbiegu ulic Shepherd i Parent, jednakże plac ten nie został wykorzystany pod budowę i został później sprzedany, gdy Komitet zakupił plac inny w 1929 roku przy ul. Langlois, na którym obecnie Dom Polski stoi.

Tymczasem Stowarzyszenie, które walczy ze szczupłością zajmowanego przez siebie lokalu pod kościołem św. Trójcy nie ustaje w swej pracy, ale już w grudniu 1925 roku powstaje Polska Szkołka dla dzieci, prowadzona odtąd przez cały okres sprawozdawczy, a pierwsza, zebrana wówczas na szkołę "kolęda" wyraziła się kwotą \$176.16, dając podwaliny finansowe do jej prowadzenia i opłacenia najpotrzebniejszych wydatków szkolnych.

Troska o zabezpieczenie własnych członków na wypadek choroby, doprowadza w styczniu 1927 roku do uchwały założenia własnej Kasy Chorych przy Stowarzyszeniu i do przeprowadzenia odpowiednich poprawek w konstytucji Stowarzyszenia odnośnie udzielania za pomóg chorobowych.

Rok 1929 przynosi otwarcie polskiej biblioteki, założonej przez Stowarzyszenie jeszcze w lokalu pod kościołem św. Trójcy, dla miejscowej Polonii, która to biblioteka stanowi odtąd dla Polaka - emigranta spragnionego pisma polskiego ważny ośrodek jego zainteresowania, zwłaszcza od czasu napływu ostatniego polskiego elementu uchodźczego z Europy.

Pierwsze cztery lata istnienia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego tworzą okres organizacyjny poszczególnych komórek Stowarzyszenia i są okresem przygotowawczym zebrania funduszków poprzez liczne imprezy na cel najważniejszy jakim jest od założenia Stowarzyszenia wytknięty cel budowy własnego gmachu, gdzie dopiero mogłoby rozwinąć się swobodnie życie organizacyjne nie ograniczane ani szczupłością lokalu, ani zależnościami od wynajmujących lokal Stowarzyszeniu.

I rok 1929 jest w tym kierunku przełomowym, a chociaż kryzys światowy dotknie niedługo wszystkich nie oszczędzając i członków Stowarzyszenia, to jednak w marcu 1929 roku następuje nagła uchwała zakupu nowego placu przy ul. Langlois i sprzedaży posiadanego przy ul. Shepherd, a w lipcu tegoż roku wybrany zostaje Komitet Opracowania Robót Ziemiowych w osobach:

Publikacje dokumentujące działalność Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego

Publications Documenting the Activity of the Polish Peoples' Home Association

- *An English version follows the Polish.*

Iwona B. Litwin

Poniższy spis zawiera pamiątkowe książki wydane z okazji jubileuszowych rocznic działalności Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego. Elektroniczna wersja książek jest dostępna na naszej stronie: <https://www.polishclubwindsor.ca/anniversary-books>. Prosimy o przesyłanie wszelkich zdjęć, wycinków prasowych oraz linków do artykułów i filmów na temat działalności organizacji do archiwum Stowarzyszenia na adres: 1275 Langlois Ave. Windsor, ON N8X 4L6 lub na e-mail adres: ilitwin@polishclubwindsor.ca. Dziękujemy!

Zapraszam do zapoznania się ze skrótozym opisem zawartości pamiątkowych książek, które powstały na przestrzeni 95. lat działalności Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego (kolejność od najstarszej do najnowszej).

This article lists all of the anniversary commemoration books of the Polish Peoples' Home Association's activity. The digital version is available on our site: <https://www.polishclubwindsor.ca/anniversary-books>

Please send any photographs, newspaper excerpts, and article or video links that include our organization's activity to our archive at 1275 Langlois Avenue, Windsor, Ontario, N8X 4L6. Please send digital media to ilitwin@polishclubwindsor.ca. Thank you!

I invite you to learn more about the following anniversary commemoration books through their corresponding short summaries. They are ordered chronologically.

1. Adolf H. Ganczarzyk (Editor). Polish Peoples' Home Association. Memorial Album 1925-1950, Windsor, Ontario, Canada (1950)

Pierwsza książka wydana na 25-lecie organizacji to relacja świadków założenia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego (SPDL) w 1925 r. Dokumentuje jego początkową działalność, m.in.: założenie i prowadzenie Szkółki Polskiej dla dzieci, Teatru Stowarzyszenia, Kasy chorych i Biblioteki dla Polonii. Zaakcentowano w niej olbrzymi wysiłek i determinację członków Założycieli w realizacji planów budowy Domu Polskiego w 1930 r. W książce opisano udział Stowarzyszenia na rzecz rekrutacji żołnierzy w tworzeniu Oddziałów Armii Polskiej w Kanadzie, której dowódcą był generał Bronisław Duch, uhonorowany członkostwem Domu Polskiego w 1941 r. Na kartach książki podkreślono też wieloletnie zaangażowanie Domu Polskiego w pracach niesienia pomocy dla Starej Ojczyzny, Polski.

Published for the twenty-fifth anniversary of the organization, this book collects reports from the those, who witnessed the founding of the Polish Peoples' Home Association (PPHA) in 1925. It documents the organizations initial activity, such as founding and operating a Polish School for children, the Association's Theatre, Health Insurance Funds, and Polish Community Library. The enormous effort and determination of the founding members are emphasized within, specifically with regards to the construction of the Dom Polski in 1930. The book also describes the association's input in army recruitment for the Polish Armed Forces in Canada, led by Bronisław Duch, who became an honorary Dom Polski member in 1941. The book's pages also notably focus on the organization's perennial support for the old fatherland, Poland.

2. Frank Kmiotowicz (Editor). *60 Years of the Polish People's Home Association of Windsor 1925-1985, Windsor, Ontario, Canada (1985)*

Druga księga jubileuszowa objęła 60 lat działalności Stowarzyszenia. Opis historii organizacji podzielono na dwie części, w których zostały podkreślone szczególne zasługi Jana Kaniewskiego (ur.1895 – zm.1975) przypominając o jego społecznej pracy na rzecz Polonii, Stowarzyszenia Domu Polskiego oraz Starej Ojczyzny, Polski. W publikacji udokumentowano historię Polonii związaną z założeniem Polskiej Parafii Świętej Trójcy w 1916 r. i rozpoczęciem aktywności Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego w 1925 r., m.in.: założenie Szkoły Polskiej, Teatru Stowarzyszenia, Kasy chorych, biblioteki dla Polonii. Przypomniano też o wysiłkach Stowarzyszenia, które towarzyszyły wybudowaniu budynku Domu Polskiego w 1930 r.

Podkreślono członkostwo Stowarzyszenia i jego dużą aktywność w Zjednoczeniu Zrzeszeń Polskich w Kanadzie w latach 1931-1944 i odbywające się zjazdy Zjednoczenia w Domu Polskim, by następnie aktywnie kontynuować członkostwo w Kongresie Polonii Kanadyjskiej do 1966 r.

Dodano też historie innych, powołanych organizacji polonijnych w Windsor, które zakończyły działalność, aby uchronić wkład ich pracy od zapomnienia.

The second anniversary book spans sixty years of the association's activity. The organization's history is split into two parts and specifically mentions Jan Kaniewski's (who lived from 1895 to 1975) contributions to it, especially his social work for the Polish Community, the Polish Peoples' Home Association, and his fatherland, Poland. The publication also covers the Polish Community's history, including the founding of the Holy Trinity Polish Parish in 1916 and the beginning of the Polish Peoples' Home Association's activity in 1925, including the founding of the

Polish School, the Association's Theatre, Health Insurance Fund, and Polish Community Library. The Dom Polski's construction in 1930 is also listed among the association's works.

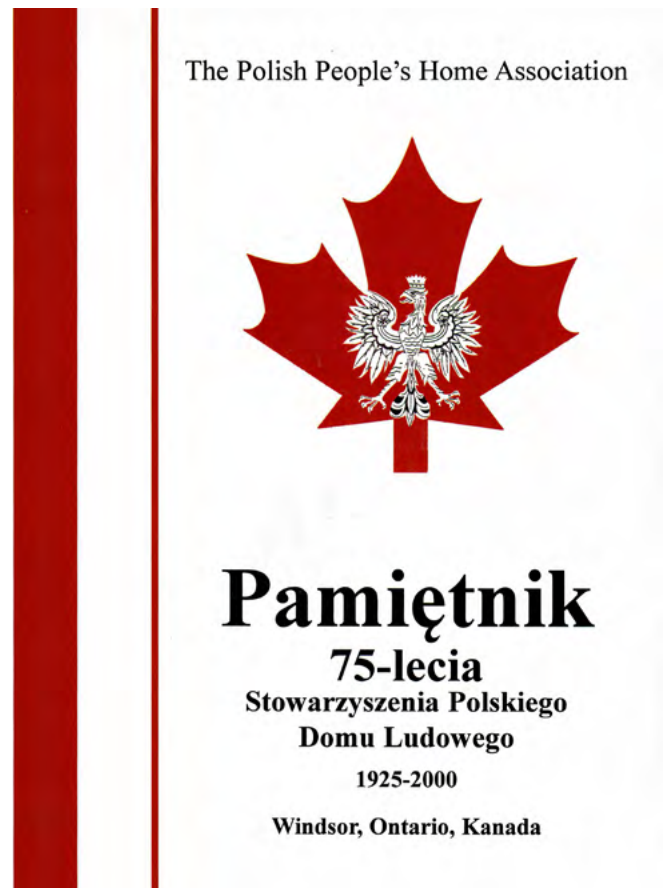
The book emphasizes the association's membership, and its strong activity in the Federation of Polish Societies in Canada during 1931-1944, of which meets were held in the Dom Polski. The Polish Peoples' Home Association continued to serve as a member of the Canadian-Polish Congress until 1966.

Stories of other Polonia organizations of Windsor that had ceased activity before the book's publication were included as well in order to prevent their contributions from becoming forgotten.

3. Editorial Committee. *The Polish Peoples' Home Association's 75th Anniversary Commemorative Book 1925-2000, Windsor, Ontario, Canada (2000)*

Trzecia publikacja została wydana na 75-lecie istnienia Stowarzyszenia. W książce zawarto wydarzenia z historii organizacji w latach 1925-1985, m. in. przypominając o obecności generała Bronisława Ducha w Domu Polskim przytaczając fragment artykułu, który ukazał się w czasopiśmie „ODSIECZ – POLSKA WALCZĄCA w Ameryce/Fighting Poland – Polish-English Copy” w 1941 r.

W części poświęconej działalności Stowarzyszenia w latach 1985-2000 odnotowano m. in. liczne koncerty fortepianowe na scenie Domu Polskiego w wykonaniu Daniela Wnukowskiego. Przedstawiono też plany rozbudowy Domu Polskiego (które nie zostały zrealizowane) oraz zawiązanie grupy teatralno-wokalnej

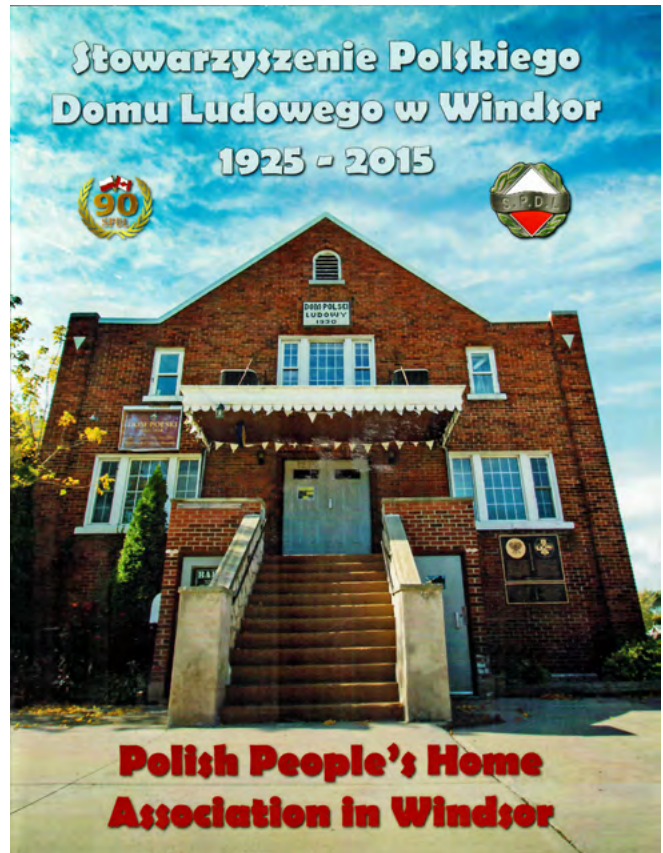
„Płomień” pod patronatem Domu Polskiego. Zamieszczono również relacje poświęcone współpracy z organizacjami polonijnymi.

This third publication was released for the association's 75th anniversary. The book contains events from the organization's history spanning 1925-1985, such as General Bronisław Duch's presence at the Dom Polski based on an excerpt from the periodical "ODSIECZ – POLSKA WALCZĄCA w Ameryce/ Fighting Poland – Polish-English Copy" in 1941.

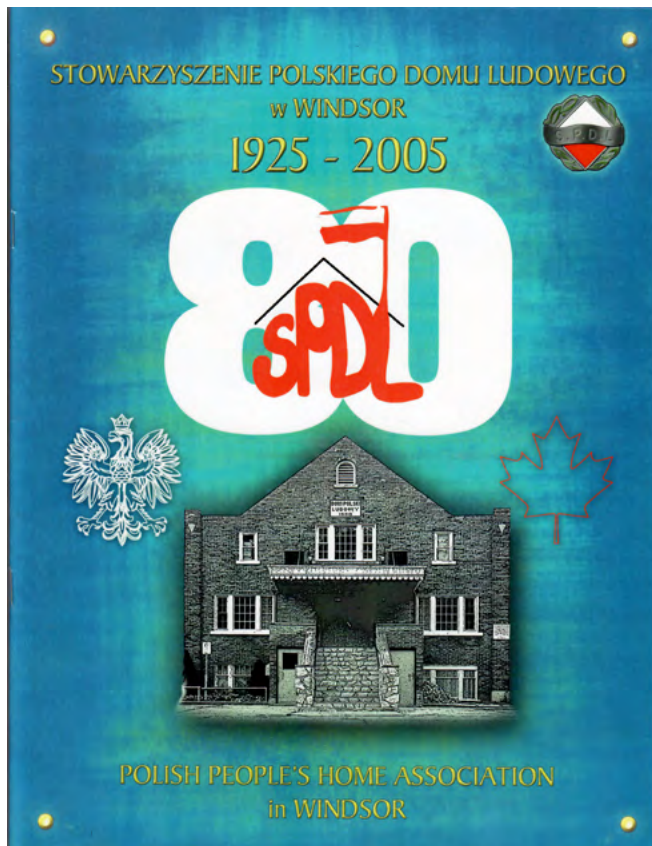
The part dedicated to the association's activity in 1985-2000 notes that Daniel Vnukowski performed numerous piano concerts on the Dom Polski stage. Expansion plans for the building that were never implemented were presented within the book, as was the creation of the theatre and vocal group "Płomień" (Flame) under Dom Polski patronage. Stories covering cooperation with other Polish Community organizations were also included.

4. Błażej Wyderkowski. Polish People's Home Association in Windsor 1925-2005, Windsor, Ontario, Canada (2005)

Czwarta książka jubileuszowa wydana z okazji 80-lecia Stowarzyszenia w 2005 r. zawiera skrót historycznych wydarzeń z lat 1925-2000 oraz szerzej przybliża działalność Stowarzyszenia w latach 2000-2005. Przedstawia m. in. różne koncepcje i opis prac remontowych w Domu Polskim. Książka dokumentuje inicjatywę umieszczenia na elewacji budynku Domu Polskiego tablicy upamiętniającej udział Stowarzyszenia w rekrutacji ochotników do Armii Polskiej w 1941 r. Uroczystość odsłonięcia pamiątkowej tablicy przez Konsula Generalnego RP w Toronto wieńczy jubileusz 80-lecia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego.

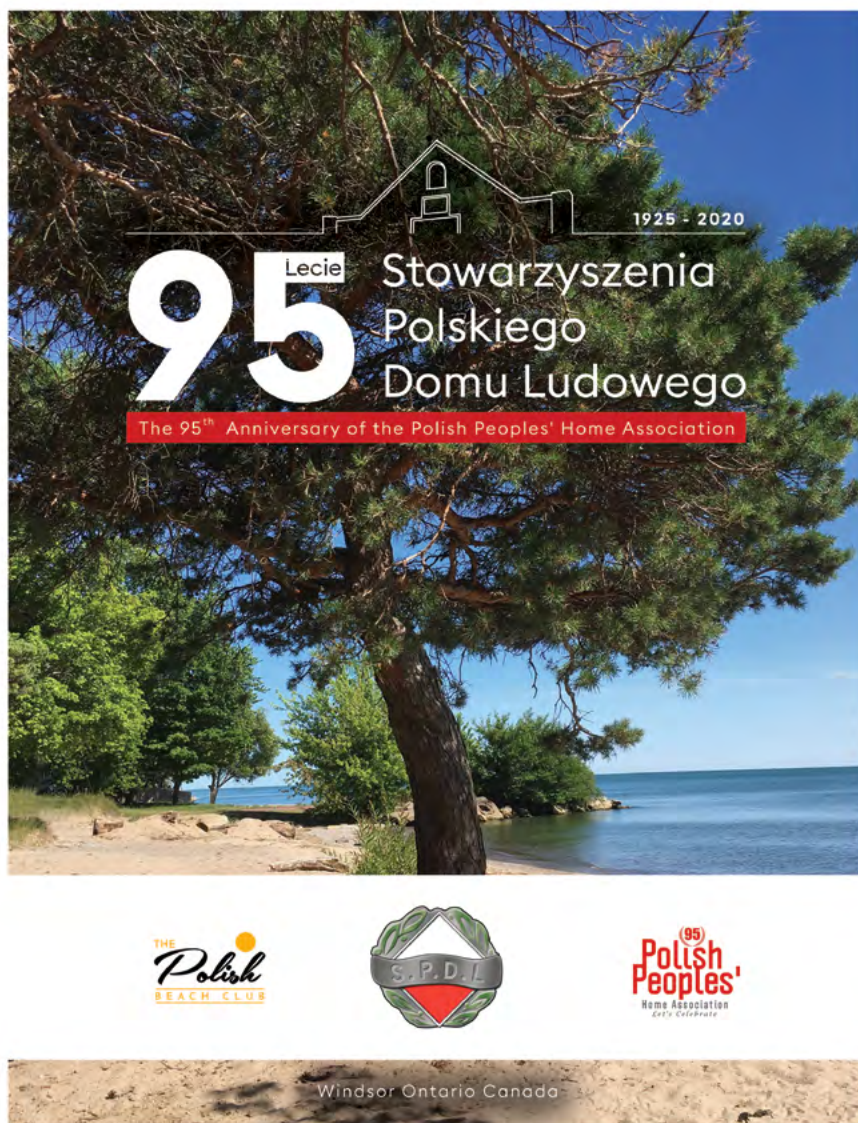
The fourth anniversary book, published for the 80th anniversary of the association in 2005, contains a summary of historical events from 1925 to 2000 as well as a more detailed recounting of the association's activity from 2000 to 2005. It presents renovation projects and descriptions in Dom Polski, among other things. The book documents the initiative to mount plaque to the building's elevation in honour of the association's participation in volunteer recruitment efforts for the Polish Army in 1941. The unveiling ceremony carried out by the Consul General of the Republic of Poland in Toronto was the most notable event of the 80th anniversary of the Polish Peoples' Home Association.

5. Editorial Committee. The Polish Peoples' Home Association's 90th Anniversary Commeration Book 1925-2015, Windsor, Ontario, Canada (2015)

Pamiętnik z okazji 90-lecia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego został przygotowany przez Komitet Redakcyjny pełniący jednocześnie funkcję Komitetu obchodów 90. Rocznicy SPDL. W pamiątkowej książce zostały zawarte wspomnienia dziejów organizacji od początku jej założenia. Podkreślono tradycyjne uroczystości, które odbywają się w Domu Polskim scalające środowisko polonijne w Windsor oraz historię działalności grupy teatralno-wokalnej „Płomień”.

The Polish Peoples' Home Association's 90th anniversary book was prepared by the Editorial Committee, which also filled the function of the PPHA Celebration Committee. The book contains memories of the organization's actions since the beginning of its foundation. Traditional celebrations were particularly emphasized, specifically those that tied the Polonia environment in Windsor closer together. The „Płomień” theatre and vocal group's activity history was also covered.

6. Iwona B. Litwin (Editor), *The 95th Anniversary of the Polish Peoples' Home Association 1925-2020*, Windsor, Ontario, Canada (2020)

Szósta jubileuszowa księga z okazji 95-lecia Stowarzyszenia została zadedykowana Polonijnej Młodzieży. Zamieszczone wywiady z seniorami mają za zadanie przybliżyć młodzieży historię organizacji i zasługi Jana Kaniewskiego, patrona Młodzieżowej Grupy. Wspomnienia Przedstawicieli polonijnej społeczności dają wyobrażenie o długoletniej i bogatej aktywności Domu Polskiego w służbie Polonii i Polsce.

Potrzeba kontynuowania aktywności Stowarzyszenia poprzez prowadzenie działalności miejsc spotkań Polonii: Domu Polskiego i Polskiej Plaży, została podkreślona w artykułach przygotowanych przez Przedstawicieli Polonijnych Organizacji. Stowarzyszenie wychodząc naprzeciw oczekiwaniom przeprowadza gruntowny remont budynku na Polskiej Plaży w 2018 r. Następnie dzięki wsparciu rządowego grantu Ontario Trillium Foundation Stowarzyszenie uczyniło budynek Domu Polskiego dostępnym dla osób z niepełnosprawnością i mających trudności z poruszaniem się po schodach. W 2020 r. zmienił się 90-letni wygląd frontu Domu Polskiego poprzez montaż zewnętrznej windy umożliwiającej dostępność (accessibility) do dolnej i górnej sali budynku.

Stowarzyszenie Domu Polskiego skorzystało z zaproszenia organizatorów wydarzenia Carrousel of the Nations i przestrzegając reżimu restrykcji związanych z czasem pandemii, rozpoczęło w czerwcu 2020 r. coroczne organizowanie Karuzeli Narodów (Polish Beach Village) na Polskiej Plaży. Otwarcie w listopadzie 2020 r. Bistro Polonia w Domu Polskim, ze smacznym jedzeniem na wynos, wieńczy niezwykle trudny, jubileuszowy rok działalności Stowarzyszenia.

Niektóre teksty zostały opatrzone streszczeniem lub przygotowane w dwóch językach: polskim i angielskim, aby przybliżyć działalność Stowarzyszenia szerszemu gronu odbiorców.

The sixth anniversary book, commemorating the 95th anniversary of the association, was dedicated to the Polonia's youth. The interviews with seniors included within are meant to bring the youth and the organization's history closer together, especially through the merits of the youth group's namesake, Jan Kaniewski. The Polonia society members' recollections give an idea of the rich and perennial activity of the Dom Polski in service of Poland and Polonia.

The need for continuing the association's activity through the continued operation of the Polonia's gathering places, the Dom Polski and the Polish Beach, was emphasized in articles prepared by representatives of the Polonia organizations. The association went against expectations in that it carried out a comprehensive renovation of the Polish Beach building in 2018. Later, thanks to the support of the Ontario Trillium Foundation government grant, the association rendered the Dom Polski building more accessible to people with disabilities, particularly those that could not ascend the front steps. The 90-year-old façade was changed in 2020 by the newly-mounted exterior elevator for accessibility to the lower and upper halls in the building.

The Polish Peoples' Home Association benefitted from an invitation from the organizers of the Carrousel of the Nations to commence organizing the new yearly Polish Beach Village as part of the Carrousel while working within pandemic restrictions. Bistro Polonia was set up in November 2020, capping off the association's difficult anniversary.

Some of the texts were accompanied by a summary in both Polish and English, or even a complete English translation, in order to allow the association's activity to reach a wider audience.

Everybody is welcome to the beautiful

Polish Beach on Lake Erie

for a relaxing time along with great homemade, traditional Polish food and cold Polish beer. It is the perfect place for events like weddings, birthdays, sports tournaments, family events and more.

Address:
Polish Beach Club
(Bellcreeft Beach no1)
697 Fox Pl, Harrow, ON
N0R 1G0
Ph. (519) 254 1639

www.polishbeachclub.ca

THE
Polish
BEACH CLUB

THE
Polish
BEACH VILLAGE

Remont Budynku na Polskiej Plaży

Polish Beach Club Renovation

Marek Litwin

Summary

The Bellcreft Beach (the Polish Beach) has been acquired by the Polish Peoples' Home Association back in 1958, and it has served the Polish Community for over 60 years. The Polish Beach Club House burned down in 1973, and a new beach house was built in 1975. In 2018, under the current management, the beach house was substantially modernized and upgraded, and new equipment was installed to prepare the facility to serve the communities for years to come.

Bellcreft Beach nad jeziorem Erie została zakupiona na rzecz Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego (SPDL) w Windsor w marcu 1958 roku za kadencji prezesa Władysława Morszczyny, dzięki staraniom członków Stowarzyszenia, panów: Franciszka Grabowieckiego i Piotra Węgrzynowicza. Stowarzyszenie nabyło nieruchomość za kwotę \$18,500 z czego \$500 „wróciło” do Stowarzyszenia jako darowizna prowizji agenta nieruchomości i zarazem członka Stowarzyszenia, pana Alexa Dudy, który pośredniczył przy zawieraniu transakcji kupna-sprzedaży nieruchomości. Celem zakupu nieruchomości wraz z klubem posiadającym salę taneczną i 20 pokoi była rekreacja członków Stowarzyszenia i ich rodzin.

Początkowo nabyta nieruchomość miała około dwudziestu kilku metrów biejących dostępu do jeziora, a po dokupieniu gruntu w latach 1971 i 2017, długość biejąca plaży wynosi dzisiaj ponad 90 m.

Marek Litwin. The Polish Beach, Colchester, 2018

The original property on Bellcreft Beach (Polish Beach) in Colchester purchased in 1958 (photo from the archives of the Polish Peoples' Home Association)

Sześćdziesiąt dwa lata historii Polskiej Plaży to przynajmniej cztery, o ile nie pięć pokoleń pamięci naszych członków Stowarzyszenia i ich przodków. W czasie tych ponad sześćdziesięciu lat Polska Plaża cieszyła naszą Windsorską Polonię, ale też stanowiła wyraźne wyzwania – zarówno organizacyjne jak i finansowe, z których największe przyniosły lata 1972 i 1973 – najpierw zerwanie dachu podczas wichury i rok później pożar, który doszczętnie strawił budynek klubowy i jego wyposażenie.

W roku 1974 Stowarzyszenie podjęło decyzję o budowie nowego domu w formie, którą znamy dzisiaj z dobudowanym aneksem po południowej stronie budynku. Murowany budynek główny jest posadowiony na fundamencie i składa się z następujących pomieszczeń: baru, zaplecza kuchennego oraz łazienek. Od południa dobudowano w konstrukcji stalowej na wylanej płycie betonowej salę gastronomiczno-taneczną.

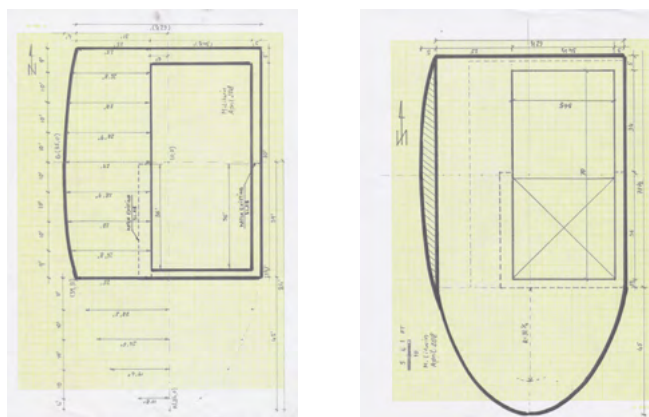
Przez niemal czterdzieści lat budynek był eksploatowany bez większych inwestycji poza niezbędnymi naprawami i wymianą poszycia połaci dachowej. Obiekt zaczął popadać w stopniową ruinę i nie mógł być dłużej eksploatowany w takim stanie jakim się znalazł choćby ze względu na bezpieczeństwo osób pracujących w kuchni i na zapleczu obiektu. W roku 2018 Zarząd SPDL pod kierownictwem pani prezes Małgorzaty Holec podjął odważną decyzję o przeprowadzeniu gruntownego remontu budynku plaży.

Prace remontowe ruszyły wczesną wiosną 2018 roku i rozpoczęły się od usunięcia z budynku całego wyposażenia oraz rozbiórek i wyburzeń części ścianek działowych. Zakres prac inwestycyjnych objął między innymi:

- Powiększenie i przebudowę kuchni oraz jej kompleksowe wyposażenie w nowe, profesjonalne urządzenia gastronomiczne, okno gastronomiczne, przepływowy system ogrzewania wody i instalację kominową oraz okap nadkuchenny,
- Przebudowę łazienek z kabinami prysznicowymi i przebieralniami,
- Usunięcie antresoli i kompleksową przebudowę powierzchni barowej w formie otwartej przestrzeni połączonej z salą konsumpcyjno-taneczną,
- Gruntowne odnowienie sali konsumpcyjno-tanecznej z nowymi powiększonymi i przeszklonymi oknami suwnymi, umożliwiającymi pełne otwarcie okien i zintegrowanie sali z zewnętrznym patio,
- Instalację nowych podłóg we wszystkich pomieszczeniach obiektu,
- Budowę zewnętrznego patio w kształcie trzonu elipsy odwadniającej cały obiekt właściwym spadkiem od budynku. Płyta patio została zaprojektowana w taki sposób, aby umożliwić jej rozbudowę dopełniającą cały kształt elipsy od południowej strony budynku,
- Wykonanie odwodnienia i oddrenowanie całego obiektu,
- Wykonanie nowych instalacji elektrycznych i oświetlenia, w tym oświetlenia terenu przed budynkiem,
- Wymianę poszycia dachowego, obróbek i odwodnienia dachu,
- Budowę zaplecza magazynowego po wschodniej stronie budynku w postaci dwóch budynków gospodarczych zintegrowanych z budynkiem głównym,
- Odnowienie i malowanie wszystkich pomieszczeń i budynku po stronie zewnętrznej,
- Kształtowanie terenu, usunięcie piasku i zagrażających bezpieczeństwu drzew,
- Budowę drogi dojazdowej,
- Przeniesienie boiska do siatkówki,
- Budowę murowanego paleniska pod ognisko,
- Budowę mebli tarasowych,
- Instalację systemu łączności Internetu i wdrożenie systemu płatności elektronicznych (debit i credit).

Trzeba podkreślić, że prace remontowe w większości prowadzone były dzięki ofiarności naszych członków SPDL co pozwalało trzymać koszty w absolutnym niezbędnym minimum. W pracach szczególny wkład wnieśli panowie: Józef Wesołowski i Józef Kawala (obaj panowie wykonali m.in.: dwa magazyny, które pełnią funkcję pomocniczą), Tadeusz Popławski, Józef Szelest, Julian Janik, Bogdan Herbetko (prace konstrukcyjno-budowlane i wykończeniowe), Leszek Rudowski (prace elektryczne), Adrian Kutka (meble tarasowe, malowanie, boisko do gry w piłkę siatkową).

Wkład pracy wnieśli także Anna i Bogdan Wojtalowie, Hanna i Paweł Piaseccy, Janina Wasiluk, Grażyna Bardowska, Andrzej Markowski, Stanisław Bęben, Adam Ciunajko, Robert Budziosz, Paweł Bochus, Eugeniusz Bagiński, Lidia Bagiński, Elżbieta Gorzelnik, Leszek Gorzelski, Danuta Gnat Siniarska, Marika Ejnesman oraz Magda Kamińska. Za remont zaplecza gastronomicznego odpowiedzialna była pani wiceprezes Joanna Glen, za walor estetyczny obie panie prezes: Joanna Glen i Małgorzata Holec, za całość projektu, w tym za kwestie finansowe, odpowiadała pani prezes Małgorzata Holec. Autor niniejszego artykułu odpowiadał w szczególności za prace projektowe oraz nadzór nad zgodnością z projektem.

Ellipse Patio plan, designed by Marek Litwin. April 2018

Active rest on the new patio in summer 2018

Frederic Litwin helps with electrical installations under the supervision of Mr. Leszek Rudowski. Spring 2018

Cleaning workers on Polish Beach in spring 2018. Standing row, left to right: Józef Szelest, David Posala, Victor Choszczewski, Kamil Stokowski, Alex Rota, Alex Litwin, and Jacob Glen. Seated row, left to right: Krzysztof Rota, Michael Slusarczyk and Adrian Kutka

Dzieło odbudowy Polskiej Plaży udowodniło jak bardzo Polonia potrafi się jednoczyć dla wspólnego dobra, ale także jakże silne są nasze związki i tradycje czego dowodem jest to, że potrafilimy zaszczyć tę naszą polskość kolejnemu pokoleniu, które żywo włącza się w dzieło polonijne, nie oczekując jakiegokolwiek nagrody. To nikt inny jak właśnie nasza wspiana młodzież uczestniczyła z poświęceniem i zaangażowaniem w niekończących się pracach porządkowych. Rękami naszej młodzieży zostało usunięte ponad 14 ton! odpadów i materiałów rozbiórkowych. Nasza młodzież asystowała także wykonawcom w pracach konstrukcyjno-budowlanych i montażowych wspierając dzieło swoich rodziców i dziadków.

Główne prace remontowe zakończono przed otwarciem sezonu w czerwcu 2018 roku. Część prac kontynuowano do roku 2019 w ramach posiadanych środków. Zarząd SPDL planuje dodatkowo instalację gazowego kominka grzewczego dzięki czemu będzie możliwe przedłużenie sezonu eksploatacyjnego Polskiej Plaży do

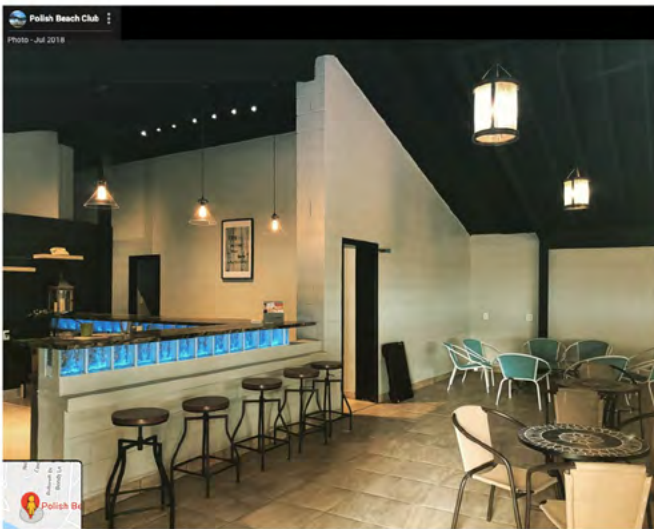
jesieni. Przeprowadzone prace remontowe umożliwiają przede wszystkim bezpieczne korzystanie z kuchni i zaplecza obiektu, ale także zapewniają komfort i poczucie estetyki odwiedzającej plaży Polonii i lokalnej społeczności. Polska Plaża, ze względu na swoją atrakcyjną lokalizację i wspianą, tradycyjną polską kuchnię przyciąga stale grono odwiedzających.

Dzisiaj już trudno jest nam uwierzyć, że Polska Plaża nie przynosiła dochodów i że jej utrzymanie bywało przez długie lata dużym obciążeniem dla Domu Polskiego, nawet stawiając pod znakiem zapytania zasadność utrzymania nieruchomości. Wiele razy członkowie Stowarzyszenia rozważali sprzedaż Plaży, ale na szczęście za każdym razem odrzucano ten pomysł wykazując determinację zachowania Plaży dla przyszłych pokoleń. Dzisiaj Polska Plaża tętni życiem od maja do października i jest magnesem przyciągającym turystów z Kanady, USA, Polski, ale przede wszystkim, jest miejscem stałego wypoczynku Polonii i naszych kanadyjskich przyjaciół, w tym okolicznej społeczności.

Odważne decyzje Zarządu odnośnie gruntownego remontu, dobre, konsekwentne zarządzanie spowodowało, że plaża zaczęła przynosić dochód. Przyjęta strategia marketingowa poprzez roz reklamowanie miejsca i zachęcanie do odwiedzania Plaży przyniosła nadszpewany odzew i frekwencję społeczności przy okazji takich wydarzeń jak Explore the Shore, County Road 50 i ostatnio Carrousel of the Nation tworząc Polish Beach Village w Colchester. Od chwili remontu, niemal każdy weekend miał swój temat przewodni: np. Polonia Fest, Pierogi Festival, Beer Festival, Plum weekend, Potatoes weekend i wiele innych. Należy podkreślić fakt, że zwłaszcza teraz w okresie pandemii przy wstrzymanym funkcjonowaniu Domu Polskiego w Windsor, Plaża przynosi dochód i wspiera utrzymanie obu miejsc. Należy też podkreślić fakt, że w ostatnim czasie dzięki staraniom obecnego Zarządu Stowarzyszenie Domu Polskiego otrzymało grant na przygotowanie wydarzenia Polonia Fest oraz Summer Job for Youth. Grant, który daje pracę młodzieży zarówno na rzecz Domu Polskiego, jak i Plaży dzięki czemu aktywność Polskiej Plaży stale rośnie z roku na rok dając nadzieję, że to piękne miejsce będzie służyć kolejnym pokoleniom przez długie lata.

A small break during the cleaning of the beach. Missing from the previous photo are Francis Litwin and Sebastian Glen, seated on the left and right, respectively. Spring 2018

The bar at the Polish Beach Hall during and after renovation

The Polish Beach Hall during and after renovation

Marek S. Litwin, Ph.D., P.Eng.

SPDL member since 2016, chairing the SPDL Supervisory Board in the years 2018-2020.

Dr. Marek Litwin arrived with his wife and five children from Warsaw (Poland) to Windsor in 2015 to start his new assignment at the newly formed Windsor-Detroit Bridge Authority (Canadian Crown Corporation) scheduled to deliver the largest US-Canada border crossing - the Gordie Howe International Bridge. Dr. Marek Litwin was also appointed as Adjunct Professor in Department of Civil and Environmental Engineering within the Faculty of Engineering at the University of Windsor, where he also worked as a lecturer.

Polonia Fest Event of June 2018 at the Polish Beach, with the participation of the pictured "Tatry" Song & Dance Ensemble

Po raz pierwszy w historii: przystanek „Polska Wioska na Plaży” w Karuzeli Narodów

The very first Polish Beach Village stop at Carrousel of the Nations (Carrousel@Home)

- *An English version follows the Polish.*

Iwona B. Litwin

W dniach 26 i 27 czerwca 2020 r. po raz pierwszy Polska Plaża była przystankiem w corocznym wydarzeniu Carrousel of the Nations. W 2019 r. Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego przyjęło zaproszenie od organizatorów Carrousel of the Nations, aby przygotować Polską wioskę na Polskiej Plaży. Nikt nie przypuszczał, że rok 2020 będzie wyjątkowo trudnym czasem do realizacji tego wydarzenia ze względu na restrykcje związane z czasem pandemii. Pomimo wielu ograniczeń Polską Wioskę na Polskiej Plaży udało się przygotować i przedstawić w wydarzeniu Carrousel&Home. Uczestnicy Carrousel&Home zdalnie z domu mogli podróżować podziwiając Wioski różnych narodowości.

W Polskiej wiosce na Polskiej plaży nie mogło zabraknąć wystawy przedstawiającej polską historię, kulturę i polskie tradycje. Wystawa pt. „Polska w pigułce” została zaaranżowana przez Panią wiceprezes Joannę Glen, a główną atrakcją wystawy były wykonane w Polsce piękne, ręcznie haftowane, regionalne stroje ludowe (krakowski, opoczyński, rzeszowski i weselny góralski) z kolekcji Pani Zofii Belczowski oraz stroje krakowskie z kolekcji Państwa Niny i Leszka Rudowskich.

Krótki program artystyczny zaprezentowany przez naszą polonijną młodzież dodatkowo uatrakcyjnił Polską Wioskę na plaży. Przygotowany przez Panią Janinę Wasiluk pokaz smacznych polskich dań i możliwość podziwiania uroczej plaży zachęcała odwiedzających do zatrzymania się na dłużej w Polskiej Wiosce. Pomimo krótkiego czasu na przygotowania i dynamicznych zmian sytuacji związanej z trudnym czasem pandemii Polska Wioska na Polskiej Plaży sprostała zadaniu i przedstawiła „Polskę w pigułce”. Odwiedzający Polską Wioskę na plaży mogli delektować się zarówno wrażeniami duchowymi związanymi z oglądaniem wystawy, jak i kulinarnymi kosztując tradycyjnych, smacznych potraw kuchni polskiej.

Przygotowanie Polskiej Wioski przyczyniło się do kolejnej możliwości zareklamowania Polskiej Plaży. Nagrane zostały też filmy z myślą o promowaniu wydarzenia na przyszłość. Do Polskiej Wioski na plaży przybyło wielu wielbicieli tradycyjnego, polskiego jedzenia. Z powodu Covid obostrzeń jedzenie serwowane było tylko na wynos.

Pomimo trudnej sytuacji związanej z pandemią, wydarzenie zakończyło się sukcesem. Wzięli w nim udział zarówno wolontariusze Stowarzyszenia Domu Polskiego, jak i wolontariusze z całej polonijnej społeczności udowadniając, że trudne czasy nie stanowią dla nas przeszkody. Dbałość o przyszłość zarówno Polskiej Plaży, jak i Domu Polskiego jest dla całej Polonii jednakowo ważna. Dziękujemy!

Vice President of the PPHA Board, Joanna Glen accompanied by her children, Olivia and Jacob. Photo by Remo Agostino

On 26th and 27th June 2020 for the very first time the Polish Beach was a stopover at the annual Carrousel of the Nations event. In 2019 the Polish Peoples' Home Association accepted an invitation from the organizers of Carrousel of the Nations to prepare a Polish Beach Village. No one thought that the year 2020 would be an exceptionally difficult time to realize this event due to the pandemic time. Despite many restrictions, the Polish Beach Village was able to be present in the Carrousel&Home event. Participants of Carrousel&Home could travel remotely from home admiring the Villages of different nationalities.

The Polish Beach Village could not miss the exhibition presenting Polish history, culture and traditions. The exhibition entitled "Poland in nutshell" was arranged by Mrs. Joanna Glen. The main attraction of the exhibition were beautiful, hand embroidered regional folk costumes made in Poland (Cracovian, Opoczno, Rzeszow and Highlander's wedding) from Mrs. Zofia Belczowski's collection and Cracovian costumes from the collection of Mr. and Mrs. Nina and Leszek Rudowski. A short artistic program presented by our Polish youth additionally made the Polish Village on the beach more attractive. The show of tasty Polish dishes prepared by Mrs. Janina Wasiluk and the opportunity to admire the charming beach encouraged visitors to stay longer in the Polish Beach Village. Despite the short time for preparation and dynamic changes in the situation related to the difficult time of the pandemic, the Polish Village on the Polish Beach was up to the task and presented "Poland in a nutshell". Visitors to the Polish Village on the beach could enjoy both the spiritual impressions of watching the exhibition and the culinary experience by tasting traditional, tasty dishes of Polish cuisine.

The preparation of the Polish Village contributed to another opportunity to advertise the Polish Beach. Films were also recorded with a view to promoting the event for the future. The Polish Beach Village was visited by many admirers of traditional Polish food. Because of Covid's restrictions, the food was served only to take away.

Despite the difficult situation connected with the pandemic, the event was successful. Both volunteers from the Dom Polski Association and volunteers from the entire Polish community took part in the event, proving that difficult times are not an obstacle for us. Caring about the future of both the Polish Beach and the Dom Polski are equally important for the whole Polish community. Thank you!

Carrousel of the Nations

Carrousel@Home marks the first year of involvement for the Polish Beach Village. Filmed on the grounds of the gorgeous Polish Beach Club, their presentation features dancing, a poem, and traditional music. The Polish Beach Club will also be selling delicious traditional food for takeout during Carrousel@Home! Celebrate culture... from a safe distance – June 26th and 27th, 2020.

*www.carrouselofnations.com
Thank you
Canadian Heritage
for your support of Carrousel.*

Współpraca Domu Polskiego z YMCA

The Polish Peoples' Home Association's Partnership with the YMCA

Article written by Heather Torti

YMCA of Southwestern Ontario, 500 Victoria Ave., Windsor Ontario

Polish Peoples' Home Association provides cultural, educational and charitable events to the Windsor Essex Polish Community. Given its similar mission, it seemed like a great opportunity to approach the Association regarding the Skills Links Programs run through the YMCA of Southwestern Ontario, funded by Service Canada.

In 2015 the two coordinators of the programs Y Works (young people under the age of 30) and Y Opportunities (adults over 18 with self-identified disabilities that create barriers to employment, many of who are new to Canada) approached the Polish Peoples' Home Association. They looked at the possibility of participants of both programs becoming employed within the Association using subsidized funding offered to employers in the community. The Polish Peoples' Home Association was happy to open opportunities for participants of these programs.

Over the last 5 years the Polish Peoples' Home Association has opened its employment options to the participants of both programs. Through this employment opportunity the participants of both programs have utilized their skills in areas such as event planning, as well as design and event set-up. Others have brought their talents to the kitchen area and learned to make their famous perogies as well as other tasty dishes. Further to these talents, participants from both programs have supported the Polish Peoples' Home Association through maintenance and upkeep of their multiple facilities.

The skills the participants have gained through their employment with the Polish Peoples' Home Association have led to a greater confidence and better understanding of how an event center such as this is operated. Time management, working as a team, communication and customer service skills have all been built through their employment with Polish Peoples' Home Association. For many of these participants this was a first time of employment since arriving as a newcomer to Canada. The skills they have built through the employment with this organization is invaluable to their future success.

In 2018 the Polish Peoples' Home Association was awarded with the Employer Appreciation Award in recognition of their efforts to open doors to newcomers. To this day the Polish People's Home Association continues to open its doors to employment for participants of both programs, affording the participants of the YMCA the opportunity to expand their employment skills and knowledge.

The YMCA is appreciative of both the past and future involvement that the Polish Peoples' Home Association has provided to the participants of these programs and looks forward to many more years of working together, bringing opportunities to newcomers, youth and those with exceptionalities in the Windsor Essex community.

Photo was taken at Dom Polski in December 2018 at the Employment Services graduation ceremony for both Y Opportunities and Y Works students and teachers of the employment programs. Award was given to the Polish Peoples' Home Association for their commitment to supporting our employment programs, an employer appreciation award of recognition.

Photo: Left to Right: Karmie Dhillon 2018 Y Opportunities Program Coordinator- Windsor, Joanna Glen Vice President of Polish Peoples' Home Association, Małgorzata Holec President of Polish Peoples' Home Association, Daniela Armenti Regional Manager of Employment Services. Photo taken by Deanna Armenti

Congratulations to
DOM Polski

on their
95th Anniversary

**LITWIN
 ASSOCIATES**

Your partner
 in Central and Eastern Europe.

Contact:
 office@litwin-associates.com

Leamington Library

Clear Medical Imaging

Holiday Inn Express

The Bank Theatre

Congratulations on Your 95th Anniversary!

The Polish Peoples' Home Association's Apartments - 1275 Langlois

**Passa Associates
 ARCHITECTS**

Architecture • Green Building • Institutional • Commercial • Residential
 www.passa.ca studio@passa.ca (519) 252-0775

Dom Polski: Przeszłość, Teraźniejszość, Przyszłość

The Past, Present and Future

Ryszard A. Kuśmierczyk

Nie wiem, kto zgłaszając pomysł zamknięcia Domu Polskiego w Windsor, mógłby jednocześnie mieć dobre intencje w myślach i dobro windsorskiej Polonii w sercu.

*„Im bardziej będziecie wierni Bogu, waszej tożsamości i kulturze,
tym owocniejszy będzie wasz wkład nie tylko w dobro kraju
i narodu, w którym tkwią wasze korzenie, ale także owocnie
i skuteczniej będziecie mogli służyć dobru waszych nowych ojczyzn
i społeczeństw, które współtworzycie”*

(Św. Jan Paweł II, Bruksela, 1985 r.).

Stuletnią historię windsorskiej Polonii pisały swą pracą i modlitwą cztery pokolenia Polaków i Kanadyjczyków polskiego pochodzenia. W tę stuletnią historię wpisane jest 95 lat działalności Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego.

Piąte pokolenie windsorskiej Polonii stopniowo przejmuje obowiązki dbania o to, co określamy mianem, Polonia.

Dom Polski jako organizacja, ale też jako budynek, jest jedynym trwałym, świeckim świadkiem wszystkich dni naszej historii w Windsor, tej historii radosnej, jaką był wybór kardynała Karola Wojtyły Papieżem Kościoła Katolickiego, czy też powstanie w Polsce ruchu społecznego Solidarność.

Członkowie Domu Polskiego zapisali też karty historii chwalebnej, kilku członków tej organizacji wzięło udział jako ochotnicy w drugiej wojnie światowej, walcząc pod sztandarami Polskiej Armii na froncie w Zachodniej Europie, a sam Dom Polski był w latach 1941-1942 siedzibą Placówki Rekrutacji do Polskich Sił Zbrojnych.

Każde z tych czterech pokoleń Polonii można określić mianem pochodnym od zadania jakie przyjęło na siebie, bądź też jakie otrzymało od, co teraz nazywamy – historią.

Pierwsze pokolenie było pokoleniem budowniczych kościoła i budowniczych fundamentów zorganizowanej Społeczności Polonijnej. Mała, ale silna Wiarą grupa Polaków pod przewodnictwem proboszcza ks. Jana Andrzejewskiego, pokonała niewyobrażalne wprost trudności i zbudowała swój kościół, jako pierwsza w Windsor i w całej diecezji London, katolicka społeczność etniczna.

English Summary

The more than century long history of the Polish community in Windsor has been written with the labour and prayers of four generations of Poles and Canadians of Polish descent. Over those years, Poles and Polish-Canadians built the strength of their community thru the work in 37 various religious and secular organizations. Polish Peoples' Home Association is the oldest, still active, secular organization among them. Those four generations faced the time of hardships, such as the two world wars, or the time of great depression, but also they shared the time of joy when cardinal Karol Wojtyła was elected the Pope John Paul II, and the time of pride when their brothers and sisters in Poland founded the Solidarity movement, which provided the momentum to the collapse of the communism in Europe, and brought the freedom to many nations kept for decades under the yoke of the Soviet Union.

The world has evolved, so have the models of the community living. The fifth generation of Poles is facing a real dilemma, what to do, and how to protect the existence of the Dom Polski building on the Langlois Avenue.

There is a strong feeling of determination, to maintain the building, and to keep with running the community cultural activities in it, but there are also voices that we don't need it. In my opinion, Dom Polski, as the second, after the Holy Trinity Church, oldest witness of our entire history here, in Windsor, shall stay in our hands, and should serve the next generations of Poles, and Polish Canadians to the glory of all.

Drugie pokolenie, to pokolenie budowniczych tożsamości społecznej jako polskiej grupy etnicznej w Windsor, zorganizowanej w licznych organizacjach parafialnych i polonijnych, a jednocześnie w aktywny sposób wspierającej zmagania swych rodaków w Ojczyźnie o odzyskanie i utrwalenie niepodległości po 123. latach bezpaństwowości, a następnie wspierających Polskę w Jej walce na śmierć i życie z najeźdźcami: hitlerowskimi Niemcami i komunistyczną Rosją Sowiecką.

W tym okresie powstało 10 organizacji parafialnych i 6 organizacji polonijnych, wśród nich Gniazdo Sokolstwa Polskiego, Szkoła Języka Polskiego, Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego i Związek Polaków w Kanadzie. Wśród liderów Polonii tej generacji wymienić należy Piotra Górskiego, Jana Kaniewskiego, Andrzeja Jakubiaka, Jana Piotrowskiego, Alojzego Mroczkowskiego, Józefa Witkowskiego – współzałożycieli, w 1925 roku, Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, a także Jana Kaniewskiego, założyciela, w 1925 roku, Polskiej Szkoły i Wiesława Bieleckiego, lidera ówczesnej polonijnej młodzieży. Po pięciu latach od założenia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, w 1930 roku została oddana do użytku główna siedziba tej organizacji, znana do tej pory jako Dom Polski.

Trzecie pokolenie, to pokolenie budowniczych silnej pozycji społecznej i ekonomicznej Polonii, w windsorskim i kanadyjskim środowisku, i jednocześnie pokolenie udzielające wielowątkowej pomocy Polakom w Polsce, w ich walce o przetrwanie ducha Narodu, ratowanie dziedzictwa kultury chrześcijańskiej oraz pomoc w ratowaniu biologicznej tkanki Narodu polskiego w Polsce. Powstało też 11 organizacji polonijnych, takich jak: Windsor Polonia Sport's Club, Towarzystwo Przyjaciół Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Polski Klub Towarzyski, Program Polskiego Radia w Windsor, Zespół Taneczny „Tatry”, Polonia Park, Polonia Centre i Polska Wioska w ramach Carrousel of the Nations, a także drużyna ZHP i oddział Kongresu Polonii Kanadyjskiej. Dla większości z tych organizacji, Dom Polski był ich siedzibą i miejscem działalności i spotkań.

Czwarte pokolenie windsorskiej Polonii było świadkiem i zarazem beneficjentem „złotego wieku” Polskiego Kościoła Katolickiego i ruchu odnowy ducha dążeń niepodległościowych w Narodzie. Za sprawą wyboru kardynała Karola Wojtyły na Papieża w dniu 16 października 1978 r., a następnie strajków w Polsce latem 1980 r. i powstania Niezależnego Związku Zawodowego „Solidarność”, Polska weszła na pierwsze strony gazet i czołówki wiadomości telewizyjnych i radiowych na całym świecie. Setki tysięcy ludzi zaczęło otwarcie „przypominać sobie” swoje, czy też swoich rodziców i dziadków polskie pochodzenie. Dom Polski stał się modnym miejscem wielu uroczystości rodzinnych, jak przyjęcia weselne, urodzinowe czy pierwszokomunijne. Wkrótce jednak, 15-miesięczny festiwal wolności został w Polsce brutalnie stłumiony bezprawnym aktem wprowadzenia stanu wojennego przez komunistyczny rząd. Dom Polski stał się w tamtych czasach miejscem zebrań, wieców i akademii rocznicowych, czy też występów patriotycznie nastawionych artystów z Polski.

W pierwszej połowie lat 90. XX wieku, środowisko polonijne w Windsor stało się liczniejsze - przybyło ponad tysiąc nowych rodzin, a to za sprawą programu sponsorowania jaki przeprowadził ks. Piotr Sanczenko. Polonia windsorska stała się „młodsza”, zamożniejsza, bardziej prężna zawodowo z racji, w większości w Polsce otrzymanego dobrego przygotowania zawodowego. Jednocześnie fala tzw. emigracji posolidarnościowej przywozła ze sobą ukształtowane w Polsce Ludowej postawy życiowe, społeczne i często też...światopoglądowe.

Ilość nie przełożyła się na wzmożoną aktywność społeczną Polonii, tak charakterystyczną dla trzeciego pokolenia. Czwarte pokolenie windsorskiej Polonii, to pokolenie próbujące utrwać dorobek poprzednich pokoleń, nie zawsze jednak z powodzeniem. Prosta przyczyna tego stanu rzeczy – Polonia rośnie w tym czasie ilościowo, ale jej zaangażowanie społeczne i ofiarności dramatycznie maleje –

Marta i Ryszard Kuśmierczyk z Rodziną, 2017, Windsor

nie ma chętnych do pracy społecznej.

Ponadto, mimo, iż rodziny polonijne stają się zamożniejsze i przynależą do grupy społecznej o wyższym, w odniesieniu do ogółu mieszkańców miasta, poziomie wykształcenia, niż ich poprzednicy, to jednak, w tym samym czasie, substancja materialna organizacji polonijnych ubożeje. Kolejno: Związek Polaków w Kanadzie Grupa 20 traci swoją siedzibę, następnie Klub Miast Granicznych pozbywa się swojej siedziby przy ulicy Langlois, a Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej zamyka i sprzedaje budynek, który był siedzibą tej organizacji przez ponad 50 lat. Wreszcie, operujący od 1990 r. w Windsor oddział Polskiej Unii Kredytowej Św. Stanisława z Toronto, zamyka oddział w roku 2011. Wcześniej, bo w 1991 r. Polonia Centre zostaje przejęta przez bank z racji utraconej zdolności organizacji do spłacania zadłużenia hipotecznego.

Tak więc, czwarte pokolenie windsorskiej Polonii, jest pokoleniem szybko awansującym zawodowo, szybciej przystosowującym się do istniejących w Kanadzie warunków ekonomicznych, przez co zakładające różnego rodzaju biznesy. Generalnie ujmując, stajemy się jednak w tym czasie etniczną grupą indywidualistów.

Nie ma miejsca na nowe, odważne, jak kiedyś inicjatywy, służące całej społeczności polonijnej. Społeczność polonijna zamyka się w kręgu rodziny i najbliższych przyjaciół.

I tak, jak w życiu każdego z nas, były też w trakcie tych 95. lat działalności Domu Polskiego czasy smutku i niepewności co do dalszego losu Stowarzyszenia jako organizacji i istnienia samego symbolu windsorskiej Polonii, jakim jest budynek Domu Polskiego przy Langlois Avenue. Odnoszę wrażenie, iż to uczucie niepewności o los Domu Polskiego jakby nasiliło się w minionych kilku latach. Szczególnie bolesnym jest, ukrywany, ale dla uważnego obserwatora widoczny, trwający od paru lat rozdźwięk między Stowarzyszeniem Domu Polskiego, a Parafią Św. Trójcy, co ujawniło się chociażby zaniechaniem organizowania, latem na „Polskiej Plaży”, tradycyjnej od parudziesięciu lat Mszy Św. i pikniku parafialnego, czy też zaniechaniem organizacji w Domu Polskim tzw. Jasełek, czy akademii 3-Majowej.

Wprowadzone od lipca 2022 roku zmiany funkcjonowania parafii, w wyniku których nasza parafia weszła w skład jednej z kilku tzw. Rodzin Parafii w Windsor, nie napawa optymizmem na usunięcie powstałych barier, ani też, w dalszej perspektywie czasu, na kontynuowanie charakteru parafii etnicznej, jako, że nasza parafia nie jest już prowadzona przez „naszego” proboszcza jednej tylko parafii. Jest jeden proboszcz na czele pięciu dotychczasowych parafii. Po raz pierwszy w ponad 100-letniej historii, na czele naszej parafii nie jest Polak i to jest ten sygnał dla Polonii do zwarcia szeregów, wykreślenia niechęci i swarów, i uratowania Domu Polskiego jako ostatniej

instytucji w Windsor o takim statusie materialnym, organizacyjnym i historii, a posiadanej i zarządzanej przez Polaków i Kanadyjczyków polskiego pochodzenia.

Pamiętajmy o utracie Polonia Center, gdy brak poparcia ze strony Polonii i bezwzględna konkurencja, doprowadziły do likwidacji tego najpiękniejszego wśród Polonii świata ośrodka kultury polskiej za granicą.

Słyszę o zarzutach, iż Dom Polski wynajmuje salę dla klientów obcych kulturowo i nie przystających światopoglądową tradycją do Polonii. Takie zarzuty, to nic innego, a „dobre rady stojących na uboczu”. Takim „doradcom” chciałbym odpowiedzieć, iż jeśli chcą działalności Domu Polskiego w charakterze prywatnego, members only klubu, to niech jednocześnie do tej rady dołączą list gwarancyjny paruset tysięcznej, corocznej dotacji dla Stowarzyszenia.

Dom Polski funkcjonuje na rynku i w środowisku o określonych prawem regulach, których musi przestrzegać, jeśli chce przedłużenia licencji na swą działalność. Takie jest prawo. Doradzanie selektywnego serwisu dla klientów, co nieuchronnie zaowocowałoby, jeśli nie kosztownymi procesami sądowymi, to utratą statusu organizacji not for profit, jest niczym innym, jak doradzaniem przez kogoś, kto nie ma dobrych intencji w myślach i nie ma dobra windsorskiej Polonii w sercu.

I tutaj, na zakończenie, apel do członków windsorskiej Polonii piątej generacji. Pokażcie, że jesteście godni tego wielkiego dziedzictwa jakie otrzymujecie od tych, którym nie tylko marzyła się wolna Polska i silna windsorska Polonia, ale którzy pracą i poświęceniem dołożyli się do urzeczywistnienia tych marzeń. Z myślą o Waszych dzieciach, doprowadźcie do, nie tylko uratowania, ale i do rozkwitu Domu Polskiego na miarę marzeń i ambicji Waszych dziadków i pradziadków, skoro Waszym rodzicom nie starczyło do tego sił, czy też wizji.

Windsor, 11 lipca 2022 r.

Ryszard A. Kuśmierczyk

1986 - 1991	Przewodniczący Komitetu Rodzicielskiego Polskiej Szkoły w Windsor
1986 -1989	Członek Komitetu Statutowego Polonia Centre
1989 - 2001	Członek Rady Dyrektorów Polonia Centre
1992 - 2001	Prezes Polonia Centre
1994 - obecnie	Prezes Towarzystwa Przyjaciół Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Windsor
1996 - 2012	Członek Rady Parafialnej Parafii Św. Trójcy w Windsor
1996 - 2004	Przewodniczący Rady Parafialnej
1999 - 2010	Dyrektor Krajowej Rady Przyjaciół KUL w Kanadzie
2000	Przewodniczący Komitetu Budowy Pomnika Św. Jana Pawła II w Windsor
2003 - 2010	Przewodniczący Komitetu Rozbudowy Kościoła Św. Trójcy
2008 - obecnie	Członek Polskiego Klubu Towarzyskiego w Windsor
2015 - 2017	Przewodniczący Komitetu Jubileuszu 100-lecia Parafii Św. Trójcy

Inżynier Elektryk. Magisterium, Kettering University. Twórca 3. patentów. Przewodniczący Kom. Zakł. NSZZ Solidarność FLT Kraśnik. Internowany we Włodawie 13 grudnia 1981. Polityczny uchodźca, wraz z rodziną w Kanadzie, 1983. Od 1984 w Windsor. Senior project manager, Lamb Technicon w Windsor i Warren, USA. Od 2014 na emeryturze. Odznaczony, m.in.: Medal Jubileuszowy 100-lecia KUL, Odznaka Honorowa „ Za Zasługi dla Niepodległości 1956-1989”, Ambasador Ziemi Kraśnickiej, Medal „ Za Zasługi dla Województwa Lubelskiego”, Złoty Krzyż Zasługi RP, Krzyż Wolności i Solidarności RP.

Fotografia z Watykanu, to tylko chwila z ponad dwugodzinnego spotkania Św. Jana Pawła II z członkami Senatu KUL na czele z ówczesnym Rektorem ks. prof. dr. hab. Andrzejem Szostkiem i pięcioosobową delegacją Towarzystwa Przyjaciół KUL w Kanadzie, w której to delegacji mieliśmy wielki zaszczyt, razem z żoną uczestniczyć.

Spotkanie rozpoczęło się o godzinie 6 rano mszą w prywatnej kaplicy Ojca Świętego odprawionej przez samego Papieża, a następnie odbyło się dwugodzinnie spotkanie w sali prywatnej biblioteki Ojca Świętego. Główną częścią tego spotkania było poświęcenie tablicy przeznaczonej do zamontowania w głównym hallu Collegium Jana Pawła II w Lublinie, który to budynek był darem Polonii świata. Uczestniczyliśmy z żoną również w uroczystościach otwarcia i poświęcenia budynku Collegium i odsłonięcia tej tablicy w roku 2000. To były najpiękniejsze dwie godziny w naszym życiu.

Fotografia z uroczystości obchodów 100-lecia KUL w ramach Dnia Przyjaciół KUL, 28 czerwca 2019 w Lublinie.

Specjalnym Medalem Jubileuszowym 100-Lecia KUL zostały odznaczone cztery osoby ze środowiska Przyjaciół KUL wśród Polonii: O. Wiesław Słowik SJ, były Rektor Polskiej Misji Katolickiej w Australii i Nowej Zelandii (medal odebrał o. Leszek Gęsiak SJ), Pani Alicja Pożywio, Chicago, USA, Pan prof. Michał Mikoś, University of Wisconsin-Milwaukee i moja skromna osoba z Kanady.

WSPOMNIENIA

MEMORIES of Dom Polski

Irek Kusmierczyk

Member of Parliament, Windsor-Tecumseh

I have countless memories of Dom Polski, which played such a central role in the Polish Community and in my youth growing up.

For me – Dom Polski will always be associated with Jaselka – which is the annual Christmas pageant and play that is organized by students from the Polish School. Dom Polski was where we had rehearsals that brought together dozens and dozens of fellow youth from across the City, and on the day of the play the hall would be filled with a friendly audience of parents and family members. Excitement grew as we took the stage. As I progressed through school, I was given roles that had more lines. I started out as one of the chorus of shepherds, then a fisherman and finally a key role as terrible King Herod. The training clearly prepared me for future roles in politics.

In addition to Jaselka – Dom Polski became the home of the Polish theatre community and music concerts. It was also where we commemorated important events – whether wedding receptions or Constitution Day celebrations.

And each and every year as a City Councillor I made sure to attend the Dozynki Evening of Excellence that recognized the achievements of our young people both in terms of their schooling and also their volunteering work in the community. The Dozynki also recognized and provided financial support to community organizations doing important work.

Meeting with Santa Claus, Dom Polski, 1986

Polish Beach – Polska Plaża, Colchester, 1984

There is a saying in Polish, that „when a guest is in the house, God is in the house”. And certainly our Dom Polski was also where we opened the doors to our Canadian friends to share in our culture. Nowhere was that more evident than during the Carrousel of the Nations which was held at the Dom Polski for as long as I can remember. The main hall featured exhibits and posters while outside in the parking lot under large white tents we served delicious pierogi, kapusta and kielbasa with ample glasses of cold Polish beer. My Mom would volunteer every year at the Carrousel and that would provide my brother and I a good excuse to stay up late and take in the wonderful atmosphere, including the dance floor which was set up on the lawns of Lanspeary Park where under the patio lights people of all ages danced or watched the Tetry dancers perform their magic.

Of course, the story of the Polish Peoples’ Home Association would not be complete without mentioning Polska Plaża – the Polish Beach that was our home in the country side especially during the summers where we all gathered to swim, organize volleyball competitions, hold mass and host bonfires in the evenings.

Dom Polski was truly home – and it was where the Polish community came together to feel connected, to support each other and to feel proud of our rich heritage which we shared with the Windsor community that we ourselves called home.

Irek Kusmierczyk was born in Krasnik, Poland and his family immigrated to Canada in 1983 as political refugees when he was five years old. His father was among the organizers of the Solidarity trade union. After a short stay in Toronto, his family moved to Windsor, which has been their home for 37 years. His family was very active in the life of Polonia. His father was the President of the Polish School, the Polonia Centre and the Holy Trinity Polish Parish Council while his mother was a teller at the St. Stanislaus St. Casimir Polish Credit Union. Irek and his brother Andrzej attended Polish school, were altar servers, took part in Polish theatre and played for the Polonia Soccer Club. Irek earned a Bachelor of Journalism and History degree from Carleton University; a Master of Science degree in Government from the London School of Economics; a Master of Arts degree in Central and East European Studies from the Jagiellonian University and a PhD in Political Science from Vanderbilt University in the United States. Irek was elected three times to Windsor City Council where he served for six years. At the same time, he worked for a Regional Innovation Centre helping to grow technology companies in Windsor-Essex. Irek was elected as a Member of Parliament for Windsor-Tecumseh in October, 2019 and was appointed by Prime Minister Justin Trudeau as the Parliamentary Secretary for Employment, Workforce Development and Disability Inclusion. On September 20th, 2021 Irek has been re-elected to the House of Commons of Canada.

Irek, 1994

Irek, Jaselka, 1986

Irek, Jaselka, 1984

Irek z bratem Andrzejem, zakończenie roku szkolnego Polskiej Szkoły, 1987

Drużyna Blak's Bakery, 1986

Związki mojej rodziny z Domem Polskim przez trzy pokolenia

Reminiscing: My Family's Connections to Dom Polski through Three Generations

Francine Sala

My maternal grandfather Franciszek Ścibior was a life-long member of Dom Polski. I remember him attending meetings regularly. He was born in 1893 in Karmanowice, Poland. He landed in Halifax aboard the Graf Waldersee on April 14th, 1913. He spent the first part of his new Canadian life in Montreal, settling in Windsor in 1916.

My maternal grandmother, Marianna Kopik, was born in Stok, Poland in 1895. While waiting to sail to Canada, my grandmother had the good fortune to make the acquaintance of Helena Paderewska, wife of the illustrious Polish statesman and world-renowned pianist, Ignacy. Mrs. Paderewska took a liking to my grandmother and offered her a position in her employ. My grandmother respectfully declined the offer, humbly explaining that she was obliged to join her sister in Canada. I often wonder how different my family story would have been had she accepted!

My grandparents were married in Holy Trinity Church and were the proud parents of two daughters: Lillian, my aunt and Cecile, my mother. When they were growing up, both my mother and my aunt attended the Polish School at Dom Polski. My parents met at a dance at Dom Polski. My father, John Sala, was

Young Franciszek (Frank) Ścibior, my grandfather.

Scibior/Scibor family – My grandparents, Franciszek and Marianna, with their two daughters, Leokadia/Lillian, my aunt (L) and my mother, Cecylia/Cecile (R).

Cecile Scibor (1st standing row, second from left) attending Polish School at Dom Polski.

a handsome young Polish-American, who, in 1941, at the age of 16, enlisted in the Polish Army at the Recruitment Centre in Windsor. It was at Dom Polski where residents from Windsor, Detroit and nearby communities befriended Polish soldiers at the many cultural events held there between 1941 and 1942. Dom Polski was very proud to host these heroic volunteers who enlisted in the 1st Polish Armoured Division at the Polish Army Recruitment Centre in Windsor.

My father played clarinet in the Polish Army Orchestra. He accompanied General Duch on recruiting missions. My father was deployed to England with the 307 Squadron (City of Lvov), the Polish Night Fighter Squadron (307 Dywizjon Myśliwski Nocny "Lwowskich Puchaczy"). In May, 1943, he transferred to the US Army Air Force, when he served for the remainder of WWII. Dom Polski was, and continues to be, the center of social life in the Polish Community hosting weddings, banquets, dances, patriotic celebra-

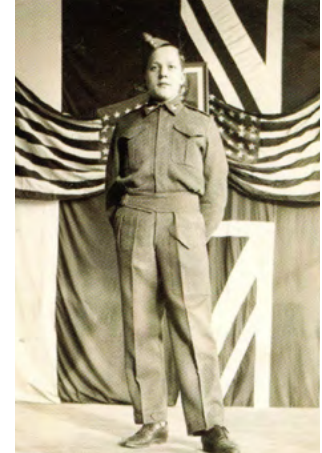
My father, Jan/John Sala, as a new Polish Army Recruit.

My father as a Polish Army Recruit with his father Zygor and sister Mary (his brothers are already fighting in WWII).

My father Jan/John Sala – 1st Row, 2nd from left.

My father in front of the Guard House at the Polish Army Barracks in Windsor – corner of McDougall & Elliott Streets.

The first volunteer orchestra during rehearsal (May 1941). My father Jan/John Sala standing, 2nd from left.

My Father, John Sala 1st from left, as a Veteran, being honoured for serving in the Polish Armed Forces, Dom Polski, 2006.

Cecile and John Sala.

The beach 1959, my Aunt Lillian Rodzik, my cousin Marilyn next to her, my mom Cecile, me – in her lap, my cousin John beside me.

The beach 1968, from LtoR, my cousin Marilyn, my Aunt, Lillian Rodzik, me.

tions, and Christmas concerts. I participated in “Akademia 3 Maja”, “Akademia 11 listopada” and “Jaselka” at Dom Polski as a member of the parish youth choir and orchestra. As a teenager, I often served at weddings and banquets held at Dom Polski and regularly attended dances there with my friends.

Summer meant spending Sunday afternoons at the lakefront property owned by the Dom Polski Association at Colchester. In the 1950s and 1960s, there was a large, white two-storey building on the beach property that could be rented out for vacation stays. It had a large living/common room and kitchen on the main level and sleeping accommodations on the upper level. I have fond memories of spending a week there with my aunt, uncle, cousins, and another family. We had so much fun in the sun that we developed an enormous appetite for the local sweet corn.

I remember tasting my first jam-filled crepes (“naleśniki”) during a weekend stay at the Polish beach with the Polish scouts (harcerki i harcerze) under the supervision of Pani Żehaluk.

Unfortunately, this building was destroyed in a fire and a utilitarian cement block structure was put up in its place. My family also attended Holy Trinity Parish picnics at the beach, which my father helped organize.

The Polish Village during the Carrousel of the Nations held at Dom Polski is an annual event attended by not only Windsor’s Polonia but also the whole community. The perpetually crowded food tent is a testament to the popularity of Polish cuisine and the culinary skills of our cooks. The colourful folk costumes and variety of regional dances attract large audiences to performances of the Tetry Song and Dance Ensemble. The cultural exhibit is always expansive, interesting, educational, informative, and, in short, the best cultural exhibit of all by far!

The delicious weekend dinners that are available at the beach draw repeat diners from the entire Windsor-Essex region. The recent renovations to the existing building ensure that visitors have an inviting and welcoming stay at the Polish Beach.

Polish scouts, Francine (Frانيا) Sala, first row, 5th from left.

Respectfully submitted by:
Francine Sala, proud to be a third-generation member of Windsor’s Polonia. During my formative years I participated in Holy Trinity Parish’s youth choirs and orchestra, the Sodality of Mary and Polish scouts (Harcerki). As a young adult, I was a member of the Polish Club at the University of Windsor and served as its President. I worked with the Tetry Ensemble, teaching Polish folk songs. I am presently lector and psalmist at Holy Trinity Parish. I also am a member of the Polish-Canadian Business and Professional Association. I am a retired elementary school teacher, having taught vocal music and Core French for the Greater Essex County District School Board for 35 years. I am also an active member of the Windsor Symphony Orchestra Guild and the May Court Club of Windsor.

WSPOMNIENIA

MEMORIES of Dom Polski

Daniel Vnukowski, Concert Pianist

The Dom Polski was a critical component of my upbringing and growth as a young musician. Some of my fondest memories occurred on the charming, wooden planks of the main hall's stage, where I performed numerous warhorses by Poland's outstanding composer and poet of the piano – Frederic Chopin.

One such performance included Chopin's fervent "Revolutionary Etude", a short 3-minute work of treacherous difficulty, featuring a running cascade of arpeggios for the left hand. I was absolutely terrified of performing this work in front of a live audience for the first time, even though my teacher had reassured me several times that "everything would be just fine" before the performance. To this day I still recall the incredible butterflies I had in my stomach right before going out on that stage. In fact, it feels like yesterday that I sat before that piano completely horrified of what was to come!

And then – as if in the blink of an eye – the whole experience was over and a gigantic weight had been lifted off of my shoulders. Yes, I survived my first performance of one of Chopin's most difficult study pieces. I believe it was the unique aura of Dom Polski's auditorium and its dedicated, supportive audience that had allowed me to muster up enough courage to get through this work in its entirety.

It is precisely these kinds of performing experiences – many of which had their debut at Dom Polski, that have shaped me into the musician I am today. I remain eternally grateful to all of those wonderful, precious audiences who attended my Dom Polski concerts, who patiently encouraged and applauded me every step of the way, during the initial stages of my growth as a musician.

Thank You and God Bless!

Daniel Vnukowski

(stage name: Vnukowski to help with pronunciation)

Hailed as “a pianist to watch” by New York Classical Review and “a dashing pianist” by The Sunday Times in London, UK, Polish-Canadian pianist Daniel Vnukowski has performed throughout Europe, North America, South America and Asia in prestigious concert halls. Dedicated to giving back to the country that nurtured him as an artist, Mr. Vnukowski founded “Piano Six – New Generation” to perform outreach concerts for remote communities in Canada and the “Collingwood Summer Music Festival”.

During the Covid-19 pandemic, Mr. Vnukowski’s virtual live streaming project from home has made waves internationally, with his performance of Gershwin’s Rhapsody in Blue reaching over a 1 million hits and 500,000 views. The virtual concerts have been endorsed by NPR.ORG, BBC Music Magazine, Ludwig Van in Toronto, The New Classical FM, ideacity and Fazioli Pianos.

The music of interwar Polish-Jewish composers occupies a special place in Mr. Vnukowski’s repertoire and during 2019, he brought to attention the music of Karol Rathaus, performing the composer’s Piano Concerto with The Orchestra Now conducted by Leon Botstein; made his sold-out Carnegie Hall recital debut in a program that included the composer’s Piano Sonata No. 3, Op. 20; and released an all-Rathaus recording of solo piano music on the Toccata label.

Mr. Vnukowski was trained at the Lake Como International Piano Academy in Italy where he worked with distinguished, legendary artists such as Dmitri Bashkirov, Menahem Pressler, Claude Frank, Fou Ts’ong, John Perry and William Grant Naboré, at the Peabody Institute of Baltimore under the guidance of Leon Fleisher and at the Guildhall School of Music and Drama in London where he earned a Masters Degree in Music.

Daniel Vnukowski
Youtube Channel
Web: <https://www.danperforms.com>

Congratulations

IN MEMORY OF THE KANIEWSKI FAMILY

BRONIA (KANIEWSKI) ONUCH & FAMILY

Rodzina Kaniewskich i Jan Kaniewski jr, czołowa postać Stowarzyszenia Domu Polskiego

Rozmowa z Panią Berthą (Kaniewski) Onuch

The Kaniewski Family and Jan Kaniewski Jr., Leading Figure of the Polish Peoples' Home Association

A Conversation with Ms. Bertha (Kaniewski)
Onuch

Iwona B. Litwin

Iwona B. Litwin: The Kaniewski family was one of the first Polish families to move from Poland to Windsor in the early 20th century. Have you traced your family history back to your immigrant ancestor?

Bertha (Kaniewski) Onuch: The forbearer of the Kaniewski family, my great-grandfather Jan (John) Kaniewski Sr. was born in Ostrówek, Poland in 1857 and became a Canadian citizen in 1914. Originally, he lived, worked, and raised his family with his wife Ewa (Eva) (nee Podgorska) in his homeland. He landed alone in 1903, in the United States, and worked in a glass factory after his arrival to support himself and save some money. In 1906, he returned to Poland, but over the next several years he made a number of trips between Poland and North America, preferring Canada for his family's new establishment. During his trips to Poland, he sold off the family's land holdings. He sent his second eldest 17-year-old son Franciszek (Frank) b.1889 to Canada in 1907. After arriving here in Windsor, young Frank brought over both of his unmarried brothers: Waclaw (Walter) b.1892 and Pawel (Paul) b.1897. Another brother, Wincenty (Vicenti) b. 1887, my grandfather, was already married with Marcjanna (Marcianna) and arranged for his family's passage to Canada himself. They first settled in the city of Hamilton, Ontario before coming to Windsor. In 1914, my great-grandfather was at sea on a return voyage to Canada when WW1 broke out. After the Great War, the brothers got together to pay for the trans-Atlantic journeys of their youngest two sisters: Maria (Mary) b. 1900 and Małgorzata (Margaret) b. 1903. In 1923, their brother, my granduncle Jan (John) Kaniewski Junior b. 1895,

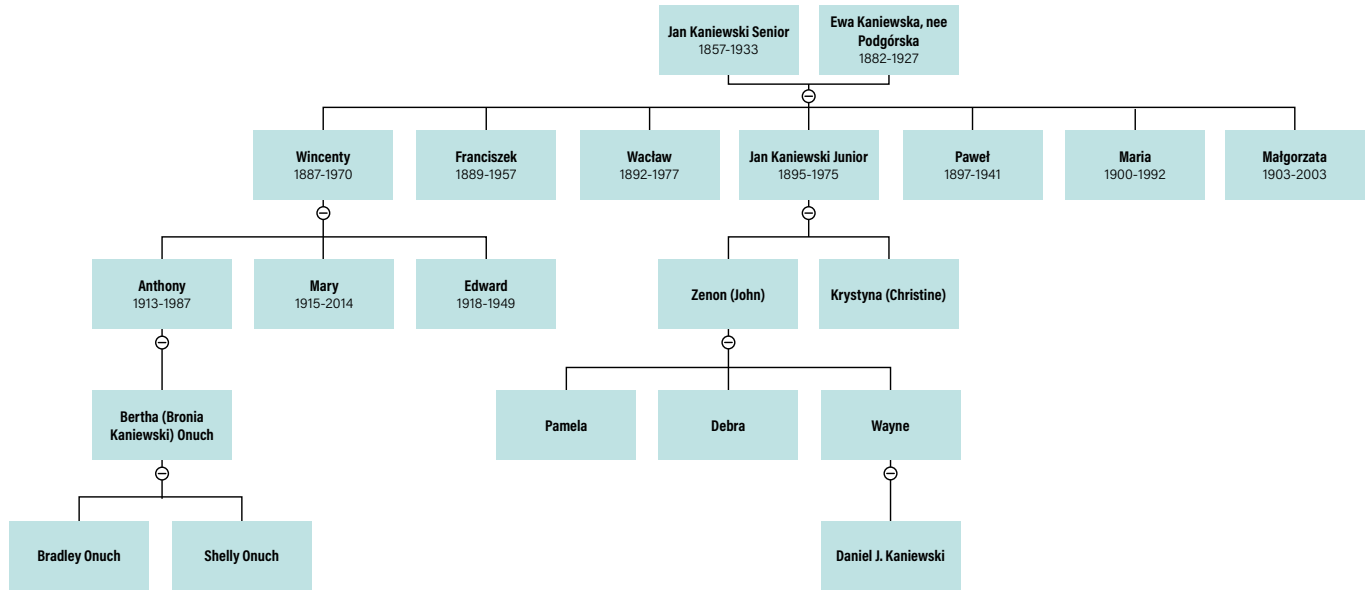
arrived in Windsor along with his wife Stefania (Stefanie), his son Zenon (John), and his mother, my great-grand mother Ewa (Eva) Kaniewski. This is how the very long family exodus from Poland to Canada, which lasted from 1903 to 1923, ended. My granduncle Walter and my grand auntie Margaret had decided to relocate from Windsor to the US, where they became US citizens.

Iwona B. Litwin: Moving to a new country is not necessarily a simple adjustment, but it is an amazing opportunity and learning experience. How did the Kaniewski family get involved with the local community?

Bertha (Kaniewski) Onuch: The Kaniewski family members had a very good and social personality. My granduncle Jan Kaniewski Jr. especially got along with people very easily. All members of the Kaniewski family were very active in local community. Here in Windsor, for many years my grandparents Vicenti and his wife Marcianna ran the Kaniewski Grocery Store on Langlois Avenue. This store was originally owned by my great-grandfather, Jan Kaniewski Sr. It should be emphasized that leaving Poland permanently did not cause the Kaniewski family to abandon and forget about their love and respect for Polish culture, traditions, language, and customs. They were very patriotic, and they continue to recognize their Polish heritage, pride, and great community involvement.

My grandfather, Vicenti Kaniewski, was involved in the foundation of the first Polish church organization, which was established during the construction of the Holy Trinity Church. He was one of the first members of the Holy Trinity Society, which was founded in 1918.

Additionally, my great-grandmother and my grandmother were also very actively involved in the work for the Polish church here in Windsor. I have very strong memories of that

Kaniewski's Family Tree extended into two lines: Jan (John) Kaniewski Jr. and his oldest brother Wincenty (Vicenti) Kaniewski, the grandfather of Bertha (Bronia Kaniewski) Onuch.

The first members of the Holy Trinity Society at the Parish of the Holy Trinity in Windsor, in 1918, including Pastor Jan Andrzejewski. My grandfather, Wincenty (Vicenti) Kaniewski, sits third from the left.

time. By the way, I have always admired my grandmother and her ability to combine professional, social and home work. The family dinners prepared by my grandmother always remained in my memory. Every Friday there were delicious homemade meatless pierogies and potato pancakes for dinner.

As I mentioned before, my grandparents ran the Kaniewski Groceries and Boarding store at 1438 Langlois Avenue. As a boarding house, it was also a place to stay for newcomers, after arriving to Canada. They used to call them "boarders" at that time.

My father, Anthony Kaniewski, for many years was involved in social activity for the Border Cities Polish-Canadian Club (BCPC) (Polsko-Kanadyjski Klub Miast Granicznych) founded in 1930, as the president of the organization. The Club was located in a building at 1530 Langlois Ave. in Windsor.

My grandfather's brother, Jan Kaniewski Jr., became very active in the local Polish community after his arrival in Windsor in 1923. He was a very well-educated man who loved singing patriotic songs from Poland. He joined the St. Cecile Choir formed at the Holy Trinity Church.

He also had the idea of teaching the Polish language to children with the creation of a Polish school. He had started to teach children in the basement of my grandfather's house on Langlois Avenue in 1924. His dream come true when the Polish Peoples' Association was established in 1925, and the Polish School was created at the same time, run and supported by association members. When the school was established in 1925, the teaching was moved to the basement hall under the Holy Trinity Church. I still remember these Polish books that he used to teach children from that time.

Iwona B. Litwin: Jan Kaniewski Jr. was the fourth child of 7 siblings

A group of parishioners with the parish priest Fr. Jan Andrzejewski from the Holy Trinity Church, including my great-uncle, Jan Kaniewski Jr. (the fifth one standing in the back row, in a bright suit), after his arrival in Windsor, 1923. My aunt Maria (Mary) Kaniewski sits first in a bright dress in the first row.

and the last of the Kaniewski family coming in from Poland. What kind of man was he?

Bertha (Kaniewski) Onuch: He expected a lot from himself, and at the same time he expected a lot from you if you were working with him. He was very patriotic, and there was nothing more important to him than Poland. He could talk about Poland all day, especially about the Mazowsze region because that was where he was from. He had a very honest attitude towards people. He always had many ideas and the ability to attract people to them. He was also a good organizer and active leader in the Polish community.

In 1924, he actively participated in the creation of the Polish Falcons Club 812 in Windsor, where he was elected to the first Board of directors as Secretary.

It was on his initiative that the Polish Peoples' Home Association and a Polish School were founded in 1925. He was very keen to build the Polish House (Dom Polski Hall), a place where the lives of the organization and rapidly growing Polish community would be concentrated. He was so very committed to the development and construction of an actual building that he took out a mortgage on his own family's home to finance the project in 1930. Later, during the depression in Canada, when finances for Dom Polski were in jeopardy, he went to his brother Walter, who was living in the US, and received from him a loan to help the association recover from its difficulties. My granduncle was involved in social activities for the Polish Peoples' Home Association throughout his life. Through his activities for the Dom Polski Association he also joined many committees and activities that contributed greatly in raising funds for Poland during and after the Second World War.

Iwona B. Litwin: More than a hundred years of history of the Kaniewski family here in Windsor shows their great contribution to the spread of Polish culture and tradition. Have you represented the Kaniewski family directly and extensively through your Polish social activities?

Jan Kaniewski Jr. (left), the founder and President of the Polish Peoples' Home Association (Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego), and Anthony Kaniewski (right), President of the Border Cities Polish-Canadian Club (BCPC) (Polsko-Kanadyjski Klub Miast Granicznych) at Dom Polski Hall, 1955

Jan Kaniewski Jr. (to the right) with his family.

Bertha (Kaniewski) Onuch: I was born and raised in Windsor as a great granddaughter of Jan Kaniewski Sr., who decided settle his family in Canada at the beginning of the 20th century, and as a grandniece of Jan Kaniewski Jr., an originator and founder of the Dom Polski - Polish Peoples' Home Association, and a founder of the Polish School in Windsor. My father, Anthony Kaniewski, for many years was involved in social activity for the Border Cities Polish-Canadian Club (BCPC) (Polsko-Kanadyjski Klub Miast Granicznych), as the president of the organization.

I remember myself going to the Polish School for a while when teaching took place upstairs in the building of Dom Polski. Unfortunately, I lost my Polish over the years, but I remember the beautiful library with Polish books at Dom Polski, as well as the Polish theatre and concert activities. We also spent a lot of time with friends playing at the bowling alley downstairs. I was involved in the first Zwiaskowiec Girls Dance Group and we were practicing at the Zwiaskowiec Hall on Tecumseh Road. Mrs. Julia Wolanski was the teacher of this group.

All throughout my youth I had volunteered at many occasions, serving banquets, dinners, and parties at Zwiaskowiec Hall, Veteran's Hall, Dom Polski Hall, and BCPC Hall. I made pierogies at the Carrousel, for the Polish church bazaar and the Polish church picnic. I was also involved in social work for Polish organizations like Zwiaskowiec. I arranged and ran the 75th Anniversary of the Catholic Women's Federation, and I also served as president of this organization. I had participated in many events organized in the Dom Polski Hall. Dom Polski was the only place for getting together and have large parties at that time.

Girls Dance Group with our teacher Mrs. Julia Wolanski (standing third from left) on February 17th, 1950. I am standing in row first from left.

Iwona B. Litwin: Dom Polski carries a lot of memories. Is there an event that was particularly special to you?

Bertha (Kaniewski) Onuch: My wedding with more than three hundred invited guests took place at Dom Polski. Our guests were taking turns for having their wedding dinner. remember the hall and the beautiful eagle painted on the ceiling. The beautiful paintings were done by the same professional Polish artist-painter, Karol Malczyk, who painted for the Polish Holy Trinity Church, Dom Polski Hall, BCPC (Klub Miast Granicznych) Hall, Zwiaskowiec Hall and more.

I know that the Dom Polski was very dear to my granduncle Jan Kaniewski Jr. until the end of his life. His last wish was

My Wedding reception took place at Dom Polski Hall on May 28th, 1955.

that his funeral procession should have one stop by the Dom Polski. It was fulfilled in 1975, when he passed away. I realize that he was a great man and that he will be remembered for his achievements for the Polish community here in Windsor.

Iwona B. Litwin: Do you have any information about Jan Kaniewski's Jr. descendants?

Bertha (Kaniewski) Onuch: His son Zenon (John) was an engineer and he moved with his family to Detroit. Jan Kaniewski would be very proud of his great-grandson Dr. Daniel J. Kaniewski, who served as a Special Assistant to the President for Homeland Security, as well as Senior Director for Response Policy at the White House.

Iwona B. Litwin: Thank you very much for sharing the Kaniewski family's history and participation in the social work for the Polish community in Windsor, especially about Jan Kaniewski, who was particularly connected and devoted to the Polish House. Thank you again. Życzę Pani dużo zdrowia.

November 2008

The Kaniewski Family

As the Member of Parliament for Windsor-West,
may I extend my most sincere congratulations to you
as the recipient of the Polish Community of Windsor

CENTENNIAL GOLD MEDAL

Best wishes in all your future endeavours,

Brian Masse, MP
Windsor - West

Początki Domu Polskiego

Dom Polski Beginnings

- *Polska wersja artykułu podąża za angielską*

Peter Sawicki

The establishment of the Holy Trinity Roman Catholic Polish Parish in 1916 marks the beginning of an organized Polish community in Windsor. A relatively small group of Poles started building the church in the fall of 1917, the first Holy Mass took place in Easter 1918, and the official blessing ceremony occurred in 1919. The Holy Trinity church was the first Catholic ethnic church in the diocese of London, the fifth Catholic church in Windsor, and the fifth Polish Catholic church in Canada.

Although the church played a pivotal role in the life of the community, its members felt that they needed to also have a separate community cultural center, outside of the parish structure. The foundation of such a thing was realistic, as the Polish community in Windsor greatly grew in size during the interwar period. This large number of new immigrants was the driving force in the creation of various Polish organizations and the establishment of Polish businesses, such as Blak's bakery (established in 1918). There were also other Polish organizations in the border cities region, on both sides of the Canada-USA border.

A Polish Canadian Club was established on Marion Avenue, headed by Windsor police officer John Petroski (Jan Piotrowski). Other board members included VP – Mateusz Maleyko, Secretary – John Szpakowski, and Treasurer – Jakub Duda. The club's mission was to form a nucleus for

the community. Its members would serve as an example for Polish immigrants to Canada in terms of integrating into Canadian society, and becoming good, productive citizens.

The city of Detroit was also a major hub for Poles on both sides of the border. Polish immigrants had built Detroit's Dom Polski Hall in 1916, which quickly became a prominent social club and meeting hall for the community. The Poles in Windsor took inspiration from their Polish American neighbors and began to plan the construction of their very own Dom Polski on the Canadian side of the border.

The first meeting during which a discussion was held on the subject of the creation of a Windsor Polish Peoples' Home Association took place on January 25th, 1925 at 2:30 PM in the Holy Trinity Church basement hall. The meeting was well attended, and its keynote speakers were Dr. Sylvester Gruszka (the Polish consul from Detroit) and Jan Tyrka (the leader of the Polish Falcons Club in Detroit).

The meeting was opened by Alojzy Mroczkowski, the leader of the Polish Falcons Club in Windsor. The chairman of the meeting was Andrzej Jakubiak, and Jan Kaniewski was assigned Secretary. Among many speakers were: Pastor at Holy Trinity Church Fr. Jan Andrzejewski, Jan Zawisza, Jan Zakrzewski, Jan Piotrowski, and Piotr Górski. The meeting led to the eventual creation of the Polish Peoples' Home Mutual Benefit Association on July 20th, 1925, filed by Piotr Górski at the law offices of Zeron and MacDhee in Walkerville. This association was tasked with raising funds for purchasing land and building the meeting hall.

On March 8th, 1925, a list of the first founding members of the association was drawn up, from which the first authorities of the organization were elected: Piotr Górski (President), Andrzej Jakubiak (Vice President), Jan Kaniewski (Secretary), and Jan Piotrowski (Treasurer). The first meeting of the Board of Directors led to the registration of the organisation under the historical name of the Polish Peoples' Home Association with the Ontario authorities. The Letters Patent Incorporating the Polish Peoples' Home Association is dated November 10th, 1925.

From the very beginning, the Polish Peoples' Home Association, also known as Dom Polski Association, was very active. In December 1925, a Polish School was established by Jan Kaniewski's initiative. The Dom Polski Association raised funds and ran the Polish School as well as a Dance school for children. It also created a theatre. Before the Polish House (Dom Polski) was built in 1930, all association activity (including Polish School activity from 1925 to 1930) took place in the basement of Holy Trinity Church, converted into a parish hall with a stage.

Based on remaining articles and documents, we know that the association was received well by the city. Mayor

"DOM POLSKI" Headquarters of Polish Peoples' Home Association.
"DOM POLSKI" siedziba Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego.

*Dom Polski Hall (Dom Polski Ludowy) was built in 1930.
Its general shape and front remained the same until 2020.*

Frank J. Mitchel visited in April 1926, encouraging the establishment of the Dom Polski hall.

The goals of the organization as outlined in the 3rd anniversary meeting on January 29th, 1928 at 2:30 PM, was to promote Polish culture, literature, history, theatre, and other artistic expressions. There were also plans to establish a Polish library for the community's use, which was completed in 1929 and housed in the Holy Trinity Church basement Hall at first. Each meeting of the Polish Peoples' Home Association ended with the singing of patriotic Polish and English songs.

Outside of donations from the Polish community, funds were raised by creating a yearly bazaar during the first week of June. This bazaar was held in an empty lot on the corner of Ottawa Street and Pierre Avenue. It attracted large crowds of locals, who enjoyed its hot food, orchestra, and nightly dances held under a large tent. The bazaar not only helped the community raise money for their hall, but also introduced other Canadians to Polish culture and traditions.

Theatrical plays also assisted in raising funds for the building. One of the more popular plays, *The Two Orphans*, was performed at the stage at the Holy Trinity church basement hall on Sunday March 11th, 1928. The cast consisted of 32 members of the Polish Peoples' Home Association, and was directed by Antoni Markowski.

On November 9th, 1929, the city granted the Polish Peoples' Home Association a building permit for the Dom Polski Hall on the West side of Langlois Avenue, between Giles and Ottawa streets. The proposed building was to have two levels, occupying an area 100ft by 40ft and costing an estimated \$10,000. Dom Polski Association's Secretary, Jan Kaniewski took out a mortgage on his home to financially underwrite his commitment to the building and its development.

The Dom Polski Hall opening ceremonies commenced on Sunday April 13th, 1930 at 3:00PM. They were inaugurated with a parade from the Holy Trinity Church to the new building featuring many different Polish-American and Polish-Canadian organizations, as well as a cavalcade of cars flying both the Polish and British flags. President Stephen (Szczepan) Dysiewicz introduced the speakers and guests of honour. Prominent amongst them were John (Jan) Zawisza, Joseph (Józef) Zawisza, and Tomasz Kozioł, who formed the committee in charge of the construction project.

Chairman Jan Jakubiak and Treasurer Franciszek Burek held a speech on the role of the Polish Peoples' Home Association in assisting and welcoming Polish newcomers to Canada. The keynote speakers included Dr. M. Straszewski (Consul General of Poland from Montreal), Mr. Lipczynski (Vice Consul of Poland from Detroit), and S. Gmernicki (Editor in Chief of Polish News in Detroit). City Commissioner Frank J. Mitchell, attended in lieu of the mayor of Windsor. The commissioner officially cut the ribbon on the building, which was expected to cost \$15,000 upon completion. Music for the occasion was provided by Miss Maria Sternowska, Miss Zofia Leskowacka, Miss L. Mroczkowska, and Mr. Vincent Mroczkowski of the Polish Lira society of Detroit. Other important guests included Fr. Jan Andrzejewski (Pastor at Holy Trinity), J. Migdalski (President of the Holy Trinity Society), M. Nickelson from the Polish Ladies Aid Society, and W. Mieszkowski of the Polish Falcons Association.

The 1930s and the global Great Depression hit the Polish Peoples' Home Association especially hard. Dozens of its members were unemployed, becoming unable to pay their membership dues. In 1933, the building came close to being repossessed. Windsor Mayor A. Reaume negotiated a settlement and tax payment plan in order to keep the building open. Jan Kaniewski played a crucial role in keeping the building in Polish community hands. He borrowed the money from his brother, and he used it to pay the debt in accordance with the rescue plan, thus gaining rightfully the title of the Father of the New Dom Polski.

In 1938, a project headed by Józef Kusiak finished the basement level of the building which, according to the construction plan, housed the library, kitchen, bar, and bowling alley. The project was almost completely constructed pro bono by the members of the Dom Polski Association.

The financial hardship was somewhat alleviated during the Second World War. Jobs were in abundance, and the Polish Peoples' Home Association played a key role in the Polish Military Recruitment Mission in Canada.

During the 1950s, the Polish Peoples' Home Association building underwent several phases of renovations, such as expanding parts of the basement and building an upstairs bar in 1953 and 1959. In 1958, the association purchased Belcra Beach Nr. 1 (later known as the Polish Beach) in Colchester, which was later expanded in 1971 and 2017 to the adjoining beach.

In 1971, the Polish Peoples' Home Association building underwent several new renovations, which modernized the building and its amenities. This unfortunately also included the removal of the basement bowling alley.

During the 1990s, further expansion plans were considered. Expected to be built behind the existing building, the 11,500 square foot expansion would have been able to accommodate 300 people, a dance floor, kitchen, bar, meeting room, and offices. The expected cost was approximately \$1,500,000.00. These plans never came to fruition.

In 2004, President Tadeusz Armatowicz brought about a new phase of renovations to the building. Electrical work was modernized, air conditioning was installed, drainage and sewer systems were updated, and the roof was fixed. The upper hall in the building received many needed updates and modernizations, much of which still exists today. Renovation work on the lower hall was completed in subsequent years by President Józef Wroniak.

More recently, in 2020, the Polish Peoples' Home Association began a new project funded in part by the Ontario Trillium Foundation and the Enabling Accessibility Fund. This new project allowed extensive renovations of the 90-year-old building in order to be fitted with accessible washrooms and a barrier-free lift for those with physical disabilities and limited mobility. In addition, the front of the building was completely renovated and a new façade was applied to the entire building. The project was led and organized by President Małgorzata Holec, Managing Director Iwona Litwin, and Youth Accessibility Leader Michelle Gajewski.

Początek zorganizowanej społeczności polskiej w Windsor łączy się z powstaniem Parafii Rzymskokatolickiej Św. Trójcy

Dom Polski Hall in 2020 under renovation. The Polish Peoples' Home Association began a new project funded in part by the Ontario Trillium Foundation and the Enabling Accessibility Fund. This new project allowed extensive renovations of the 90-year-old building in order to be fitted with accessible washrooms and a barrier-free lift for those with physical disabilities and limited mobility. In addition, the front of the building was completely renovated and a new façade was applied to the entire building.

An agency of the Government of Ontario
Un organisme du gouvernement de l'Ontario

w 1916 r. Niewielka grupa Polaków rozpoczęła budowę kościoła jesienią 1917 r., pierwsza Msza Święta odbyła się w Wielkanoc 1918 r., a oficjalne błogosławieństwo odbyło się w 1919 roku. Kościół Świętej Trójcy był pierwszym katolickim kościołem etnicznym w Diecezji London, piątym kościołem katolickim w Windsor i piątym polskim kościołem katolickim w Kanadzie.

Pomimo tego, że kościół odgrywał kluczową rolę w życiu wspólnoty, jego członkowie wyrażali potrzebę założenia centrum kulturalnego, poza strukturą parafialną. Założenie takiego centrum było realistyczne, gdyż w okresie międzywojennym społeczność polonijna w Windsor znacznie się powiększyła. Ta duża liczba nowych emigrantów była siłą napędową tworzenia różnych organizacji polonijnych i zakładania polskich przedsiębiorstw, takich jak np. Piekarnia Błaka (założona w 1918 r.). W regionie miast przygranicznych, po obu stronach granicy kanadyjsko-amerykańskiej, istniały również inne polskie organizacje.

Powstał w tym czasie Polsko-Kanadyjski Klub przy Marion Avenue, na czele którego stał policjant John Petroski (Jan Piotrowski) z Windsor. W zarządzie klubu znaleźli się również wiceprezes – Mateusz Maleyko, sekretarz John (Jan) Szpakowski oraz skarbnik Jakub Duda. Misją klubu było stworzenie zaplecza dla społeczności. Głównym celem tej organizacji, było stworzenie załóżka polskiej społeczności oraz i zapewnienie pozytywnych sukcesów Polskim emigrantom w Kanadzie.

Detroit stanowiło w tym czasie jedno z największych skupisk Polonii na kontynencie północnoamerykańskim. Już w roku 1916 został tam zbudowany, wspólnym wysiłkiem polskich emigrantów, Dom Polski, który szybko stał się centrum Polonii z obydwóch stron granicy. Polska społeczność w Windsor postanowiła iść śladami rodaków z Ameryki i zbudować własny Dom Polski.

Pierwsze zebranie dyskusyjne odbyło się 25 stycznia 1925 r. w sali parafialnej pod kościołem Św. Trójcy. Na spotkanie przybyli zaproszeni honorowi goście: dr Sylwester Gruszka (konsul RP w Detroit) i Jan Tyrka (prezes Sokolstwa Polskiego w Detroit).

Spotkanie otworzył Alojzy Mroczkowski, prezes Gniazda 812 Sokolstwa Polskiego w Windsor. Przewodniczącym spotkania był Andrzej Jakubiak, a sekretarzem został Jan Kaniewski. Wśród wielu prelegentów byli: proboszcz Polskiej Parafii Św. Trójcy, ks. Jan Andrzejewski oraz Jan Zawisza, Jan Zakrzewski, Jan Piotrowski i Piotr Górski. Na spotkaniu mówiono o podjęciu wspólnego wysiłku i wzajemnej pomocy w celu wybudowania Polskiego Domu Ludowego w Windsor. Konto powiernicze na zbieranie funduszy pod zakup gruntu i budowę budynku stowarzyszenia zostało zarejestrowane 20 lipca 1925 r. przez Piotra Górskiego, w biurze prawnym Zeron and MacDhee w Walkerville.

W dniu 8 marca 1925 r. sporządzono listę pierwszych członków założycieli stowarzyszenia, z której wybrano pierwsze władze organizacji: Piotr Górski (prezes), Andrzej Jakubiak (wiceprezes), Jan Kaniewski (sekretarz) i Jan Piotrowski (skarbnik). Pierwsze zebranie Zarządu doprowadziło do zarejestrowania organizacji pod historyczną nazwą Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego (S.P.D.L.). Podpisanie dokumentu rejestracji stowarzyszenia przez władze ontaryjskie odbyło się 10 listopada 1925 r.

Od samego początku Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego, znane też pod nazwą Stowarzyszenie Domu Polskiego zabrało się z zapałem do pracy. Jeszcze w grudniu 1925 r. z inicjatywy Jana Kaniewskiego stowarzyszenie zakłada i prowadzi Szkołę Polską. Stowarzyszenie zbierało fundusze na prowadzenie zarówno Szkoły Polskiej, jak i Szkoły Tańców Narodowych dla dzieci. Członkowie stowarzyszenia założyli też Teatr Stowarzyszenia. Działalność Stowarzyszenia wraz z prowadzeniem Szkoły Polskiej i Teatru Stowarzyszenia odbywała się w sali parafialnej ze sceną pod kościołem Św. Trójcy, do momentu wybudowania Domu Polskiego w 1930 r.

Na podstawie artykułów i dokumentów wiadomo, że założenie stowarzyszenia zostało dobrze przyjęte przez władze Windsor, a w kwietniu 1926 r. burmistrz miasta Frank J. Mitchel bardzo pozytywnie odniósł się do pomysłu budowy budynku Domu Polskiego.

Na jubileuszowym spotkaniu stowarzyszenia w dniu 29 stycznia 1928 r. o godz. 14.30, zostało utrwalone przesłanie działalności organizacji, jakim było upowszechnianie polskiej historii, kultury i tradycji poprzez literaturę, teatr i inne kulturalne wydarzenia. Realizowano plan utworzenia biblioteki polskiej na użytek społeczeństwa polskiego. Biblioteka, która została ukończona i otwarta w 1929 r. początkowo mieściła się w sali parafialnej pod kościołem Św. Trójcy. W sali parafialnej odbywały się też zebrania członków Stowarzyszenia, które tradycyjnie kończyły się śpiewem patriotycznych pieśni polskich i angielskich. To wszystko miało miejsce jeszcze przed budową budynku Domu Polskiego.

Zbieranie funduszy na budowę Domu Polskiego miało różnorodną formę. Oprócz społecznych donacji otrzymywanych od środowiska polonijnego było organizowanie corocznych bazarów. To niezwykle popularne wydarzenie w mieście odbywało się w pierwszym tygodniu czerwca na placu przy skrzyżowaniu ulic Ottawa oraz Pierre Avenue i przyciągało tłumy mieszkańców. Do głównych atrakcji bazaru należała smaczna kuchnia polska z gorącymi posiłkami i tańce pod namiotem przy muzyce doskonałej orkiestry. Celem bazaru było nie tylko zbieranie środków na budowę Domu Polskiego, ale też przybliżanie polskiej kultury i tradycji.

W zbieraniu funduszy na budowę Domu Polskiego pomagały również przygotowane przez członków stowarzyszenia przedstawienia teatralne. Do tych najpopularniejszych należała sztuka pt. „The Two Orphanes” („Dwie sieroty”), której premiera odbyła się w niedzielę 11 marca 1928 r. na scenie w sali parafialnej pod kościołem Św. Trójcy. Obsada aktorska przedstawienia składała się z 32 członków! Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, a reżyserem spektaklu był Antoni Markowski.

W dniu 9 listopada 1929 r. miasto wydało Stowarzyszeniu pozwolenie na budowę Domu Polskiego po zachodniej stronie Langlois Avenue, między ulicami Giles i Ottawa. Według projektu budynek miał mieć dwa poziomy o powierzchni 100 ft na 40 ft, a jego kosztorys został oszacowany na około 10.000 dolarów. Sekretarz Stowarzyszenia Domu Polskiego, Jan Kaniewski, zaciągnął hipotekę na swój dom, aby finansowo zabezpieczyć budowę i wykończenie budynku. W zaledwie kilka miesięcy, bo już na początku 1930 roku Stowarzyszenie doprowadza do wykończenia górnej części budynku z główną salą i sceną!

Już wiosną 1930 r. lokalne źródła opisują przebieg uroczystości otwarcia Domu Polskiego. Uroczystości otwarcia Domu Polskiego rozpoczęły się w niedzielę, 13 kwietnia 1930 r. o godz. 3:00 po południu. Zainaugurowała je Msza św. i uroczyste przejście z kościoła Świętej Trójcy do nowego budynku, w której wzięło udział wiele różnych organizacji polonijnych i polsko-kanadyjskich, a także kawalkada samochodów z flagami polskimi i brytyjskimi. Prezes Stowarzyszenia Stephen (Szczepan) Dysiewicz przedstawił mówców i gości honorowych. Specjalne wyróżnienie otrzymali: John (Jan) Zawisza, Joseph (Józef) Zawisza i Tomasz Koziół, którzy tworzyli komitet odpowiedzialny za projekt budowy. Przemówienia o roli Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego dla przybywających z Polski emigrantów wygłosili: Przewodniczący uroczystości Jan Jakubiak i Sekretarz stowarzyszenia, Franciszek Burek. Głównymi prelegentami byli: dr Michał Staszewski (Konsul Generalny w Montrealu), pan Lipczyński (Wicekonsul w Detroit) i S. Gmernicki (Redaktor Naczelny gazety „Dziennik Polski” w Detroit). W imieniu prezydenta miasta Windsor obecny był komisarz Frank J. Mitchell, który dokonał oficjalnego przecięcia wstęgi na budynku Domu Polskiego. Wśród gości byli też ks. Jan Andrzejewski (proboszcz Parafii Świętej Trójcy), J. Migdalski (Prezes Towarzystwa Św. Trójcy), M. Nickelson z Towarzystwa Dobroczynnych Polek i W. Mieszkowski z Towarzystwa Sokolstwa Polskiego.

W jednej z lokalnych gazet odnotowano, że budynek Domu Polskiego po ukończeniu miał kosztować \$15 000. Podkreślono też, że wspaniałą oprawę muzyczną na uroczystości zapewnili: Zofia Leskowacka, L. Mroczkowska i Vincent Mroczkowski z Polskiego Towarzystwa „Lira”. Lata trzydzieste XX wieku i światowy kryzys gospodarczy szczególnie mocno dotknął Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego. Większość członków stowarzyszenia straciła pracę i nie było w stanie płacić składek członkowskich ani wspierać Dom Polski uczestnicząc w imprezach dochodowych. W 1933 roku zadłużony budynek został zamknięty i obłożony aresztem. Dzięki interwencji burmistrza A. Reaume wynegocjowano ugodę i plan spłat zaległych podatków, aby budynek mógł nadal funkcjonować. Jan Kaniewski po raz kolejny odegrał kluczową rolę w utrzymaniu budynku w rękach Polonii. Pożyczył pieniądze od swojego brata i wykorzystał je na spłatę długów, słusznie zyskując tym samym tytuł Ojca Domu Polskiego.

Wygląd zewnętrzny budynku, w którym mieści się siedziba Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, pozostawał bez większych zmian od czasu otwarcia w 1930 r. aż do 2020 r. W 1938 r. w ramach projektu prac budowlanych kierowanego przez Józefa Kusiaka ukończono dolną kondygnację budynku. Zgodnie z planem w suterenie mieściły się: biblioteka, kuchnia, bar i kręgielnia. Należy podkreślić, że prawie wszystkie prace budowlane i wykończeniowe zostały wykonane przez członków stowarzyszenia bezpłatnie! Trudności finansowe zostały nieco złagodzone w czasie II wojny światowej. Pracy było pod dostatkiem, a Stowarzyszenie Domu Polskiego odegrało kluczową rolę w Polskiej Wojskowej Misji Rekrutacyjnej w Kanadzie.

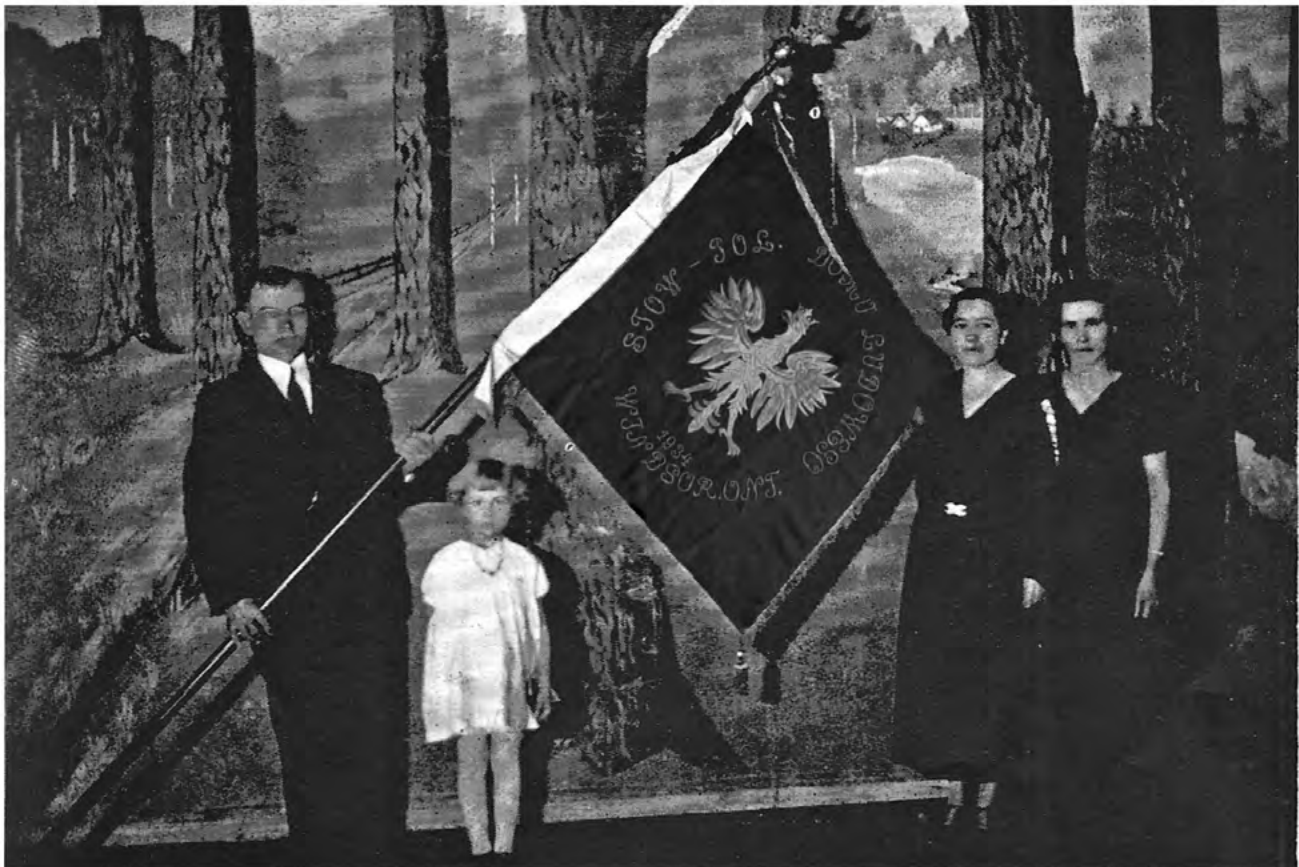
W latach 50. XX w. budynek Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego przeszedł kilka faz renowacji, takich jak rozbudowa części suterenu i budowa baru na piętrze w 1953 i 1959 roku. W 1958 roku Stowarzyszenie zakupiło Belcreeft Beach Nr. 1 (później znaną jako Polska Plaża) w Colchester, do której dokupiono sąsiadujące plaże w 1971 r. i następnie w 2017 r. poszerzając teren Polskiej

Plaży. W 1971 r. Dom Polski miał kilka nowych remontów, które unowocześniły budynek i jego wyposażenie. W ramach tego remontu została zlikwidowana kręgielnia na dolnym poziomie. W latach 90. rozważano plany powiększenia Domu Polskiego. Rozbudowa na 300 osób miała dodać 11 500 stóp kwadratowych powierzchni z parkietem do tańca, kuchnią, barem, salą konferencyjną i biurami. Przewidywany koszt rozbudowy wynosił około 1.500.000,00 dolarów. Plany te nie doszły do fazy realizacji. W 2004 r. prezes Stowarzyszenia Domu Polskiego, Tadeusz Armatowicz rozpoczął kolejny etap remontów w budynku. Zmodernizowano instalację elektryczną, zainstalowano klimatyzację, zmodernizowano system kanalizacji i odwodnienia, naprawiono dach. Górna sala budynku została zmodernizowana o elementy, które istnieją do dziś. W kolejnych latach prezes Józef Wroniak realizował prace remontowe na dolnej sali. W 2020 roku, Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego rozpoczęło nowy projekt finansowany częściowo przez Ontario Trillium Foundation i Enabling Accessibility Fund. Ten nowy projekt pozwolił na gruntowną renowację 90-letniego budynku w celu wyposażenia go w windę i toalety przystosowane dla osób niepełnosprawnych oraz z ograniczoną możliwością poruszania się. Dodatkowo generalny remont objął front budynku wraz z położeniem nowej elewacji na całym budynku. Projekt był prowadzony i organizowany przez prezesa Stowarzyszenia Małgorzatę Holec, dyrektor zarządzającą Iwonę Litwin oraz Youth Accessibility Leader Michelle Gajewski.

Peter Sawicki was born in Windsor, Ontario. He holds a Bachelors of Art [Honours] in History, Communications, Media & Film, and is a Masters of Art in History Candidate with thesis defense pending from the University of Windsor. He also recently completed his Bachelor of Education Degree at the University of Windsor, and is an Ontario Certified Teacher. He is deeply interested in the History of Eastern Europe and its diaspora in North America. Recently he has taken on the project of building and organizing a permanent archive for the Dom Polski, composed of historical and cultural documents and artifacts. In the future, he hopes to continue studying and writing about the history of the Polish community in Windsor and Detroit and its significant influence on the region.

References

1. Memorial Album – Polish Peoples' Home Association in Windsor 1925-1950 25th Adolf Henryk Ganczarczyk, 1950 p. 20-26
2. 60 years of the Polish People's Home Association of Windsor 1925-1985 60th Frank Kmietowicz, 1985 p. 13-16
3. Polish People's Home Association in Windsor 1925-2005 80th Błażej Wyderkowski, 2005 p. 13-23
4. Windsor Star “Mayor Frank J. Mitchell is to Address” April 8, 1926 p. 7
5. Windsor Star “Community Hall Opened” April 14, 1930 p. 7
6. Windsor Star “Hall is Planned” January 22, 1925 p. 3
7. Windsor Star “Polish Society in Birthday Sunday” January 27, 1928 p. 5
8. Windsor Star “Notice” July 22, 1925 p. 8
9. Windsor Star “Large Crowds are Attending Bazaar” June 2, 1926 p. 3
10. Windsor Star “Dancing Enjoyed Nightly At Bazaar” June 5, 1926 p. 23
11. Windsor Star “Will Present Play” March 6, 1928 p. 11
12. Windsor Star “Polish Hold Celebration” May 12, 1924 p. 5
13. Windsor Star “Proceeds from Bazaar” May 26, 1926 p. 3
14. Windsor Star “Two Permits For Windsor Buildings” November 9, 1929 p. 21

Mr. and Mrs. J. Bishop. Year 1934.
Doners of the flag to Dom Polski,

Ofiarodawcy sztandaru dla Domu Polskiego
pp. Karolina i Jan Bishop.

Original flag from 1934

Nowa replika sztandaru z 2020 r. zastąpiła
wysłużony oryginał sztandaru z 1934 r.

A new replica of the 2020 flag replaced the
worn-out original flag from 1934

Polish School at Dom Polski Hall (Szkółka Polska w Domu Polskim), 1938

95. Rocznica Działalności Polskiej Szkoły w Windsor

95th Anniversary of the Polish School in Windsor

- *Polska wersja artykułu podąża za angielską.*

Peter Sawicki

The genesis of the Polish School in Windsor, Ontario can be traced back to 1916 with the creation of the Holy Trinity Roman Catholic Parish. The establishment of the parish created a central point at which the Polish community in Windsor could congregate, and it paved the way to a greater sense of community. During this time, the local Polish community, worried about their children not being exposed to the Polish language in the local* school systems, united to create an institution that would help enhance the knowledge of Polish language, mostly spoken at Polish homes, and get the Polish youth acquainted with Polish culture and its rich history. With the completion of the church in 1918, the Poles in Windsor moved to create a Polish school to preserve and pass on their language and culture.

The first classes took place in Mr. Vincenty Kaniewski's private house. The children were taught by his brother Mr. Jan Kaniewski who arrived in Windsor from Poland in 1923.

As demand and class size expanded, some classes were moved into the newly built hall in the Holy Trinity Church basement.

As more Poles moved into the city and found community in the parish, there became a need to create a permanent space for their cultural events and school for children.

The year 1925 marks the establishment of the Polish Peoples' Home Association (Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego), and the same year was the witness of the official establishment of the Polish School in Windsor (Szkółka Polska or Szkółka Języka Polskiego). Jan Kaniewski is recognized as the founder of the Polish School in Windsor.

In 1930, with the completion of the construction of the Dom Polski Hall building at 1275 Langlois Avenue, the Polish School found there a space for its classes. Attendance quickly rose to 41 students by 1937.

The language school was not the only form of extracurricular activity offered for students; a folk-dancing school was also created that was taught by Aniela Dąbrowska, who was compensated \$20 a month for her work. Classes were also available at the Polish-Canadian Piłsudski Club in Sandwich and had Waclaw Morszczyzna as its head teacher in 1934. Both schools, in Sandwich and in Windsor, were overseen by a committee of three school trustees who were in charge of administrative tasks, such as collecting the \$0.50 monthly tuition fees, organizing events like the annual Mother's Day

celebration, and reviewing curriculum.

The Polish School established in 1925 in Windsor was initially placed solely under the direction of the Polish Peoples' Home Association until 1947, and the attendance in the first few decades ranged between 19 and 67 students. The attendance fluctuated as the result of the upswings and downturns of the economy, the city expanding, and difficulties experienced with student transportation. Despite this, the Polish School managed to maintain an average of 45 students enrolled each year. In 1944, the school operating in Sandwich merged with the Windsor branch, giving the Polish School a much-needed boost in attendance and finances.

The early curriculum varied widely from year to year and between staff members. Teachers often taught what they thought was important and brought in lessons that they themselves remembered from their education in Poland. During the interwar years, teaching materials and textbooks were sourced directly from Poland. The pedagogy and standards mirrored those set out by the Polish school system in Poland and Europe. After the war however, and with the communists taking over the government in Poland, the school materials began to be sourced and printed in Great Britain, Canada and the USA.

As mentioned, the students of the Polish School not only learned the Polish language, history, and geography, but also cultural aspects of life, such as dance and drama. Plays put on by students introduced them to the world of Polish theatre, as well, as taught them diction, pronunciation, and public speaking skills. These plays would be put on for the community and proceeds would in turn be used to help fund the school. One of these theatre traditions still survives to this day with the annual *Jasełka* put on during the Christmas season.

In 1947, with the arrival in Windsor from Great Britain of hundreds of Polish families, members of the Polish Army in the Western Front of the World War II, the Polonia in Windsor decided to shoulder the financial burden of tuition and administrative fees for their students, and formed a new governing committee for the Polish school. This committee included the Polish Peoples' Home Association and ten other groups interested in preserving the Polish language and culture: the Polish Army Veterans Association (SWAP) Post 126, the Women's Auxiliary Corps at Post 126, the Polish Alliance of Canada (ZPwK)-Group 20, the Polish Women's Circle of Group 20 of ZPwK, the Border Cities Polish-Canadian Club, the Polish-Canadian Piłsudski Club, the Polish Falcons of America, Nest 812, the Polish Relief Committee and the Catholics Women's League of Canada. This committee engaged with fundraising, managing, and advising the staff in terms of programming and teaching the youth. The new committee also looked at expanding the information taught at the Polish School, to include learning about the political developments in Europe, and ensured that students were up to date on the state of affairs in Poland.

The first cohort of teachers in the Polish School included: T. Basiński, S. Chadała, J. Cichoń, Ciepiewska, Dąbrowska, Maria Dziwer, J. Jung, Kowalewski, J. Kamieński, Jan Kaniewski, B. Leszczyńska, S. Lewandowski, Z. Majtczak, Włodzimierz Markiewicz, Waclaw Morszczyzna, W. Rajs, W. Szewczyk, Witowicka, Helena Pajdowska, and Stefania Markiewicz. Many of them were the former soldiers and officers of the Polish Army during the war against Hitler's German Third Reich in 1939, and the soldiers and officers of

the Polish Army fighting against Germany on the battlefields in France, Africa, Italy, Belgium, Holland and in the final stage of the war in Germany.

The next big change for the Polish School occurred in 1951 when classes were moved back to the Holy Trinity Church basement hall, with the Dom Polski still maintaining close ties in administration and financing. In 1961, with five classes taking place every week, an agreement was reached with the Catholic School Board, to have classes held at the nearby St. Angela Elementary School. As the size of the Polish community increased, the demand for the school did also. This demand was met by the arrival of the Ursuline Sisters in 1965. The Sisters, many of whom began their teaching careers in the Canadian school system, also picked up the role of teaching at the Polish school. This new chapter began the Polish School as it is known today.

**The right to have a publicly funded separate Roman Catholic school system in Canada has been granted in 1982 Constitutional Act, and premier Davis introduced it in full extend to the secondary school level in Ontario in 1984. In the period of early XX century, the separate schools were only of a Protestant faith, so, the Polish community, predominantly Roman Catholics did not enroll their children in that school system.*

Początki polskiej szkoły w Windsor sięgają roku 1916 i wiążą się z ustanowieniem polskiej parafii katolickiej pod wezwaniem Św. Trójcy w tym mieście. Własny kościół, jak i działająca parafia miały wielkie znaczenie dla wszystkich polskich rodzin. Było miejscem, gdzie polska społeczność mogła się spotykać i rozwijać wspólnotę wiary. W tym samym okresie wśród polskich rodziców wzrastała troska z powodu braku kontaktu młodego pokolenia z językiem ojczystym w lokalnym systemie szkolnictwa*. Obawiano się, że bez podjęcia odpowiednich działań młodzież polskiego pochodzenia utraci podstawową wiedzę o kraju ojczystym. W związku z tym postanowiono powołać instytucję, która miała pomóc w nauce języka ojczystego oraz umocnić kontakt z historią i kulturą polską.

Wkrótce po ukończeniu budowy budynku kościoła w 1918 roku następną inicjatywą Polonii w Windsor było zorganizowanie lekcji języka polskiego. Zajęcia, początkowo odbywały się w domu Wincentego Kaniewskiego. Dzieci uczył jego brat Jan Kaniewski, który przybył z Polski do Windsor w 1923 roku. Popularność lekcji języka polskiego wzrosła do tego stopnia, że konieczne było przeniesienie części zajęć do niewykończonyj jeszcze sali parafialnej nowo wybudowanego polskiego kościoła Św. Trójcy.

W miarę wzrostu polskiej wspólnoty, która znalazła swój przyczółek przy parafii Św. Trójcy, wzrastała potrzeba na miejsce do organizowania wydarzeń kulturalno-rozrywkowych.

W 1925 roku powołano do istnienia organizację pod nazwą Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego. W tym samym roku powołana została także oficjalnie Polska Szkoła w Windsor z Janem Kaniewskim jako jej założycielem. W 1930 roku po ukończeniu budowy Domu Polskiego na 1275 Langlois Ave., nastąpiło przeniesienie zajęć Polskiej Szkoły do tego budynku. Liczba uczęszczających dzieci szybko wzrosła – w 1937 roku notowano już 41 uczniów.

Szkółka Języka Polskiego nie była jedyną formą zajęć pozalekcyjnych oferowanych dzieciom i młodzieży polskiej w Windsor. Warto wspomnieć o działalności pani Anieli Dąbrowskiej, która utworzyła zespół polskich tańców ludowych. Zespół ten stał się bardzo popularny, a pani Aniela była wynagradzana sumą 20 dolarów za swoją działalność.

Z upływem czasu, aby sprostać wzrastającemu zapotrzebowaniu, w 1934 roku lekcje zaczęto prowadzić także w klubie Polsko-Kanadyjskim imienia Józefa Piłsudskiego w Sandwich pod kierownictwem Waława Morszczyzny.

Do opieki nad dwoma szkołami powołano trzyosobowy komitet, którego rolą, między innymi było ustalanie programu nauczania i zbiórka czesnego wynoszącego w tym czasie 50 centów na miesiąc. Dodatkową funkcją komitetu było organizowanie obchodów narodowych oraz imprez kulturalnych, w tym bardzo popularnej akademii z okazji Dnia Matki.

Szkola Polska działająca od 1925 roku przy Stowarzyszeniu Polskiego Domu Ludowego gromadziła w ciągu pierwszych kilku dziesięcioleci swojej działalności od 19 do 67 uczniów. Nabór wahał się z wielu powodów - skromne środki materialne rodziców, brak czasu czy trudności z dowożeniem dzieci na zajęcia z odległych dzielnic. Średnio około 45 uczniów uczęszczało rocznie do szkoły poprzez lata trzydzieste i czterdzieste ubiegłego wieku. W 1944 roku doszło do połączenia filii szkoły z Sandwich z filią windsorską, ważne wydarzenie zwiększające liczbę uczniów, jak i mające wpływ na finanse Polskiej Szkoły.

W pierwszych latach prowadzenia szkoły nauka odbywała się praktycznie bez pomocy naukowych i fachowej wiedzy pedagogicznej, a sam program nauczania zmieniał się w zależności od tego kto w danym roku uczył. W latach międzywojennych na skutek usilnych zabiegów szkoła otrzymała z Polski nowe materiały, takie jak podręczniki, literaturę, mapy i inne pomoce naukowe. Program nauczania został uregulowany i zaczął odzwierciedlać standardy polskie i europejskie. Sytuacja zmieniła się jednak diametralnie po drugiej wojnie światowej, kiedy to nowe, komunistyczne władze w Polsce z zasady odmawiały współpracy z Polonią zagraniczną. Nowe materiały dydaktyczne sprowadzano więc z ośrodków polonijnych w Wielkiej Brytanii, Kanady i Stanów Zjednoczonych.

Warto przypomnieć, że Szkoła Polska była nie tylko miejscem nauki języka polskiego, historii i geografii, ale odbywały się w niej także zajęcia tańca i aktorstwa. Uczniowie regularnie wystawiali przedstawienia teatralne, które były okazją do poznania polskiej sztuki teatralnej, i także nauki dykcji, poprawnej wymowy oraz występów publicznych. Te niezwykle popularne przedstawienia szkolne gromadziły liczną Polonię i były też źródłem dochodu szkoły. Ta wspaniała tradycja trwa do dziś, w postaci corocznie wystawianych Jasełek bożonarodzeniowych.

Ważne zmiany w historii Szkoły Polskiej nastąpiły w roku 1947 i łączyły się z przybyciem do Windsor z Wielkiej Brytanii, setek polskich rodzin, członków Armii Polskiej na froncie zachodnim II Wojny Światowej. Polonia w Windsor postanowiła wziąć na siebie ciężar finansowania zajęć Szkoły Polskiej. Powstał nowy komitet zarządzający szkołą. W składzie komitetu było Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego oraz dziesięć innych grup dbających o zachowanie języka i kultury polskiej wśród dzieci i młodzieży: Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej (SWAP) Placówka 126, Korpus Pomocniczy Pań przy Placówce 126 SWAP, Związek Polaków w Kanadzie – Grupa

20, Koło Polek przy Grupie 20 ZPwK, Polsko-Kanadyjski Klub Miast Granicznych, Polsko-Kanadyjski Klub im. Józefa Piłsudskiego, Sokolstwo Polskie Gniazdo 812, Polski Komitet Niesienia Pomocy i Liga Katolickich Kobiet w Kanadzie.

Działalność tych organizacji skupiała się na gromadzeniu środków i funduszy niezbędnych do działalności szkoły, jak i opracowaniu zajęć edukacyjnych dla młodzieży polskiej. W szczególności zajęto się organizacją i unowocześnieniem programu nauczania ze szczególnym uwzględnieniem spraw polskich i sytuacją geopolityczną w Europie.

Do kadry nauczycielskiej Szkoły Polskiej należeli: T. Basiński, S. Chadała, J. Cichoń, Ciepiewska, Dąbrowska, Maria Dziwer, J. Jung, Kowalewski, J. Kamiński, Jan Kaniewski, B. Leszczyńska, S. Lewandowski, Z. Majtcazak, Włodzimierz Markiewicz, Waława Morszczyzna, W. Rajs, W. Szewczyk, Witowicka, H. Pajdowska i Stanisława Markiewicz.

Wielu z nich, to byli żołnierze i oficerowie Wojska Polskiego w czasie wojny z hitlerowską III Rzeszą Niemiecką w 1939 roku oraz żołnierze i oficerowie Wojska Polskiego walczący z Niemcami na polach bitew we Francji, Afryce, Włoszech, Belgii, Holandii i w końcowej fazie wojny w Niemczech.

Kolejne istotne wydarzenie w historii Szkoły Polskiej nastąpiło w 1951 roku, kiedy to zajęcia ponownie przeniesiono do sali parafialnej pod kościołem Świętej Trójcy. Jednocześnie Dom Polski nadal był związany zarówno z zarządem, jak i sprawami finansowymi szkoły. W 1961 roku, kiedy w Szkole Polskiej organizowano cotygodniowe zajęcia dla pięciu klas, zawarto porozumienie z Zarządem Szkół Katolickich, aby lekcje przenieść z sali parafialnej do pobliskiej Szkoły Podstawowej św. Anieli (St. Angela Elementary School).

Wraz ze wzrostem polskiej społeczności w Windsor wzrastało zapotrzebowanie na zajęcia polskiej szkoły. Wydawało się, że jest to problem nie do rozwiązania przy pomocy dostępnych środków. W 1965 roku rozwiązanie sytuacji złożyło się z przyjazdem do Windsor sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego, które podjęły się prowadzenia Polskiej Szkoły w Windsor. Ten nowy rozdział zapoczątkował działalność szkoły w jej obecnym kształcie.

** Prawo odrębnego systemu szkół rzymskokatolickich w Kanadzie, finansowanego ze środków publicznych zostało ustanowione w 1982 roku w Ustawie Konstytucyjnej, a premier Davis wprowadził je w pełnym zakresie do poziomu szkół średnich w prowincji Ontario w 1984 roku. Na początku XX wieku odrębne szkoły były tylko wyznania protestanckiego, tak więc Polonia, głównie rzymskokatolicka nie zapisywała swoich dzieci do tego systemu szkolnego.*

Works Cited:

1. Borawska A., s. Budniak M., Chemel, A., s. Górka M., s. Komarska M., Minkiewicz H., Nari M., s. Rynec P., Urbanek A., Wadas B., ks. Waszkiewicz R., Żłóbicka J. (2000), 75th Anniversary of the Polish Language School by the Holy Trinity Parish 1925 – 2000 Windsor, Ontario (pp. 42-43) | Pamiętnik 75-lecia Szkoły Języka Polskiego przy Parafii Św. Trójcy Windsor, Ontario, Canada 1925 – 2000 (str. 42-43)
2. Kmitetowicz F. (1985), 60 Years of the Polish People's Home Association of Windsor 1925 – 1985 (pp. 29-30)
3. Ganczarzyk A. H. (1950), Polish Peoples' Home Association. Memorial Album 1925 – 1950 (pp. 40-42)

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie

State School of Higher Education in Chełm, Poland

- *An English version follows the Polish.*

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie (PWSZ) rozpoczęła swoją działalność z dniem 1 września 2001 roku.

Data ta została podana, w długo oczekiwanym przez społeczność Chełma i okolic, Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2001 roku w sprawie utworzenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie.

W dniu 6 sierpnia 2001 roku Minister Edukacji Narodowej Edmund Wittbrodt powierzył funkcję jej pierwszego rektora prof. dr. hab. Józefowi Zającowi, matematykowi, którego rodowód naukowy jest związany z warszawskim i lubelskim środowiskiem naukowym. Jego wizja nowoczesnej Uczelni stanowi podstawę strategii jej rozwoju. Od kilku lat największą grupę studiujących w Chełmskiej Alma Mater stanowią studenci kierunków technicznych: Mechaniki i budowy maszyn, Elektrotechniki i Budownictwa, którzy swoją wiedzę i umiejętności mogą zdobywać w profesjonalnie wyposażonym Centrum Studiów Inżynierskich. Laboratoria uczelni uatrakcyjniły programy kształcenia poszczególnych specjalności

kierunków technicznych, a także stały się bodźcem do poszerzenia oferty studiów m.in. o diagnostykę i eksploatację pojazdów samochodowych, komputerowe wspomaganie projektowania i wytwarzania CAD/CAM, budowę i eksploatację obrabiarek sterowanych numerycznie, automatykę i robotykę przemysłową. Dało to również podstawę do efektywnego współdziałania z przemysłem i realizacji nowatorskich projektów badawczych i wdrożeniowych.

W ofercie kształcenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie, na szczególną uwagę zasługują, unikatowe w skali kraju, specjalności lotnicze, w tym: pilotaż samolotowy, pilotaż śmigłowcowy, mechanik lotniczy oraz dyspozytor lotniczy. Dumą Uczelni jest Akademickie Lotnisko Szkoleniowe, które w 2014 roku zostało wpisane do rejestru lotnisk cywilnych pod numerem 66. Dzięki niemu młodzi adepci awiacji mogą zdobywać doświadczenie i doskonalić swoje umiejętności praktyczne, czego efektem są czołowe miejsca na krajowych i międzynarodowych zawodach lotniczych.

Dążeniem władz PWSZ w Chełmie jest otwarcie Uczelni dla wszystkich, zarówno tych o zdolnościach humanistycznych i językowych, jak i tych o umysłach ścisłych i technicznych. Dlatego w ofercie kształcenia

znalazły się następujące kierunki studiów: filologia angielska (studia licencjackie), filologia słowiańska (studia licencjackie), matematyka (studia licencjackie), pedagogika (studia licencjackie i studia magisterskie), pielęgniarstwo (studia licencjackie i studia magisterskie), stosunki międzynarodowe (studia licencjackie), budownictwo (studia inżynierskie), elektrotechnika (studia inżynierskie), mechanika i budowa maszyn (studia inżynierskie), rolnictwo (studia inżynierskie).

Poza misją kształcenia młodych ludzi, ważnym kierunkiem działań Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie jest również nawiązywanie współpracy z polskimi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi, w których gronie jest Uniwersytet Windsor w Kanadzie. Efektem podpisanego 12 października 2017 roku porozumienia są projekty badawcze, dotyczące zagadnień transgranicznych. Założenia Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie miała być uczelnią regionalną dla młodzieży z terenów Polski Wschodniej. Biorąc jednak pod uwagę jej rozwój w obszarze oferowanych kierunków, wysoką jakość kształcenia, bogatą bazę dydaktyczno-badawczą oraz działalność naukową PWSZ w Chełmie stała się uczelnią o randze międzynarodowej. To UCZELNIA WSCHODU – WARTA ZACHODU. www.pwszchelm.edu.pl

Every year has witnessed a consecutive growth in student numbers and programs offered. As a result, in 2002, The Institute of Modern Languages was established with two departments: English and German Language Studies. In 2008, The Institute was expanded to Slavic Language Studies. In October 2003, The Institute of Technical Sciences was inaugurated, having initially The Department of Civil Engineering and Mechanics and the Mechanical Engineering, and in 2005, The Department of Electrical Engineering came into being. In 2011, the mentioned institute changed its name to The Institute of Technical Sciences and Aviation

The aim of the School authorities has been to create in Chełm an academic institution for all, those who are linguistically gifted and humanities minded as well as for those with technical skills and scientific orientation. Hence, in October 2004, a newly created Institute of Humanities launched studies in two specializations: Polish Language Studies and History. Two years later, in 2006, The Institute of Agricultural Sciences came into being offering a specialization in Agriculture. Further, on July 31st, 2007, The State School of Higher Education was granted entitlements to conduct studies in Pedagogy. In 2010 range of studies was extended to International Relations. Additionally, the School has now expanded its offer to post-graduate studies. In 2014 the Institute of Medical Sciences was established with a faculty of Nursing. The PWSZ offer is also enriched with postgraduates' studies.

The educational process would not be possible without proper teaching facilities. In the academic year of 2001/2002, the School faculty began their work teaching in rooms rented from the Technical High School in Chełm, Rector's Office was in Chełm Public Library. In the following year, The Institute of Modern Languages started its work in a rented part of the Relax Hotel. One year later, the Institute moved to a newly refurbished building in 8b Wojsławska Street, which was handed over to the School by the town authorities. General renovation has also been undertaken to the building in 54 Poczтовая Street, where the Rector's Office now is. In addition, following the renovation the State School has been enriched with a modern gym and a library.

In subsequent years, The State School of Higher Education in Chełm acquired from the Chełm commune and the Agricultural Property Agency facilities in Deputytze Nowe, which at present houses the Academic Centre of Cross-Border Cooperation, and in Deputytze Królewskie, where the University training airfield is situated.

In 2004, the School also became the owner of a building in 3 Nowy Świat Street, where The Institute of Humanities and The Institute of Agricultural Sciences started to operate.

As early as 2002, The State School of Higher Education in Chełm procured state funds for the installation of a new computer room. The next step was the installation of a language laboratory and a further three computer rooms were then opened, one with 64 work stations. Technical laboratories were also newly equipped. Apart from the funds obtained from the Ministry of Science and Higher Education, the School also received grants from the EU.

Thanks to the funding, construction and equipping of The Institute of Mathematics and Computer Science was undertaken. Other investments, which the State School authorities put a great emphasis on are: the Center of Engineering Studies, the University training airfield, Academic Centre of Cross-Border Cooperation and the dormitory.

The State School of Higher Education in Chełm was established on the basis of the Prime-Ministerial Decree of July 24th, 2001. In its first academic year, 210 students were enrolled in The Institute of Mathematics and Computer Science, offering two specializations: Teaching of Mathematics, and Mathematics with Computer Science. In October 2002, the number of students reached 600 people, and at present, the School comprises approximately 3000 students.

SPDL Grupa Młodzieżowa

PPHA Youth Group

Michael Slusarczyk

„Przyszłość świata leży w rękach młodych ludzi”.

5 stycznia 2018 r., z inicjatywy licealisty Michała Ślusarczyka powstała SPDL Grupa Młodzieżowa imienia Jana Kaniewskiego, dawnego patrona oraz inicjatora powstania zarówno Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, jak i Polskiej Szkoły w 1925 r. w Windsor. Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego (SPDL) objęło patronatem Grupę Młodzieżową, w skład której wchodzi 37 członków w wieku licealnym. Celem nowej Organizacji jest zarówno szerzenie polskiej kultury i tradycji, jak również utrzymanie ścisłej więzi z młodą polską społecznością, pomaganie starszym, budowanie przyjacielskich relacji i kształtowanie charakterów.

Pierwsze organizacyjne spotkanie odbyło się 1 lutego 2018 r. w Domu Polskim, na które przybył Zarząd oraz Członkowie SPDL. Na zebraniu omówiono wizję, plany i pomysły współpracy młodej grupy z Zarządkiem SPDL. W trakcie podsumowania spotkania, odbyło się głosowanie wśród członków Grupy Młodzieżowej, w wyniku którego wybrano trzech członków zarządu nowej organizacji.

Wyniki głosowania Grupy Młodzieżowej pierwszego Zarządu 2018-2020:

Prezes – Michał Ślusarczyk
Wiceprezes – David Posala
Sekretarz – David Makarczyk

SPDL Grupa Młodzieżowa rozpoczęła wiele projektów mając na celu pomoc społeczności. Grupa pomagała w sprzątnięciu miejsc publicznych, a także w organizowaniu wydarzeń publicznych dla dzieci oraz starszych, np.: tańce młodzieżowe i uroczystości, takie jak Dzień Matki, Międzynarodowy Dzień Dziecka, itp. Grupa Młodzieżowa również pomaga bezdomnym oraz ludziom potrzebującym pomocy. Grupa planuje również współpracę z innymi grupami młodzieży w celu stworzenia "Multicultural Festival" w niedalekiej przyszłości.

Zapraszamy nowych członków w szeregi SPDL Grupa Młodzieżowa!

Kontakt: msslusarczyk@polishclubwindsor.ca

“World's future lies with young people”.

On the 5th of January 2018, through the initiative of a high school student, Michael Slusarczyk, the PPHA Youth Group was founded. Under the name of patron – Jan Kaniewski, a former patron and creator of the Polish Peoples' Home Association and the Polish

School in 1925 in Windsor. Jan Kaniewski was the pillar to the creation of Dom Polski, he dreamed of having a gathering place for all Polish peoples in Windsor.

The Youth Group under the patronage of the Polish Peoples' Home Association consists of 37 members who are high school students. The goal is to maintain Polish culture and tradition, as well as maintain a close relationship with the young Polish community, helping the elderly, while building friendships, relationships and character.

On Friday, February 1st 2018, the first meeting took place, during which it was an honour to host the President, the Vice-President and PPHA Members. The vision, plans and ideas for the group with the Polish Peoples' Home Association were discussed with the management. To sum up, there was a vote for three members on the board.

The group voted for: Members of the Management Board for 2018-2020:

President – Michael Slusarczyk
Vice President – David Posala
Secretary – David Makarczyk

The Youth Group has launched many projects to help the community. The group helps in public cleaning, global maintenance, as well as organizing public events for children and adults, including youth dances and celebrations such as Mother's Day, International Children's Day, etc. The main goal and scope of the 2018-2019 was local projects in partnership with the Polish People's Home Association, including the maintenance of the Polish Beach Club in Colchester. The scope of the 2020-21 year is community involvement and lending the helping hand. The Youth Group also helps the homeless and people in need of aid. The Group plans to cooperate with other culture groups in order to create a "Multicultural Festival" in the near future.

We invite new members to join the PPHA Youth Group!
msslusarczyk@polishclubwindsor.ca

The SPDL Youth Group's first meeting at Dom Polski, February 1st, 2018.

Jan Kaniewski (ur. 1895 r. – zm. 1975 r.), do Kanady przybył z Polski w 1923 r. – oddany pracy społecznej na rzecz Polonii w Windsor, inicjator powstania zarówno Stowarzyszenia Domu Polskiego, jak i Polskiej Szkoły w 1925 r. oraz budowy siedziby Stowarzyszenia – Domu Polskiego w 1930 r.

Los Domu Polskiego był dla niego bardzo ważny. Zawsze był gotów wiele poświęcić i być szczerze oddanym pracy na rzecz działalności

zarówno Stowarzyszenia, jak i Domu Polskiego.

Jan Kaniewski (born 1895 – died 1975), came to Canada from Poland in 1923 – devoted to social work for the Polish community in Windsor, initiator of the creation of the Polish Peoples' Home Association as well as the Polish School in 1925 and construction of the headquarters of the association – Dom Polski in 1930.

The fate of the Dom Polski was very important to him. He was always ready to sacrifice a lot and to be honestly devoted to work for the benefit of both the Association and the Dom Polski.

Urodzony w 2002 r. Michał Ślusarczyk studiuje obecnie prawo i politykę na Uniwersytecie w Windsor. Jest bardzo zaangażowanym członkiem Polskiej Społeczności, biorąc udział i prowadząc liczne wydarzenia i uroczystości. Z jego inicjatywy, w 2018 r. została utworzona Grupa Młodzieżowa przy Stowarzyszeniu Polskiego Domu Ludowego. Michał jest także właścicielem Magna Entertainment Dj Services w Windsor-Essex. Od 2020 r. pełni funkcję wice-prezesa Stowarzyszenia Polsko-Kanadyjskich Studentów w Windsor. Jest dumny, że jest Polakiem.

Born in 2002 Michael Slusarczyk is currently studying Law and Politics at the University of Windsor. He is Very involved member of the Polish Community, taking part and leading numerous events and celebrations. He is responsible for creating the Polish Peoples' Home Association Youth Group in Windsor in 2018. He is also the owner of Magna Entertainment Dj Services in Windsor-Essex. In 2020 Michael was elected as a Vice-president of the Polish-Canadian Students Association in Windsor. He is proud to be Polish.

Szanowny Zarząd SPDL wraz z Członkami Organizacji,
w imieniu Grupy Młodzieżowej im. Jana Kaniewskiego,
życzymy Wam z okazji 95-lecia działalności Stowarzyszenia,
dalszej współpracy i owocnej pracy jako Organizacja szerząca nasze piękne, polskie tradycje i kulturę poza granicami Polski.

Michael Slusarczyk
Prezes
Zarząd SPDL Grupa Młodzieżowa

Dom Polski dla Młodego Pokolenia

Importance of Dom Polski for Young Polonia

- *An English version follows the Polish.*

David Makarczyk

W 2020 roku obchodzimy 95. rocznicę działalności Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego (SPDL) oraz 90. rocznicę wybudowania Domu Polskiego w Windsor. Od 1930 roku, Dom Polski nieustannie służy Polonii w Windsor. Jest siedzibą stowarzyszenia oraz miejscem licznych wydarzeń społecznych, kulturalnych i patriotycznych.

W szczególności korzysta z niego młode pokolenie Polaków urodzonych w Kanadzie. Służy on młodej Polonii jako miejsce spotkań i poznawania kultury polskiej. Co roku w Domu Polskim są organizowane uroczyste akademie z okazji świąt narodowych 11 listopada oraz 3 Maja, w których licznie uczestniczą dzieci i młodzież z wielu organizacji polonijnych, m.in. Szkoły Polskiej, harcerstwa i zespołu tanecznego „Tatry.” Podczas tych

„Jasełka”, Dom Polski, 2011

uroczystości, prezentowane są polskie pieśni, tańce i poezja. Dzięki takim wydarzeniom my – młodzi Polacy – pogłębiają swą więź z odległą Ojczyzną, poznając jej historię i demonstrując swój patriotyzm.

Odbývają się tu również liczne inne uroczystości, między innymi doroczne jasełka wystawiane od wielu lat przez uczniów Szkoły Polskiej. Jest to piękna polska tradycja przynosząca wiele radości, satysfakcji i uśmiechu młodym aktorom. Od wielu lat przy Domu Polskim działa Zespół Pieśni i Tańca „Tatry,” który korzysta z sali Domu Polskiego podczas cotygodniowych prób. Zespół pielęgnuje i przekazuje młodym tancerzom polskie tradycje ludowe oraz promuje polskość wśród społeczności kanadyjskiej.

Co roku na placu Domu Polskiego jest organizowana „Karuzela” – trzydniowe wydarzenie popularyzujące polską kulturę. Oprócz pysznego jedzenia i ciekawej wystawy, jedną z głównych atrakcji tej imprezy jest uroczysty koncert zespołu „Tatry.” Od niedawna przy Domu Polskim działa również Grupa Młodzieżowa SPDL – związek młodzieży pochodzenia polskiego krzewiący polską kulturę i tradycje wśród najmłodszego pokolenia. Młoda Polonia zawdzięcza Domu Polskiemu bardzo wiele – jest to miejsce polskości, nauki i licznych spotkań. Dom Polski jest także sercem licznych organizacji, dzięki którym poznajemy naszą ojczyznę, język i kulturę. Chociaż los może nas kiedyś rzucić w różne strony świata, my – młoda Polonia, wspominając swe dzieciństwo zawsze będziemy pamiętać Dom Polski jako miejsce radości, przyjaźni i polskości – tak jak nasi rówieśnicy sprzed 90. lat. Jestem pewien, że przyszłe pokolenia młodej Polonii będą również miały możliwość doznania takich samych wrażeń związanych z Domem Polskim.

In 2020, we are celebrating the 95th anniversary of the Polish Peoples Home Association – known as Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego or SPDL, and the 90th anniversary of its headquarters building – known as Dom Polski. Since the completion of construction in 1930, Dom Polski has been continually serving our Polish community in Windsor. It is the site of many social, cultural and patriotic events. It holds a special place in the hearts of the young Polonia born in Canada – we frequently meet there to discover Polish traditions and culture. Every year, there are numerous ceremonies organized at Dom Polski to commemorate important anniversaries in Polish history, such as Independence Day (November 11th) and Constitution Day (May 3rd). Children and youth from various Polish organizations, including Polish School, Polish Scouting Association and “Tatry” Song and Dance Ensemble, actively participate in these events, which provide them with a wonderful opportunity to sing Polish songs, recite Polish poems and perform traditional Polish folk dances. Thanks to these ceremonies, the Polish youth living in Canada can demonstrate their patriotism, deepen their connection with Poland and further discover the history of Poland.

„Karuzela”, Dom Polski, 2013

Obchody „11 listopada”, Dom Polski, 2019

There are also many other events held at Dom Polski, such as “Jasełka” – the annual Christmas play recounting the story of the Nativity of Jesus – performed by students of Polish School. It is a beautiful Polish tradition that gives the young actors much joy and satisfaction as well as lots of smiles. Additionally, the Polish Song and Dance Ensemble “Tatry” uses the main hall of Dom Polski for weekly practices. The ensemble cultivates and conveys traditional folk dances to Polish youth, as well as displays Polish culture to the Canadian public.

The Polish Village of Carrousel of the Nations – a 3-day festival of Polish culture – has been organized at Dom Polski on annual basis for many years. During this time, the Canadian public can taste delicious Polish food, view interesting displays regarding Polish culture, and watch the largest public concert of “Tatry” dancers. Recently, Dom Polski has helped to establish a Polish Youth Group, which attracts many young people of Polish origin living in Windsor. The goal of this organization is to cultivate Polish culture and tradition among the youngest generations of Poles. The young Polonia owes much to Dom Polski – it is our meeting place as well as the heart of many Polish organizations. Regardless of where life takes us, we will never forget about Dom Polski and it will always be part of our wonderful memories since early childhood – a place of joy and many friendships, but also a place where we could deepen our knowledge about the history and culture of Poland – just like others 90 years ago. I am sure that Dom Polski will continue to enrich the lives of future generations of Polonia in Windsor.

Urodzony w 2004 roku, David Makarczyk jest czynnym członkiem Polonii w Windsor. Jest harcerzem, tancerzem, uczniem Szkoły Polskiej, ministrantem, wolontariuszem oraz członkiem zarządu grupy młodzieżowej przy Domu Polskim. Kocha Polskę – jej kulturę, tradycje, język – i stara się krzewić polskość na pięknej, kanadyjskiej ziemi.

Born in 2004, David Makarczyk is an active member of the Polish community in Windsor. He is a scout in the Polish Scouting Association, a “Tatry” dancer, a student of Polish School, an altar boy, a volunteer, and a board member of the Polish Youth Group at “Dom Polski”. He loves Poland and promotes its language, culture and traditions on the beautiful Canadian soil.

Zespół „Polskie Nadzieje” – rodzina Zalewskich z Windsor

“Polskie Nadzieje” Group – the Zalewski family from Windsor

*Dorota, Mariusz, Julia, Marysia
i Michał Zalewscy*

Zespół wokalny-instrumentalny “Polskie Nadzieje” powstał w roku 2011 z inicjatywy Doroty i Mariusza Zalewskich. Członkami zespołu jest rodzeństwo: Julia, Marysia i Michał Zalewscy. Wychowują się w polskiej rodzinie w Kanadzie kultywującej na emigracji polską kulturę i tradycje wyrażające się poprzez śpiew wykonywany w mowie ojczystej ich przodków. Zespół zadebiutował w 2012 roku, w czasie okolicznościowej akademii 3 Maja w parafialnym kościele pod wezwaniem Św. Trójcy. Od tego czasu, poprzez liczne koncerty w wielu miastach Kanady i USA (Windsor, Detroit, Toronto, wielokrotnie Chicago i okolice, Nowy Jork, Doylestown, New Jersey, Sarasota i Venice na Florydzie) grupa ukazuje znaczenie wiary, patriotyzmu oraz przybliża wydarzenia historyczne, które kształtowały losy naszej ojczyzny, Polski. W roku 2016 zespół zadebiutował w Polsce podczas Światowych Dni Młodzieży w diecezji rzeszowskiej, gdzie został niezwykle ciepło przyjęty przez naszych rodaków.

Cała rodzina Zalewskich od wielu lat aktywnie angażuje się w działalność Domu Polskiego, a zespół w ostatnich latach występował pod patronatem Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego (SPDL), będąc jednocześnie ambasadorem polskości wśród młodego pokolenia Polaków urodzonych na emigracji. Zespół brał udział w licznych akademiach okolicznościowych z okazji Dnia Matki, Święta Niepodległości, w świątecznych spotkaniach członków i sympatyków SPDL. Warto nadmienić, że Dorota Zalewska przez ponad cztery lata była osobą odpowiedzialną za działalność komitetu kulturalno-oświatowego naszej organizacji.

Największym sukcesem zespołu jest wydanie trzech licencyjnych, polskojęzycznych płyt CD. Pierwsza pt.

"Przebudzenie" została wydana w 2015 r., druga wydana w 2018 r. z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę pt. "Polska ziemia" i trzecia w 2019 r. z kołędami i pastorałkami pt. "Noc grudniowa". W repertuarze zespołu jest wiele utworów skomponowanych i napisanych przez Tadeusza Zalewskiego, lidera zespołu: "Ogród Wyobraźni" z Polski, które stanowią dziedzictwo kulturowe rodziny pielęgnującej tradycje muzyczne od pokoleń. Do większych sukcesów zespołu należy występ w „amerykańskiej Częstochowie”, w Doylestown - duchowej stolicy Polonii, z godzinnym koncertem transmitowanym na żywo przez polskie stacje telewizyjne: TRWAM, TVP Polonia, oraz telewizję kablową Polvision z Chicago. Utwory zespołu można usłyszeć w katolickich rozgłośniach radiowych w Polsce, w polonijnym radiu "Polskie rozmaitości" z Detroit, w polonijnych rozgłośniach w Chicago i Nowym Jorku, a także w radiu „Głos z amerykańskiej Częstochowy”. Fragmenty z licznych koncertów zespołu są do obejrzenia w Detroit Polish TV ze Stanów Zjednoczonych, w programie "Polish studio" z Toronto w Kanadzie oraz w innych polskojęzycznych platformach telewizyjnych na emigracji. Zespół, za swoją działalność w krzewieniu kultury polskiej na emigracji, był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany przez organizacje oraz fundacje polonijne. Grupa, poprzez ciężką pracę i wielką motywację, rozwija się służąc Bogu, Ojczyźnie i Polonii.

Podkreślając wieloletnią współpracę z naszą organizacją należy wspomnieć, że założyciele zespołu Dorota i Mariusz Zalewscy, to również długoletni członkowie SPDŁ, którzy brali aktywny udział w Komitecie przygotowującym obchody 90-lecia istnienia Stowarzyszenia Domu Polskiego, a Julia, Marysia i Michał przygotowali program artystyczny grupy na tę uroczystość.

W imieniu zespołu "Polskie Nadzieje" - rodzina Zalewskich z Windsor, dziękujemy za wieloletnie życzliwe przyjęcie naszej działalności muzycznej przez członków i sympatyków Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, a w roku obchodzonego jubileuszu 95-lecia istnienia życzymy dalszych sukcesów w pracy dla dobra Polonii i Windsor.

Dorota, Mariusz, Julia, Marysia i Michał Zalewscy

Z Polesia do Kanady oraz moja praca społeczna dla Domu Polskiego – rozmowa z komendantem Piotrem Basem

From Polesia to Canada, and My Social Work for the Dom Polski – A Conversation with Commandant Peter Bas

Iwona B. Litwin

Piotr (Peter) Bas was born on May 23rd, 1928, in Polesia, Poland. His family comes from the Lubelskie region. His father was a Polish Legionnaire that settled down in Polesia. In 1940, his whole family was taken to a labour camp in Syberia. After the amnesty of 1941, their fate was tied to the formation of Anders's Army, and its passage through the Soviet Union, Caspian Sea, Tehran, Palestine, and Egypt. They returned to Palestine from Egypt and went on to England in 1947. After being persuaded by his brother, Peter Bas decided to travel to Canada. He became active in the Polish Peoples' Home Association in 1957, taking upon the function of Board Secretary. Peter Bas has been the Commandant of the 126th Post of the Polish Army Veterans Association in Canada since 1965. He also is an honorary member of the Polish Peoples' Home Association.

Iwona B. Litwin: W Pana biogramie czytamy: Komendant Piotr Bas, urodził się 23 maja 1928 r. w Polsce na Polesiu. Skąd pochodzi Pana rodzina i jakie były jej losy przed II Wojną Światową?

Komendant Piotr Bas: Moja rodzina pochodzi z Lubelszczyzny, ale mój ojciec był legionistą Józefa Piłsudskiego i po zakończonej wojnie polsko-bolszewickiej otrzymał ziemię na Polesiu, osadę Batcze położoną między Brześciem a Kobryniem. Jedynie mój najstarszy brat urodził się na Lubelszczyźnie, dla pozostałej czwórki rodzeństwa miejscem urodzenia jest Polesie. Osadnicy wojskowi po I Wojnie Światowej żyli w wielkiej biedzie, dorabiając się ciężką pracą, bo wszystko dookoła było zniszczone. Jednak z czasem większe osady miały wybudowane świetlice i szkoły, i życie zaczynało być normalne. Moje szczęśliwe dzieciństwo skończyło się wraz z wybuchem II Wojny Światowej, czyli napaścią Niemiec na Polskę 1 września 1939 r. oraz atakiem Rosji na Polskę 17 września 1939 r. Do osady przybyli najpierw Niemcy, a po kilku dniach zastąpili ich Rosjanie, którzy od razu zmienili wszystko i w szkole zamiast języka polskiego musieliśmy uczyć się rosyjskiego. O naszej deportacji na Syberię dowiedzieliśmy się 10 lutego 1940 r. od urzędnika, który przybył łomocząc do drzwi o świcie razem z dwoma żołnierzami z bagnietami na karabinach. Zrobiła się panika, najpierw przeczytano nam wyrok, a następnie zrobili rewizję w poszukiwaniu broni i dali naszej ośmioosobowej rodzinie jedną godzinę na spakowanie.

Opuściliśmy nasz dom na zawsze. To była wyjątkowo mroźna zima z temperaturą dochodzącą do -40°C. Na saniach dowieziono nas na stację kolejową w Kobryniu i załadowano do towarowych wagonów, gdzie był piec i dziura w podłodze służąca jako ubikacja. Staliśmy w Kobryniu przez trzy dni

czekając na dowieszenie innych wysiedleńców. Wywieziono nas do Baranowicz, gdzie musieliśmy się przesiąść do pociągu rosyjskiego przystosowanego do rozstawu szerszych torów. Warunki, w jakich prowadzono wysiedlanie były tragiczne, a droga na Syberię była tak uciążliwa, że wielu wysiedleńców jej nie przeżyło. Jechaliśmy chyba przez trzy tygodnie, może dłużej aż dowieziono nas do Chołmogorki w obwodzie archangielskim. W nocy, na saniach wywieziono nas ze stacji w głąb lasu. Zamieszkaliśmy w barakach. Następnego dnia wyznaczono każdemu przymusową pracę i normę dziennego wyżywienia. Z naszej rodziny ojcu przydzielono pracę przy wyrębie lasu, mój 17-letni brat wywoził drewno z lasu, moja 15-letnia siostra razem z mamą pracowały rżnąć drewno na określonej wielkości kawałki tzw. „szaszki”, które służyły do opalania traktorów. Mnie i młodszego brata skierowano do szkoły, a po lekcjach naszą pracą było ścinanie i przywożenie drzew do opalania baraku. Moja najmłodsza 2-letnia siostra została w baraku pod opieką babci. Warunki pracy były bardzo ciężkie. Zesłańcom doskwierał głód i katorżnicza praca fizyczna, złe traktowanie oraz zimno, szczególnie podczas mroźnej, sowieckiej zimy.

Commandant Piotr (Peter) Bas

Iwona B. Litwin: *Wielu zesłańców nie przeżyło niewolniczej pracy na Syberii. Czy Pana Rodzinie udało się zesłanie przetrwać?*

Komendant Piotr Bas: Z ulgą powitaliśmy wybuch wojny niemiecko-radzieckiej i wkroczenie Niemców na tereny sowieckie w czerwcu 1941 r. oraz podpisany miesiąc później tzw. Pakt Sikorski-Majski. Dokument, na mocy którego nastąpiła „amnestia” więźniów polskich i nas zwolniono. Nastąpiła bardzo uciążliwa wędrówka do miejsc formowania się Wojska Polskiego. Wiele osób tej wędrówki nie przeżyło. Wśród nich była też moja najmłodsza siostra i babcia, które umarły z wycieńczenia. Dalsze nasze losy związane były z tworzeniem się Armii Andersa, a ja z racji młodego wieku wstąpiłem do Wojskowej Szkoły Junaków, z którą przeszedłem cały szlak przez Związek Sowiecki, Morze Kaspijskie, Teheran, Palestynę do Egiptu, i z powrotem do Palestyny.

W Palestynie były zorganizowane szkoły dla młodzieży, które w 1947 r. zostały ewakuowane do Anglii. Po ukończeniu gimnazjum dotarłem do Anglii, gdzie rozpocząłem pracę, ożeniłem się i mieszkałem przez kilka lat. Dzięki odwadze mojego brata, który nie bał się wyruszyć do Kanady cała nasza rodzina znalazła się w Windsor, Ontario. Ja przybyłem tutaj w lipcu 1953 r. doświadczając przeraźliwego wtedy dla mnie gorąca i pustkowią w porównaniu do Europy.

Nazwisko	Imię	Drugie imię	Imię ojca	Rok ur.	Symbol zestawienia
Bas	Aleksander		Jan	1895	Deportowani z obwodu brzeskiego
Bas	Andrzej		Filip	1899	Białoruś 1939-41
Bas	Antonina		Jan	1901	Deportowani z obwodu brzeskiego
Bas	Chana		Wolf	1922	Deportowani z obwodu białostockiego
Bas	Hersz		Lejzer	1922	Aresztowani w rejonie Lwowa i Drohobycza
Bas	Jan		Franciszek	1923	Internowani na Uralu
Bas	Józef		Antoni	1906	Internowani w Borowiczach
Bas	Kiwa		Noel	1920	Deportowani w obwodzie wologodzkiem
Bas	Maria		Aleksander	1938	Deportowani z obwodu brzeskiego
Bas	Nina		Aleksander	1925	Deportowani z obwodu brzeskiego
Bas	Piotr		Aleksander	1928	Deportowani z obwodu brzeskiego
Bas	Wiktor		Aleksander	1931	Deportowani z obwodu brzeskiego
Bas	Włodzimierz		Aleksander	1925	Deportowani z obwodu brzeskiego

List of Bas family members deported to Siberia from the Brest Region on February 10th 1940.

Rodzina Basów deportowana na Syberię z obwodu brzeskiego.

Iwona B. Litwin: *Jak wyglądało życie Pana rodziny w Kanadzie? Kiedy rozpoczął Pan pracę społeczną dla Domu Polskiego? Jakie zadania na Pana czekały? Czy współpracował Pan też z innymi polonijnymi organizacjami?*

Komendant Piotr Bas: Przez pierwsze lata pobytu w Windsor byliśmy skupieni na naszej pracy zawodowej i dopiero myśl o rozwoju w duchu polskości moich dzieci zmobilizowała mnie do wybrania się do Domu Polskiego. W dniu mojego pierwszego spotkania w Domu Polskim zapamiętałem grupkę małych dzieci, które przyprowadziła pani Jadwiga Giera. Pracę społeczną w Domu Polskim rozpocząłem bardzo aktywnie, bo od razu znalazłem się w Zarządzie na stanowisku Sekretarza Protokółowego w 1957 r., kiedy prezesem był Jan Kaniewski, a po nim Wacław Morszczyzna. Ówczesny Zarząd miał w planach rozbudowę i zakupił przylegający do Domu Polskiego teren od ulicy Parent. Plany budowlane nie doszły do realizacji, ale bardziej osiągalny okazał się zakup Polskiej Plaży w Colchester z myślą o miejscu na wypoczynek zarówno dla Członków Stowarzyszenia, jak i całej okolicznej Polonii. Komitet zakupu Polskiej Plaży reprezentowały trzy osoby: prezes, Wacław Morszczyzna, sekretarz finansowy, Roman Dzierkowski oraz ja, sekretarz

protokółowy i my jako pierwsi oglądaliśmy nieruchomości nad jeziorem w celu zakupu jednej z nich. Spodobał nam się bardzo ładnie urządzone piętrowy budynek z kilkunastoma pokojami, salonem z ładną podłogą do tańca i kominkiem. Niestety po kilkunastu latach od zakupu ten budynek spłonął.

Stowarzyszenie zdecydowało wybudować murowany, parterowy budynek główny do którego dobudowano salę od strony południowej, a mój brat Wiktor w czynie społecznym zapewnił konstrukcję stalową dla sali bankietowej.

W kolejnych latach pracy dla Stowarzyszenia zamieniłem stanowisko sekretarza na bibliotekarza i prowadziłem bibliotekę Domu Polskiego. Następnie zająłem się pracą z dziećmi, których mieliśmy wtedy około 80 i Dom Polski zorganizował drużynę Harcerzy oraz drużynę Zuchów, a mnie wybrano na prezesa Koła Przyjaciół Harcerstwa. W zakupionym budynku na Polskiej Plaży organizowaliśmy dla Harcerzy dwutygodniowe obozy.

Dom Polski użyczał Harcerzom tego budynku bezpłatnie. Niektórzy harcerze i harcerki wysłani byli też na obozy i kursy szkoleniowe do Barry's Bay. Każdego roku dla Harcerzy urządzaliśmy w Domu Polskim wiosenny, różowy bal, który przez lata cieszył się dużym powodzeniem. Pan Zygmunt Armata zaprojektował różowe, kwiatowe dekoracje, a pani Maria Filarska, artysta-rzeźbiarz, która w tamtych latach do Windsor przybyła i nam pomagała, ulepiła stągwie do kwiatów.

Harcerze brali udział w obchodach narodowych, akademiach, pełnili wartę u Grobu Pańskiego w Wielki Piątek, grali w „Jasełkach” i innych przedstawieniach. Po kilku latach moja rezygnacja z funkcji prezesa KPH zbiegła się z rozwiązaniem grupy Harcerzy, którą przez lata prowadził pan Zygmunt Armata (grupa chłopców) i pani Maria Żehaluk (grupa dziewczynek). Dziewczynki trafiły pod opiekę pani Żehaluk, która prowadziła też grupę harcerek oraz lekcje języka polskiego w sali parafialnej pod polskim kościołem. Niestety grupa chłopców nie przetrwała. W Domu Polskim zawiązała się też dziecięca grupa taneczna „Tęcza”, którą prowadziła pani Jadwiga Giera.

Dom Polski sponsorował naukę tańca dla dzieci płacąc \$10 tygodniowo (wtedy \$10 to była spora kwota) za prowadzenie lekcji tańca nauczycielowi, profesjonalnemu tancerzowi, który przyjeżdżał do Windsor z Detroit. Z tego zespołu później zawiązała się grupa taneczna „Tatry” i była jeszcze jedna grupa młodszych dzieci „Krakowiacy”, która z czasem też dołączyła do „Tatry”. W Domu Polskim odbywały się też próby Orkiestry Młodzieżowej „Polonez”, której opiekunem i dyrygentem był ks. Stanisław Nierychlewski.

Niestety, o niektórych sprawach dziejących się w Domu Polskim zapomniano i nie zostały one nigdzie odnotowane.

Co do innych polonijnych organizacji to znalazłem się też w domu Weteranów, a w 1965 roku zostałem komendantem. Potem zaproszono mnie do zarządu festiwalu etnicznego „Karuzela”, której byłem prezesem przez trzy lata.

Iwona B. Litwin: *Pana odpowiedź wyprzedziła moje kolejne pytania: o działalność Domu Polskiego, którą Pan zapamiętał i o Szkołę Języka Polskiego, którą Stowarzyszenie założyło i prowadziło w latach 1925-1947? Jak wspomina Pan Jana Kaniewskiego?*

Komendant Piotr Bas: Rodzina Kaniewskich należała do tej starej emigracji przedwojennej, która przybyła z Polski do Kanady ponad sto lat temu. Rodzice Jana Kaniewskiego oraz jego bracia i siostry należeli do dwóch pokoleń emigrantów, które aktywnie tworzyły Polonię w Windsor od podstaw. Cała rodzina Kaniewskich była zaangażowana w działalność społeczną dla Polonii, najpierw przy budowie polskiego kościoła i tworzenia polskiej parafii, a następnie pracując dla różnych zawiązujących się organizacji kościelnych i świeckich. Jan Kaniewski był pomysłodawcą założenia Stowarzyszenia

Polskiego Domu Ludowego i traktował Dom Polski jak swoje „babcie”. Jemu organizacja zawdzięcza nazwę, „dom ludowy” – szerzący oświatę w postępowych, polskich wioskach i uzyskanie czarteru jako „Polish Peoples’ Home Association”. Od momentu zawiązania się Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego w 1925 r. Jan Kaniewski stał na jego straży i pełnił funkcje w każdym jego zarządzie – od sekretarza, prezesa, kasjera aż do członka różnych komisji.

Miał piękny głos i śpiewał w chórze w polskim kościele Św. Trójcy zbierając w ten sposób razem z innymi fundusze na budowę budynku Domu Polskiego. Z jego inicjatywy jeszcze przed wojną w 1925 r. Stowarzyszenie utworzyło Szkołę Języka Polskiego dla dzieci, w której był nauczycielem języka polskiego, podobnie jak Wacław Morszczyzna i inni członkowie Domu Polskiego.

Na prowadzenie lekcji Stowarzyszenie Domu Polskiego wypożyczało salę parafialną pod polskim kościołem, a później po wybudowaniu budynku Domu Polskiego w 1930 r. Szkoła Polska przeniosła się na górną salę Domu Polskiego. Należy podkreślić, że po wojnie do prowadzenia Szkoły Języka Polskiego włączyły się też inne polonijne organizacje oraz proboszcz polskiej parafii

Św. Trójcy – ks. dr Ludwik Kociszewski.

W tamtym czasie dotacji rządowych do szkoły nie było więc na utrzymanie Szkoły Polskiej składali się rodzice dzieci i organizacje polonijne, zbierając fundusze organizując różne zabawy i donacje.

Rodzice wybierali spośród siebie Komitet rodzicielski, a organizacje miały swoich delegatów dogladających pracę Szkoły. Moje dzieci na lekcje języka polskiego uczęszczały do pani Apolonii Kosobudzkiej, która przed przyjazdem do Kanady była profesorem matematyki w Polsce, a później prowadzenie zajęć przejęła pani Maria Żehaluk.

Sobotnie lekcje nie odbywały się już w Domu Polskim tylko w sali parafialnej pod kościołem. To trwało do momentu, kiedy rząd kanadyjski przyznał fundusze na prowadzenie szkół etnicznych. Z czasem sala parafialna okazała się za małą, aby pomieścić powojenny bum dzieci i lekcje języka polskiego były prowadzone w St. Angela School. Szkołę Języka Polskiego w sposób bardziej uporządkowany od 1965 r. zaczęły prowadzić Siostry Urszulanki.

A Scouts Performance, “Tęcza” (Rainbow) folklore ensemble and “Polonez” Youth Orchestra on the stage of Dom Polski Hall. Own photo, Peter Bas.

“Tęcza” (Rainbow) folklore ensemble on the Dom Polski stage. Circa 1960. Own photo, Peter Bas.

Dom Polski wspierał też uprawianie sportów. Górna sala przystosowana była do prowadzenia ćwiczeń gimnastycznych. Pamiętam przymocowane w podłodze uchwyty do równoważni i innych gimnastycznych przyrządów. Przydatność Domu Polskiego zawsze była duża. Przed wojną w Domu Polskim mieściła się Szkółka Języka Polskiego, Szkółka Tańców Narodowych, działał Teatr Stowarzyszenia. Dom Polski był siedzibą najpierw Rady Okręgowej Zjednoczenia Zrzeszeń, a następnie Okręgu w Windsor Kongresu Polonii Kanadyjskiej, był też miejscem zaangażowanym w rekrutację ochotników do Polskiej Armii w czasie wojny.

Tutaj działał Komitet Niesienia Pomocy Polsce oraz Komitet Tysiąclecia Polski (Milenium). Dom Polski był również miejscem zawiązywania się innych polonijnych organizacji. Pamiętam organizowane w Domu Polskim coroczne obchody narodowe oraz liczne zabawy i występy.

Trzeba podkreślić, że organizacja prowadzona była w sposób demokratyczny, jednak Jan Kaniewski zawsze stał na straży, aby w Zarządzie Domu Polskiego nie znalazł się żaden komunista, bo przekonaniom komunistycznym był bardzo przeciwny.

W sposób spokojny i opanowany podkreślał, aby mu nie przedstawiać ludzi sympatyzujących z doktryną komunistyczną. To wszystko pamiętam, bo sam tego doświadczyłem. Sympatycy idei komunistycznych w owym czasie skupiali się w organizacji Polsko-Kanadyjski Klub Miast Granicznych, który miał swoją siedzibę w domu przy ulicy 1530 Langlois Ave. To były początki mojej pracy społecznej więc z dużym zainteresowaniem obserwowałem działalność różnych organizacji polonijnych.

Jednym z wielu założeń działalności Domu Polskiego była wzajemna pomoc i troska o jego członków, zwłaszcza wtedy, kiedy byli chorzy i nie mogli pracować. W Kanadzie w tamtych czasach nie było dobrze działającego systemu ubezpieczeń więc Dom Polski wspierał finansowo ludzi chorych i w potrzebie.

To co zapamiętałem, to kiedy Dom Polski chwiał się w posadach tonąc w długach i aby utrzymać działalność organizacji i pogodzić skłóconych członków Jan Kaniewski jako prezes Stowarzyszenia założył własne pieniądze na ratowanie Domu Polskiego. Dzięki temu Dom Polski przetrwał i służy Polonii do dzisiaj.

Iwona B. Litwin: I oby służył jak najdłużej kolejnym pokoleniom. Bardzo Panu dziękuję za rozmowę i życzy dużo zdrowia.

Participation of Veterans and the Consul General of the Republic of Poland in Toronto on the 80th Anniversary of the Polish Peoples' Home Association, Dom Polski, 2005. Own photo, Peter Bas.

*Solemn unveiling of the plaque:
DURING WORLD WAR II, IN APRIL 1941
THE PRIME MINISTER OF POLAND,
GENERAL WŁADYSŁAW SIKORSKI,
AND THE PRIME MINISTER OF
CANADA, MACKENZIE KING, SIGNED
AN AGREEMENT, ESTABLISHING THE
POLISH MILITARY MISSION IN CANADA
TO RECRUIT POLISH SOLDIERS.
FROM JULY 1941 TO MAY 1942 GENERAL
BRONISŁAW DUCH WAS THE COMMANDER-IN-
CHIEF OF THE POLISH ARMED FORCES,
WITH HEADQUARTERS IN WINDSOR,
ONTARIO. DOM POLSKI WAS THE
RECRUITMENT CENTRE FOR VOLUNTEERS
INTO THE POLISH ARMY.*

Polski Orzeł w Windsor renowacja

Polish Eagle in Windsor Renovation

- *An English version follows the Polish.*

Andrzej Siniarski

Orzeł ten był głównym elementem dekoracji z okazji patriotycznych akademii i wydarzeń, które odbywały się w Domu Polskim w pierwszych powojennych dziesięcioleciach.

Obraz polskiego orła namalowanego na drewnianej płycie został znaleziony podczas rozbiórki starego magazynu obok Domu Polskiego w 2019 roku i został zabezpieczony przez pana Józefa Szelesta.

Kształt malowanego orła jest najbardziej podobny do orła wykonanego w 1939 roku dla Polskich Sił Zbrojnych na zachodzie, gdy generał Władysław Sikorski objął funkcję Naczelnego Wodza Generalnego. W grudniu 1939 roku wydano rozkaz wprowadzający w całym Wojsku Polskim nowy wzór orła, oparty na jasno-górskim wotum złożonym w 1935 roku przez żołnierzy I Korpusu Polskiego na Wschodzie. Orzeł ten był najbardziej rozpowszechnionym spośród wszystkich orłów zdobiących czapki polskich żołnierzy i noszono go aż do zakończenia II wojny światowej.

Orzeł z Windsor jest namalowany na dawnym typie wielowarstwowej drewnianej płyty. Nieznany artysta, który namalował polskiego orła posiadał doskonale opanowaną technikę artystyczną. Odnaleziony orzeł był jednak w złym stanie po wielu latach przechowywania w zakurzonej miejscy w warunkach dużych zmian temperatury i wilgotności. Płyta malowidła była zabrudzona, miała rozwarstwienia drewnianej struktury, spore ubytki zewnętrznych warstw drewna oraz brak krzyża na koronie i znaczne przetarcia oryginalnej farby malarskiej.

Renowacji orła podjęli się Danuta i Andrzej Siniarscy. Orzeł został oczyszczony, luźne warstwy drewna zostały ponownie sklejone, ubytki drewna uzupełnione i krzyż na koronie został odtworzony. Danuta domalowała brakujące kształty na wielu zdrapanych miejscach obrazu i na nowo uzupełnionych elementach drewna. Dopasowała dodane kolory do istniejącego obrazu tak, aby zachować oryginalne zabytkowe malowidło.

Andrzej wykonał przenośny składany stojak do ekspozycji tego pięknego zabytku. Wszystkie prace renowacji orła zostały wykonane społecznie jako wkład do Domu Polskiego dla zachowania ważnego symbolu z historii Polonii w Windsor.

Academy on November 11th. Dom Polski, 1961. Photo by Zbigniew Rappe, private collection.

Teraz po jego odnalezieniu i renowacji ponownie zajmuje swoje ważne miejsce w prezentacjach zarówno Domu Polskiego, jak i Polskiej Plaży.

A picture of a Polish eagle painted on a wooden board was found during the demolition of an old storage building next to the Polish Club House in 2019 and was secured by Mr. Józef Szelest.

The shape of the painted eagle is the most similar to the eagle made in 1939 for the Polish Armed Forces in the West, when General Władysław Sikorski assumed the Commander-in-Chief position. In December 1939, an order was issued introducing a new eagle pattern for the entire Polish Army, based on a votive offering from Jasna Góra submitted in 1935 by the soldiers of the 1st Polish Corps in the East. This eagle was the most common among all eagles decorating the caps of Polish soldiers and was used until the end of World War II.

The eagle from Windsor is painted on an old type of multi-layer wooden board. The unknown artist who painted the Polish eagle had a perfectly mastered artistic technique. The found eagle was in poor condition after many years of storage in a dusty place under conditions of large fluctuation in temperature and humidity. The image of the eagle was very dirty. The panel of the painting had extensive delamination of the wooden structure, consider-

able losses of the outer layers of wood and the lack of a cross on the crown and significant abrasions of the original paint.

Danuta and Andrzej Siniarski decided to renovate the eagle. The eagle has been cleaned; loose layers of wood were glued back together, gaps in the wood were replaced and the cross on the crown has been recreated. Danuta painted the missing shapes on a few scratched parts of the picture and on the new added elements of wood. She matched the colors to the existing painting so as to preserve the original painting of a historic eagle as much as possible. Andrzej also made a portable folding stand to display this beautiful Polish symbol. All restoration work of the eagle was done as a volunteer contribution to the Polish Club in preserving an important symbol in the history of the Polish community in Windsor.

This eagle was the main element of decorations on the occasion of patriotic academies and events that took place at the Polish Club in the first post-war decades. Now, after its discovery and renovation, it will again take its important place in the presentations of both the Polish Club and the Polish Beach.

Historia Polskiego Orła Wojskowego

History of Polish Military Eagle

Andrzej Siniarski

Polski orzeł noszony na nakryciu głowy to najważniejszy symboliczny znak żołnierza polskiego stanowiący stylizowaną odmianę godła państwowego.

Znak polskiego orła na nakryciach głowy zainicjował król August II Mocny dla gwardii pieszej koronnej (1709-1733). Blacha czołowa ich kaszkieł miała emaliowanego białego orła na błękitnym tle, z berłem i jabłkiem królewskim.

Za panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego przepisy mundurowe z 1791 r. wprowadziły blaszanego orła dla wszystkich żołnierzy. Orzeł miał głowę zwróconą w lewo; w prawym szponie trzymał berło, a w lewym tarczę z królewskim monogramem SAR.

W Księstwie Warszawskim (1807-1815) Książę Józef Poniatowski jako zwierzchnik armii wprowadził nowego orła, który miał koronę z krzyżem, a w szponach trzymał berło i jabłko. Poniżej orła była dość często dodawana tarcza amazonek.

W Królestwie Polskim (1815-1830) ujednociono symbol orła dla wszystkich wojsk. Berło i jabłko zostały usunięte, natomiast orzeł trzymał szponami tarczę amazonek, na której był wybijany numer pułku.

Sejm Królestwa Polskiego uchwalił (7 lutego 1831r.) po raz pierwszy w dziejach Polski biało-czerwoną kokardę jako jeden z symboli narodowych. W powstaniu listopadowym (1830-1831) zaczęto wtedy nosić same kokardy oraz kokardy z orłem w środku.

Od początku XX wieku powstało wiele polskich organizacji nastawionych na budowę formacji militarnych. Każda miała innego orła. Orzeł Drużyn Bartoszewskich powołanych w 1908 roku we Lwowie miał koronę i był na czerwonym tle.

W 1911 roku powstały we Lwowie Drużyny Strzeleckie. W 1913 roku na polecenie Józefa Piłsudskiego, głównego komendanta Związku Drużyn Strzeleckich, wprowadzono nowego orzelka, wzorowanego na orzelku z Królestwa Polskiego, lecz bez korony.

W 1914 roku powstały Legiony Polskie. Odtąd wszystkie polskie formacje zbrojne miały zostać skupione w Legionach Polskich z orzelkiem podobnym do orzelka Związku Drużyn Strzeleckich, ale z literą "L" na tarczy.

W latach 1917-1919 rekrutowano i szkolono ochotników w Obozie Kościuszkowskim w Niagara-on-the-Lake. Tamci żołnierze mieli swojego unikalnego orła, który stał się symbolem Czynu Zbrojnego Wychodźstwa Polskiego w czasie I wojny światowej.

W październiku 1918 roku dowódcą Armii Polskiej we Francji został gen. Józef Haller. Nowy wojskowy orzeł tej tak zwanej Błękitnej Armii miał koronę i małą tarczę amazonek; która była pusta dla szeregowych żołnierzy, a z inicjałami WP dla oficerów.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości (11 listopada 1918 r.) na rozkaz Sztabu Generalnego uczyniono polskiego orła na czapce równoważnym z całym mundurem, a w 1919 roku dla żołnierzy Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzono nowego orła z koroną.

Po klęsce wrześniowej (1939 r.) Wódz Naczelny gen. Władysław Sikorski wprowadził nowego orzelka dla wszystkich żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych. Polscy żołnierze z tym zdobitym ich czapki orłem walczyli na trzech kontynentach.

W 1943 r. w Związku Radzieckim powstała Dywizja imienia Tadeusza Kościuszki dowodzona przez gen. Zygmunta Berlinga. Jej żołnierze otrzymali tak zwanego orła kościuszkowskiego. Ten niezbyt lubiany kształt, przezywany był "kuricą".

W styczniu 1945 roku, jeszcze przed wyzwoleniem Warszawy, rozkazem Naczelnego Dowódcy Ludowego Wojska Polskiego wprowadzono nowy wzór orła wojskowego; z tarczą amazonek, ale bez korony.

Ustawa z dnia 19 lutego 1993 roku o symbolach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej zatwierdziła dzisiejszy kształt orła, podobnego do wzoru z 1939 roku. Jest to orzeł z krzyżem na koronie, który trzyma w szponach tarczę amazonek.

Andrzej Siniarski ukończył Politechnikę Krakowską i Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie; obie uczelnie z tytułem magistra. Jako inżynier jest ekspertem w projektowaniu i rozwoju produktów, wyspecjalizowanym w podzespołach wnętrza samochodów. Andrzej pracował w wielu firmach, w tym dla Fiata. Opracowywał produkty dla zakładów motoryzacyjnych w Europie, Ameryce i Azji. Projektował również maszyny do automatyzacji procesu produkcji. Jego projekty otrzymały wiele nagród i patentów. Jako artysta projektował wzornictwo produktów, tworzył ilustracje techniczne oraz projekty graficzne. Andrzej mieszka ze swoją rodziną w Windsor od 2003 roku.

Andrzej Siniarski graduated University of Technology and Academy of Fine Arts; both universities in Cracow and both with master degree. As an engineer he is a product design & development professional specialized in car interiors. Andrzej worked for multiple companies, including Fiat, and developed products for car manufactures in Europe, America and Asia. He designed automated assembly machines as well. Andrew received multiple awards for his designs and obtained patents. As an artist he created industrial designs, graphic designs and technical illustrations. Andrew lives with his family in Windsor since 2003.

Historia działalności społecznej Domu Polskiego na przykładzie losów polskiej rodziny

A History of Dom Polski's Community Service through the experience of one Polish Family

Victor Wolanski

Congratulations to "Dom Polski" on the 95th Anniversary of their founding. The Polish Peoples' Home Association deserves to be proud to continue to hold the institution of a central Polish Community landmark and a Cultural showpiece for Windsor's citizens to recognize, appreciate and continue to rely on.

Throughout Dom Polski's history, it has been a Windsor Polish Centrepiece of influential gatherings, meetings and celebrations; for groups social, spiritual, cultural, political, international, charitable or numerous others in nature. All have come / gathered to enjoy the cultural richness, warmth, friendship and a display of the Polish Community Heritage with traditions in food, music, prayer, tribute and celebration.

The history of the Wolanski Family's relationship with Dom Polski is one of Community Involvement since before the 1950's. Like many new immigrants to Windsor from Poland after WWII, the Wolanski's joined the congregation of Polish families which sought homes in the vicinity of Holy Trinity Polish Church and Dom Polski, Veteran's Associations, Canadian Polish Congress, Zwiaskowiec and other Polish Organizations. Those established institutions quickly provided comfort and a common focus of interests and opportunities for the Community of Poles in Windsor and surrounding area. As it was, there was an early connection for the Wolanski family; Marian, Walunia (Julia), and their sons, Irek and Victor, participated in education, culture, and society at Dom Polski.

Walunia began teaching Polish School at the Church and at Dom Polski, where, with her son Irek (Antoni), she also participated in the Polish Folk-Dance Group, Carousel of Nations, and other cultural events. There was a place to belong. Many formative experiences and relationships were learned then, through all the activities at Dom Polski. Many of us now still remember school plays and recitals, dance performances, Christmas choirs and dinners for social and cultural events that were a customary part of annual Polish Community bonding.

Dom Polski was a gathering place in Windsor to include interactive support and guidance, which helped ease new immigrants to find work, housing, colleagues, and new acquaintances. All were linked to a distant homeland, culture, heritage, and history within a community of acquainted families and trusted Polish references and resources. Then, as now, Dom Polski continued to evolve and serve the Polish Community and neighbouring citizens well.

It is unimaginable for a person born in Canada to think of how life was like in an occupied territory of enemy oppression, yet they managed to survive.

Upon arrival in Canada, within a year they had located family, sponsors, found work in Windsor, connected to the Polish Community, purchased a Home and became established members within the Community. It is no coincidence that their Family Home on Parent is within walking distance of the Church, Veteran's and Dom Polski. The Wolanski Family have continued to be participants since 1949 while still keeping the original first home in Canada.

Walunia participated in Windsor Community activities, not only in the Dance Group at Dom Polski and teaching Polish Language School, but also initiating the Polski Klub Towarzyski – Charter Member, Polonia Park – Charter Board Member, Carousel of Nations and participation in various other community projects. Walunia was very socially active helping to organize and stage several “Evening Balls”, “Galas” and “Sylvestry (New Year Parties)” at Dom Polski and other local venues. She was also a devout Christian and active member of the Holy Trinity Church. She passed in August 2007, at 90 years of age.

Julianna Waleria Wierzbicki, (Wolanski, Bachman) was born in Śniatyn, Poland. “Walunia” was the daughter of a High School “Gymnasium” Principal and a mother who cared for their family of eight children. She was a middle child, born in February, 1917. The entire family was well educated, disciplined, and good mannered. For example, they were taught “if you eat at home with the manners at the King’s Palace, then at the King’s Palace you can eat like you were at home”, and they behaved accordingly.

Walunia met and married Marian Wolanski. Their son, Irek was born in early 1939 and was only a few months old when the Germans invaded Poland. Everything was upset and the world changed in a moment.

Father had to march his men to war, walk past and away from mother and child, not knowing where they are headed, who or what they are going to face, and how long before they get back. Seven years apart, her father fought with the Allied Forces while her mother lived as a refugee, being chased by an invader one way and an oppressor, the other.

Walunia, while caring for and raising their son Irek, was able to serve as a teacher, tutor and personal support caregiver to a family for a good part of the conflict years, however she had kept in isolation and hiding, being a Polish officer’s wife with children.

Marian Wolanski was born in 1912, in Zablotowie near Śniatyn, Poland. He was educated in a Dominican Monastery, worked as a tobacco processing quality engineer, then became an officer in the Polish Army Corps, Armoured Division. He was a Lieutenant serving under General Maczek in the Allied Polish Forces. Based in Great Britain and Scotland during the war, he participated in multiple missions during his service. He achieved many medals, including France’s Croix de Guerre, 4 others of Britain’s Star, War and Defense Medals, along with other Polish Service decorations. After becoming wounded, he was treated in Scotland for some time. He returned to active duty in the Armour and Transport Division, the Intelligence Service and then, later, part of the Resettlement Corps.

He sought out his family’s whereabouts and was reunited with his wife Walunia and his son Irek, first in Germany. They then went together through Great Britain and ultimately were provided the opportunity to resettle in Canada, which they took. They were assigned first class passage on Canadian Pacific’s “Empress of Canada,” and they departed for Montreal on August 4th, 1948.

Through family in Chicago, who had a connection in Windsor, a sponsorship was provided for the Wolanski family to stay with Mr. Partyka in Leamington and start working on the farms in the area. It was very hard labour, but so it began in a land of opportunity and freedom.

Marian Wolanski became an active Community Leader, having been a Charter Member of the Polski Klub Towarzyski (Polish Social Club), member of the Polish Veterans and later President of the KPK, (Canadian Polish Congress). He died in 1965, at the young age of 53, but was respectfully remembered for his leadership and service.

Son Irek, (Ireneusz Antoni Wolanski, 1939 – 2020) became an active Polish Dance enthusiast with many other colleagues from Polish families, even following the Polish Troupe, “Mazowsze”, auditioning with their Company when in Toronto. He was a sports champion in Track & Field and Tennis at Windsor’s Kennedy High School. He moved to Toronto, married and then lived in St. Catharines for most of his adult life as a teacher, but had since returned to retire back in the original family home in Windsor.

Victor Jan Wolanski

Resident of Windsor since 1952. Attended Polish School for 7 Years. Holy Trinity Parishioner for 68 Years. Graduated at St. Clair College – Electronics Technologist. Career in Laser Measurement (for Diffracto in Windsor and in the U.S. for Perceptron (Machine Vision / Metrology / Quality Control) as Director of Training & Customer Service), spanning over 30 Years. Polonia Centre Board of Directors - Member since 2007. Holy Trinity Church Advisory Council “Rada Parafialna” - Member since 2008. Knights of Columbus Member – Since 2015.

Wybory Miss Polonia w Domu Polskim

Miss Polonia Contest at the Dom Polski Hall

*Ku czci Janiny i Jana Wilków
In honor of John and Jennie Wilk*

Iwona Barbara Litwin

Among the many beautiful events hosted by the Dom Polski Hall were Miss Polonia contests. Pictures and newspaper excerpts from the Windsor Star sent by Jessica Westley have allowed us to uncover and resurrect this legendary and traditional part of the Dom Polski Hall history.

The preserved materials are derived from the Wilk family's archives, previously maintained by Ms. Jessica's Grandmother, Jennie Wilk. They detail one of those wonderful events at which her Mother, Diana Wilk, was chosen "Miss Polonia of Windsor" as one of twenty-three girls nominated by the Polish communities in various cities across Canada.

Blonde and blue-eyed Diana Wilk received the beauty crown on February 21st, 1966, at Dom Polski Hall. She achieved first runner-up in the Canada/World "Miss Polonia 1966" contest, awarded with 2nd place honors in the Toronto-hosted event on May 25th, 1966. Diana's parents instilled in her a love of Polish tradition and culture. They passed on a sense of pride in being Polish. The family spoke Polish at home, and Diana and her Sister, Carol Ann, attended Polish School. Diana was an active member of Polish youth organizations, and she enjoyed singing in the choir at the Polish Holy Trinity Church.

"People who lack distinct ethnic roots," Diana said, "are missing all the culture and traditions of being Polish or Ukrainian or whatever. We can say "this is mine," but what can they say?" Diana proudly emphasized that the beauty pageant in which she participated took place in year 1966, the Millennium Anniversary of The Christianization of Poland. Diana Wilk's Parents, John (Jan) Wilk and Jennie (Janina) Wilk (née Przednowek), were first generation Canadians. Jennie's Mother, Zuzanna Przednowek, came to Canada from Belzec (Bełżec) Poland in 1928 with her husband and two children.

She devoted herself to promoting Polish traditions, culture, social and charitable works in Windsor. After World War II, she helped establish the teaching of the Polish language for children of Polish families. In 1958, as Vice President of Kolo Polek ZPwK Grupa 20 (Ladies Auxiliary, Polish Alliance of Canada Branch 20), she helped organize the first Miss Polonia Ball of Windsor.

She was a community minded individual who volunteered her time at Dom Polski, especially as a talented cook of Polish cuisine where she held the role of head cook for many celebrations such as weddings, showers and social activities.

As a young man, John Wilk enlisted in the Polish Army at the Recruitment Centre in Windsor. He became a wounded veteran of the Polish Canadian Armed Forces during World War II as a Lance Corporal in Normandy. Jennie Wilk served as a translator for the Polish Canadian Veterans, assisting them with job applications. She also translated Polish radio announcements for a US-based Polish radio station where the announcer would

In the running

An 18-year-old Kennedy Collegiate student, Diana Wilk, will represent the Windsor branch of the Polish-Canadian Alliance Youth organization at the May 14 national PCAY beauty contest in Toronto. Miss Wilk will compete against 12 other girls for the national title. She was chosen the Windsor representative Saturday during a dinner-dance at the Dom Polski Hall. Shown crowning the new queen is last year's representative, Irene Kubicki, on the left.

The Windsor Star (Windsor, Ontario, Canada) · 21 Feb 1966.

From left to right in the picture are: John (Jan) Wilk, Diana Robinson (née Wilk), Jennie (Janina) Wilk (née Przednowek), and Carol Ann Burgmann (née Wilk), Diana's sister.

sing off "...wishing Jancia (Jennie) a good day..." after every broadcast.

Both John and Jennie had an unconditional love for their Polish heritage. They spent decades in the Dom Polski community, helping out in many different ways.

Dom Polski we wspomnieniach Marii Filarskiej i Barbary Murawskiej

Dom Polski Hall in the Memories of Maria Filarski and Barbara Murawski

- *An English version follows the Polish.*

Maria Filarska

W czasie powstania "Solidarności" w Polsce, rozpoczęto organizację "Wioski Polskie" tak zwanej "Karuzeli" w Windsor, Ontario w Kanadzie. Takie "wioski" były też udziałem innych nacji (narodów). Dekoracje, oprócz Sióstr Urszulanek, projektowały i wykonywały inne panie, a także Barbara Murawska i Maria Filarska. Barbara ukończyła studia artystyczne w Krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych – Wydział Grafiki. Maria Stachurska-Filarska ukończyła studia, w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie – Wydział Rzeźby. Wkład pracy społecznej w "Karuzele" Barbary i Marii trwał przez wiele lat.

Kiedy służbę duszpasterską w naszym kościele Św. Trójcy odbywał Ksiądz Edward Mroczyński, a następnie Ksiądz Zbigniew Rodzinka, odbywały się na scenie Domu Polskiego piękne spektakle – przedstawienia – między innymi "Dziś do Ciebie Przyjść nie Mogę". A także 1) "Gość Oczekiwany" – według Zofii Kossak, gdzie dekoracje projektowała Barbara Murawska i wykonywała z pomocą Marii Filarskiej, 2) "Znak Krzyża" – gdzie inscenizację przygotował Ksiądz Edward Mroczyński, a dekoracje projektowała i wykonywała Barbara Murawska przy pomocy Marii Filarskiej. Maria Filarska, przy okazji urządzania "Karuzeli" kilkakrotnie prezentowała swoje prace. Nie można pominąć czynnego udziału Marii Chodorowicz (dzisiaj już nieżyjącej).

Oczywiście wiele Pań i Panów, których nazwisk osobiście nie pamiętam, brało udział z wielkim entuzjazmem, w urządzaniu naszych pięknych wystaw. Najlepszy dowód to liczne nagrody dla "Polskiej Karuzeli". Dom Polski, używając swych sal i sceny, ma się czym chlubić.

Around the time of the foundation of the "Solidarity" movement in Poland, the first "Polish Villages" started being organized as part of the so-called "Carrousel" in Windsor, Ontario, Canada. Equivalent "villages" were organized by other nations. In addition to the Ursulines, women of the community planned and made decorations for the event; among them were Barbara Murawski and Maria Filarski. Barbara graduated from the Graphical Arts faculty of the Cracow Academy of Fine Arts, and Maria graduated from the Sculpture faculty of the Warsaw Academy of Fine Arts. Their social work with the "Carrousel" spanned many years.

Fathers Edward Mroczyński and Zbigniew Rodzinka led services at our Church of the Holy Trinity when beautiful spectacles were presented on the stage of the Dom Polski, such as "I Cannot Come See You Today" ("Dziś do Ciebie Przyjść nie Mogę"). With the help of Maria Filarski, Barbara Murawski dressed the stage for "The Expected Guest" ("Gość Oczekiwany") by Zofia Kossak, as well as "The Sign of the Cross" ("Znak Krzyża"), staged by Father Edward Mroczyński.

Maria Filarski presented her work at the "Carrousel" multiple times. The late Maria Chodorowicz's help was crucial.

Of course, many ladies and gentlemen whose names I have forgotten enthusiastically helped arrange our beautiful displays. The best indications of it are the numerous awards won by the "Polish Carrousel." The Dom Polski, lending its halls and stage, has much to be proud of.

Maria Filarska nee Stachurska, artist-sculptor, born May 19, 1930 in her family home in Kowel (Kowl), Volhynia (Wołyń), Poland. Until the outbreak of World War II she lived in Lutsk (Luck). Then, together with her family, forced to flee her home town, she found shelter in Lublin. She studied sculpture at the Academy of Fine Arts in Warsaw under the supervision of Professor Marian Wnuk. Awarded in competition she received a scholarship in Italy.

Participated in many nation-wide and regional exhibitions in Poland. After marriage came to Canada in 1962 and raised a son, Andrew Filarski who grew up to be a talented architect. She has exhibited in New York and Lansing. Besides her artistic work remains very active within Polish community. Helping to organize exhibitions her very interesting and beautiful sculptures have repeatedly decorated the exhibitions organized in the Dom Polski Hall on the occasion of the annual Carrousel of the Nations event.

In 1988 received from the Minister of Citizenship a Volunteer Service Award in recognition for her contribution to community service. Since 1985 did voluntary work for a few years at the Catholic Children's Aid Association. Until 1998 was active in the Hospice of Windsor organization.

Historia polonijnych wystaw Karuzeli Narodów – Polska Wioska

History of Polish Carrousel of the Nations exhibitions – Polish Village

*S. Anna Maria Fidor
S. Maris Komorska
Danuta Gnat Siniarska*

Historia polonijnych wystaw w Windsor zaczęła się w 1973 roku, kiedy to Stowarzyszenie Wielokulturowości zwróciło się do tutejszej Polonii o zorganizowanie wystawy o Polsce. Przeznaczono na nią witrynę jednego ze sklepów w mieście. Następną wystawą przygotowaną została w szkole przy ul. McDougall (między ul. Giles a ul. Wyandotte), a trzecia – w Cleary Auditorium przy ulicy Riverside Dr., w ramach trzydniowego Festiwalu Kultur, do udziału w którym zostały zaproszone wszystkie grupy etniczne z Windsor. Cieszył się on dużym powodzeniem i zapoczątkował Festiwal – Karuzela Narodów (Carrousel of the Nations).

W Domu Polskim pierwsza wystawa Polskiej Wioski w ramach Karuzeli odbyła się w 1976 i nosiła tytuł "Poland – the Country Between East & West of Europe". Zapoczątkowała ona regularny już ciąg polonijnych wystaw w ramach festiwalu Karuzeli.

Inicjatorkami tych wystaw były Siostry Urszulanki SJK. Siostra Maris Komorska opracowywała materiały komputerowo i zajmowała się całością instalacji wystawy. Bardzo ważną rolę mieli i mają liczni wolontariusze, a szczególnie Maria Chodorowicz, Maria Uszyńska i wiele innych osób.

Wystawy mają charakter edukacyjny i promują polską historię i kulturę. Przez ostatnie 10 lat lokalna artystka Danuta Siniarska odpowiedzialna była za wystawy i przygotowywała je razem z s. Maris, siostrami urszulankami i licznymi wolontariuszami. Były to wystawy tematyczne, a bardzo ważny był aspekt wizualny (eksponaty przestrzenne, zdjęcia, filmy itp.). Były też wystawiane prace lokalnych polskich artystów.

Wszystko to dodawało atrakcyjności przedsięwzięciu, więc wystawy cieszyły się dużą popularnością wśród zwiedzających.

**THE 40TH ANNIVERSARY
CELEBRATION
OF THE POLISH VILLAGE**

Exhibition
**POLISH VILLAGE 2015
CARROUSEL OF THE NATIONS**

DOM POLSKI
1275 Langlois Ave, Windsor

June 19, Friday - 6 PM - 10 PM
June 20, Saturday - 1 PM - 10 PM
June 21, Sunday - 12 PM - 6 PM

**JOHN PAUL II
POLAND'S GIFT TO THE WORLD**

EXHIBITION
**POLISH VILLAGE 2014
CARROUSEL OF THE NATIONS**

DOM POLSKI
1275 Langlois Avenue

June 20, Friday - 6:00 PM - 10:00 PM
June 21, Saturday - 1:00 PM - 10:00 PM
June 22, Sunday - 12:00 PM - 8:00 PM

Danuta G. Siniarska "Blessing" 2014

Tematy Wystaw:

1. 1976 – Poland - the Country between East & West of Europe,
2. 1977 – Polish Folk Costumes,
3. 1978 – Polish Fine Arts,
4. 1979 – Polish Customs,
5. 1980 – The Tatry Mountains in Poland,
6. 1981 – Polish Hymns and Songs,
7. 1982 – Let's Poland Be Poland,
8. 1983 – The Outstanding Poles on the International Scene of the World,
9. 1984 – Poles in The Ethnic Mosaic of Windsor,
10. 1985 – The Dance and Song Ensemble "Tatry",
11. 1986 – Polish Composers,
12. 1987 – Polish Dances / "Płomień",
13. 1988 – 1000 Years of Polish History,
14. 1989 – Polish Immigration To Canada,
15. 1990 – Polish Cities,
16. 1991 – Windsor Artists of Polish Origin,
17. 1992 – Outstanding Windsorities of Polish Origin,
18. 1993 – 20 Years of cooperation among ethnic groups in Windsor,
19. 1994 – The Year of The Family,
20. 1995 – How Does Our Culture Celebrate,
21. 1996 – The World Without Boundaries,
22. 1997 – A Canadian Citizenship,
23. 1998 – A History of the Mosaic - An Invitation to Our World,
24. 1999 – Expo To The World,
25. 2000 – The New Millennium - A Multicultural Era,
26. 2001 – International Year of Voluntarism,
27. 2002 – Celebration of Peace and Harmony,
28. 2003 – Celebrating Our Diversity Through Arts and Culture,
29. 2004 – Cultivating Peace – Building A Harmonious Society,
30. 2005 – Rhythm of Nations – An Expression of Our Diversity,
31. 2006 – We Are The World – Świat, to My / 25-lecie Solidarności,
32. 2007 - We Are The World – Wszyscy Tworzymy Ten Świat – Polish Nobel Winners,
33. 2008 – Polish Immigration to Windsor / 100-lecie Polonii w Windsor,
34. 2009 – One Century of The Polish Community in Windsor,
35. 2010 – Thirty-fifth Anniversary of Carrousel in Windsor,
36. 2011 – 'Kaleidoscope World' – John Paul II as we remember Him & 100 years of Marie Curie-Skłodowska's Nobel Prize in Chemistry,
37. 2012 – Helping Others – we build a better World,
38. 2013 – Greatest Achievements in Polish Sport,
39. 2014 – Pope John Paul II – Poland's Gift To The World,
40. 2015 – The 40th Anniversary Celebration of the Polish Village,
41. 2016 – 1050 Lecie Chrztu Polski,
42. 2017 – 100 Lat Parafii Św. Trójcy w Windsor,
43. 2018 – 100 Lat Niepodleglosci Polski,
44. 2019 – Celebrating Our Roots - The Polish Culture.

Wystawy Karuzeli Narodów "Polska Wioska" w latach 2010-2019

Carrousel of the Nations – Exhibitions of the "Polish Village" in 2010-2019

- *An English version follows the Polish.*

Danuta Gnat Siniarska

Wystawy "Polska Wioska" w czasie corocznego Festiwalu Karuzeli Narodów w Windsor mają na celu promocję historii i kultury polskiej oraz Polonii.

Danuta Siniarska przygotowywała wystawy we współpracy z siostrą Urszulanką Maris Komorską w latach 2010-2019. Danuta koncentrowała się na opracowaniu części wizualnej, a siostra Maris na opracowaniu informacji. Każda wystawa miała inny temat. Wybór tematu, dokładne planowanie wystawy i jej przygotowanie zaczyna się kilka miesięcy przed jej otwarciem w czerwcu. Wyszukiwanie w archiwach Sióstr Urszulanek, szukanie w Internecie, edytowanie informacji, skanowanie i drukowanie dokumentów, zgromadzenie eksponatów oraz przygotowanie dekoracji to dość długi i pracochłonny proces. Ostatni tydzień przed otwarciem wystawy to intensywny montaż całej ekspozycji w Domu Polskim. Jest to możliwe dzięki istotnej pomocy wielu wolontariuszy i Sióstr Urszulanek.

Sz szczególnie dużo pracy we wszystkich tych latach wykonała pani Zofia Belczowski. Natomiast pan Jerzy Barycki udostępniał wiele ciekawych materiałów, które wzbogacały nasze Wystawy.

Każdy temat wystawy stawiał inne wyzwania.

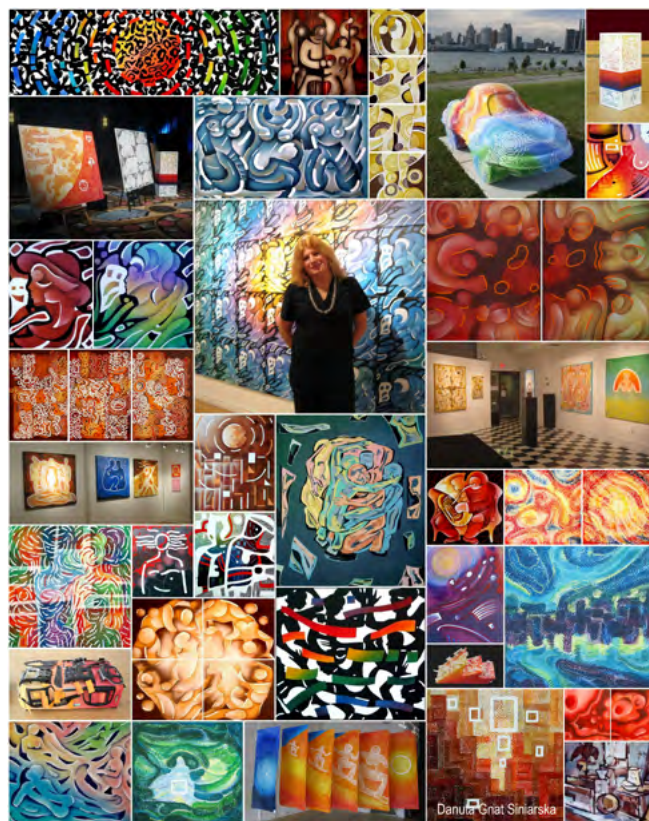
W 2015 roku obchodzono 40-lecie Polskich Wystaw Karuzeli. Dużo więc czasu zajęło wyszukiwanie zdjęć i dokumentów z poprzednich czterdziestu wystaw. Siostra Maris wszystkie materiały zeskanowała i skatalogowała.

W 2016 roku pani Margaret Bolvin uatrakcyjniła wystawę piękną kolekcją swoich obrazów opartą na wspomnieniach Sybiraków, panów; Piotra Basa i Tadeusza Stańczyka, mieszkających w Windsor.

W roku 2017, obchody 100-lecia polskiej Parafii Świętej Trójcy w Windsor były okazją do przedstawienia jej historii.

W 2018 roku, w 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości, przedstawiliśmy historię polskich żołnierzy walczących na wielu frontach. Wystawę wzbogaciliśmy oryginalne mundury wojskowe, medale i repliki broni.

Dziesięć lat prowadzenia Wystaw Karuzeli promujących Polskę i Polonię to organizacyjna, artystyczna i duchowa przygoda.

The "Polish Village" exhibitions during the annual Carrousel Festival in Windsor aim to promote Polish history, culture and the Polish community.

Danuta Siniarska prepared exhibitions in cooperation with Ursuline Sister, Maris Komorska in 2010-2019. Danuta focused on developing the visual part, and sister Maris on preparing the information. Each exhibition had a different topic. The choice of topic, careful planning of the exhibition and its preparation begin a few months before its opening in June. Searching in the archives of the Ursuline Sisters, searching on the Internet, information editing, scanning and printing documents, collecting exhibits and preparing decorations is quite a long and laborious process. The last week before the opening of the exhibition was an intensive assembly of the exhibition at the Polish Club. It is possible thanks to the substantial help of many volunteers and the Ursuline Sisters.

Mrs. Zofia Belczowski did a lot of work in all these years. On the other hand, Mr. Jerzy Barycki made available a lot of interesting materials that enriched our Exhibitions.

Each topic of the exhibition presented different challenges.

In 2015, the 40th anniversary of the Polish Carousel Exhibitions was celebrated. So, it took a long time to search for photos and documents from the previous forty exhibitions. Sister Maris scanned and cataloged all the materials.

In 2016, Mrs. Margaret Bolvin made the exhibition more attractive with a beautiful collection of her paintings based on the memories of Siberians; Mr. Piotr Bas and Mr. Tadeusz Stańczyk, who live in Windsor.

In 2017, the celebration of the 100th anniversary of the Polish parish of the Holy Trinity in Windsor was an opportunity to present their history.

In 2018, on the 100th anniversary of Poland regaining independence, we presented the history of Polish soldiers fighting on many fronts. That exhibition was enriched with the original military uniforms, medals and replicas of weapons.

Ten years of running the Carrousel Exhibitions for promoting Poland and Polonia was an organizational, artistic and emotional adventure.

THE 40TH ANNIVERSARY CELEBRATION OF THE POLISH VILLAGE

Exhibition

POLISH VILLAGE 2015
CARROUSEL OF THE NATIONS

DOM POLSKI
1275 Langlois Ave, Windsor

June 19, Friday - 6 PM - 10 PM
June 20, Saturday - 1 PM - 10 PM
June 21, Sunday - 12 PM - 6 PM

Design by Danuta & Andrzej Siniarski.

Danuta Gnat Siniarska

Artystka. Ukończyła Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie i zamieszkała w Bielsku Białej, gdzie tworzyła i wystawiała swoje prace będąc członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków. Po przybyciu do Kanady malowała obrazy, które wystawiała w galeriach w Toronto, włącznie z Royal Ontario Museum.

Danuta mieszka w Windsor od 2003 roku. Tutaj tworzy obrazy i rzeźby prezentowane w Art Gallery of Windsor, Chimczuk Museum, University of Windsor, Casino Windsor i w wielu innych lokalnych galeriach oraz na wystawach w Detroit. Zawsze zaangażowana w pracę społeczną dla Polonii; najpierw w Toronto, a teraz w Windsor. W latach 2007 - 2008 zasiadała w radzie dyrektorów Windsor Endowment for the Arts. Była przewodnicząca Wystaw Karuzeli – Polska Wioska w latach 2010-2019. Wraz z mężem Andrzejem zaprojektowała oprawę graficzną na 100-lecie polskiej Parafii Świętej Trójcy w Windsor w roku 2017.

The artist. She graduated from the Academy of Fine Arts in Kraków and settled in Bielsko Biala, where she created and exhibited her works as a member of the Association of Polish Artists and Designers. After coming to Canada, she created paintings exhibited in galleries in Toronto, including the Royal Ontario Museum.

Danuta has been living in Windsor since 2003. Here she has been creating art exhibited at the Art Gallery of Windsor, Chimczuk Museum, University of Windsor, Casino Windsor, and many other local galleries and exhibitions in Detroit. Always involved in social work for the Polish community; first in Toronto and now in Windsor. 2007 - 2008 having served on the Windsor Endowment for the Arts Board of directors. She was chairwoman of the Carousel Exhibitions – Polish Village from 2010 to 2019. Danuta with her husband Andrzej designed the graphics for the 100th anniversary of the Polish Holy Trinity Parish in Windsor in 2017.

Działalność charytatywna

Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, Windsor, Ontario

1931-1945 członek Rady Okręgowej Zjednoczenia Zrzeszeń Polskich w Kanadzie

1946-1966 członek Okręgu Windsor Kongresu Polonii Kanadyjskiej.

Organizacja polonijna o nazwie Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego (SPDL) (The Polish Peoples' Home Association) została założona w Windsor, Ontario w 1925 r. Siedzibą stowarzyszenia jest wybudowany 1930 r. Dom Polski Ludowy, który mieści się przy ulicy 1275 Langlois Avenue w Windsor, Ontario, Kanada.

Zgodnie z niezmienionym od 1925 r. artykułem nr 2 statutu SPDL Stowarzyszenie stawia sobie za cel: prowadzenie akcji kulturalno-oświatowych wśród swych członków i całej Polonii, organizowanie odczytów i imprez w języku polskim i angielskim, współpracę z innymi organizacjami polskimi na polu krzewienia kultury polskiej i wiedzy o Polsce.

Z inicjatywy członków stowarzyszenia w 1925 r. została powołana Szkoła Polska w Windsor oraz Szkoółka Tańców Narodowych. Stowarzyszenie od początku działalności odgrywało dużą rolę w podtrzymywaniu i pogłębianiu więzi Polonii z Polską.

W latach 1931-1944 Stowarzyszenie współpracowało ze Zjednoczeniem Zrzeszeń Polskich w Kanadzie należąc do Rady Okręgowej w Windsor. W Domu Polskim odbyło się kilka Zjazdów Zjednoczenia. Od 1945 r., kiedy Rada Okręgowa Zjednoczenia Zrzeszeń Polskich w Windsor została przekształcona w Okręg Windsor Kongresu Polonii Kanadyjskiej, Stowarzyszenie zostaje członkiem Okręgu Windsor do 1966 r. Siedziba Okręgu Windsor Kongresu Polonii Kanadyjskiej mieściła się w Domu Polskim. Delegaci Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, którzy pełnili funkcje prezesa Okręgu Windsor to: Waclaw Morszczyzna, Jan Kaniewski i Bolesław Konarzewski.

W latach 1945-1966 Stowarzyszenie bardzo aktywnie wypełnia zadania członka Okręgu Windsor Kongresu Polonii Kanadyjskiej organizując uroczystości i wystąpienia Polonii oraz przeprowadzając akcje poprzez przejęcie patronatu nad powstałym w 1940 r. Komitetem Niesienia Pomocy Polsce. Stowarzyszenie wspiera m.in. następujące akcje:

1/ ufundowanie w Polsce „Ruchomych Szpitali” oraz finansowa pomoc dla polskich inwalidów wojennych, 1952 r., 2/ pieniężna zbiórka Komitetu Funduszu Pomocy w Polsce, 1957 r., 3/ pieniężna zbiórka Komitetu Milenium, 1960 r., 4/ Uczczenie stulecia miasta Windsor w 1954 r. poprzez udział finansowy w ufundowaniu na rzecz miasta pomnika – „astrolabium” Mikołaja Kopernika.

Po rozwiązaniu w 1966 r. Okręgu Windsor, Stowarzyszenie nie ustaje w dalszej działalności charytatywnej. W 1971 r. wspiera odbudowę Zamku Królewskiego w Warszawie, a następnie w okresie stanu wojennego wspomaga Związek Zawodowy „Solidarność”.

Od początku swojej działalności Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego okazywało pomoc również lokalnej społeczności wspierając: Polską Szkołę w Windsor, Uniwersytet w Windsor, polonijny Zespół Pieśni i Tańca „Tatry”, Grupę teatralno-wokalną „Płomień”, Klub Sportowy „Polonia” oraz dofinansowując stypendia dla utalentowanej młodzieży. Na przestrzeni lat Stowarzyszenie było organizatorem wielu akcji humanitarnych zbierając fundusze na leczenie chorych w Kanadzie i w Polsce.

Jedną z ostatnich akcji Stowarzyszenia, przy wsparciu organizacji polonijnych w Windsor i osób prywatnych, było przygotowanie świątecznych, wielkanocnych koszyków z jedzeniem dla osób potrzebujących oraz dotkniętych utratą pracy z powodu ogłoszonej w 2020 r. pandemii Covid-19.

opracowała: Iwona Barbara Litwin

Organizacje polonijne w Windsor we współpracy ze Stowarzyszeniem Polskiego Domu Ludowego (kolejność alfabetyczna)

Polish organizations in Cooperation with the Polish Peoples' Home Association (in Alphabetical Order)

1. [Federacja Polek w Kanadzie Ogniwo 20 w Windsor](#) | The Polish Canadian Women's Federation in Windsor, Branch 20
2. [Karuzela Narodów – Polska Wioska w Windsor](#) | The Polish Village of Windsor (Carrousel of the Nations)
3. [Klub Sportowy „Polonia” w Windsor](#) | The Windsor's Polonia Sports Club
4. [Klub Wędkarski „Polonia” w Windsor](#) | The Windsor Polonia Fishing Club
5. [Kongres Polonii Kanadyjskiej, Okręg Windsor-Chatham](#) | The Canadian-Polish Congress, Windsor-Chatham Branch
6. [Liga Katolickich Kobiet przy Parafii Św. Trójcy w Windsor](#) | The Catholic Women's League of Canada at Holy Trinity Church in Windsor
7. [Polonia Centre \(Windsor\) Inc.](#) | The Polonia Centre (Windsor) Inc.
8. [Polonia Park](#) | The Polish Canadian Centre Association (Polonia Park)
9. [Polska Szkoła im. Św. Trójcy w Windsor](#) | Polish School at the Holy Trinity R.C. Church in Windsor
10. [Polski Klub Towarzyski w Windsor](#) | The Polish Social Club of Windsor
11. [Polsko-Kanadyjskie Stowarzyszenie Biznesmenów i Profesjonalistów w Windsor](#) | The Polish Canadian Business and Professional Association of Windsor
12. [Polsko-Kanadyjskie Stowarzyszenie Studentów w Windsor](#) | The Polish Canadian Students' Association of Windsor
13. [Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej \(SWAP\) Placówka 126 w Windsor](#) | The Polish Canadian Veterans Association, Post 126
14. [Zespół Pieśni i Tańca Tatry](#) | The Tatry Song and Dance Ensemble
15. [Związek Harcerstwa Polskiego \(ZHP\) w Windsor, Kanada](#) | The Polish Scouting Association in Windsor, Canada
16. [Związek Polaków w Kanadzie \(ZPWK\) Grupa 20](#) | The Polish Alliance of Canada Branch 20

Arleta Sziler

Federacja Polek w Kanadzie powstała w 1956 r. w Toronto. Federacja stoi na straży praw kobiet i dzieci. Jest wierna wartościom chrześcijańskim i kultywuje polskie tradycje w Kanadzie.

(Pic. 1)

Z upływem czasu zaczęły powstawać Ognia Federacji Polek w całej Kanadzie. Od początku 2003 r. prowadzi działalność Ognio w Windsor, które otrzymało okrągły numer 20. Federacja ma swój Statut i co roku wydaje pismo pt. "Informator", z którego dowiadujemy się o działalności naszych Ogniw. Nasza przygoda z Domem Polskim rozpoczęła się jesienią 2003 r., kiedy do Windsor przyjechał z Toronto wydawca, pan Marek Kornaś, ze swoim kiermaszem polskich książek i filmów. Przy okazji tego wydarzenia zaczęliśmy organizować konkursy rysunkowe dla dzieci w wieku szkolnym.

Kartki i kolorowe kredki posłużyły dzieciom na przekazaniu np. tego co widzieli w Polsce, a słodkie nagrody ufundował European Market, czyli sklep państwa Zuskich. Wszystkie dzieci były bardzo zadowolone, a ich rodzice mogli spokojnie kupować polskie książki i filmy na kasetach i DVD. To wydarzenie urządziłyśmy przez kilka lat, dopóki organizowany był kiermasz. W trakcie następnych kilku lat do Ognia 20. dołączyły nowe panie, które realizowały pomysł organizowania konkursu artystycznego na scenie Domu Polskiego. Konkurs „Nasze Talenty” był prowadzony z sukcesem przez kilka lat. Dzieci były bardzo uzdolnione i prezentowały się w różnych dyscyplinach, jak np. śpiewanie piosenek, taniec, gra na pianinie, skrzypcach, trąbce, recytacja wierszy itd., a specjalne jury oceniało ich występy.

Federacja Polek w Kanadzie Ognio 20 w Windsor

The Polish Canadian Women's Federation in Windsor, Branch 20

- *An English version follows the Polish.*

Laureaci otrzymywali nagrody pieniężne (dofinansowane przez Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej, Placówka 126) Dla wszystkich uczestników były nagrody pocieszenia i pamiątkowe dyplomy. Ostatnia uroczystość „Naszych Talentów” na scenie odbyła się w 2016 r. Następnie prace konkursowe napływały w postaci elektronicznej (MP3 lub JPG).

(Pic. 2)

Podobnie w 2018 r. finaliści konkursu „Polska i Ja” otrzymali dyplomy i nagrody w Domu Polskim w czasie Akademii 3 Maja.

(Pic. 3)

W Domu Polskim odbyła się uroczystość z okazji naszego 10-lecia z udziałem gości z Toronto: pani Teresy Berezowskiej – Prezeski Kongresu Polonii Kanadyjskiej oraz Katarzyny Grandwilewskiej z ZG Federacji.

(Pic. 4)

Oprawę muzyczną w tej uroczystości zapewniła piosenkarka stylu Indii - Oleńka Krakus z London, Ont., która z zespołem Autumn Lovers wydała w Kanadzie kilka płyt CD.

(Pic. 5)

Nasza 15. rocznica działalności zbiegła się z obchodami 100-lecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę. Z tej okazji zaprosiłyśmy do Windsor prof. dr hab. Iwonę Wiśniewską-Salamon, z Fundacji „Morze” ze Szczecina.

(Pic. 6)

Ta znana dyrygentka i organizatorka festiwali chóralnych poprowadziła u nas wykład i ciekawy program "Śpiewamy Patriotycznie". Impreza dla Polonii Windsorskiej odbyła się oczywiście w gościnnych progach Domu Polskiego w pięknej sali „Warszawa”. Od 2018 roku wspólnie z Weterańską Placówką 126, organizujemy "Opłatek" również w Domu Polskim.

(Pic. 7)

Nigdy nie zapominamy o Polsce, kraju, z którego pochodzimy, jednocześnie służąc naszej obecnej ojczyźnie – Kanadzie.

(Pic. 8)

Doceniamy imponujący polonijny dorobek i popieramy wieloraką aktywność Domu Polskiego uczestnicząc w wielu organizowanych tu spotkaniach i uroczystościach. Trzeba nam wspólnie propagować Polskę w Kanadzie, bo to jest sens i siła Polonii.

**Wszystkiego Najlepszego
SPDL!!**

The Polish Canadian Women's Federation's Chapter 20 was established in January of the year 2003, but the organization itself has been in Canada a lot longer, since 1956 to be exact (Pic. 1).

One of our first events as a Chapter 20 took place during the fall 2003. There was an annual Polish book fair in the Polish Club or Dom Polski and we decided that the kids during this event needed some creativity. So, while their parents were shopping at the Dom Polski for Polish movies, books and CDs, we invited kids to draw pictures titled "What I have seen in Poland." We provided paper, crayons and sweet rewards - chocolate bars were donated by the European Market. Both kids and parents loved this, and we have run this for a few years.

For our next event we did something better: "Our Talents", a talent show focused on the Polish youth. The stage at Dom Polski was perfect for the young Polonia artists to present their talents in singing, dancing, poem recitation and playing musical instruments (Pic. 2). We assembled a panel of judges and the audience was made up of parents, friends and relatives who were all so happy to see their kids performing. For the young artists it was important training in overcoming stage fright that might help them in future with other aspects of their lives. All participants received diplomas, prizes and awards. Veterans from Post 126 also contributed financially to those prizes and awards.

A few years ago we added a new extra aspect to "Our Talents" contest and, in a certain time frame, we're accepting artwork of Polonia's youth via email in JPG or MP3 format. However, when the contest ended, diplomas and awards (also co-funded by Polish Army Veteran's Association Post 126 in Windsor) were presented to the young finalists at the Dom Polski in May 2018 during the May Third's Constitution celebration (Pic. 3).

Chapter's 10th Anniversary was also celebrated in Dom

Polski. Banquet with special guests: Canadian Polish Congress President, Mrs. Teresa Berezowski and Kasia Grandvilewska from our organization's headquarters, who, specially for this occasion came from Toronto (Pic. 4). Special musical guest was Olenka Krakus, a successful Indie singer/guitar player who was born in Poland. We can't omit our local guests, who all made this evening very special (Pic. 5).

Then came the 15th Anniversary of our presence in Windsor. For this occasion we invited Dr. Iwona Wiśniewska-Salamon, a choir director from University in Szczecin, Poland. So, at Dom Polski a special musical event took place. With free admission for the members of the local Polish Community, this event included a lecture and then a group singing beautiful Polish patriotic songs. Charismatic personality of Dr Iwona Wiśniewska-Salamon's, is known for her musical activity in Poland and part of Europe and she is also an organizer and juror for Polish and international choir competitions. At this a remarkable afternoon filled in the end with patriotic Polish songs by the audience, at the same time we observed the 100 Anniversary of Poland Regaining Independence, after 123 years of non-existence (Pic. 6).

Since 2018 also at the Dom Polski we organize together with Veterans from Post 126 Polish dinner "Oplatek" or after Christmas gathering (Pic. 7). The Polish Canadian Women's Federation, Chapter 20 in Windsor (Pic. 8) is a proud supporter of many events, banquets, ideas or festivals at Dom Polski.

We wish to congratulate them on the milestone of 95 years of their fantastic community activity!

Contact: www.federacjapolek.ca
email: federacjapolekwindsor@gmail.com
Federacja Polek Windsor/facebook

Arleta Sziler

Współzałożycielka i Przewodnicząca Federacji Polek w Kanadzie w Windsor, Ogniwo 20 Z Polski do Kanady przyjechała przez Irak, Turcję i Włochy w 1985 roku.

W latach 2000-2014 prowadziła Magazyn Polski, program radiowy dla Polonii w Ontario i Michigan.

Współorganizuje konkurs Nasze Talenty dla młodzieży polonijnej oraz kolację charytatywną Pasta Nite 4 The Cure.

Córka weterana, WWII, żołnierza Dywizji Pancerniej gen. S. Maczka

Heritage Member Placówki 126 Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej (SWAP) od 2015 r. W Windsor i Detroit pracowała w przemyśle motoryzacyjnym.

Obecnie jest licencjonowanym brokerem ubezpieczeniowym w firmie HUB Financial.

DOM POLSKI LUDOWY

*Z Okazji Jubileuszu 95-lecia
wiele sukcesów w realizacji ambitnych planów
oraz wszelkiej pomysłowości
na dalszą działalność polonijną
życzy
Federacja Polek w Kanadzie,
Ogniwo 20 w Windsor*

Arleta Sziler – Przewodnicząca
Małgorzata Waryszak – Wiceprzewodnicząca
Krystyna Marchwica – Sekretarz
Róża Tomczyk, Danuta Gnat Siniarska, Helena Gajewska, Małgorzata
Pastuszka, Jolanta Szutka, Lidia Kowal, Wiesia Bochus, Wanda Ustinowska

Windsor, 7 listopada 2020

Karuzela Narodów Polska Wioska

Carrousel of the Nations Polish Village

- *An English version follows the Polish.*

Maria Kulesza

Początki Festiwalu Karuzeli Narodów sięgają roku 1974, kiedy to Arts Committee of Windsor zorganizował pierwszy wielokulturowy Festiwal na terenie St. Clair College. Był to trzydniowy pokaz międzynarodowego folkloru i tańców. Można też było skosztować jedzenie przygotowane przez wiele grup etnicznych. Festiwal był wielkim sukcesem i stał się początkiem obecnej Karuzeli Narodów. Następnego roku, na parkingu Cleary Auditorium zorganizowano podobny bazar, w którym uczestniczyło 14 grup etnicznych. Polonia Windsorska brała udział w obydwu imprezach. Od 1976 roku zaczęto organizować indywidualne Festiwale. Polska Wioska odbywa się w Polskim Domu od początku. Centralna i znana wszystkim lokalizacja, wspaniały pokaz polskiego folkloru, niepowtarzalne wystawy i autentyczne, pyszne, polskie jedzenie przyciąga co roku rzesze ludzi. Planowanie kolejnego Festiwalu rozpoczyna się jesienią. Wszyscy wolontariusze zaproszeni są na specjalny obiad w podziękowaniu za ich ciężką pracę przy organizowaniu Polskiej Wioski. Wtedy też odbywają się wybory Zarządu Karuzeli.

Co roku nasza lokalna grupa, Zespół Pieśni i Tańca Tatry w tradycyjnych, pięknych kostiumach, dumnie prezentuje tańce których uczą się przez cały sezon. Na koncerty zapraszane są też liczne grupy folklorystyczne z Windsor i okolicy. Bardzo popularny jest sobotni Międzynarodowy Koncert Galowy. Wystawa etniczna Polskiej Wioski zdobyła wiele nagród i wyróżnień. Tematyka wystawy, zawiera wydarzenia czy rocznice w Windsor, Polsce czy Kanadzie. Przygotowaniem wystawy zajmują się Siostry Urszulanki wraz z wieloma lokalnymi artystami i wolontariuszami. Wielką popularnością cieszy się nasza Polska kuchnia. Świadczą o tym bardzo długie kolejki. Zawsze można liczyć na pyszne gołąbki, pierogi, polską kiełbasę czy kapustę. Dla dorosłych mamy też polskie piwo, takie jak Tyskie czy Żywiec. W tym roku planowane były obchody 45. Rocznicy Karuzeli Narodów. Komitet Polskiej Wioski planował tę specjalną rocznicę przez wiele miesięcy. Dzięki donacji Polonii Park, zakupiono nawet nową scenę.

Zespół Tatry przygotował nowe tańce. Zakupiono też nowe, oryginalne kostiumy z Polski. Tegoroczna wystawa miała zawierać 100. urodziny Papieża Św. Jana Pawła II. Niestety ze względu na panującą pandemię koronawirusa, Karuzela Narodów została odwołana aż do następnego roku. Polska Wioska miała jednak okazję zaprezentować namiastkę polskiego folkloru, część wystawy i jedzenie w czasie Carrousel@Home.

Polish Village 2019 VIP Reception

*Carrousel@Home Polish Village Windsor
Facebook Advertisement (2020)*

Każdego roku, sukces Polskiej Wioski jest zasługą współpracy wszystkich organizacji polonijnych. Komitet Karuzeli jest za to ogromnie wdzięczny i bardzo ceni tę współpracę. Dla podkreślenia ważności współpracy z Domem Polskim, Komitet Karuzeli 2012 złożył aplikację i otrzymał donację w wysokości \$125.500 z przeznaczeniem na wyremontowanie i wyposażenie kuchni Domu Polskiego. Następnie z okazji 90. rocznicy Domu Polskiego, Komitet Karuzeli zakupił nowy projector, który służy dzisiaj wszystkim organizacjom polonijnym. Dodatkowo, Dom Polski otrzymuje coroczną donację po zakończonej Karuzeli, W ostatnich latach zakupiono też ryzny w czasie remontu obiektu na Polskiej Plaży. Przez wiele lat Komitet Karuzeli pracuje wspólnie z Zarządem Domu Polskiego dla dobra Polonii w Windsor, pozwalając na wspaniały rozwój obydwu organizacji i rozślawiając dobre imię naszej Ojczyzny Polski.

Polish Village 2019 Executive Committee

The Carrousel of the Nations originated in June 1974, when the Arts Committee of Windsor presented Windsor's inaugural Multicultural Festival. 27 groups participated in this event, which was held at St. Clair College's Patterson Campus. It consisted of three days of folk music, dancing, and ethnic food. The event was a tremendous success and inspired what is known today as the Carrousel of the Nations. The following year, with the cooperation of the Freedom Festival Committee, a downtown bazaar was held in the Cleary Auditorium parking lot featuring fourteen ethnic food booths and a large exhibition of cultural artifacts. In 1976, the Ontario Government announced a cultural grants program, inviting groups to submit their proposals for the "Cultural Olympics". Formal planning began in February 1976 and the weekend of June 18th was confirmed as the first Carrousel weekend in the City of Windsor. Each year, the Carrousel of the Nations is considered to be one of the most anticipated summer festivals in Windsor and Essex County.

The Polish Village is proud to have been a part of the festival since the beginning. In 1974 and 1975, the Polish community was part of the celebration at St. Clair College and the downtown bazaar. Our own Tatro Song and Dance Ensemble participated at the first concert at the Cleary Auditorium and were among one of eighteen different cultural groups performing. Since 1976, the Polish Village has always been held at Dom Polski. The familiarity of this location, superb folk dance performances, amazing cultural display, and delicious food attracts crowds of people year after year.

Planning the following year's event starts in the fall with an appreciation dinner for volunteers and the election of the new Carrousel Committee. The hard work of our hundreds of volunteers does not go unnoticed. These volunteers help out with setting up food booths, the dance floor, lighting, preparing and serving food, setting up the cultural display, and cleaning up.

Tatro Song & Dance Ensemble in Slask Costume

Polish Village Cultural Display

The Tatro Song and Dance Ensemble provide a majority of the entertainment at the Polish Village. The dancers are proud to wear traditional Polish costumes as they perform dances that they have learned throughout the year. Our festival welcomes many different ethnic groups to perform at our Carrousel throughout the weekend. Several dance groups also participate alongside our Tatro Song and Dance Ensemble in our international gala concert, which has been a highlight of the Polish Village. Throughout the years, the Polish Village has received many awards and recognitions for our exceptional cultural exhibition. The exhibition features a different theme each year and highlights current anniversaries or events in Windsor, Poland or Canada.

Polish Village Committee with the Tatry Song and Dance Ensemble (2019)

Polish Village Committee gifts Dom Polski with new projector (2015)

The exhibition is prepared by the Polish Ursuline Sisters with lots of help and ideas from dedicated local artists and volunteers. The willingness of many Polish groups to come together and assist with putting on this annual celebration has vastly contributed to its success. The Carrousel Committee is forever grateful for the numerous partnerships that it has created and maintained throughout the years. The committee is especially appreciative of its partnership with the Polish Peoples' Home Association.

In 2012, the committee received a grant from the Trillium Foundation in the amount of \$125,500.00. This money was used to completely renovate and buy new equipment for Dom Polski's kitchen. To honour the 90th Anniversary of Dom Polski, the Carrousel Committee also purchased a projector for the main hall, which is used by all Polish organizations. Additionally, the committee makes annual donations to Dom Polski and also assisted the Polish Peoples' Home Association during the renovation of the Polish Beach by purchasing new eavestroughs. The Carrousel Committee and Polish Peoples' Home Association have had a great partnership. Their continuous support of one another has allowed both organizations to flourish throughout the years, providing Windsor Polonia with many things to look forward to.

Gratulacje

oraz życzenia wszelkiej pomyślności i dalszych sukcesów w pracy społecznej Zarządowi oraz Członkom Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego z okazji 95. rocznicy założenia organizacji składa Komitet Karuzeli Polska Wioska

Paweł Piasecki – Prezes

Andrzej Adamski – I Wiceprezes

Maria Kulesza – II Wiceprezes

Bogusław Szczepanik – III Wiceprezes

Arleta Sziler – Sekretarz Finansowy

Michelle Gajewski – Sekretarz Protokółowy

Klub Sportowy „Polonia” w Windsor i Dom Polski

Windsor's Polonia Sports Club and Dom Polski

Zarząd Klubu Sportowego „Polonia”

Na początku lat 80-tych rozpoczął się napływ nowej fali emigracyjnej z Polski do Windsor, po wprowadzeniu przez rząd komunistyczny stanu wojennego w celu zlikwidowania związku zawodowego Solidarność. Dom Polski był jednym z miejsc, gdzie można było spotykać się ze starszą emigracją, a przy okazji zaczerpnąć informacji o znalezieniu pracy bądź usłyszeć poradę odnośnie rozpoczęcia nowego życia w nowym kraju.

W 1982 roku podczas jednego ze spotkań towarzyskich padła propozycja założenia klubu sportowego pod nazwą “K.S. Polonia Windsor”.

W krótkim czasie zorganizowano zebranie ogólne, na które przybyło wielu chętnych do wstąpienia i zorganizowania sekcji piłki nożnej. Wybrano zarząd, którego upoważniono do rozmów z zarządem Domu Polskiego na temat współpracy i wzajemnej pomocy. Zarząd Domu Polskiego pozytywnie odniósł się do naszej prośby i na ogólnym zebraniu członków Domu Polskiego postanowiono, że siedzibą klubu sportowego będzie Dom Polski. Klub miał także otrzymywać donacje finansowe oraz dwa razy w roku możliwość korzystania bez opłaty, zarówno z sali bankietowej na zorganizowanie zabaw lub bankietów rocznicowych, jak również na organizowanie przez nasz klub raz w roku pikniku na Polskiej Plaży. Dochody z tych imprez były jednym ze źródeł finansowania działalności Klubu Sportowego. Trzeba wspomnieć, że inne organizacje polonijne także wspierały i wspierają nas finansowo.

W latach 80. i 90. XX w. drużyna seniorów rozgrywała większość meczów ligowych na stadionie Wigle Park przy ulicy Erie, skąd blisko było do baru Domu Polskiego, gdzie zawodnicy i kibice po zakończonym meczu gasili pragnienie i studzili emocje pomeczowe.

KS Polonia wspólnie z Domem Polskim zorganizowała wiele imprez masowych z okazji piłkarskich mistrzostw Świata, Europy oraz drużyn klubowych w sali górnej lub w barze dostarczając wiele niezapomnianych emocji wszystkim obecnym, starszym i młodszym.

W okresie szczytowym Klub Sportowy posiadał 2 drużyny seniorów oraz 6 drużyn juniorów w wieku od 8. do 18. lat. Nasze drużyny piłki nożnej brały liczny udział w turniejach organizowanych na boiskach Ontario i U.S.A odnosząc wiele sukcesów, godnie reprezentując naszą polonijną społeczność.

**Z OKAZJI 95-LECIA ZAŁOŻENIA I DZIAŁALNOŚCI
STOWARZYSZENIA POLSKIEGO DOMU LUDOWEGO,
ŻYCZYMY ZARZĄDOWI I CZŁONKOM ORGANIZACJI
DALSZEGO, POMYŚLNEGO ROZWOJU I OWOCNEJ PRACY
DLA DOBRA SPOŁECZNOŚCI POLONIJNEJ W WINDSOR
- KLUB SPORTOWY "POLONIA"**

**Windsor Polonia Senior Team.
League and Play-Off Champions in W.A.D.S.L.-2014.**

Obecnie klub skupia się na drużynach piłkarskich mężczyzn i kobiet, które grają na naszym boisku Centerline przy Morton Drive. Działa też sekcja narciarska, która nie tylko organizuje wspólne wyjazdy, ale także szkoli młodych narciarzy. Aktywna jest także sekcja tenisa stołowego, która trenuje i rozgrywa turnieje na górnej sali bankietowej Domu Polskiego. KS Windsor Polonia jest szeroko rozpoznawalny i ceniony w świecie sportowym zarówno na terenie Windsor, Essex County, Ontario, a także dostrzeżony przez Polski Komitet Olimpijski oraz Polski Związek Piłki Nożnej.

Nasza działalność i osiągnięcia sportowe w postaci licznych pucharów i wyróżnień są przedstawione w zawieszanej na ścianie gablocie w barze Domu Polskiego.

Klub Sportowy Windsor Polonia przez 38 lat był, jest i będzie częścią Domu Polskiego oraz całej Polskiej Rodziny w Windsor.

<http://windsorwhiteeagles.com/>

Klub Wędkarski – Dom Polski siedziba SPDL Dom Polski – Polish Peoples' Home Association Headquarters

Jerzy Wnukowski

W 1930 roku oddano do użytku Dom Polski w Windsor, którego nazwa wskazuje, że miał służyć Polakom i innym ludom oraz oczywiście nowemu krajowi – Kanadzie. Tak też się stało i trwa już blisko 100 lat. Służył i służy wydarzeniom religijnym, państwowym, polonijnym i wielu organizacjom polonijnym zrzeszonym pod skrzydłami „Domu Polskiego”. Nie jestem w stanie wymienić ich wszystkich, ale podam te, które pamiętam: Klub Wędkarski, bo jestem jego reprezentantem, Klub Sportowy, Karuzela, Grupa 20, Tatry, Trio Rodzeństwa Zalewskich, mój kuzyn Daniel Wnukowski itd. Klub Wędkarski „Polonia” w Windsor zawiązał się w 1997 roku i od samego początku swojej działalności, jak i obecnie jest związany z Domem Polskim.

Winter fishing through the ice. Mitchell's Bay (Ontario), late 1990s.

„Dom Polski” współpracował z „grubymi rybami” jak powszechnie mówi się o Polonii Centre czy Polonii Park. Były wzloty i upadki w czasach, kiedy liczna emigracja polska lat 80. i 90. przyjechała do Windsor. Mieliśmy kilka organizacji i ich kluby: Klub Miast Granicznych, Weterani, Związkowiec z własną gazetą i Polonia Centre – chluba Polonii w Windsor w owym czasie. Dzisiaj został nam tylko „Dom Polski”. Początki tych organizacji budowano z rozmachem, ale pieniędzy zabrakło – a komu dziś wystarczy? Większość żyje na kredyt, a bogatsi od czeka do czeka. Życzymy Pani Małgorzacie Holec i całemu Zarządowi Domu Polskiego powodzenia i dużo szczęścia w planach remontowych i budowlanych.

• *An English version follows the Polish.*

„Oplatek” at Dom Polski, 2016.

The Dom Polski (Polish House) in Windsor opened in 1930. Its name indicates that it was to serve Poles and other peoples, and of course their new country – Canada. It did so and has been doing so for nearly 100 years. It continues to host Polish, religious, and state events as well as many Polish organizations associated under the banner of the Dom Polski. I am not able to name them all, but these are the ones I remember: the Fishing Club (because I am its representative), the Sports Club, the Carrousel of the Nations, the Polish Alliance of Canada Group 20, the Tatry Song and Dance Ensemble, the Zalewski Sibling Trio, my cousin Daniel Wnukowski etc. Windsor Polonia Fishing Club was founded in 1997 and from the very beginning of its activity, as well as now it is associated with the Dom Polski.

The Dom Polski worked with "big fish," which is what Polonia Centre or Polonia Park are commonly referred as. There were ups and downs when numerous Polish emigrants of the 80s and 90s came to Windsor. We had several organizations and their clubs: the Border Cities Polish-Canadian Club, the Polish Army Veterans Association in Windsor, the Polish Alliance of Canada Branch 20 with its own newspaper, and the Polonia Centre (Windsor) Inc. – the pride of the Polish community in Windsor at that time. Today we have only the Dom Polski left. The beginnings of these organizations were built with big plans, but there wasn't enough money. And who has any? Most live on credit, and the better ones off live from paycheck to paycheck.

We wish Ms. Małgorzata Holec and the entire Management Board of the Dom Polski Association good luck and success in their renovation and construction plans.

Family Picnic at Alexander winery.
Ruthven, Ontario, 2017.

One of the School Bus trips for fishing.

Wszystkiego najlepszego z okazji 95-lecia dla Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego oraz wszelkiej pomyślności w pracy na przyszłość - życzy Klub Wędkarski

Picnic Rodziny Wędkarskiej

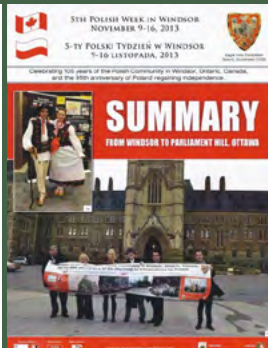
CANADIAN-POLISH CONGRESS KONGRES POLONII KANADYJSKIEJ

WINDSOR-BRANCH

2050 Willistead Cr. Windsor, Ontario, Canada N8Y 1K5

Kongres Polonii Kanadyjskiej, Okręg Windsor

Zjednoczenie Zrzeszeń Polskich w Kanadzie powstało w 1931 r. Od początku jego istnienia Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego (SPDL) było jego aktywnym członkiem organizując w Domu Polskim narodowe Zjazdy w latach 1932, 1933 i 1943 r. Z czasem ze Zjednoczenia powstała federacja organizacji polonijnych, która została zarejestrowana jako korporacja już w 1933 r. W 1944 r. na zjeździe Polonii kanadyjskiej w Toronto, delegaci zatwierdzili nową nazwę: Kongres Polonii Kanadyjskiej (KPK). W 1946 r. powstał Okręg Windsor KPK. Jego siedziba mieściła się w Domu Polskim. Okręg Windsor wspierał inicjatywy podejmowane przez KPK takie jak: Fundusz Pomocy Polsce, Fundacje Milenium czy powstanie Astrolabium Kopernika w Windsor w 1954 r. Członkowie organizacji SPDL byli też aktywni w krajowych strukturach Kongresu, w 1960 r. zorganizowali Zjazd KPK w Windsor. Od 1966 r. Okręg Windsor przestał być aktywny. Reaktywował swoją działalność ponownie w 2001 r., następnie na Walnym Zebraniu KPK Okręgu Windsor w 2002 roku powołano stały zarząd KPK Okręg Windsor – Chatham. Obecnie w skład KPK Okręgu Windsor wchodzi następujące organizacje: Polski Klub Towarzyski w Windsor, Związek Polaków w Kanadzie Grupa 20, Polsko Kanadyjskie Stowarzyszenie Biznesmenów i Profesjonalistów w Windsor, Polonia Centre (Windsor) Inc., Polsko Kanadyjskie Stowarzyszenie Studentów w Windsor oraz Konferencje Quo Vadis Inc. Okręg KPK, zgodnie ze statutem, reprezentuje Polonię w rejonie Windsor, wspiera i współpracuje z organizacjami polonijnymi oraz innymi narodowościami, promuje polską kulturę, tradycje i historię. Informuje społeczeństwo kanadyjskie o wkładzie obywateli kanadyjskich polskiego pochodzenia w rozwój różnych dziedzin życia w Kanadzie. Promuje Polskie osiągnięcia w Kanadzie i na świecie. Członkowie KPK działają społecznie na rzecz lokalnej społeczności. Zarząd, reprezentując polską grupę etniczną z Windsor, np. w 2003 r. wystosował petycję do Zarządu Głównego KPK w sprawie poparcia wejścia Polski do Unii Europejskiej, czy petycję popierającą zniesienie wiz dla obywateli Polskich odwiedzających Kanadę, które zostały złożone w 2008 r. Działacze Okręgu KPK włączają się w obchody polskich świąt narodowych np. 11-listopadowych, byli współorganizatorami Polskich Tygodni w Windsor, 2002, 2004, 2006, 2008 (100-lecie Polonii w Windsor) i 2013, podczas których mieszkańcy miasta mieli okazję dowiedzieć się więcej o Polsce i poznać dorobek naszej grupy etnicznej. To tylko kilka przykładów.

Okręg KPK Windsor, od wielu lat, wspiera działania młodej Polonii: od 2008 r. Polsko Kanadyjskiego Stowarzyszenia Studentów na Uniwersytecie w Windsor, od 2009 r. narodowe i międzynarodowe konferencje młodych liderów Polonii Quo Vadis (QV). Ciekawostką Konferencji QV Ameryki Północnej w 2010 r. w Windsor, był udział delegacji z Polski, z Bogdanem Borusewiczem, Marszałkiem Senatu RP na czele.

Jerzy Barycki, Prezes

Windsor, 17.08.2020.

The Polonia Centre (Windsor) Inc.

Halina Roznawski

On November 22, 1978, Polonia Centre (Windsor) Inc. was incorporated as a Non-Profit Charitable Corporation in the Province of Ontario. The mandate of the Organization is to participate in cultural, educational and charitable events in and for the Polish Community of Windsor, as well as to provide financial contributions to not-for-profit organizations within the Polish and Canadian Community.

Polonia Centre (Windsor) Inc. operates with a 12-member Board of Directors. Mr. Gerald Koski has served as President since 2003. Board Members sit on Committees pertaining to their expertise and/or interest: Cultural, Finance, Scholarship, Staffing and Website among others.

In 1983, the Global Maintenance Company was established as a "for profit" company to provide interior and exterior services

to residential and commercial properties. "Global" provided maintenance services to the Polonia Park Housing Complex until 2017, continues serving River Garden Homes and maintains a long-standing contract with the City of Windsor for projects at Windsor Housing. The steady flow of business income has permitted us to meet our mandate and we have awarded over 1.2 million in donations, scholarships and sponsorships since our incorporation in 1978.

Our annual "Dozynki & Gala of Excellence" has been held at "Dom Polski Hall" for the past 25+ years. The event is organized by the ladies of our Cultural Committee whose creativity shines year after year. The Song & Dance Ensemble Taty perform a medley of Polish folk songs as they present the harvest bread and wreath to the "Gospodarz and Gospodina"; individuals who are chosen for having contributed endless time and talent to the Polish community. The event is well attended by Polonia, representatives of Polish organizations and local politicians. The Gala has been featured in the Windsor Star and the staff of "Dom Polski" are credited for their contribution to the annual success of this traditional Polish event.

Polonia Centre (Windsor) Inc. has provided financial support to Polish Organizations in Windsor including the Polish Peoples' Home Association. The 16 x 20 ft. motorized projection screen was a gift to "Dom Polski" in 1989 and a new piano in 2012. In 2015 a \$3000 sponsorship, plus new china and cutlery, were donated to the only Polish hall in Windsor. This spring, Polonia Centre (Windsor) Inc. was a major sponsor of the "Easter Basket Campaign" initiated by members of the Polish Peoples' Home Association. Congratulations on that heart-warming initiative! We are also a \$4000 sponsor of this 95th Anniversary Publication. The "Dom Polski" Executive is to be commended for their hard

work on the current renovation projects ensuring the hall is on the minds of Windsor residents searching for a beautiful venue for their functions. With that in mind, Polonia Centre (Windsor) Inc. funded the replacement of the hardwood floor in the amount of \$30,000.

We value our relationship with members of the Polish Peoples' Home Association and all Polish Organizations. Working together, we will continue to enjoy and promote our Polish culture and traditions by supporting all activities which bring the Polish community together and make it successful within our Canadian Society.

Halina Roznawski

Halina Roznawski Vice President of Polonia Centre since 2003. Other activities within Polonia include 37 years as Events Organizer for Branch 20 of the Polish Alliance, 20 years with Carousel of the Nations and a member of Catholic Women's League.

In 2008, Halina and her husband Zdzislaw received the Gold Cross of Merit of the Republic of Poland for their volunteer work. Halina was employed at the Canadian Consulate General in Detroit as a Visa Officer until her retirement in 2013.

Polonia Centre (Windsor) Inc.

5101 South National Street

Windsor, Ontario

Polonia Centre (Windsor) Inc. is committed to the support of activities promoting Polish culture and tradition within our Canadian Society.

**Congratulations
to the Polish Peoples' Home Association
on your 95th Anniversary
Best Wishes for continued success!**

BOARD OF DIRECTORS

Gerald Koski – President

Halina Roznawski – Vice President

Gerald Obierski – Treasurer

Ewa Barycka – Secretary

Jerzy Barycki
Barbara Niewitecka

Barbara Koczwaro
Steve Polewski

Maria Kulesza
Maria Uszynski

Janina Lauer
Victor Wolanski

Owner & Operator of:

Global Maintenance Co.

Greg Matjaszewski, Manager

Sponsor of :

www.poloniawindsor.ca

Maria Wojewnik, Publisher

CONGRATULATIONS
ON YOUR
95TH ANNIVERSARY

*Great Hot Food
In Store Specials
European Bakery*

EM
European Market
a TASTE of EUROPE

(519)915-4466
6415 Tecumseh Rd E
Windsor, Ontario
europeanmarket.ca

Mon-Thurs 9am-8pm
Friday 8am-8pm
Saturday 8am-7pm
Sunday 9am-5pm

Polonia Park

The Polish Canadian Centre Association

Albert Flis

At a very young age, I immigrated to Canada with my parents and sister. Shortly, while in Canada, my father passed away. I finished primary, secondary and some post-graduate school. In 1966, I met my present wife, Irena, and got married in 1967. I am blessed with three wonderful children and four awesome grandchildren. I have been married to Irena for fifty-two years now. I would like to take this opportunity to thank my wife, Irena, for supporting me all these years and coping with my constant absence from home.

Irena and Albert Flis

During the time, I had many careers including law enforcement, Ontario Hydro, London Life and Bell Canada, where – after thirty-four years of service – I was fortunate to retire.

In 1962, I was a President of Grono Młodzieży Group 20-Windsor. My employment took me all over Ontario. I was absent from Windsor until the middle of 1970. In 1971, I joined the Polish Alliance Group 20 and became president from 1981 to 1983.

In 1985, I joined the Board of Directors of Polonia Centre Windsor (Inc). After the most unfortunate demise of the Polonia Centre property, I joined the Board of Directors of Polish Canadian Centre Association of Windsor (“Polonia Park”) and am President from 1997 to present. Polonia Park had some serious difficulties and after major reconstruction and company management changes, it became self-sufficient in May 2017 and continues to be, as of present. Polonia Park continues to be extremely successful and thriving.

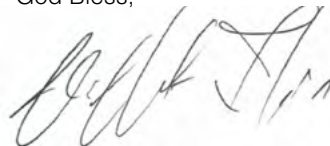
I was involved as a volunteer with Polish Village Carrousel for many years. In 2014, I became president from 2014 to 2016, and was also an active member of the theatrical and vocal group, “Płomien”.

My very active involvement with Polonia was rewarded by the Polish government. On November 28, 2005, I was awarded the “Krzyżem Kawalerskim orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polski”, signed by Alexander Kwasniewski, President of Poland.

To summarize: I was very fortunate to have met some incredible people. I wish I could name them, but it would take a book.

Again, I congratulate Dom Polski, its executive team and members, for their diligent presence in Windsor for the last 95 years. I wish them further successes.

God Bless,

Albert, Wojciech Flis
Windsor, 2020

Polish Canadian Centre Association of Windsor

5085 South National Street
Windsor, Ontario N8Y 2G2
Telephone (519) 944-0550
Fax (519) 944-9129

Polish Canadian Centre Association of Windsor ON

President: Albert Flis.

Vice President: Mark Nieć.

Treasurer: Tanasis Petrupis.

Board Members: Sławomir Orzyłowski, Paul Drozdowski, Ryszard Rudyk, Paweł Piasecki, Jarosław Nowakowski, Bartosz Pogorzelski oraz Wiesław Grochal.

Employees: Mariusz Bojsan, Ewa Wróbel, Margaret Falkestajn. Jerry Ducharme and Norman McKelvie.

On behalf of the board of directors for the Polish Canadian Centre Association of Windsor ON, also known as Polonia Park, I would like to congratulate the Polish People's Home Association, Dom Polski, their board of directors, committees and members for continuing to progress forward with the original dream of building and maintaining a place of joyful gathering for all persons of Polish heritage and descent.

The Dom Polski Hall has undergone major renovations since it's inception in 1925. Currently it is partaking in additional upgrades to modernize the facility for years to come.

I have personally been attending a variety of functions here at the hall for as long as I can remember. Some of my fondest memories include countless Christmas, New Years Eve, Harvest Festival, Valentine's Day and Carousel parties, dances and events.

Dom Polski's Polish Beach or Polska Plaza, located in Colchester ON has also been a great place of enjoyment during the summer months where we all would look forward to spending time in the sun following church services on Sundays. We would meet with many friends! Our children would play and swim together in the water as we adults would enjoy the great kitchen staples, bar and volleyball court!

Once again, congratulations on 95 years! We at Polonia Park are looking forward to more community celebrations and festivities under the roof of our beloved Dom Polski!! Sto lat!

Albert Flis
President

Polish Canadian Centre Association of Windsor
Polonia Park

**Congratulations to the
Polish Peoples' Home Association
on your 95th Anniversary!**

**Wishing you success and continued growth as
you proudly represent our Polish community.**

Mark Niec - President

Albert Flis - Vice President

Tanasis Petrupis - Treasurer

*Photos by
Sylvia Biederman,
Windsor,
June 2022*

Polish Canadian Centre Association of Windsor

From the left: Wieslaw Grochal, Jarek Nowakowski, Albert Flis, Marek Niec, Tanasis Petrupis,
Paweł Drozdowski and Bartek Pogorzelski. Absent: Paweł Piasecki.

**Polonia Park, proudly celebrating 40 years in 2020 by
providing housing for the Windsor Community**

519-944-0550

Polski Klub Towarzyski w Windsor

The Polish Social Club of Windsor

*President Alina Jaworska-Sobiesiak
Ryszard Chelstowski*

Polski Klub Towarzyski jest jedną z najstarszych organizacji polonijnych w Windsor. Klub został założony w roku 1951 przez byłych oficerów wojska polskiego walczących w II Wojnie Światowej. Głównym celem organizacji było propagowanie polskich tradycji i wspomaganie polskich organizacji i Rządu Polskiego w Londynie. W pierwszych latach swojego istnienia Klub działa bardzo dynamicznie organizując wiele imprez, wykładów, pokazów, wystaw i koncertów. Wiele z tych wydarzeń organizowanych było w Domu Polskim. Cieszyły się one dużym powodzeniem i przynosiły dochody, które można było wykorzystać na wspieranie polskich organizacji w Kanadzie i zagranicą, pomoc dla inwalidów, sierot i osób w potrzebie.

Obecnie cele i działalność Klubu uległy zmianie. Po tych bardzo dynamicznych latach Klub stopniowo skoncentrował się na wydarzeniach obejmujących swoich członków i sympatyków. Klub organizuje imprezy świąteczne, pikniki, regularne spotkania towarzyskie. Jednocześnie członkowie Klubu popierają działania polskich organizacji. Klub wspiera polskich kandydatów do Parlamentu, prowincjonalnych i lokalnych w wyborach. W ramach swoich możliwości finansowych, regularnie wspiera Polską Szkołę w Windsor i Instytut dla Ociemniałych w Laskach.

Figure 1: A meeting of the Club members with Gen. Stanisław Maczek. Some of us can recognize in this picture their fathers and grandfathers.

The Polish Social Club of Windsor is one of the oldest Polish organizations in Windsor. It was founded in July 1951 by former officers of the Polish Armed Forces who fought in World War II in the armies of Generals Stanisław Maczek and Władysław Anders.

In the first few years of the Club's existence, its membership grew rapidly. Many former army colleagues with their spouses living in the Windsor-Detroit area joined the Club. They were motivated to be of service to their homeland, and the Club offered such an opportunity. The main objective of the organization was the preservation of Polish heritage and propagation of Polish tradition to Canadian and American societies. In those days, under the dynamic leadership of Mr. Zbigniew Giera, the Club organized many cultural events such as frequent public lectures, celebrations of national holidays, concerts, literary soirees, exhibitions and social teas. Among the distinguished personalities invited to those events were: Gen Stanisław Maczek, Gen. Kazimierz Sosnkowski, writer Melchior Wańkowicz and famous pianist Witold Małcużyński.

Thanks to these appealing events, the Club flourished with vigour and energy. Its members had organized many profitable events within the first years of its existence. The Club used these funds to support the Polish State in Exile, as well as a large number of charities and worthy causes.

Figure 2: General Kazimierz Sosnkowski visits veterans in Windsor and pays tribute to officer and soldiers who sacrificed their lives in the WWII. The first from the left Mr. Zbigniew Giera, the founder of the Polish Social Club.

These included mainly Polish institutions such as museums and libraries located in Poland, England, France, and Switzerland, as well as the local University of Windsor Library and Polish language school. The Club also supported Polish war invalids, orphans, and sick children.

From its founding, the Polish Social Club joined the Canadian Polish Congress (CPC), an association uniting all Polish organizations in Canada. Under the auspices of the Windsor CPC Branch, the Club was actively engaged in the creation of a Copernicus astrolabe and sun-dial erected in Windsor's Jackson Park. This park attraction was a gift from the Polish community to the city of Windsor on its 100th anniversary in 1958. As part of this event, the Club also created an attractive booth exhibiting Polish arts and crafts, drawing a large group of visitors.

Figure 3: The Windsor Star's picture showing directors of the newly formed branch of Canadian Polish Congress in Windsor. First from the left: Cat, Zbigiew Giera

Figure 4: A stand of Polish arts and crafts set up in Jackson Park by the Club in 1958.

The goals and activities of the Club changed over the years. It evolved from being a prominent local force in 1950-1960, into a gradually less dynamic, but still active organization. Now, the Club concentrates on holding social events mostly for its members and friends. The events include celebrations of Christmas and Easter, pool parties, annual summer picnics, a mid-summer festival (Sobótki) and Halloween. The Club also supports Polish community candidates for Members of Parliament as well as representatives to provincial and local governments.

The Club continues to make annual donations to support the Polish language school in Windsor and the Institute for the Blind in Laski, Poland. The members of the Polish Social Club

in Windsor, just as Polonia in Canada in general, have always combined loyalty and commitment to their adopted homeland and, at the same time, respect for their Polish heritage.

Figure 5: "Carnival in Paris" Staged at Dom Polski in 1961.

Figure 6: Polish women wearing chaplets. According to Polish tradition, on mid-summer day the chaplets were thrown into a river so a future husband would pick them up.

Figure 7: A summer picnic held at the Polish Aleksander's vinary.

Figure 8: A group of the Club members. Sitting in the middle is former president and co-founder of the club, *Idalia Rappe*

Figure 9: The most recent meeting. Second from the left is the Club's President *Alina Jaworska-Sobiesiak*.

Dr. Alina Jaworska-Sobiesiak was born and educated in Poland. She earned her Master's degree in chemistry from Warsaw University of Technology, and her Ph.D. degree from the Polish Academy of Sciences, Warsaw for work in the area of carbohydrate chemistry. She came to Canada in 1983 for a Postdoctoral Fellowship at the University of Ottawa. Before moving to Windsor in 2000, she worked for many years as a research scientist at DuPont Canada Research Centre in Kingston, Ontario. She retired from the University of Windsor in summer 2019.

Dr. Jaworska-Sobiesiak is a member of the Polish Social Club of Windsor and has acted as the Club's President for the last thirteen years.

Mr. Ryszard Chelstowski was born and started his education in Poland. After two years of studying at the Polytechnical University of Warsaw, been the top student of the year, he was presented with an opportunity to continue his education in Kharkiv, Ukraine. He graduated with a master's degree and received a diploma with honour. As an Electronic Engineer, he started working in the Information Technology sector at the same time continuing his postgraduate studies in Sweden, England, France, Canada and the USA. Initially, he worked as a hardware engineer, computer programmer, then system analyst, project manager, senior manager in Poland.

Before coming to Canada, he accepted a work offer in Kuwait. He has been working there for three years in a bank as an IT specialist. After immigrating to Canada, he has been working at Chrysler, both in Canada and the USA. Before retirement, he worked as a subject matter expert managing teams in Canada, the USA and India.

In Windsor, he is mostly known for his support in filing income taxes. However, he helps people not only in this area. He is always ready to give to his clients professional, financial, semi-legal advice and share his life experience, knowledge and broad contacts with other immigrants.

Club's members: *Alina Jaworska-Sobiesiak PhD-President Idalia Rappe; Krystyna i Adam Brichacek; Krystyna i Ryszard Chelstowski; Marta i Ryszard Kuśmierczyk; Elżbieta i Andrzej Marszał; Dana i Andrzej Siniarscy, Emma i Adam Wierciak; Maryla i Ryszard Wróblewski*

We wish a successful celebration of the 95th Anniversary and a prosperous future for the Polish Peoples' Home Association and its members,
The Polish Social Club of Windsor

Congratulations

*on your
95th Anniversary*

GRATULACJE

Z OKAZJI 95. JUBILEUSZU
ORAZ WIELU SUKCESÓW I WYTRWAŁOŚCI
W PRACY NA DALSZE LATA ŻYCZA:

NINA I LESZEK RUDOWSCY Z RODZINĄ.

SERDECZNE GRATULACJE Z OKAZJI 95-LECIA STOWARZYSZENIA DOMU POLSKIEGO

Od początku naszego pobytu w Windsor, czyli od 29. lat popieramy Dom Polski poprzez czynny udział w imprezach i uroczystościach, a także przez pracę społeczną. Jest olbrzymim osiągnięciem utrzymanie naszej organizacji w oparciu o prace społeczne przez tak długi czas. Aby jak najwięcej ludzi rozumiało i doceniało jak ważne i trudne jest utrzymanie takiej organizacji jak nasza dla nas i przyszłych pokoleń; aby nasza młodzież z ochotą zapisywała się do naszych szeregów.

Bądźmy dumni z naszej kultury oraz z osiągnięć naszych i naszych przodków.

Z poważaniem,

ANNA I BOGDAN WOJTAL

POLISH-CANADIAN BUSINESS AND PROFESSIONAL ASSOCIATION OF WINDSOR

2050 WILLISTEAD CR., WINDSOR, ONTARIO N8Y 1K5, CANADA

tel. 519-256-4172, jerrybarycki@gmail.com

This year, our Polish-Canadian Business and Professional Association is celebrating 25 years of contributions to Windsor, Ontario, Canada, and Poland since October 14, 1995, as well as 20 years of the Windsor-Lublin relationship as twin cities on June 26, 2020. We are involved in strengthening the links in business, education, and culture between our countries. Our Association was created from the Building Committee of the Polish Peoples' Home Association (1995-2001), which had the vision of building a new hall for the existing Dom Polski Club; unfortunately, this project did not obtain funding. Our group, made up of professionals and business people began its own activities by organizing the first Polish-Canadian Business and Professional Society Dinner in 1995. This soon became an annual event with high-profile keynote speakers from Canada and Poland. Our Association was registered formally in 1997.

Dom Polski-Proponowana Dobudówka (Proposed Addition)

Our Association has supported and promoted initiatives of the Canadian-Polish business community, a variety of community cultural events, such as the Polish Weeks in Windsor (2002, 2004, 2006, 2008, 2013); the publication of the book "One Century of the Polish Community in Windsor 1908-2008"; a number of national displays, such as the tribute to and celebration of Canada's 150th birthday, presented on May 20th, 2017, at the Parliament of Ontario, in Toronto. A series of unique exhibits was on display and offered a celebratory reflection on three important themes: Contributions of Poles to Canada (Sir C.S. Gzowski, A.-É. Kierzkowski and Members of Parliament of Polish Heritage); Why Poles are Grateful to Canada (the Polish Army Kościuszko Camp at Niagara-on-the-Lake during WWI, the Polish Army Recruitment Station in Windsor during WWII and "The Odyssey of Wawel's Treasures, 1939-1961"); and Contributions of Poles to the World (Pope John Paul II, M. Skłodowska-Curie and F. Chopin).

The Windsor-Lublin twin city cooperation is very active. Examples of our benefits from this relationship are: the gift from Lublin to Windsor of the Goat Fountain brass sculpture in 2008 and the creation of the display, "Pope John Paul II, Poland's Gift to the World" in 2015 and the Windsor-Essex Business Development Mission to Poland, 2019. For many years, we have supported the activities of the youth leaders of Polonia, for example, the Canadian-Polish Young Leaders Conferences Quo Vadis (2009-2019) and help in coordinating a visit by young Polonia leaders to Parliament Hill, Ottawa, 2015.

For more information please visit our links:
<http://poloniawindsor.ca/pcbpa/>
<https://pcbpa.com/>
https://en.wikipedia.org/wiki/Polish-Canadian_Business_and_Professional_Association_of_Windsor

Jerry Barycki, President Windsor, 18. 08. 2020

Congratulations to the Polish Peoples' Home Association on your 95th Anniversary !

POLISH-CANADIAN BUSINESS AND PROFESSIONAL ASSOCIATION OF WINDSOR

2050 WILLISTEAD CR., WINDSOR, ONTARIO N8Y 1K5, CANADA

Celebrating the 95th Anniversary of the Polish Peoples' Home Association, the oldest and most active Polish organization in Windsor, it is an opportunity to reflect on your contribution to Polonia and Windsor's community. We hope that you will continue to operate our Polish Home Club, cultivating our heritage, language and tradition. Congratulations to all past and present members for your dedication and achievements.

BOARD OF DIRECTORS 2020-2022

Jerzy (Jerry) Barycki President
Dr. Zbigniew Pona Vice President
Ewa Barycka Secretary & Events Chair
Kamilla Wierciszewski Financial Secretary
Beata Ślusarczyk Audit
Dr. Frank Simpson Displays & Awards
Stanisław Bęben Marketing & Promotion
Józef Palimąka Hon. Member
Ania Barycka Digital Media Lead
Julia Zalewska Youth Chair

CANADIAN-POLISH CONGRESS KONGRES POLONII KANADYJSKIEJ

WINDSOR BRANCH

2050 Willistead Cr., Windsor, Ontario N8Y 1K5, Canada

Obchody 95-ej rocznicy powstania Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, najstarszej i najbardziej aktywnej polskiej organizacji w Windsor, są okazją do refleksji Waszego wieloletniego wkładu dla Polonii i społeczności w Windsor. Życzymy, abyście kontynuowali pracę w Domu Polskim promując nasze dziedzictwo, język i tradycję. Kierujemy nasze podziękowanie dla wszystkich byłych i obecnych członków organizacji za Wasze poświęcenie, jednocześnie przekazujemy serdeczne gratulacje za Wasze osiągnięcia.

BOARD OF DIRECTORS 2020-2022

Jerzy (Jerry) Barycki President
Beata Ślusarczyk 1st Vice President & Comm.
Ewa Barycka Secretary & Event Chair
Józef Palimąka Hon. Member
Julia Zalewska Treasurer
Maryla Spanik Audit
Ania Barycka Digital Media Lead
Suzanne Sawicki Youth Chair
Adam Wierciak Member

Suzanne Sawicki

Organizacja Polish-Canadian Students' Association

The Polish Canadian Students' Association of Windsor

Organizacja Polish-Canadian Students' Association powstała w roku 2008 i jest związana z windsorskim oddziałem Kongresu Polonii Kanadyjskiej. Zrzeszamy młodych Kanadyjczyków polskiego pochodzenia w regionie Windsor-Essex. Celem PCSAW jest nie tylko promocja polskiej kultury, języka i tradycji, ale także nawiązywanie kontaktów z młodzieżą uczącą się i młodymi profesjonalistami zarówno w Polsce, jak i w Kanadzie. Zapraszamy w nasze szeregi!

The Polish Canadian Students' Association of Windsor (PCSAW) is a fairly new organization in the Windsor area, having been established on November 15, 2008. We are formally signed with the Canadian Polish Congress - Windsor-Chatham Branch, and are working towards the common goal of promoting awareness of Poland's history, cultural heritage, and the contribution of Polish Canadians to the general public. We will champion an active young Polonia, explore our Polish identity, and support the transfer of knowledge from current leaders to the next generation. This, we believe, will ultimately strengthen the Polish-Canadian Community.

PCSAW is a diverse group of university students and young professionals who are eager to acquire leadership skills. PCSAW intends to promote youth networking and community involvement, starting in the Polish-Canadian community in Windsor, Ontario.

Over the past years, PCSAW members have volunteered their time and energy in many events aimed to increase the visibility of our Polish community. Some examples of PCSAW engagement include being present at Polish Heritage Day in Windsor, cultural displays at the University of Windsor, and ceremonies for November 11th National Independence Day of Poland at Dom Polski. Our group has been participating in the Quo Vadis National Conferences, which bring together Polish students and young professionals to foster a world-wide network of motivated Polish youth.

PCSAW is a non-profit association, and therefore it relies on contributions from sponsors, and profit from events. The Polonia Centre Windsor (Inc.), the Polish Canadian Business and Professional Association of Windsor, and the Canadian Polish Congress have been the main contributors for the group. We are very grateful for their support.

PCSAW 2009 Original members. Maciej Michalak, Patrick Szczepanik, Ania Barycka, Michèle Gajewski, Michal Bronkowski, Jasmin Nari. Bottom: Janeta Szczepanik, Patrycja Mroz, Natalia Mroz.

2019 Past-President Julia Zalewski at the commemorative exhibition to celebrate Polish heritage at Leddy Library, University of Windsor.

There is no fee to join, so if you are a young Polish-Canadian in the greater Windsor-Essex area and are interested in being part of the organization please email us pcsaw.contact@gmail.com for more information.

Polish Canadian Students' Association of Windsor

BOARD OF DIRECTORS 2020 - 2022

Suzanne Sawicki
President

Michael Slusarczyk
Vice-President

Peter Sawicki
Treasurer

Dominika Wojtal
Digital Media Lead

Anna Sawicki
Secretary

The 2020-2022 newly elected executive is looking forward to engaging with Polish-Canadian youth across Windsor-Essex and is eager to promote Polish culture and tradition in the community.

Suzanne Sawicki was born in Windsor, Ontario. She is currently pursuing a Bachelor of Art [Honours] in International Relations and Business Administration. Her interests include public policy, information technology, and finance. Her passion for community engagement has led her to hold various leadership positions on Windsor-Essex advisory committees and she hopes to work in public service in the future.

Polish Canadian Students' Association of Windsor

Leadership. Unification. Solidarity

Z okazji 95. rocznicy powstania Stowarzyszenia
Polskiego Domu Ludowego dalszego rozwoju
i sukcesów dla Polonii w Windsor życzy,

**Polish-Canadian Student Association of Windsor
(PCSAW)**

Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej (SWAP) Placówka 126 w Windsor

The Polish Canadian Veterans Association, Post 126

- *An English version follows the Polish.*

Arleta Sziler

Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej (SWAP) to najstarsza w świecie bratnia organizacja polskich żołnierzy. Powstała w 1921 r. w Nowym Jorku i tam do dziś jest jej Kwatera Główna. Z biegiem czasu i w Kanadzie powstają Placówki weterańskie. Organizacja ma Statut, wydaje pismo „Weteran”, a co trzy lata organizowane są Walne Zjazdy.

W dniu 2 lutego 1932 r. w **Domu Polskim Ludowym** w Windsor zostaje założona Placówka 126, a zapisuje się do niej 25 członków, Weteranów WWI i Wojny Polsko-Bolszewickiej. Poniżej jest Logo Weterańskie.

(Pic. 1)

Provincia Ontario przyznaje tzw. „Patent Letter”, a przy Placówce 126 w 1934 r. powstaje Korpus Pomocniczy Pań. Weterani najpierw mają swą siedzibę w Domu Polskim, a następnie korzystają z lokalu wynajętego od braci Blaków przy Langlois Ave. Kilka lat później, na zakupionej obok działce, Weterani sami budują własny Dom Weterana. W czasie wojny, w latach 1941-1942, w Domu Polskim w Windsor działa ośrodek rekrutacyjny Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Patronuje temu Generał Bronisław Duch, a rodziny Weteranów wysyłają paczki i listy do obozów jenieckich, w których więzieni są Polacy. Po wojnie przyjeżdża do Windsor liczna grupa żołnierzy z II-go Korpusu Generała Andersa i Dywizji Pancerniej Generała Maczka. Wtedy do Placówki 126 należy ponad 200 członków (gdyby wtedy z Zachodu wrócili do komunistycznej Polski, to mogliby razem z rodzinami zostać posądzeni o szpiegostwo, aresztowani, wywiezieni na Syberię lub zabici). W roku 1946 Placówka 126 zorganizowała w Windsor Zjazd Weterański dla całego Okręgu VI, do którego należą Placówki z Michigan, Ohio i Ontario (zdjęcie poniżej).

(Pic. 2)

Przy Placówce 126 powstaje Polska jednostka Legionu Kanadyjskiego (Branch 537), a polscy Weterani mają takie same prawa jak ich kanadyjscy koledzy kombatanci. Weterani i ich rodziny licznie popierają wszelkie zabawy i imprezy w Domu Polskim. Według nielicznych już dziś świadków, budynek Domu Polskiego pękał w szwach w czasie urządzanych tu często zabaw, kiermaszy, czy uroczystych akademii. W 1951 r. Weterani zakładają u siebie bibliotekę dla Polonii, jest tu około 750 książek, a ponad 500 ma polskie tytuły. Książki te po latach przekazano dla Sióstr Urszulanek i do Domu Polskiego.

Dzieci Weteranów w Domu Polskim grają w Orkiestrze Młodzieżowej (pod dyktando księdza Nierychlewskiego), należą do harcerstwa, tańczą w Zespole Ludowym „Tęcza” w latach 50. i 60., (zdjęcie dzieci z księdzem poniżej).

(Pic. 3)

To głównie Weterani, rodzice harcerzy i harcerek założyli KPH czyli Koło Przyjaciół Harcerstwa i to oni organizowali zbiórki czy inne zajęcia, które odbywały się w Domu Polskim. Obozy harcerskie często miały miejsce w budynku na Polskiej Plaży w Colchester (udostępnionym nieodpłatnie, dzięki uprzejmości Domu Polskiego), a czasem w Bery's Bay na Polskich Kaszubach w Ontario. Weterani uczą swoje dzieci języka polskiego w Szkółce Polskiej, a na Boże Narodzenie ich dzieci występują w Jasełkach na scenie Domu Polskiego.

(Pic. 4)

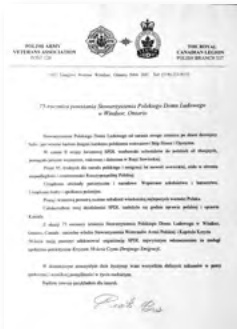

Weterani dbają o tradycję, obchodzą razem polskie święta narodowe i biorą udział w Akademiach w Domu Polskim. Rok 1955 to Rok Sztandaru, bo członkinie Korpusu Pomocniczego Pań (KPP) wraz z Harcerzami fundują piękny sztandar (wyhaftowała go słynna pani Wisła z Chicago). Wręczenie Sztandaru Weterańskiego odbywa się z udziałem harcerzy. Od początku swego istnienia Weterani z Windsor, wspólnie z Okręgiem VI SWAP w Michigan, do którego należy Placówka 126, w kościele św. Józefa w Detroit obchodzą 19 marca imieniny Generała Józefa Hallera i Marszałka Józefa Piłsudskiego. W 1990 r. Weterani z Windsor zbudowali pomnik "Za Waszą i Naszą Wolność" w polskim sektorze Cmentarza Heavenly Rest i tam na początku XXI wieku wykonali pamiątkowe zdjęcie (poniżej). (Pic. 5)

Corocznie w dniu 15 sierpnia w Weteranskim Parku "Wanda" w Michigan z kolegami Okręgu VI bierzemy udział w obchodach Święta Żołnierza Polskiego i rocznicy "Cudu nad Wisłą" czyli zwycięstwa nad bolszewikami pod Warszawą w 1920 r.

W roku 2000 z okazji 75. rocznicy istnienia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego, Placówka 126 wystąpiła do Zarządu Głównego SWAP o przyznanie dla SDPL Krzyża 50-lecia Czynu Zbrojnego Emigracji. Oznaczenie zostało przyznane za to, że Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego (SPDL) od początku istnienia było zaangażowane w działania społeczne i patriotyczne dla sprawy polskiej i kanadyjskiej.

(Pic. 6)

Niestety szeregi Placówki 126 i Korpusu Pomocniczego Pań powoli maleją, bo starsi członkowie odchodzą na wieczną wartę. To zdjęcie wykonano w 2006 r., jest na nim tylko nieliczna grupa KPP i Placówki 126.

(Pic. 7)

W roku 2014 do Weteranów zapisało się sześciu młodszych panów - Weteranów powojennego Wojska Polskiego. Po skrupulatnym zbadaniu aplikacji wszyscy kandydaci zostali zaakceptowani do Placówki 126 przez ZG SWAP i Okręg VI w Michigan. Po zaprzysiężeniu wykonano pamiątkowe zdjęcie w biurze Domu Polskiego. (Pic. 8)

Należy zaznaczyć, że weteran to osoba, która służyła w wojsku a obecnie jest w tzw. "rezerwie" i niekoniecznie musiała brać udział w działaniach wojennych WWII czy innych. Dodatkowo: nikt, kto był w Polsce członkiem partii komunistycznej, w/g Statutu Organizacji, nie może być członkiem tej organizacji.

Nowi Weterani wznawiają swą obecność w Windsor w kościele pw. Św. Trójcy na obchodach 11 Listopada – rocznicy odzyskania przez Polskę Niepodległości w 1918 r. i na rocznicy Konstytucji 3 Maja z 1798 r. Te dwie, wielkie rocznice od lat są też uroczyste obchodzone na Akademiach patriotycznych w Domu Polskim.

(Pic. 9)

Od kilku, lat na 11 listopada, Weterani i Harcerze, po mszy w kościele pw. Św. Trójcy idą pod Pomnik Weterański, aby tam oddać cześć tym co walczyli o Wolną Polskę, a następnie razem mają wspólnie spotkanie przy posiłku w Domu Polskim. W harcerstwie młode pokolenie dowiaduje się wiele o polskiej historii i kulturze, więc nic dziwnego, że są oni zainteresowani historią polskich żołnierzy. Członek Placówki 126, pan Józef Palimąka, mechanik Dywizjonu 303 z Bitwy o Anglię to żywa historia – na zdjęciu z harcerzami z Windsor: Davidem i Michałem.

(Pic. 10)

Od kilku lat cykliczną imprezą są Oplatki Weterańskie w Domu Polskim, na które zapraszani są koledzy z Okręgu VI w Michigan. Na zdjęciu Komendant Okręgu VI, Krzysztof Kulesza-gość i Komendant Placówki 126, Piotr Bas –gospodarz (na zdjęciu pierwszy od lewej) czują się znakomicie w gościnnych progach Domu Polskiego.

(Pic. 11)

Te spotkania są organizowane razem z Federacją Polek w Kanadzie, Ogniwo 20 w Windsor. Ten dobry i wspólny czas jest wyjątkowy, bo dzielenie się Oplątkiem, przyjazna atmosfera, program kolęd, smaczny obiad i loterie fantowe, sprawiają, że na koniec wszyscy mówią sobie: „do zobaczenia za rok”. A więc tu wypada wszystkim nam Weteranom wznieść toast: Niech żyje Dom Polski Ludowy!

The Polish Army Veteran's Association (PAVA) is the oldest Polish soldiers organization. It was founded in New York in 1921 when Polish Veterans from World War I and the 1920 Bolshevik War were returning to their homes in USA and Canada. Shortly after founding, PAVA Posts were appearing throughout Canada and the USA. The organization has its own constitution, monthly magazine "Weteran" (The Veteran) and every 3rd year calls a General Conference of its members. During the 1920's quite few posts were established in Detroit and eventually they flooded into the bordering Canadian city of Windsor and Michigan PAVA District VI was founded. PAVA's 126th Post in Windsor was first established on February 2nd, 1932 in Dom Polski, first Commandant was Mr. Halas. Even though Post 126 is in Canada, it still belongs to District VI in Michigan. Dom Polski became the first headquarters of PAVA Post 126 (Pic. 1).

It is also worth mentioning, that at the same time the Ladies Auxiliary Group was created and those ladies were helping the Post 126 by supporting and organizing its activities, often cooking delicious meals. A few years later Veterans of Post 126 moved their own, new location the "Veteran's House" (Dom Weterana) on Langlois Ave, just a bit further down from Dom Polski. During World War II (WWII), the Polish Community in Windsor established a Recruitment Post and at Dom Polski and young Polish-Canadian and American boys joined the Polish Army to go and fight Hitler's army in Europe. One of these boys was a patriotic Polish Jew, Chaim Goldberg, who came to Windsor from Poland (escaping via Soviet Russia, Japan, Pacific Ocean, British Columbia, Canadian Rockies, Prairies, ending in Windsor, Ontario). After 1945, Post 126 grew to over 200 members! At this time many WWII soldiers came to Windsor from Europe, they were mostly from General Maczek's Armoured Division and General Anders Second Corps. They couldn't go back to Poland, because they would be arrested by the communists or worse). At that time Polish Veterans had also their own Polish Branch 537 of the Royal Canadian Legion and our Polish WWII Veterans had same privileges as Canadian WWII Veterans. In 1946 Post 126 is organizing District VI Conference (Pic. 2).

In the 1950s, the Veterans in Windsor started a Polish Library that was later donated to the Polish Ursuline Sisters and to the Dom Polski. Furthermore, in Dom Polski in the 50ties and 60ties the Veterans children joined the Youth Orchestra, Youth Dance Group "Tecza" and Polish Scouts (Pic. 3).

Christmas time is always joyful and kids took part at the Nativity presentation (Jaselka) on the stage of the Dom Polski (Pic. 4).

Summer is vacation so Polish Scouts had usually their summer camps at the Polish Beach in Colchester, Ontario and parents from the Friends of the Polish Scouts Group (founded by Post 126 Veterans) were leading those activities. The Veterans are very patriotic and observing important national holidays such as November 11th and the May 3rd Constitution at the Polish Holy Trinity Church as well as at the Solemn Academy at the Dom Polski and Polish Veteran's Army Monument at the Heavenly Rest Cemetery (Pic. 5).

Together they also observe other important Polish holidays such as: the 15th of August (Poland's victory over Bolshevik Army in 1920 in Warsaw) and the 19th of March (St Joseph's Feast) to commemorate two great Polish leaders from WWI Marshal Joseph Pilsudski and General Joseph Haller. Fifty five years after WWII ended we began 21st century, but unfortunately Post 126 and Ladies Auxiliary Group started lose its members (Pic. 7).

Very important event took place during 75th Anniversary of Dom Polski-our organization's Head Office in New York awarded SPDL the "Cross of Merit of the 50 Anniversary of Polish Armed Forces Abroad" explained in the supporting letter (Pic. 6).

The nomination was by Post 126, because we believed this Cross of Merit was well deserved by Dom Polski for its patriotic activity for the Polish and Canadian cause.

Unfortunately, a few years ago the veteran's building (Dom Weterana) was sold. Fortunately, however new Veterans are continuing to come into the organization. Former Polish Army soldiers, who were serving after WWII in Poland joined Post 126 (their applications were carefully checked making sure no one was a former member of the communist party!). The first of those new members, after a solemn oath were added to the Post 126 at the Dom Polski several years ago (Pic. 8).

Later, couple people, children of those, who fought in WWII joined Post 126 as Heritage Members. Traditionally, on November 11th, Post 126 members and Polish Scouts (Harcerze) go to the Polish Veterans Heavenly Rest Cemetery, where, they pay respect to the fallen Veterans. After that, they are heading together to the Dom Polski for a pizza and special "11th of November" official Academia (Pic. 9). One of the Veterans, Mr. Jozef Palimaka, WWII mechanic from "303 Squadron" is on the picture with David and Michal (Pic. 10).

Veterans of Post 126 and their families are supporting Dom Polski by participating in many events like banquets, anniversaries and parties. A few years ago, at the Dom Polski, Post 126 started to host a Christmas Party (known as Oplatek). Since the Ladies Auxiliary Group are no longer with us, the Polish Canadian Women's Federation Branch 20 is now invited by the Post 126 to organize the "Oplatek" together. Invited guests of the event include members of PAVA's District VI-th from Michigan, Detroit with Krzysztof Kulesza, Commandant (Pic. 11).

This is always nice event with younger and older Veterans sharing their stories, Christmas carol singing, sharing of Oplatek (a Polish Christmas tradition), lottery and a delicious dinner with, of course, Polish beer! So Post 126 is raising glasses high: Congratulations Dom Polski Association on your 95th Anniversary!

Arlita Sziler (B. Eng), President of Chapter 20 Polish-Canadian Women's Federation.

From Poland to Iraq, Turkey, Italy, she came to Canada in 1985.

In 2000-2014 she hosted her radio-show Polish Magazine.

She is a cofounder of Chapter 20 (2003) and a co-organizer Our Talents Show for kids and a charity dinner Pasta Nite 4 The Cure for Breast Cancer Research. From 2015 she is a Secretary to the Veteran's Ass'n, Post 126 in Windsor. In the past she was an automotive designer in Windsor & Detroit, but now she is a licensed Broker for HUB Financial Inc. She is a Freelancer from 2000.

Contact: SWAP Placowka 126/Facebook and Email Address: placowka126@gmail.com

***Congratulations! Wyrazy uznania dla
Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego
z okazji 95. lat***

***Waszej wspaniałej działalności
składa***

Piotr Bas-Komendant

oraz Placówka 126 SWAP w Windsor

*1. rząd L-R: Arleta Sziler – Heritage Member, Jan Jaworski, Piotr Bas,
Jaroslaw Nowakowski, Andrzej Olichwier, Waclaw Kukiela,
2. rząd L-R: Zbigniew Sziler, Jacek Szwaczynski, Miroslaw Rogozinski,
Andrzej Siniarski. (Nieobecni na zdjęciu: Dr Zbigniew Pona, Robert Budziosz
i Ireneusz Stepień).*

Z Okazji **95. Rocznicy** istnienia
Stowarzyszenia Domu Polskiego w Windsor

Kongres Polonii Amerykańskiej

na stan Michigan, USA

Składa Serdeczne Życzenia,

Dalszej Pomyślności,

Bożego Błogosławieństwa i wiele lat

owocnej pracy w służbie dla Polonii

Ad Multos Annos!

Anna Bankowska - Prezydent

www.pacmi.org

CONGRATULATIONS ON YOUR

95TH ANNIVERSARY.

Wishing you many more years
of success - **Grauwacke!**

Stella Szczesny

Fraternal Advisor

Polish National Alliance of the USA

Thomas M. Schemanski

Vice-President

PNA Lodge 1758 in Detroit

Contact: stellasz@gmail.com

TEAM KANADA

*Team Kanada – Światowe Igrzyska Polonijne
życzy wszystkiego najlepszego dla
Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego
w Windsor z okazji 95. rocznicy – 2020!*

Michelle Gajewski

Team Manager

AJ Wales

Secretary

Adrian Kutka

International Liaison

TEAMKANADA.CA | IGRZYSKAPOLONIJNE.CA

INFO@TEAMKANADA.CA

Zespół Pieśni i Tańca Tatry w Domu Polskim

Tatry Song and Dance Ensemble at Dom Polski

*Prepared by: Maria Kulesza, President
Tatry Song and Dance Ensemble, Windsor*

• *An English version follows the Polish.*

Od wielu lat, Dom Polski jest naszym "przybranym domem". Tutaj odbywają się cotygodniowe próby Zespołu, tutaj organizujemy naszą roczną zabawę-fundraiser, tutaj jest też często organizowana nasza sprzedaż "garage sale". Jesteśmy ogromnie wdzięczni Zarządowi i Członkom Domu Polskiego za bezpłatne udostępnianie sali na potrzeby Zespołu, za zrozumienie i chęć dbania o podtrzymywanie naszej pięknej polskiej kultury i folkloru. My ze swej strony staramy się odwdzięczać jak najpiękniejszymi występami na wszelkich imprezach organizowanych w Domu Polskim. Tradycyjnie, nasze najmłodsze grupy występują co roku na uroczystości z okazji Dnia Matki.

*Zabawa Fundraiser in Dom Polski.
April 2019*

Swoim dziecięcym urokiem, nasi najmłodszy tancerze podbijają serca publiczności. Takie przeżycia pozostają na zawsze w sercach każdej Mamy. Będziemy się starali kontynuować tę piękną tradycję jak najdłużej. Zespół Pieśni i Tańca Tatry jest wspaniałą wizytówką Polonii windsorskiej a także ambasadorem polskiego folkloru poza granicami Kanady. Do osiągnięć Zespołu należy sześciokrotny udział w Światowym Festiwalu Folklorystycznych Zespołów Polonijnych w Rzeszowie, a także występy na festiwalach w Rosji (St. Petersburg/Moskwa), Stanach Zjednoczonych (New York, Denver, Minneapolis, Chicago, Milwaukee, Troy, Canton, Ann Arbor, Hamtramck) oraz wielu miastach Kanady.

*Garage Sale Fundraiser.
May 2019*

*Mother's Day Celebration.
May 2019*

Stowarzyszenie Polskiego Domu Ludowego w Windsor obchodzi w tym roku 95. rocznicę istnienia. W imieniu Zespołu Pieśni i Tańca Tatry, życzymy całej organizacji wielu dalszych lat owocnej działalności dla dobra społeczności polonijnej w Windsor.

*Tatry Song and Dance Ensemble
Choreographers*

For many years, we've considered Dom Polski to be like "home to us". It is where we hold weekly dance practices and fundraising events such as our annual Zabawa as well as garage sales. We are incredibly grateful to Dom Polski's Board of Directors and the members for allowing our organization to use their hall free of charge and for their willingness to support the promotion of Polish culture and folklore. We do our best to reward their generosity by performing for various functions that they organize. Every May, our youngest groups perform for their annual Mother's Day celebration.

These young dancers always have the ability to capture the heart of the audience. We hope to continue this tradition as these precious memories are ingrained in the hearts of each mother. The Tatry Song and Dance Ensemble are proud to act as ambassador of Polish folklore in Windsor as well as outside of Canada. The Ensemble has participated in many festivals, which include the World Festival of Polonia Folk Dance Groups in Rzeszów, as well as festivals in Russia (St. Petersburg/Moscow), the United States (New York, Denver, Minneapolis, Chicago, Milwaukee, Troy, Canton, Ann Arbor, Hamtramck), and many cities through Canada.

This year, the Polish Peoples' Home Association in Windsor is celebrating its 95th anniversary. On behalf of the Tatry Song and Dance Ensemble, we wish them continued success in the years to come as they play an active role in promoting events that benefit the Polish community in Windsor.

*Tatry Song and Dance Ensemble
at the mayoral Inauguration*

*Rzeszow Festival.
July 2017*

Maria Kulesza
President of the Tatry Song and
Dance Ensemble, Windsor
Vice-President of Carrousel of the
Nations, Polish Village

TATRY SONG & DANCE ENSEMBLE

The Tatry Song & Dance Ensemble
extends its most sincere
congratulations and warmest wishes to
the Polish Peoples' Home Association
on its 95th anniversary!

Związek Harcerstwa Polskiego (ZHP) w Windsor, Kanada

The Polish Scouting Association in Windsor, Canada

Zarząd Koła Przyjaciół Harcerzy (KPH)

HARCERSTWO W KANADZIE

Przed II Wojną Światową istniało polskie harcerstwo w Kanadzie, które pracowało w ramach skautingu kanadyjskiego. Kolebką harcerstwa był Winnipeg. Z końcem 1939 roku działało 31 zorganizowanych gromad i drużyn harcerskich. Wybuch II Wojny Światowej przerwał rozwój harcerstwa polskiego w Kanadzie. Po zakończeniu II Wojny Światowej do Kanady przybywali Polacy z różnych zakątków świata – z Europy, Środkowego Wschodu, Indii, Afryki – a wśród nich duża liczba młodzieży mająca zaprawę i przeżycia harcerskie.

W latach 1948-1951 powstały pierwsze zastępy, gromady i drużyny oraz krąg starszo-harcerski w Toronto, Montrealu i Ottawie. We wrześniu 1952 roku powstała Komenda Chorągwi Harcerzy, a w sierpniu 1953 Komenda Chorągwi Harcerzy. W 1955 roku organizuje się Okręg Kanada Związku Harcerstwa Polskiego poza granicami Kraju (pgK). W maju tego samego roku odbył się Zjazd Okręgu, na którym wybrany został Zarząd.

Oprócz Organizacji Harcerzy, Organizacji Harcerzy i Organizacji Starszego Harcerstwa, Związek Harcerstwa Polskiego (ZHP) pgK w Kanadzie składa się również z Organizacji Przyjaciół Harcerstwa (OPH), którą tworzą lokalne Koła Przyjaciół Harcerstwa (KPH). Pierwsze KPH powstało w 1952 roku w Toronto. KPH jest organizacją dla rodziców, którzy mają dzieci w harcerstwie oraz dla sympatyków harcerstwa. Celem KPH jest propagowanie harcerstwa, a także gromadzenie funduszy i udzielanie harcerstwu pomocy finansowej, moralnej i fizycznej.

Warto wspomnieć, że ruch harcerski w Polsce i poza granicami Kraju jest objęty honorowym protektorem przez obecnego Prezydenta Polski, Andrzeja Dudę.

CELE HARCERSTWA POLSKIEGO pgK

- Wychowanie metodami harcerskimi dzielnych, prawych i zdolnych do poświęceń ludzi w myśl Przyrzeczenia i Prawa Harcerskiego.
- Wychowanie młodzieży harcerskiej opiera się na zasadach etyki chrześcijańskiej.
- Przygotowanie młodzieży harcerskiej do świadomej, czynnej i ofiarnej służby dla Kanady, Polonii i Narodu Polskiego, z którego pochodzi.

Druh Cezary Dobosz oraz druh Patrick Byra

- Wzbudzanie wśród młodzieży szacunku do głębokich wartości polskiej historii, kultury, sztuki i zdobyczy cywilizacyjnych.
- Wzbudzanie potrzeby znajomości języka polskiego.
- Pomoc młodzieży w znajdowaniu i budowie własnych, osobistych wartości i talentów oraz kształtowanie swojego charakteru i sylwetki fizycznej.
- Stwarzanie warunków dających możliwości wyrabiania cech wodzowskich, inicjatywy i umiejętności kierowania innymi.

HARCERSTWO W WINDSOR

Historia harcerstwa w Windsor przeplata się z historią parafii Św. Trójcy oraz Domu Polskiego. Jednostki harcerskie działały w różnych latach.

1953 – 1958

Pierwsze drużyny harcerskie oraz gromada zuchowa powstały w Windsor z inicjatywy ks. proboszcza dr. Ludwika Kociszewskiego w 1953 roku. Organizacją drużyn zajęła się Teresa Wojcińska-Waśniowska. W 1954 roku działało już prężnie lokalne KPH, w którego zarząd wchodził: ks. dr L. Kociszewski (opiekun), Z. Sadłowska (prezes), A. Prociuk (sekretarz), pani Macedońska (skarbnik), pan Krasieński (członek zarządu). W skład Komisji Rewizyjnej wchodziły panie Radomska, Jaźwińska i Chodorowicz. Koło Przyjaciół Harcerstwa liczyło ponad 30 członków. Harcerstwo aktywnie uczestniczyło w życiu polonijnym – brało udział w dorocznej defiladzie na cześć Matki Bożej w dniu 1 maja, a także w licznych akademiach i obchodach narodowych. Od początku istnienia, KPH w Windsor wysyłało grupy zuchów i harcerzy na obozy letnie na kanadyjskie Kaszuby (w okolicach Barry's Bay, Ontario). Jedną z bardzo czynnych opiekunek obozu była Jadwiga Giera. Region Windsor był reprezentowany na pierwszym zjeździe KPH w Ośrodku Harcerskim na Kaszubach przez panią Marię Chodorowicz, która była prezesem Koła w Windsor od 1955 do 1958 roku. W grudniu 1957 roku zabrakło drużynowej Barbary Macedońskiej i harcerstwo zaczęło upadać. Zarząd KPH w Windsor z wielkim żalem podjął decyzję o rozwiązaniu Koła, które ostatecznie zostało zlikwidowane (w porozumieniu z zarządem Okręgu KPH w Toronto) na początku 1958 roku.

Drużyna Lilie na biwaku w Point Pelee, ON

Ognisko podczas Akcji Letniej na kanadyjskich Kaszubach

Drużyna Lilie na biwaku niedaleko Kingsville, ON

1958 – 1966

W międzyczasie zaczął się organizować drugi ośrodek harcerski w Windsor, który w dużej mierze składał się z dzieci i młodzieży należącej do grupy tanecznej „Tęcza” działającym przy Domu Polskim. Zostały założone dwie grupy harcerskie – męska i żeńska, oraz dwie gromady suchowe w Domu Polskim. Drużynę harcerzy prowadził Zygmunt J. Armata, drużynę harcerek – Maria Zehaluk, a gromady suchowe – Jan Krukowski i Bożena Gola. W okresie szczytowego rozwoju harcerstwo liczyło 80 członków. Zbiórki odbywały się wówczas nie tylko w Domu Polskim, ale także pod kościołem i w Domu Placówki 126 SWAP. Oprócz zajęć na zbiórkach, harcerstwo brało udział w obchodach narodowych i licznych przedstawieniach, a w sezonie letnim wyjeżdżało na obóz harcerski na Kaszuby. W latach 1961 i 1962 Stowarzyszenie Polskiego Domu oddało swoją plażę do dyspozycji harcerstwa. Urządzono na niej dwa biwaki letnie z udziałem około 40 dzieci. Od samego początku istniało też KPH, którego prezesami byli Piotr Bas i Zygmunt Armata. Koło liczyło przeciętnie 30 członków. Około 1964 roku harcerstwo zaczęło powoli zanikać. Młodzież podrosła, a narybku nie było, gdyż nie przyplłynęła nowa fala emigrantów. Ostatecznie harcerstwo w Windsor przestało istnieć w 1966 roku.

1996 – 2000

30 lat później, w roku 1996 około 70 młodych ludzi z Windsor miało szansę – tak jak ich poprzednicy – przeżyć wspaniałą przygodę z harcerstwem. Oto jak wspomina ten okres drużna Elżbieta Molcan-Gorzelnik, która w dużej mierze przyczyniła się do wznowienia działalności harcerstwa w Windsor: „Pewnego pięknego dnia pod koniec 1996 roku zapukali do moich drzwi – ks. harcmistrz Adam Barycz i harcmistrz Leszek Pisański z Chatham. Po długiej dyskusji wspólnie postanowiliśmy wprowadzić w arkana polskiego harcerstwa dzieci i młodzież z Windsor. Zbiórki odbywały się w polskim Credit Union. Grzegorz Wolak został drużynowym harcerzy, Iwona Baran – harcerek, a ja prowadziłam zuchy. Ewa Bednarek zajęła się stroną finansową. Wznowienie harcerstwa w Windsor było możliwe dzięki życzliwości wielu osób, a szczególnie rodziców. Drużyna z Windsor blisko współpracowała z drużyną z Chatham. Już po 6 miesiącach działalności, udało nam się uczestniczyć w Akcji Letniej na ontaryjskich Kaszubach. Spartańskie warunki, piękno przyrody, język polski na każdym kroku... i ta atmosfera! Tylko Ci, którzy tam byli są w stanie to zrozumieć. Ciężko pracowaliśmy na zbiórkach, organizowaliśmy biwaki, kominki, uczestniczyliśmy w Dniu Myśli Braterskiej. 13 grudnia 1997 roku zorganizowaliśmy kominek w Domu Polskim w Windsor, w którym uczestniczyły również drużyny z Chatham i London – łącznie 120 harcerzy i harcerek! Niestety harcerstwo w Windsor zakończyło swoją działalność na początku roku 2000 ze względu na to, że młodzież zaczęła wyjeżdżać z Windsor na studia. Ale harcerzem jest się przez całe życie. Ziarno zostało zasiane w sercach młodych ludzi. Wielu z nich do dziś z wielkim sentymentem wspomina harcerstwo i wciąż chętnie odwiedza Kaszuby. To pozostanie w nich na zawsze!”

Rozpoczęcie roku harcerskiego 2021/2022 – z ks. Stanisławem Ireneuszem Izdebskim

OBCENA DZIAŁALNOŚĆ HARCERSTWA W WINDSOR

2010 – do czasu obecnego

W 2010 roku, drużyna harcerzy w Windsor została ponownie reaktywowana – tym razem przez drużna Cezarego Dobosza, który przeprowadził się do Windsor wraz ze swą żoną Katarzyną (Kasią). Obydwie byli blisko związani z harcerstwem w Mississauga. W 2014 roku swą działalność rozpoczęła gromada suchów prowadzona przez drużną Kasię Dobosz. Natomiast w 2015 roku powstała drużyna harcerek prowadzona przez drużną Joannę (Asię) Starczewską, siostrę drużną Kasi. W listopadzie 2014 roku zawiązało się również Koło Przyjaciół Harcerstwa w Windsor.

Podobnie jak w przeszłości, obecne harcerstwo w Windsor realizuje swoje cele, zadania i program podczas zbiórek, wycieczek, biwaków, biegów, obozów, kolonii, kursów szkoleniowych, konferencji i zjazdów. Podczas roku szkolnego (wrzesień-czerwiec) harcerze, harcerki i zuchy mają swoje systematyczne zbiórki co tydzień. W tym okresie realizowany jest zasadniczy program z uwzględnieniem zdobywania gwiazdek i sprawności suchowych oraz stopni i sprawności harcerskich. W tym czasie organizuje się wszelkiego rodzaju imprezy związane z polskimi tradycjami, wydarzeniami historycznymi, świętami narodowymi i religijnymi.

Wiele z naszych lokalnych harcerskich inicjatyw odbywa się w Domu Polskim, na przykład uroczystości związane z obchodami Święta Niepodległości 11 listopada oraz Święta Konstytucji 3 Maja (akademii i występy). Nierzadko w Domu Polskim odbywa się również kominek świąteczny z wizytą Świętego Mikołaja. Przez kilka lat KPH Windsor organizowało też ognisko harcerskie na Polskiej Plaży w Colchester na rozpoczęcie roku harcerskiego.

W okresie letnim odbywają się kolonie suchowe, obozy harcerskie i wędrowniki na kanadyjskich Kaszubach, w których już od 10 lat ponownie uczestniczy harcerstwo z Windsor. W roku 2017 – w Tamaracouta, w prowincji Quebec w Kanadzie – zorganizowany został IX Światowy Złot Związku Harcerstwa Polskiego działającego poza granicami Kraju (pgK). Harcerstwo z Windsor było licznie reprezentowane podczas tego złotu.

W 2015 roku w Domu Polskim, odbył się uroczysty bankiet z okazji 5-lecia reaktywowania harcerstwa w Windsor. Uczestniczyło w nim wielu zaproszonych gości, w tym także honorowi goście z innych

Harczerze i harcerki na biwaku w Point Pelee, ON

Obchody z okazji 11 listopada

Niagara on the Lake

Dzień Myśli Braterskiej, 2 miejsce w konkursie śpiewu dla harcerek z Windsor

Z okazji jubileuszu 95-lecia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego w Windsor, serdecznie podziękowania za wieloletnią działalność na rzecz społeczności polonijnej składają harcerze, harcerki i zuchy wraz z kadrą i rodzicami.

Czuwaj! ZHP Windsor

**ZWIĄZEK
HARCERSTWA
POLSKIEGO**

Congratulations on the 95th Anniversary of the Polish Peoples' Home Association from the Polish Scouts Organization. We are thankful for your continued service to our Polish community in Windsor.

zaprzyżnionych regionów w Kanadzie, gdzie prężnie działa harcerstwo. Niestety uroczystości związane z obchodami 10-lecia wznowienia działalności harcerstwa w Windsor planowane na rok 2020 zostały odwołane ze względu na pandemię COVID-19.

W ZHP podstawową jednostką organizacyjną jest drużyna. Drużyna (lub gromada zuchowa) składa się z zastępów (w gromadzie – z szóstek, a w drużynie wędrowników – z patroli), do których należą osoby w podobnym wieku. Drużynę prowadzi drużynowy z pomocą przybocznych i – pośrednio – zastępowych. Szczep to kilka jednostek w różnych grupach wiekowych. W 2017 roku z męskich drużyn harcerskich w Windsor został utworzony szczep. W skład szczepu „Pięść” wchodzi: gromada zuchowa „Wilki,” 5-ta drużyna harcerska oraz drużyna wędrowników.

Lista byłej i obecnej kadry harcerskiej od 2010 roku:

- **Szczepowi:** Cezary Dobosz
- **Drużynowi Wędrowników:** Philip Klimski, Patrick Byra
- **Drużynowi harcerzy (5-ta drużyna):** Cezary Dobosz, Peter Krepa, Patrick Byra, Adam Jasiewicz, David Makarczyk
- **Drużynowe harcerek (drużyna „Lilie”):** Asia Starczewska, Patrycja Soszyńska
- **Drużynowi Zuchów (gromady „Biedronki” i „Wilki”):** Kasia Dobosz, Matthew Byra, Michael Ślusarczyk

Skład Zarządu KPH Windsor:

- **Przewodnicząca:** Beata Jaśniewicz
- **Vice- Przewodnicząca:** Zofia Byra
- **Sekretarz:** Dorota Makarczyk
- **Skarbnik:** Jolanta Posala
- **Pozostali Członkowie Zarządu:** Ewa Jagielska, Małgorzata Pastuszka, Anna Stokowska, Beata Ślusarczyk

Sziler Financial Services

Life Insurance

Mortgage Life Insurance
Disability * Travel * Visitors * Ins.
Benefits * RRSP * Education * Plans

Arleta Sziler (B.Eng)

Licensed Insurance Broker

(519) 796-1349 sziler.insurance@gmail.com

David Wilson

Sales

p: 519-985-6525

c: 519-563-8237

dave@oxleyestatewinery.com

533 County Road #50 East
Harrow, Ontario N0R 1G0 Canada

LEWICKI IMMIGRATION
IMMIGRATION CONSULTING & SERVICES

Diane Lewicki
B.Comm. (Hons.Bus.), GDipEd, OCT, OCELT, RCIC
Regulated Canadian Immigration Consultant (R518707)

+ 1 (519) 981 5000
diane@lewickiimmigration.com

UBEZPIECZENIA

Kasia Osinski
Registered Insurance Broker

416.662.1670
Forstar Insurance Brokers Inc.

SAMOCODY | DOMY | BIZNESY

Gratulacje na Wasze 95-lecie!

Małgorzata Waryszak

**Profesjonalny serwis,
poparty długoletnim
doświadczeniem.
Bezpłatna wycena
nieruchomości.**

Office: (519) 972-1000
Cell: (519) 996-0196

59 Eugenie Street East
Windsor, ON N8X 2X9
mwaryszak@hotmail.com

DZIĘKUJEMY POLONII WINDSOR 2020!

Lilika - Student Doktorandzki (PhD) Uniwersytet w Toronto
Kaz - Absolwent Magisterium 2020/2021
KU Leuven Uniwersytet, Belgia
Doktorant Kandydat (PhD)
KUL 2020-2025 Polska

Wes Kukieła - Real Estate Salesman & Auctioneer
Miki Kukieła - Asystentka (Royal LePage Binder R.E.)

Chcesz Kupić - Sprzedać - Dzwonić
Cell: 519-566-5522 Dom: 519-997-6002

**Nieruchomości?
Czekamy-Dzwonić!**

ROYAL LEPAGE
Binder Real Estate

Wes & Miki KUKIEŁA

wes@kukieła.com

Wes - Sales Representative, 34 Years

Miki - rozmawia po Japońsku

Cell: 519-566-5522

Dom: 519-997-6002

Bezpłatna Wycena Domów!

Związek Polaków w Kanadzie (ZPwK) Grupa 20

The Polish Alliance of Canada Branch 20

Halina Rożnawska

W niedzielę, 23 września 2018 r. Grupa 20 Windsor obchodziła 75. rocznicę powstania Organizacji. Obchody rozpoczęły się uroczystą Mszą dziękczynną odprawioną w kościele Św. Trójcy. Msza rozpoczęła się wejściem Poczty Sztandarowej. Następnie ks. Zbigniew Sawicki serdecznie powitał zebranych, wyraził słowa uznania o Zarządzie i członkach Grupy 20 oraz docenił ich wkład w działalność Polonii, podkreślając, że jest to obecnie największa organizacja w Polsce.

Po Mszy św. goście udali się na bankiet zorganizowany w Domu Polskim. Prezes

Zdzisław Rożnawski przywitał zebranych gości i wezwał Poczta Sztandarowy do wejścia. Następnie zgromadzeni zaśpiewali hymny narodowe i chwilą ciszy uczcili pamięć zmarłych członków Grupy 20. Prezes Rożnawski przedstawił mistrza ceremonii - organizatorkę Halinę Rożnawską, która poprowadziła program w języku angielskim.

Halina Rożnawska powitała zebranych i przedstawiła honorowych gości: Andrzeja Kiełę, wiceprezesa Zarządu Głównego, który przybył z żoną; Jana Adams, głównego organizatora Zarządu Głównego, przybyłego również w towarzystwie żony; Witolda Jaroszewskiego, przewodniczącego Komisji Stypendialnej Fundacji im. Władysława Reymonta oraz jego żonę; ks. Zbigniewa Sawickiego, proboszcza Parafii Św. Trójcy; sr. Annę Marię Fidor, przełożoną Sióstr Urszulanek i ks. kanonika Mieczysława Kamińskiego z kościoła Św. Trójcy. W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele 17. polskich organizacji z Windsor i Detroit.

Zespół Pieśni i Tańca „Tatry” zaprezentował znakomite umiejętności i niebywały talent wykonując tańce: Kujawiak i Góralski. Zespół Wokalny „Polskie Nadzieje”, tworzony przez rodzinę Julię, Michała i Marysię Zalewskich, wykonał piękne, polskie pieśni narodowe. Zachwyt publiczności wzbudził 12-minutowy film przedstawiający historię Związku Polaków w Kanadzie oraz działalność Grupy 20 w ciągu ostatnich 25 lat.

Po uroczystej kolacji Andrzej Kieła, wiceprezes Zarządu Głównego i Jan Adams, główny organizator Zarządu Głównego, przekazali szklane „trofea” byłym prezesom oraz przypinki i dyplomy 17. z 20. działaczy, którzy mogą poszczycić się ponad 25-letnim

członkostwem. Andrzej Kieła bardzo serdecznie wyraził się o członkach i działalności Organizacji, gratulował Zarządowi i członkom Grupy 20 oraz życzył wszystkim dalszych sukcesów i dobrego zdrowia.

W 1993 r. dzięki hojności byłego członka, p. Franciszka Kmiotowicza (autora książki wydanej w 1985 r. na 60-lecie Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego), utworzono fundusz stypendialny Fundacji im. Władysława Reymonta. Odsetki z otrzymanego wkładu finansowego są co roku przeznaczane na stypendia szkolne dla młodzieży z Windsor, będącymi dziećmi lub wnukami członków Grupy 20. Co roku przyznawane jest jedno stypendium, ale Zarząd Grupy 20 w ramach obchodów 75-lecia postanowił przyznać dwa stypendia. Stypendium w wysokości \$800 otrzymali: Julia Zalewski, członkini Grupy 20 i Steven Kulesza, syn członków Grupy 20, które przekazał Witold Jaroszewski, przewodniczący Komisji Stypendialnej Fundacji im. Władysława Reymonta. Grupa 20 Windsor należy do oddziału Kongresu Polonii Kanadyjskiej Windsor-Chatham. Beata Ślusarczyk, wiceprezes oddziału, wręczyła prezesowi Rożnawskiemu świadectwo uznania. Członkowie Grupy 20, to entuzjaści lokalnych organizacji młodzieżowych, byli dumni z przekazania 4. darowizn w ramach obchodów 75-lecia. Odbiorcami byli: Szkoła Języka Polskiego; Zespół Pieśni i Tańca „Tatry”; Polonia Windsor White Eagles Sports & Recreation i Grupa Wokalna „Polskie Nadzieje”.

Obchody 75-lecia Grupy 20 skłoniły członków do wydania 72. stronicowej Księgi Pamiątkowej. W publikacji opisana jest historia Grupy 20, ze szczególną uwagą na lata 1993-2018. Jest to okres obejmujący uruchomienie „sztandaru”; zbiórkę funduszy; tańce; sprzedaż garażowa; stoiska z żywnością na festiwalach; przekazanie \$7500 na pomoc ofiarom powodzi w Polsce; przekazanie \$14,000 na rzecz domów dziecka w Polsce; darowizny na rzecz lokalnych szpitali i \$5000 na rzecz hospicjum (Hospice of Windsor & Essex County); towarzyskie wycieczki, i coroczny piknik członków na pięknej, spokojnej Polskiej Plaży należącej do Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego. Na zakończenie bankietu każdy gość otrzymał egzemplarz Księgi Pamiątkowej z okazji 75. rocznicy.

Związek Polaków w Kanadzie propaguje edukację, tolerancję i zasadę braterstwa. Grupa 20 przestrzega tych haseł i jest dumna z osiągnięć w swojej 75-letniej historii w Windsor.

Halina Rożnawska

Organizatorka: Grupa 20 od 1983 r.

Tłumaczenie: Karina Oglan

ZWIĄZEK POLAKÓW w KANADZIE
GRUPA **20**
WINDSOR, ONTARIO

POLISH ALLIANCE of CANADA
BRANCH **20**
WINDSOR, ONTARIO

*Z okazji Jubileuszu 95-lecia
Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego*

GRATULACJE

*oraz życzenia wszelkiej pomyślności i dalszych sukcesów
w pracy społecznej składu*

***Zarząd i Członkowie Związku Polaków w Kanadzie
Grupa 20, Windsor***

Zdzisław Roznawski – Prezes

I Wiceprezes: Zbysław Kruba

Sekretarka Finansowa: Ewa Durka-Słominska

Organizator: Krystyna Szczech

II Wiceprezes: Wojciech Sikora

Sekretarka Protokółowa: Zofia Belczowski

Organizator: Halina Roznawski

Jak kotylionowy bal, to w Domu Polskim!

Rozmowa z Panią Idalią Rappe

A Cotillion Bal? It Should Be at Dom Polski!

A Conversation with Ms. Idalia
Rappe

Iwona B. Litwin

Idalia (Lila) Rappe, née Radomska, was born on December 31st, 1923, in Mława, Poland. She spent her childhood in Warsaw. She joined the Polish scouts (harcerstwo) in 1935. When the war began, she volunteered as a nurse to help defend Warsaw. She was active in the "Gray Ranks" (Polish: Szare Szeregi was a codename for the underground paramilitary Polish Scouting association (Związek Harcerstwa Polskiego) during World War II).

In 1944, after the fall of the Warsaw Uprising, she was taken by the Germans to the German camps as a prisoner of war. The forces of the First Armoured Division, led by General Stanisław Maczek, liberated her. The year after the war, 1946, she married an officer of the Polish First Armoured Division, Zbigniew Rappe. They traveled to England in 1947, and they emigrated from there to Canada in May, 1949. The two of them never returned to their homeland because the Poland for which they fought ceased to exist. They found their place and wartime friends in Windsor, Ontario. Since arriving, Idalia Rappe has been active in the Polish Social Club of Windsor, which was founded in 1951 by officers of the First Division. She continues to be active in the organization to this day, and she has even filled the role of president for multiple terms.

*Idalia (Lila) Rappe during
WWII.*

Iwona B. Litwin: Od wielu lat jest Pani związana z działalnością Polskiego Klubu Towarzyskiego, organizacji polonijnej utworzonej przez oficerów I Dywizji w 1951 r. w Windsor. Zanim porozmawiamy o działalności Klubu związanej z Domem Polskim proszę przybliżyć siebie i swoją historię przyjazdu do Kanady.

Idalia Rappe: Jestem bardzo wiekową osobą. Urodziłam się 31 grudnia 1923 r. w Mławie jako córka Eugeniusza, który był z zawodu przysięgłym księgowym, i Leokadii Radomskich. Na chrzcie byłam ochrzczona Idalia, ale oprócz mojego dziadka nikt mnie tak nie nazywał i dla wszystkich zawsze byłam Lila Radomska. W Mławie było miejsce pracy mojego ojca i bardzo krótko byłam z nią związana, a większość swojego dzieciństwa spędziłam w Warszawie i dlatego czuję się Warszawianką. Uczyłam się w prywatnej szkole, gdzie uczono nas od najmłodszych lat patriotyzmu do Polski. Uczęszczałam do Gimnazjum i Liceum imienia Królowny Anny Wazówny w Warszawie, które ukończyłam w 1942 r. Rozpoczynając naukę w gimnazjum w 1935 r. jednocześnie wstąpiłam do działającej przy szkole organizacji harcerskiej znanej później w czasie okupacji pod nazwą Szare Szeregi. Kiedy wybuchła wojna, to miałam

15 lat i od razu zaczęła się konspiracja, bo Polacy tacy są i nie potrafią poddać się bez walki. W organizacji przeszedłem konspiracyjne szkolenie w służbie sanitarnej i osiągnęłam funkcję drużynowej. O ile dobrze pamiętam, to w 1943 r. złożyłam przysięgę wojskową. Okupacja trwała 5 lat i wszystko co było możliwe i niemożliwe działo się w ukryciu, a momentem kulminacyjnym był wybuch powstania. W chwili wybuchu Powstania Warszawskiego miałam szczęście, bo zostałam przydzielona do małego szpitala u Sióstr Urszulanek Szarych na ulicy Gęstej na Powiślu. Następnie jako komendantka zostałam skierowana do punktu sanitarnego na ulicy Smolnej, a potem do szpitala polowego na ul. Mokotowskiej.

Po upadku Powstania Warszawa była w ruinach i żywo pamiętam jej obraz kiedy 12 października 1944 r. wywożono nas z miasta pociągami. Nie wiedzieliśmy dokąd nas Niemcy wywożą i tylko dzięki sztuce dyplomatycznej Polskiego Rządu przyznano Powstańcom Warszawskim statut jeńców wojennych. Zostałyśmy wywiezione wraz z rannymi do obozu w Zeithain w Saksonii. W obozie, do grudnia 1944 r., pracowałam nadal jako sanitariuszka. Następnie wywieziono nas do fabryki zbrojeniowej Chemnitz, która produkowała części do rakiet V2. W Chemnitz, niezgodnie z Konwencją międzynarodową, zostałam zmuszona do pracy fizycznej. W marcu 1945 r., po nalocie bombowców alianckich fabryka została całkowicie zniszczona, a my jako jeńcy wojenni zostaliśmy przewiezieni do obozu kobiecego Obernaden, w pobliżu granicy holenderskiej. Panowały tam bardzo prymitywne warunki zupełnie nie przystosowane dla kobiet. Przed przyjazdem Powstańców Warszawskich obóz ten służył jako obóz karny dla przeciwników Hitlera, a później obóz śmierci dla dysydentów niemieckich.

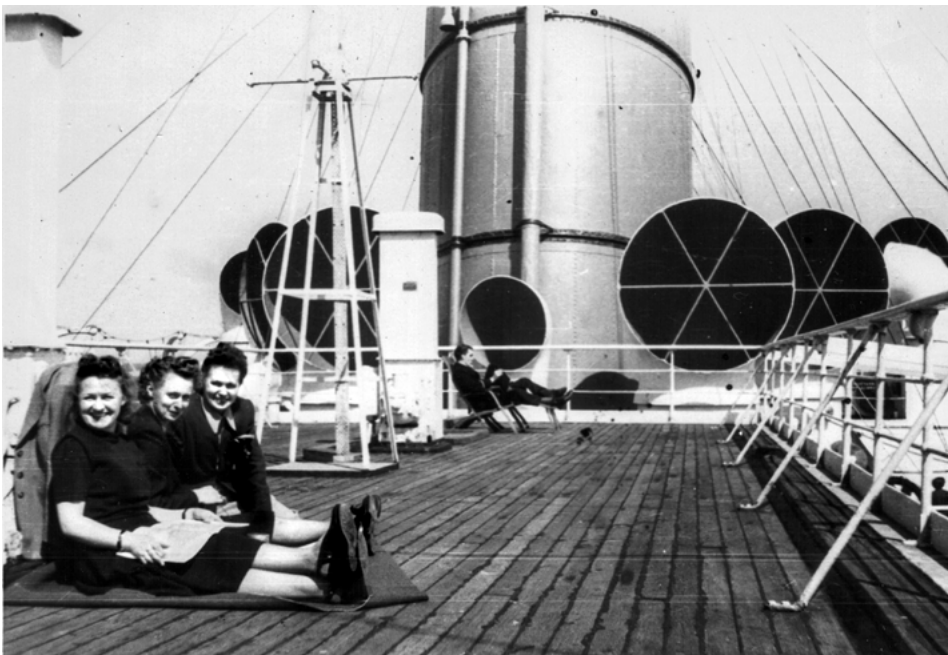
Wraz ze zbliżającym się frontem słychać było coraz bliższe działania artylerii. Zgadywałyśmy kto pierwszy wkroczy do obozu i nas wyzwoli, Amerykanie czy Anglicy? Ku naszemu ogromnemu zaskoczeniu pierwszymi żołnierzami, których

zobaczyłyśmy były oddziały I Dywizji Pancernej generała Stanisława Maczka. Pamiętam ten dzień jak dziś, kiedy rankiem 12 kwietnia 1945 r. jeden z żołnierzy wjeżdżając na motocyklu na teren obozu i słysząc polską mowę wykrzyknął "O rany, tyle bab!". Jestem bardzo wdzięczna generałowi Maczkowi za to co dla nas wynędziałych jeńców zrobił. Otrzymałyśmy nie tylko obfite wyżywienie (nie wszystkim wyszło to na dobre) ale również w Brukseli wykupiono kamienicę z przeznaczeniem na akademik i pozwolono wszystkim, które wyraziły ochotę, studiować na belgijskiej uczelni. Ja skorzystałam z tej okazji. Dodam też, że wśród żołnierzy wyzwalających obóz poznałam mojego przyszłego męża. Żołnierze z dywizji byli w tym samym wieku co my, też po maturze i wiele małżeństw było owocem tego spotkania. Ale to wszystko wydarzyło się później... po naszym oswobodzeniu I Dywizja poszła dalej, aby wyzwolić Holandię. I muszę podkreślić, jak nam wszystkim było przykro na wieść, że Londyńska Parada Zwycięstwa w 1946 r. odbyła się bez udziału polskich żołnierzy, którzy walcząc w Polskich Siłach na Zachodzie byli jedną z najliczniejszych walczących nacji po stronie sił alianckich.

W rok po zakończeniu wojny, 17 sierpnia 1946 r. w Meppen, wysłałam za męża za oficera I Polskiej Dywizji Pancernej, Zbigniewa Rappe. W kwietniu 1947 r. znaleźliśmy się w Anglii, a w maju 1949 r. emigrowaliśmy z Anglii do Kanady. Nie wróciliśmy do Ojczyzny, bo Polska, o którą walczyliśmy przestała istnieć.

Iwona B. Litwin: Czy Windsor w Kanadzie był planowanym miejscem na rozpoczęcie nowego rozdziału w Państwa życiu? Jak potoczyły się Państwa dalsze losy?

Idalia Rappe: Kanada będąc krajem bardzo przestrzennym i niedoludnionym, chętnie przyjmowała emigrantów proponując im dobre warunki. Rodzina mojej mamy, która nas legalnie sprowadzała do siebie, mieszkała na północy

Travelling from England to Canada onboard the steamboat Aquitania in May, 1949. Photo by Z. Rappe.

Kanady, w okolicy Edmonton i tam mieliśmy osiąść na stałe. Pamiętam, że uszyłam sobie ciepłą sukienkę na czekające mnie mroźne zimy na dalekiej północy. Wyłynęliśmy z Anglii, pokonując szlak transatlantyki na wysłużonym statku parowym Aquitania i dotarliśmy do portu Halifax w Kanadzie, 12 maja 1949 r.

W drodze do Edmonton mieliśmy w planie wstąpić tylko na chwilę do Leamington, aby odwiedzić rodzinę oficera i przyjaciela mojego męża z Armii Polskiej, Mariana Wolańskiego. Państwo Wolańscy przybyli do Kanady rok wcześniej przed nami. Z Windsor do Leamington podróżowaliśmy autobusem i jak dziś pamiętam, obserwując okolicę, pomyślałam sobie „Boże, jak tutaj jest przyjemnie, i jak przyjemnie byłoby zamieszkać w tej okolicy”. Dodatkowo nasi znajomi odradzali nam zamieszkania na północy. I tak moje życzenie spełniło się, a odwiedziny w Leamington stały się dla nas emigracją na stałe.

Wielu żołnierzy z Armii Polskiej znalazło się w Windsor, w mieście przemysłowym oferującym pracę. Mimo dobrej koniunktury w sektorze motoryzacyjnym, pierwsze lata naszego pobytu były bardzo trudne. Wszyscy nowi emigranci byli bez żadnej pomocy ze strony rządu. Podejmowaliśmy wszelkie dostępne prace. Mój mąż w zakładzie samochodowym, a ja w biurze wykorzystując umiejętność jeszcze z Polski, pisanie na maszynie. Po trzech latach od przybycia do Kanady zostaliśmy rodzicami dwójki dzieci: Krzysztofa i Anny. Moja mama pracowała w pralni i pomagała mi w zajmowaniu się dziećmi. Po pracy w biurze, wieczorami uczyłam się, aż w końcu zapisałam się na studia na Uniwersytet w Windsor, a później na Uniwersytet w Michigan w Detroit. Po zakończeniu studiów od 1963 r., aż do emerytury w 1989 r. pracowałam jako kierowniczka wydziału wydawnictw seryjnych w bibliotece uniwersyteckiej w Windsor. Mój mąż zmarł w 2001 r. Mam trzy wnuczki

i niedawno urodził się w naszej sfeminizowanej rodzinie mój pierwszy prawnuczek.

Iwona B. Litwin: Gratuluję pięknej Rodziny! A jak wyglądało Państwa życie towarzyskie i związana z nim praca społeczna po zamieszkaniu w Windsor? Jaką rolę odegrał w nim Dom Polski? Czy pamięta Pani prezesa Domu Polskiego, Jana Kaniewskiego?

Idalia Rappe: Nasze życie towarzyskie i prace społeczne związane były z działalnością Polskiego Klubu Towarzyskiego, który reprezentował nowe, młode pokolenie ówczesnej Polonii. Głównym inicjatorem założenia Klubu był rotmistrz kawalerii Zbigniew Giera, wielkiej energii i wizji organizator, żołnierz z krwi i kości. Co nas trzymało razem? Tą siłą, która nas trzymała razem to był absolutnie nasz patriotyzm i chęć dalszego służenia naszej Ojczyźnie, Polsce.

Rotmistrz Giera miał kilka osób w swoim otoczeniu, to przeważnie byli oficerowie kawalerii. Statut naszej organizacji był wzorowany na pułkowych statutach. Śledząc spisane raporty Klubu trudno sobie uświadomić, ile było w nas siły i energii do działania, co myśmy zrobili i ile tego zrobiliśmy. To były dziesiątki przygotowanych różnorodnych wydarzeń kulturalnych. Jeden nurt to były pogadanki we własnym gronie. Inne były robione dla szerokiego grona publiczności, takie jak wykłady, obchody świąt narodowych, koncerty, wystawy, wieczory literackie.

Polski Klub Towarzyski zapraszał wiele wybitnych osobistości na te uroczystości, wśród których był generał Stanisław Maczek, generał Kazimierz Sosnkowski, pianista Witold Małcużyński, pisarz Melchior Wańkowicz i inni.

Wiele wydarzeń i uroczystości narodowych odbywało się pod egidą Kongresu Polonii Kanadyjskiej, organizacji która była platformą łączenia różnych polonijnych środowisk.

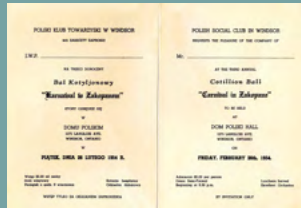
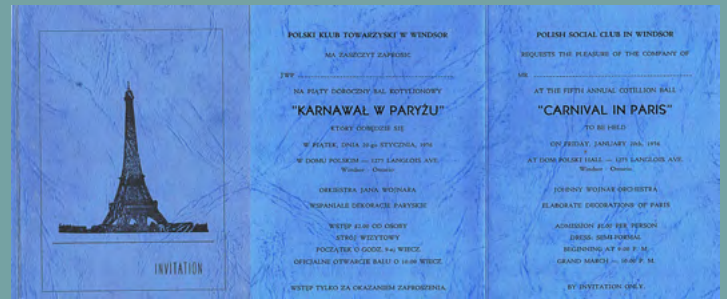
General Stanisław Maczek (left) and General Kazimierz Sosnkowski (right) visiting Windsor. Photo by Z. Rappe.

The Dom Polski Hall hosting a ball entitled „Carnival in Paris”. Pictured on the stage are its two organizers: Idalia (Lila) Rappe and Julia (Walunia) Wolanski. The backdrop was painted by artist Karol Malczyk. PhotoScan by R. Chelstowski.

Cotillions were small, handcrafted tokens meant to be swapped around between dancers during a dance, such as the pictured miniature highlander vest used as a Cotillion for the “Carnival in Zakopane” ball. Photo by R. Chelstowski.

Every ball started with a Polonaise, a national Polish dance. Photo colorized by R. Chelstowski.

The balls hosted first-class orchestras, mandated formal event garb, and served delicious homemade food. Photo colorized by R. Chelstowski.

Nativity play "Jaselka" on the Dom Polski Stage, 1962. Photo by Z. Rappe.

3rd May Constitution Celebration at the Dom Polski stage, in the early 1960s. Photo by Z. Rappe.

Stowarzyszenie Domu Polskiego oraz Polski Klub Towarzyski były częścią Kongresu Polonii Kanadyjskiej w owym czasie, a Jan Kaniewski jest jedną z najbardziej zasłużonych osób w propagowaniu polskości w tutejszym środowisku.

Były też wydarzenia przynoszące dochód, który był przeznaczany i wysyłany na wspieranie działalności polonijnej na całym świecie.

Pod bardzo dynamicznym kierownictwem rotmistrza Zbigniewa Giery, w okolicy 3 listopada, organizowane były niezapomniane biegi myśliwskie i polowania z okazji święta św. Huberta, patrona myśliwych i jeźdźców. Zawody odbywały się na wynajętej farmie, a podawany bigos myśliwski był koniecznym punktem programu.

Wśród działań społecznych na szerszą skalę, Klub zainicjował coroczne, kotylionowe bale, które odbywały się w sali Domu Polskiego lub w sali kościoła St. Angela Merici.

Każdy bal miał swój temat, np. Kraków, Warszawa, Paryż, Bałtyk. Z głównym tematem balu związane było przygotowanie drukowanych, eleganckich zaproszeń i „cotillions”. Kotyliony były małymi żetonami wymienianymi podczas tańca.

Na imponującym balu z motywem zakopiańskim, pt. Karnawał w Zakopanem, pojawiła się miniaturowa replika kolejki linowej na Kasprowy Wierch, przemieszczająca się pomiędzy balkonem a sceną Sali Domu Polskiego, którą ręcznie wykonał sam rotmistrz Giera. Za kotyliony służyły ręcznie zrobione, miniaturowe kamizelki góralskie wymieniane podczas tańca. Członek naszego Klubu, artysta-malarz Karol Malczyk, ozdabiał salę dużymi obrazami scen, odzwierciedlającymi główny temat balu. Pamiętam pięknie namalowane obrazy przedstawiające Wieżę Eiffila na scenie Domu Polskiego, który uatrakcyjnił bal pt. Karnawał w Paryżu oraz piękne obrazy na bal „Wakacje w Warszawie”.

Każdy bal zaczynał Polonez, polski taniec narodowy. Następnie tańczono kolejny polski taniec narodowy, Mazur. Standardy były bardzo wysokie, uczestnicy balu otrzymywali wcześniej przygotowane, eleganckie zaproszenia. Na balu grała orkiestra pierwszej klasy, obowiązywał formalny strój wieczorowy, eleganckie suknie balowe i pyszne, domowe jedzenie dopełniały całości.

W Domu Polskim, 20 listopada 1955 r. odbył się również pamiętny Wieczorek Mickiewiczowski poświęcony poecie w 100-letnią rocznicę jego śmierci. Prowadziłam konferansjerkę podczas tego wydarzenia, a pan Kazimierz Olejarczyk, upodobniony do Adama Mickiewicza w czarnej, fantastycznej pelerynie recytował wiersze naszego wieszca. Poezja to moje zamiętanie i w myślach często recytuję urywki z Inwokacji Pana Tadeusza, nawet teraz „*Litwo! Ojczyzno moja! ty jesteś jak zdrowie. Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie, Kto cię stracił...*”

Iwona B. Litwin: To bardzo wzruszające i zachwycające historie, z którymi związany jest Dom Polski! Z biegiem czasu aktywność Polskiego Klubu Towarzyskiego zmalała.

Co było tego przyczyną? Czy Pani praca społeczna związana była tylko z Klubem?

Idalia Rappe: Najgorszym wydarzeniem dla Klubu była wiadomość: „Państwo Gierowie wyjeżdżają, przenoszą się z Windsor do Toronto”. To oznaczało, że cała masa wielbicieli Klubu znikła. Pamiętam, zorganizowaliśmy pierwszy bal po ich wyjeździe, który został bardzo skrytykowany, bo zabrakowało w nim wigoru i radości. Z czasem oblicze Klubu zmieniło się na bardziej radosne, kiedy z mężem kupiliśmy cottage nad jeziorem, na którym zaczęliśmy organizować klubowe pikniki. Nowoprzybyli Klubowicze zaczęli wnosić do działalności Klubu swój zapał i energię, więc Klub znowu zaczął działać z rozmachem. Jednym z zapamiętanych wielu spotkań był Wieczorek Poetycki z żołnierzem Powstania Warszawskiego i jednocześnie prezesem Domu Polskiego, Ryszardem Orsztem. Dużym zainteresowaniem cieszyły się spotkania w latach 80. XX wieku poświęcone temu co dzieje się w Polsce oraz wyjazdom do Polski i dzieleniem się wrażeniami po powrocie z wyjazdu.

Od chwili założenia pracowałam społecznie w Klubie i przez kilka kadencji pełniłam funkcję jego prezesa. W Windsor udzielałam się również w miejscowej parafii pomagając ludziom starszym i dzieciom.

Iwona B. Litwin: A jak został zapamiętany przez Panią Dom Polski przez przyrządek rodzica dwójki dzieci?

Idalia Rappe: Kiedy Krzys i Hania byli mali często bywaliśmy z nimi na Polskiej Plaży. Następnie nasze dzieci uczęszczały do Szkółki Języka Polskiego. Lekcje nie były już prowadzone w Domu Polskim, tylko w wynajmowanych klasach pobliskiej szkoły. Obydwoje pamiętają i mile wspominają lekcje języka polskiego z panią Polą Kosobudzką i z siostrą urszulanką Danielą Kołak. Oboje brali udział w „Jasełkach” i różnych okolicznościowych akademiach oraz występowali razem z ludowym zespołem „Tęcza” na scenie Domu Polskiego. Moja córka Hania należała też do Zuchów, a syn Krzys był Harcerzem. Razem z mężem byliśmy w gronie rodziców zakładających organizację Koło Przyjaciół Harcerzy.

Krzys (Christopher) and Hania (Anne) Rappe in June 1962. Photo by Z. Rappe.

Iwona B. Litwin: To wspaniałe uczucie, móc usłyszeć o tym, że Dom Polski kryje w sobie taką bogatą historię pięknych uroczystości i zachowuje ich ciągłość, będąc gospodarzem dla wielu ze wspomnianych kulturalnych wydarzeń. Bardzo dziękuję za rozmowę i życzę Pani dużo zdrowia.

Best Wishes on the Occasion of
the 95th Anniversary of The
Polish Peoples' Home Association

Our mission is to provide the
patient with best dental care

Dr. Zbigniew Pona
Dr. Barbara Potyka-Pona
Dr. Adam Pona
Dr. Edward Zusko

Walker Dental Clinic
1390 Walker Rd Suite 100
Windsor, On N8Y-4T9
519-985-6988
walkerdentalclinic@yahoo.ca

UNHAPPY WITH YOUR SMILE ?

WALKER DENTAL CLINIC OFFERS:

- NON - SURGICAL
ORTHODONTICS
- VENEERS
- CROWNS
- WHITENING

All the best

TO THE POLISH PEOPLES' HOME ASSOCIATION
ON THEIR 95TH ANNIVERSARY!

Halina i Lukasz Troczynski

POLISH VILLAGE DELI INC

920 OTTAWA STREET
WINDSOR ON N8X 2E1
PHONE: (519) 258-2399

Congratulations for Dom Polski

on the occasion of

Anniversary of the Beautiful activity for Windsor and Polonia

Kris Laskowski & family

RCS Royal Cleaning Systems

Proudly serving Windsor & Essex County since 1998
cell: (519)-982-3940 email: rcssystems247@gmail.com

Nasi stali bywalcy: Pani Róża w towarzystwie Pana Antoniego

Our Regular Visitors: Ms. Rose Accompanied by Mr. Anthony

- *An English version follows the Polish.*

Iwona B. Litwin

Los sprawił, że w Domu Polskim na jednej z zabaw tanecznych w 2003 r. Pani Róża poznała swojego opiekuna, Pana Antoniego i od tego czasu Dom Polski może liczyć na stałą obecność przeuroczej pary. Pani Róża jest niezwykle kobietą i ma niesamowite doświadczenia życiowe, które w żartach podsumowuje w skrócie: „jak to została prawie aktorką i prawie tancerką” otrzymując rolę w filmie i pracując w czasie rejsu na MS Batory. Dzieciństwo Pani Róży to czas Drugiej Wojny Światowej i lata niemieckiej okupacji w Krakowie, a młodość to okres szybkiego dorastania i usamodzielniania się po śmierci jej ojca, rannego w czasie wojny żołnierza. O doświadczeniach Pani Róży w czasie niemieckiej okupacji oraz w powojennej Polsce, można przeczytać w zamieszczonej poniżej rozmowie. Zachęcam do tej lektury zwłaszcza naszą Polonijną Młodzież.

Natomiast ja chciałam podkreślić bezgraniczną miłość Pani Róży do Polski, która promieniuje na ostoje polskości w Windsor, jakimi są: Kościół Polski i Dom Polski. Panią Różę w towarzystwie Pana Antoniego można spotkać w czasie licznych wydarzeń, które dzieją się zarówno w Domu Polskim, jak i na Polskiej Plaży. Roczny kalendarz wydarzeń rozpoczyna składanie noworocznych życzeń na Sylwestrowym Balu i tanecznym krokiem przychodzi karnawał, a z nim charytatywna zabawa Szkoły Polskiej i Bal Serduszkowy z okazji Walentynek. Później, w kwietniu czeka nas charytatywna zabawa Zespołu „Tatry”, która przybliży nas do świętowania w maju Dnia Matki podczas uroczystego obiadu. Po drodze są jeszcze uroczyste akademie majowe, a od czerwca zaczyna się sezon na Polskiej Plaży i z nim Karuzela Narodów oraz Polonia Fest i wiele innych. Jesienią czekają nas „Dożynki” i „Andrzejki” oraz uroczystości listopadowe i grudniowe.

Na uroczystościach i zabawach zawsze można liczyć na obecność Pani Róży w towarzystwie Pana Antoniego. Odświętne suknie Pani Róży często wzbudzają podziw i ciekawość skąd te kreacje pochodzą? Wtedy Pani

Polonia Fest 2019. The Polish Beach in Colchester

Róża z dumą odpowiada: „moje suknie przywozłam z Polski”. Pani Róża mówi o poczuciu odpowiedzialności za polskość poza Ojczyzną. Bycie Polakiem zobowiązuje więc razem z Panem Antonim z radością wspierają Dom Polski, jednocześnie łącząc swoje zamiłowanie do tańca z przyjemnością przebywania wśród Polonii.

Składamy gorące podziękowania naszym pięknym i lojalnym Gościom: Pani Róży Tomczyk i Panu Antoniemu Kosior za to, że zawsze można liczyć na Państwa obecność i życzliwość.

It was fate that at one of the dance parties in the Dom Polski Hall in 2003, Mrs. Róża met her friend, Mr. Antoni, and since then the Dom Polski could always count on the presence of the charming couple. Mrs. Róża is an extraordinary woman with amazing life experience, which she jokingly summarizes: “how I almost became an actress” by getting a role in a movie, and “how I almost became a dancer” by working on a cruise on MS Batory. Mrs. Róża’s childhood, which she remembers well, occurred during World War II and the years of German occupation in Cracow. Her youth was a period of growing up quickly and becoming

independent after the death of her father, a soldier wounded in the war. You can read about Mrs. Róża's experiences during the German occupation and in postwar Poland in the conversation below. I especially encourage our Polish Youth to read it.

I would like to emphasize Mrs. Róża's boundless love for Poland, which radiates throughout the Polish community in Windsor from its bastions, the Polish Church and the Dom Polski. Mrs. Róża, accompanied by Mr. Antoni, can be met at numerous events that take place both in the Dom Polski in Windsor and on the Polish Beach in Colchester. The annual calendar of events begins with New Year's wishes for the New Year's Eve Ball. Then the carnival dances onto the stage, followed by the Polish School's charity events and the Valentine's Day Ball. Later on, in April, we are hosting the "Tatry" Dance Ensemble's charity party, which bridges the gap to a special Mother's Day dinner in May. Along the way, there will be other May events, followed by the start of the Polish Beach season in the spring along with the Carrousel of the Nations, Polonia Fest, and many others. With the fall comes "Dożynki" (Harvest Festival) and "Andrzejki" (St. Andrew's Eve) as well as other events in November and December.

Mrs. Róża and Mr. Antoni always attend our events. Mrs. Róża's festive dresses often arouse admiration and questions of their origin. Mrs. Róża proudly answers: "I brought my dresses with me from Poland". Mrs. Róża speaks about the sense of responsibility for Polishness outside the homeland. Being Polish obliges her and Mr. Antoni to support the Dom Polski with joyfulness, combining their passion for dance with the pleasure of being among the Polish people.

We would like to express our warm thanks to our beautiful and loyal Guests: Mrs. Róża Tomczyk and Mr. Antoni Kosior for how we can always count on your presence and kindness.

„Pani Róża” - Arleta Sziler, Skaner Nr 1 (249), styczeń 2016

Pani Róża mieszka w Kanadzie od kilkunastu lat. Ma tu dwóch synów: Marka i Wojtka, oraz wnuki, wnuczki i prawnuczki. Zawsze podkreśla, że w jej życiu najważniejsza jest rodzina, a zaraz potem przyjaciele. „Mój dom jest zawsze dla nich otwarty” – dodaje w rozmowie z Arletą Sziler.

Urodziłam się siódmego listopada 1931 roku w Jeziorzanych niedaleko Krakowa. Wieś jest pięknie położona – między trzema górami, otoczona Wisłą, którą wyprostowano w latach dwudziestych, kiedy budowano wały ochronne. Tatuś pracował jako flisak, pływał na barce, był gościem w domu. Latem 1938 roku całą rodziną przeprowadziliśmy się do Krakowa. Zamieszkaliśmy przy ulicy Emaus nad Rudawą, tuż przy Błoniach, na których w tym czasie jeszcze krowy się pasty. Już latem 1939 roku dużo się mówiło o wojnie. Pamiętam, jak pomagałam mamusi robić zapasy spożywcze, na szyby w oknach naklejałam paski, przed domem lokatorzy kopali schron, w radiu coraz więcej mówiono o wojnie, były też próbne alarmy.

Tatuś w 1939 roku został powołany do wojska. Stacjonował w Przegorzalach, była tam radiostacja. Do domu czasami wpadał, ażeby nas odpowiednio ustawić, na przykład kiedy ludzie zaczęli się pakować i nawet z małymi dziećmi wybierali się w nieznane. Pamiętam, jak mówił: „Kraków będzie oddany bez walki. Noce spędzajcie w schronie przeciwlotniczym w szkole przy ulicy Królowej Jadwigi”. Wszystko, co tatuś mówił, się sprawdziło. Niedługo bomba spadła na radiostację, druga na Oleandry, trzecia na dom przy ulicy Piłsudskiego, a na Błoniach całymi dniami ćwiczyło już wojsko niemieckie. Od rana do nocy słychać było ich śpiew, jeszcze do tej pory słyszę tę ich melodię

„Heili heilo heila”.

W 1939 roku jesień była ciepła, słoneczna i długa. W listopadzie nasi sąsiedzi wrócili z dziećmi z wędrowki umęczeni. Zawrócili w Radomiu. Od tatusia nie mieliśmy żadnych listów.

Najgorsza była zima 1940 roku. Nie mieliśmy opału. Przeżyliśmy tylko dzięki zaradności mamy, która załatwiła, że wycinano nasze wiśnie i już porąbane przywożono do Krakowa. Kiedy wiosną było już zielono i ciepło, wrócił tatuś. W mundurze kolejarza. Okazało się, że był jeńcem w Ostaszku, pracował przy budowie dróg. Kiedy obóz likwidowano, jeńcy szli przez las i wtedy ojcu udało się zbiec.

Wracał dwa miesiące. Był ranny, miał gruźlicę płuc i słabo słyszał, bo miał popękane bębniaki w uszach. Mama w ogródku spaliła ubranie, w którym wrócił. Ojciec do końca wojny ukrywał się na wsi. Dopiero po wojnie bardzo chory – wrócił do Krakowa i 28 lutego 1946 roku zmarł.

Moja starsza siostra Wandzia była odważna i sprytna. Dwa razy miała wyjechać do Niemiec do pracy i dwa razy uciekła. Raz ze szkoły na Wąskiej w Krakowie (wyskoczyła z okna na pierwszym piętrze), a drugi raz z łaźni na Nadwiślańskiej. Wandzia pracowała na poczcie, gdzie przechwytywano listy do Gestapo i niszczone. W 1943 roku została aresztowana i osadzona w więzieniu na Montelupich, po wyjściu do końca wojny ukrywała się na wsi. Latem, pod koniec wojny, Niemcy zrobili obławę na Woli Justowskiej. Nie było aresztowań, tylko wystrzelali wszystkich spiskujących, coś około trzydziestu osób, przeważnie ludzi bardzo młodych. Po wojnie odkopano masowy grób, zrobiono identyfikację i w bardzo uroczystej procesji przewieziono trumny na Cmentarz Salwatorski.

Blisko naszego domu mieszkała piękna, starsza pani, która do końca życia chodziła w żałobie. Ona w tej masakrze straciła dwóch młodych synów!

Lata powojenne to powroty do domów, to odbudowa życia kraju. Powoli odradza się kinematografia, powstają pierwsze filmy: „Zakazane piosenki”, „Skarb”, „Ostatni etap”. Ja od najmłodszych lat lubiłam bawić się w teatr. Zbierałam dzieciaki i urządzałam przedstawienia. Po wojnie, kiedy już chodziłam do gimnazjum św. Andrzeja, dowiedziałam się, że jest nabór do jakiegoś filmu. Ku mojej radości, zostałam zaangażowana i na początku lipca 1947 roku mieszkałam już na terenie muzeum w Oświęcimiu, gdzie kręcono „Ostatni etap” w reżyserii Wandy Jakubowskiej, która w czasie wojny była więźniarką tego obozu.

Poznałam wtedy dużo młodych dziewcząt z całej Polski. Były to uczennice szkół teatralnych. Codziennie samochodem ciężarowym przywożono nas na Brzezinkę, gdzie była rampa, tory kolejowe, dużo drewnianych baraków i duży plac apelowy. Kiedy sobie uzmysłowiłam, gdzie jestem, nie było mi do śmiechu. Jestem osobą bardzo wrażliwą, z dużą wyobraźnią, więc czułam się fatalnie.

Działo się tu bardzo dużo. Poznałam wielu aktorów. Pamiętam śliczną młodą Aleksandrę Ślaską, Wandę Bartównę, panie Drapińskie, Basię Fijewską... Ale najbardziej polubiłam Alinę Janowską. Kiedy była dobra pogoda, przywożono dużo wojskowych, przebierano w pasiaki i ustawiano w kolumny, jak do apelu. Były różne sytuacje. Czasami godzinami kręcono masówki (apele, stanie) i na tym tle aktorzy odgrywali różne sceny. Pamiętam śmierć Aliny Janowskiej – grała Jugosłowiankę, którą klęczącą w błocie zastrzelił Niemiec.

Jan Rybkowski był kierownikiem artystycznym i często uzgadniał z nami, co mamy robić. Jeżeli były zbliżenia, trzeba było zaliczyć charakteryzację. Ja czasem byłam rewiową, czasem kapo, a czasem dostawałam zwykły pasiak dla więźniarki. W razie niepogody były robione zdjęcia w więziennym szpitalu (leżenie na pryczach) albo wewnątrz baraków (wprawdzie po dezynfekcji, ale to było okropne).

Po powrocie na teren muzeum dla odprężenia grałyśmy w piłkę. Bardzo miło to wspominam. Grę w siatkówkę lubię do tej pory. Trochę inaczej sobie wyobrażałam pracę gwiazd filmowych. Dla mnie było to bardzo dobre doświadczenie, bo zdałam sobie sprawę, że przy kręceniu filmu jest dużo czekania. Ujęcie trwa parę minut, a przygotowanie parę godzin. Na przykład Stanisław Zaczyk miał ujęcie przy studni i te kilka minut na filmie kręcono przez dwa dni. Kiedy po dwóch miesiącach dostałam wypłatę, postanowiłam, że wracam do Krakowa. Muzeum w Oświęcimiu zwiedziłam w ostatnim dniu przed powrotem. W Krakowie na początku września zmieniłam szkołę prywatną na państwową, a za pieniądze z filmu kupiłam sobie nowy płaszcz zimowy i kapce, takie zakopiańskie kozaczki.

„Pani Róża płynie na Batorym” – Arleta Sziler, Skaner Nr 4(252), kwiecień 2016

W 1951 roku pracowałam w Krakowskich Zakładach Gastronomicznych – prowadziłam główny sekretariat. We wrześniu tego roku przyszedł telegram z Polskich Linii Oceanicznych (PLO) takiej treści: Typować 4 kandydatów do pracy na MS Batorym ze znajomością języka angielskiego, mogą być kobiety.

Dział kadr szybko się uwinął i na początku stycznia 1952 zostałyśmy z koleżanką oddelegowane do PLO w Gdyni. Po załatwieniu przeróżnych formalności, takich jak badania lekarskie, szczepienia itp., 20 stycznia zamustrowałyśmy na statek, który w tym czasie płynął z Gdyni do Karaczi. Był to podwójny rejs: Gdynia-Karaczi przez Southampton, Gibraltar, Port Said, Suez, Aden, Bombaj; po kilku dniach pobytu powrót tą samą trasą.

Z Gdyni wypłynęliśmy 20 stycznia. Bez pasażerów, bo w tym czasie z Polski nikt nie podróżował. Dla nas to był czas wyłożonej pracy. Trzeba było uczyć się wszystkiego, ale to wszystko było bardzo ciekawe. Zaangażowano mnie do pracy w charakterze stewardesy. Dbałam o czystość w kilku kabinach. Pracowałam, kiedy pasażerowie szli na śniadanie, potem była inspekcja w składzie: kapitan Jan Ćwikliński, ochmistrz i doktor.

Na MS Batory były dwie klasy: pierwsza i turystyczna. Dostałyśmy z koleżanką obsługę klasy turystycznej, przy czym ja otrzymałam przydział chyba w najgorszym miejscu – dwie kabiny czteroosobowe i dwie dwuosobowe tuż przy maszynowni. Całą drogę z Gdyni do Southampton zajęto nam przygotowywanie kabin dla pasażerów.

Na MS Batory było około trzystu osób załogi, w tym trzydzieści kobiet. Naszym szefem był ochmistrz, starszy miły pan. Sam statek był duży i piękny. Bardzo ładnie się prezentował na tle innych statków. Kabiny pasażerskie miał ładnie i wygodnie urządzone. Budowano go w 1936 r., więc nie miał klimatyzacji, tylko wiatraki, nie wszystkie kabiny miały okna.

Mnie przydzielono małą kabinę tuż przy maszynowni. Bez okna. Do tego kabina była tak mała, że umywalka nakryta blatem pełniła rolę stolika, do tego były dwa krzeselka, dwie waziotki szafki, piętrowe łóżko i u sufitu wiatrak. Mieszkałam razem z panią Apolonią, która mi dużo pomogła. Wolno nam było poruszać się w obrębie miejsca pracy i po korytarzu służbowym, można też było wyjść na rufę albo dziób.

Pokład drugiej ładowni był przeznaczony tylko dla kobiet. Była jeszcze jadalnia, świetlica, łazienki, prysznic itp. Był też kryty basen, ale załoga mogła z niego korzystać tylko wieczorem, kiedy nie było już pasażerów.

W Southampton statek zapełnił się pasażerami. Byli to przeważnie Hindusi z rodzinami. Pierwszy postój na redzie mieliśmy w Gibraltarze, ale nie zeszlśmy na ląd. Uzupełniano magazyny.

W Zatoce Biskajskiej, a później na Morzu Śródziemnym, zdrowo nas kołysało. Niektórzy pasażerowie już chorowali, ja – na szczęście – nie. Morze Śródziemne zachwyliło mnie swoim błękitem, za statkiem był widoczny pas spienionej, jasnoniebieskiej wody.

Następnym portem, gdzie staliśmy, był Port Said w Egipcie, potem przez Kanał Sueski zbliżaliśmy się do tropiku. Załoga zmieniła ubrania. Panie zaczęły nosić białe sukienki (w strefie chłodnej sukienki były niebieskie), panowie najpierw byli ubrani „na pingwina” (czarne spodnie i biała marynarka), a później na biało.

Robiło się coraz bardziej gorąco. Najgorsze były noce. Moja pani Apolonia, która miała około pięćdziesięciu lat, bardzo cierpiała. Miała duszności i w nocy często uciekała na rufę łąpać powietrze.

Po przepłynięciu Kanału Sueskiego wpłynęliśmy na Morze Czerwone. Tu złapała nas burza piaskowa. Nie przypuszczałam, że coś takiego może być! Jesteś na pełnym morzu i nagle masz w oczach i ustach pełno piasku, a na meblach jest pełno żółtego pyłu, naniesionego z pustyni Synaj.

Kiedy wpłynęliśmy na Ocean Indyjski, żar lał się z nieba, a woda była spokojna niczym lustro. Wszyscy chodzili zmęczeni, spoceni, z ręcznikiem na szyi. Największe powodzenie miała rufa, bo było tam trochę cienia i czasem chlapnęła jakaś bryza. Jedyne przyjemności to to, że można się było zachwylić latającymi rybkami czy wielkimi delfinami, płynącymi obok statku, natomiast w nocy zobaczyć w wodzie miliony jakichś świecących mikroorganizmów. W tropiku trudno było nawet listy pisać, bo ręka kleiła się do papieru.

W Adenie staliśmy dłużej, ponieważ niektórzy pasażerowie opuszczali statek. Mieliśmy wtedy trochę czasu dla siebie, mogliśmy zrobić małe zakupy. W czasie rejsu mieliśmy też rozrywki. Były wyświetlane różne filmy, przezrocza (np. oglądałam piękną ceremonię ślubu Elżbiety II z księciem Filipem).

Bombaj zachwylił mnie swoim pięknym ażurowym budownictwem i alejami pełnymi palm. Do dziś mam w oczach śliczne Hinduski, ubrane w kolorowe, powiewające na wietrze sari, pamiętam też bogato zaopatrzone sklepy.

Docelowym portem było Karaczi w Pakistanie. Tam statek opustoszał i można było iść do miasta – zwiedzać czy robić zakupy. Ulice szokowały, tu też pełno było bogato zaopatrzonych sklepów. W Polsce w tym czasie ciężko było cokolwiek zdobyć, dlatego czułam się dziwnie, kiedy sprzedawca klęczał przede mną, podając coraz to inne pantofelki. Kiedy potem oglądałam wystawę księgarni, z radością zobaczyłam "Quo vadis?" Sienkiewicza.

Podczas postoju w Karaczi statek był otwarty dla zwiedzających. Przychodzili z licznymi rodzinami i zachwycali się nim.

W Karaczi zobaczyłam zupełnie inny świat. Świat przepychu i strasznej nędzy. Ludzie mieszkali i pracowali na ulicach (gotowano tam, strzyżono, robiono pedicure i było mnóstwo żebrzących dzieci). Byłam szczęśliwa, że mieszkam w Polsce.

W drodze powrotnej „awansowałam” Już nie byłam stewardesą, tylko powierzono mi zajmowanie się podróżującymi dziećmi. Zostałam kimś w rodzaju przedszkolanki. Była to bardzo przyjemna praca, bo dzieci były bardzo grzeczne i chętne do zabawy. Zajęcia mieliśmy w pięknym saloniku na słonecznym pokładzie.

Na koniec rejsu zorganizowano bal kostiumowy dla dzieci. Czekwały na nie różne niespodzianki i konkursy, które wcześniej przygotowałam. Dzieciaki były zachwycone, a nagrody wręczał im pan kapitan Ćwikliński. Było dużo śmiechu i radości.

Wracaliśmy tą samą drogą. W Southampton MS Batory około dwóch tygodni stał w suchym doku – przechodził remont. Cieszyłam się, że zwiedzę Londyn, miała być zorganizowana wycieczka, którą – niestety skasowano. Zamiast wycieczki robiono nam alarmy szalupowe, zebrania itp. Dopiero po kilku dniach pozwolono wyjść do miasta.

Musielimy się zorganizować w pięcioosobowe grupy, każdy był odpowiedzialny za drugiego (szeptano, że ktoś wybrał wolność).

Około 12 maja wróciliśmy do Gdyni. Statek miał tam przejść mały remont (fumigację i malowanie), więc musiałam go opuścić. Zamieszkałam w Domu Marynarza.

Tam dowiedziałam się, że mam jechać do Warszawy wraz z delegacją z Batorego na zaproszenie dyrekcji Zakładu 22 Lipca, który dostarczał na statek wyroby cukiernicze. Delegacja liczyła około dziesięciu osób. Zgotowano nam bardzo serdeczne przyjęcie i bogaty program pobytu. Zwiedzaliśmy Warszawę, fabrykę samochodów na Żeraniu, gdzie wówczas montowano warszawy-garbusy, Plac Zamkowy, Cytadelę i oczywiście – zakład produkujący wyśmienite wyroby czekoladowe. Pod koniec wizyty byliśmy jeszcze na przedstawieniu w Teatrze Syrena.

Po powrocie dowiedziałam się, że MS Batory ma zrobić jeszcze jeden rejs do Karaczi, latem zawieźć sportowców na olimpiadę do Helsinek, a po olimpiadzie zmienić kurs i pływać do Stanów Zjednoczonych.

Bardzo tęskniłam za domem, w dodatku klimat tropikalny mi nie służył – ze względu na zdrowotnych zaraz po pierwszym rejsie złożyłam rezygnację z pracy w PLO.

Wróciłam do Krakowa, do dawnej pracy w Krakowskich Zakładach Gastronomicznych. Powrotem zszokowałam znajomych (i nie tylko). Wszyscy chętnie słuchali o świecie zza żelaznej kurtyny.

Zostałam zaproszona na rozmowę przez pierwszego sekretarza PZPR w Krakowie, a i inne urzędy też były zainteresowane moim powrotem. Wiem, że kontrolowano moją korespondencję, że byłam śledzona (jak długo, tego nie wiem). Miałam też rewizję w domu rodzinnym, kiedy byłam w pracy. Przyszło tam dwóch panów. Już w przedpokoju jeden trzymał mego brata pod pistoletem, natomiast drugi buszował po mieszkaniu. Gdy wróciłam z pracy i zastałam go na przeglądaniu mojej korespondencji, zapytałam: O co chodzi? Odpowiedział, że do mnie nic nie mają, tylko interesuje go mój brat Franek. Takie były wtedy czasy: uważano, że każdy Polak powracający z Zachodu to potencjalny szpieg.

Rok później wyszłam za mąż i założyłam rodzinę. Urodziłam i wychowałam dwóch synów, którzy z czasem ożenili się i wyemigrowali z rodzinami do Kanady. Po śmierci męża w 1998 roku dołączyłam do nich. Co roku odwiedzam mój kochany Kraków, siostry, krewnych, przyjaciół i znajomych.

Kilka lat temu wstąpiłam do Federacji Polek w Kanadzie, Ogniwu nr 20 w Windsor. Uważam, że w każdym wieku człowiek może czuć się spełniony jeśli wybierze grupę, w której jest zrozumienie i wspólne działanie dla dobra innych.

Dziękuję za wysłuchanie mojej historii.

Wspomnień wysłuchała Arleta Sziler. Zdjęcia pochodzą z prywatnych zbiorów Róży Tomczyk

Gościnnie na scenie Domu Polskiego – artyści z Polski w fotorelacji

Opracowała Iwona B. Litwin na podstawie wybranych materiałów z kolekcji Danuty Pogorzelskiej.

Guests from Poland on Dom Polski Hall's Stage

Assembled by Iwona B. Litwin using select entries in Danuta Pogorzelska's collection.

Organizowanie wydarzeń kulturalnych na emigracji poprzez zapraszanie i sprowadzanie artystów z Polski niosło ze sobą dużo wysiłku i zaangażowania. Wiele razy podjęła się tego zadania Pani Danuta Pogorzelska, goszcząc na scenie Domu Polskiego znanych i lubianych artystów z Polski. Dodatkowo zamięłowanie Pani Danuty do kolekcjonowania zdjęć i pamiątek pozwoliło na podzielenie się nimi w fotorelacji. Dziękując inicjatorce organizowania artystycznych wydarzeń za użyczenie prywatnych zbiorów przedstawiam wybrane zdjęcia i ogłoszenia przypominające o obecności znanych gwiazd z Polski na scenie Domu Polskiego. Wielkie brawa dla Pani Danuty za jej wieloletnią działalność społeczną, z pasji do pracy na rzecz Domu Polskiego i tutejszej Polonii.

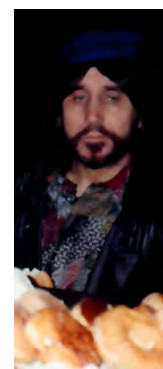
Organizing Polish cultural events outside of Poland by inviting and bringing artists from Poland took a lot of effort and commitment. Mrs. Danuta Pogorzelska undertook this task many times, hosting celebrated Polish artists to the stage of Dom Polski Hall. Mrs. Pogorzelska's passion for collecting photos and souvenirs allowed me to share them in this photographic article. I present select photos and announcements documenting the appearance of famous Polish stars as part of my thanks. Bring your hands together for Mrs. Pogorzelska's many years of social activity, motivated by her passion for the Dom Polski Association and the local Polish community.

Three bands that performed on Dom Polski's stage: BAJM I BEATA, Wały Jagiellońskie, and VOX in "Józek! Nie daruję Ci tej nocy" (Joe! I Won't Forgive You for This Night) Concert on March 9th, 1988.

"Aleja Gwiazd" (Star Alley) Concert – May 3rd, 1988. Zdzisława Sośnicka, Danuta Błażejczyk, Zbigniew Wodecki, and Paweł Dłużewski.

Czesław Niemen's Concert, March 24th, 1992. One of the most important Polish singers and composers of the 20th century.

"Drynądą przez świat"
(Swaying Across the World)
Concert, performed by Kapela
Warszawska, Hanka Bielicka,
Stanisław Tutaj,
and Jarema Stępowski
on September 2nd, 1992.

POD BUDA performed their concert "Kap, kap, płyną łzy" (Drip, Drip,
Dripping Tears) on November 15th, 1992.

Cabaret „Sześćdziesiątka” (Sixty) by Szopa Polska. January 26th, 1993.
Jolanta Żygun, Marcin Wojski, Andrzej Zaorski, Jerzy Kryszak, Marian
Opania, Maciej Wenanty Domagała, and special guest Amanda Grosz.

Edyta Geppert, guest of the show "LONSTAR"
on December 7th, 1993.

Eleni with the band
"Prometheus". Jan 15th, 1995.

"No to co" (So What) Group.
March 12th, 1994.

"Tercet Egzotyczny" (Exotic
Trio), Grand 30th Anniversary
Concert of the Izabelli Vocal
Group.
September 23rd, 1994.

Irena Jarocka's Recital 98.
October 16th, 1998.

Bohdan Smoleń's cabaret: „Nowy Rząd
Stara Bida” (New Government, Old
Dearth). April 16th, 2002.

Irena Jarocka's Show 2004. October 1st, 2004.

Maria Nowotarska in the play "Helena – rzecz o Modrzejewskiej" (Helena: About Modrzejewska). May 3rd, 2009.

Krystyna Giżowska's Concert. November 16th, 2013.

Andrzej Ciemniewski's Concert. December 22nd, 2018.

"Tobie Ojciec śpiewam" (I Sing for You, Father) Concert, by Eleni. October 12th, 2017.

Agata Pilitowska, Maria Nowotarska, and Krzysztof Jasiński performing the play "Nie bój się kochać" (Don't Be Afraid to Love). October 12th, 2017.

Biografia – przygotowała Danuta Pogorzelska

Bibliography respectfully submitted by Danuta Pogorzelska

Od 33. lat w Kanadzie, w dorobku 32 lata pracy społecznej dla Polonii i 26 lat dla Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego (SPDL). W latach 1988-1995, członek Komitetu Kulturalno-Rozrywkowego Polonia Centre i praca z Zespołem Pieśni i Tańca "Tatry".
Przez wiele lat współpraca ze Szkołą Języka Polskiego.
W latach 1988-2014, praca społeczna w Karuzeli Narodów "Polska Wioska". Od 1995-2013, praca na rzecz Weteranów w Kanadzie i Kombatantów w Polsce. Od 1994 członek S.P.D.L., pełniąc funkcje: wiceprezesa, sekretarza protokółowego, przewodniczącej Komitetu Kulturalno-Oświatowego i reżysera Domu Polskiego. Przewodnicząca obchodów: 80-lecia i 90-lecia S.P.D.L.
W latach 1995-2013, założyciel, dyrektor i reżyser Polonijnej Grupy Teatralno-Wokalnej "Płomierni" pod patronatem S.P.D.L.
Od 2002 członek Komitetu Organizacyjnego "Polish Week in Windsor".
Organizator wielu znaczących wydarzeń (reżyserowanie widowisk, sztuk teatralnych, koncertów i występów polskich artystów) dla społeczności kanadyjskiej i Polonii w Kanadzie i USA. Organizator wielu akcji humanitarnych (zbieranie funduszy na leczenie chorych, w tym i dzieci) w Windsor i do Polski.

Propagując polską kulturę, tradycje narodowe i nasz język ojczysty, zawsze dążyłam do tego, aby nasz Dom Polski był namiastką domu ojczystego i Polski, gdzie Polonia i najmłodsze pokolenie śpiewało i będzie śpiewać Mazurka Dąbrowskiego, a poezja naszych wieszczów nigdy nie zejdzie z ich ust. Ufam, że następne pokolenie zachowa to, co otrzymało w darze. Z okazji Jubileuszu 95-lecia S.P.D.L. wszystkim członkom i Zarządom, które pracowały i pracują na rzecz Organizacji życząc pomyślności i zdrowia, oraz dalszych sukcesów w pracy społecznej.

Gymnastics by Marika Ejnesman

Marika Ejnesman

I Love Movement. I Love Dancing. I Love the exhilarating feeling of my body in motion whether it is working hard, or gliding softly through space accompanied by music.

Consequently, in 1994, I dared to transition from being an Early Childhood Educator, to becoming a certified Fitness Specialist. During the span of the subsequent years, I developed and expanded my expertise in different fields of exercise disciplines, such as: Dance / Aqua / Step Aerobics; Cycling; Zumba; Latin Social Dance classes; Post & Prenatal exercise classes; also, Strength & Conditioning and Core/Pilates/Yoga fusion training classes; etc.

Over the years up to this present 2020 Covid shut down, I had been teaching these various disciplines to different age groups in programs running at Parks and Recreational Centres for the City of Windsor; at St Dennis Centre for the University of Windsor; and, at Life after Fifty for the west end Senior Centre.

Typically, as a matter of course, the main priority of a Fitness Instructor is to focus on improving their clients overall physical appearance. As for me, using myself as a role model, my personal vision for my participants include not only to have them connect to the very fibre and sinews of their bodies; but, to help them discover the healing transformational power of being in touch and in control of their own bodies, and to help them experience the joy of being healthy, fully alive and feeling young and free of inhibitions in body, mind and spirit.

I Love my Job. And, through my work, I have met so many amazing and interesting people. And, one of these unique individuals was 'Iwona Litwin'.

I had the pleasure of meeting Iwona when this charming, soft-spoken European lady, enrolled in one of my exercise classes. At first, I could see that her physical strength and stamina were lacking, and her execution style lacked experience; but, remarkably, in a short time, I saw this seemingly delicate woman metamorphose into an unbreakable force as she progressed to improve her emerging physical strength and endurance.

Little did I know at the time, that the discipline and concentration, and the dedication and determination I observed in Iwona, were not traits restricted only to her exercise regime. I was to learn later, that these strong, positive qualities were natural and innate to Iwona, and that they extended way beyond my class and reached out to all facets of her life, both personal and work related. After attending my classes for a couple of sessions, one day Iwona approached me and asked if I would consider teaching a fitness class at the Polish Cultural Centre on Langlois St.

I am happy to say, as of this past New Year 2020, I started my third year facilitating regular weekly exercise classes at the Polish

Centre. And in summer, at their spacious water-front Polish Beach Club located on beautiful Lake Erie, I contribute an exercise class at their annual weekend event that they tailor to provide fun physical activities to their attendees.

During my involvement with the Polish community, I couldn't help being amazed at Iwona, her family and the multi-generational members' commitment and diligence, to organize, throughout the year, elaborate celebrations and delicious traditional meals open to the public; and, to offer varied spectacular venues that highlight the diversity of their rich cultural and historical background.

In my interactions with the Polish people, I have been impressed and touched by their graciousness, their generosity of spirit, their genuineness and their 'joie de vivre'. Also, there is an unmistakable, deep sense of Pride, that is easily felt when you are in their company.

Although I was born in Hungary, I have to admit, because of my positive experiences with the Polish community and my broadened view of the Polish culture, I can Proudly say that I too have Polish blood coursing through me, from my Fathers' side of the family.

And to think, all these experiences were opened up to me, thanks to a soft-spoken, humble, intelligent lady, who one day decided to enroll into one of my exercise classes.

Iwona, here's to you.....Cheers and Thank you!

Nigdy więcej: zanikającej chrząstki lub kości, twardniejących, porowatych, kruchych, dziurawych, pękających kości, bóli stawów.

**Osteoporosis
Osteoarthritis
Fibromyolgia
Stawy,
Kości,
Chrząstka-
Ścięgna**

**POMOGŁO
NATYCHMIAST**

**Bio-Bone
Synergistic**

ferofacefitstore.com
1-519-679-4019
cell: 519-702-8771

Znikli szybko zapalny ból w stawach, palcach, nadgarstkach, ramionach, kostkach, kolanach, szyl, biodrach i kręgosłupie.
Produkt w 100% naturalny.

Bio-Bone Health. Synergy day/night

Bio-Bone Synergy: odżywia wartości proteinowe, aktywuje regeneracyjną akcję interferonów, odbudowuje Alpha i Beta, kanały kolagenowe i wodne w komórkach w celu zwiększenia gęstości kości, chrząstki, ścięgien i skóry. Dodaje energii mitochondrii do odbudowy tkanek.

Zwiększa przepływ wody strukturalnej, wielu rodzajów bio-kolagenu, białek wapna, magnezu, minerałów i witamin. Pomaga w wchłanianiu się tych podstawowych surowców, co jest podstawą odżywiania chrząstek i kości.

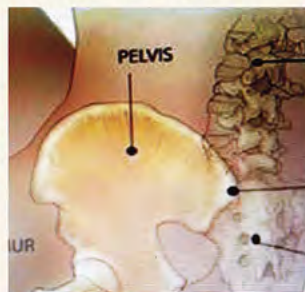
Wzmocnia kręgosłup i odbudowuje osłonę kości w biodrach. Odbudowuje mocno osłone stawy w nadgarstkach, palcach, ramionach, kolanach, kostkach, biodrach, kręgosłupie i szyi. Zwiększa poziom śluzu w stawach aby się nie obcierały o siebie. Wspaniale leczy osteoporozę, osteoarthritis, fibromialgia, zapalenie stawów, raka kości, naciągnięte ścięgna, zanikającą chrząstkę i kruszącą się kość. Bio-bone zmniejsza obrzęki i zapalenia stawów. Szybko wygładza porowato i dziurawo kości, wypełnia otwory, regeneruje, oraz zwiększa uwodnienie matrycy kości i chrząstki. Pomocne w bólach i stanach zapalnych.

Zawiera 150 naturalnych ekstraktów. Nie zawiera nic sztucznego!
Zmiany na lepsze czuć już po 20-tu minutach.

Nie ma skutków ubocznych. Ludzie, którzy jedli jedną łyżeczkę ekstraktów rano zauważyli, że ich bóle znikają, a ich sylwetka wyprostowała się. Mówią: teraz jest łatwiej schylać się, obrócić się, chodźć, skakać, biegać, lub spać bez płakania z bólu.

Ograniczona ilość w sprzedaży.
Zamówienia z London: ferofacefit@gmail.com

1-519-679-4019
cell: 519-702-8771

Super odmładzająca kompania **ferofacefitstore.com** sprzedaje odmładzające serums na twarz i odmładzające ekstrakty do spożycia. Naturalne, organiczne i zdrowe produkty na bazie ziołowo-leśnej działają od środka i na zewnątrz.

Również jest możliwość zapisania się na Kurs Odmładzający prywatnie lub w grupie.

Prosimy o zgłaszanie się telefonicznie do Biologa B.Sc. Fero
text/tel. # 519-702-8771

ferofacefit@gmail.com aby się zapisać.

Odmładzające Nektarowe Serum F3-Lift

Zawiera 36 botanicznych nektarów, witamin A, B-9, C, D, E K, omega 3-6-7-9, minerały z ziół, proteiny z korzonków, wyciąg z bursztynu, minerał z drzew, kolagen ziołowy, antyoksydanty. Zawiera bioaktywne aminokwasy odbudowujące geny DNA skóry, które są wydzielane przez kwiaty tylko w czasie zapylania. Ma konsystencję szybko penetrującego nie tłustego żelu. Po nałożeniu tych roślinnych ekstraktów na twarz, cera szybko się regeneruje, wzmacnia, rozjaśnia, leczy, odtruwa, oczyszcza, nawilża, odbudowuje alfa i beta wodne receptory tkanek, odżywia, dotlenia, ujędrnia, elastycznia, energizuje, wygładza i wspaniale odmładza.

Asortyment nektarowych serums F3 - Lift na twarz:

Odmładzanie: uelastycznia, likwiduje zmarszczki, ujędrnia, rozjaśnia, zwiększa vibracje przepływu tlenu, odbudowuje alfa i beta wodne receptory cery. Pobudza elastyczność DNA. Zawiera 36 botanicznych nektarów, aktywny wyciąg z bursztynu, witaminy A, B-9, C, D, E K, omega 3-6-7-9, kolagen ziołowy, minerały z ziół i proteiny z korzonków.

Posiada konsystencję szybko penetrującego żelu.
Odżywianie i nawilżanie: nawilża, regeneruje, wzmacnia, odżywia, odbudowuje tkanki witaminami A, B-9, C, D, E, K.
Różyczka: Bardzo delikatny żel z nektarów, który goi różyczkę, goi zaczerwienienia, łagodzi, balansuje pH, odbudowuje DNA.
Trądzik: likwiduje trądzik, odtruwa, usuwa toksyny, dotlenia, nawilża, wygładza cerę 36-cioma nektarami i minerałami.
Zmarszczki: wypełnia zmarszczki, wygładza, dotlenia, energizuje, ujędrnia minerałami z ziół, napełnia mięśnie podskórne proteinami i omega 3-6-7-9.
Wiotczenie: napełnia podskórek, nawilża, odświeża, rozjaśnia, wzmacnia vibracje dotleniania cery, odbudowuje elastyczność DNA.
Wysuszenia: dotlenia, odświeża, nawilża wysuszoną skórę, odbudowuje alfa i beta receptory wodne w tkankach.
Powieki, pod oczy, dokoła oka: goi, nawilża, regeneruje, likwiduje pokowy i ciemne przebarwienia, wzmacnia, witaminami z nektarów, napręża opadające powieki, likwiduje zmarszczki. Odbudowuje alfa i beta wodne receptory tkanek, zwiększa przepływ tlenu.
Detox: odtruwa cerę z zanieczyszczeń i ciężkich metali, rozjaśnia omega 3-6-7-9, likwiduje przebarwienia. Nie tłusty żel na cerę i dokoła oczu.
Twarz i szyja: delikatnie nawilża, wzmacnia i zabezpiecza skórę przed zniszczeniami, napręża proteinami, wygładza antyoksydantami z 36 nektarów.
Na resztę ciała asortyment gojących nektarowych serums:
Słoneczne radiation: goi zapalenia skóry, czerwone i chore miejsca, odbudowuje zdrową skórę proteinami z korzonków i z drzew.
Rak: usuwa toksyny, zanieczyszczenia, balansuje pH, regeneruje zdrową

odbudowę tkanki.
Hemoroidy, czryaki: goi, łagodzi chore miejsca.
Popękane pięty: nawilża, wygładza, odbudowuje jedrną skórę
Zylaki: zmniejsza popękane żyłki, wzmacnia obudowę żył, likwiduje pajęczki, rozjaśnia bruzdy i siniaki. Zawiera dodatkowo 83 wzmacniających minerałów.
Łuszczyca: goi, nawilża, reperuje krwawiące miejsca nektarami z korzonków.
Egzema: goi czerwone miejsca, obudowuje zdrową skórę proteinami z korzonków.
Poison Ivy: przyspiesza gojenie, likwiduje swędzenie.
Narosty, wypryski: likwiduje, zmniejsza, goi, wygładza.
Oparzenia chemiczne: goi, regeneruje, oczyszcza
Łuszczyca: goi, nawilża, reperuje krwawiące miejsca nektarami.
Tatuaze: goi świeże ranki tatuazu, odżywia tkanki 36 nektarami, wzmacnia kolory, chroni skórę witaminami A, B-9, C, D, E, K.

Serum F3 - Lift
do nabycia w Czwartki
w Centrum,
4300 Cawthra Rd.,
Mississauga,
od 4:00pm do 9:00pm,
można zamówić telefonicznie:
519-679-4019,
lub przez
email: ferofacefit@gmail.com
\$5.00 OFF na Serum F3-Lift!

Biblioteka Polska „Kukułka”

“Kukułka” Polish Library

Ewa Gudrymowicz Schiller

Biblioteka Polska „Kukułka” powstała dzięki inwencji i pracy Ewy Gudrymowicz Schiller, polskiej pisarki, przy wydatnym zaangażowaniu innej entuzjastki czytania, Kasi Piotrowskiej.

Pomysł na powstanie biblioteki dość długo dojrzewał w umyśle, oraz w sercu Ewy, zanim przedstawiła ten projekt na forum. Będąc pisarką oraz nieustanną czytelniczką, bardzo bolała nad tym, że Polonia w Windsor, jak jedyna, lub jedna z niewielu w Ontario, nie ma swojej biblioteki. Społeczność polonijna bez własnej biblioteki wydaje się niekompletna. Chociaż mamy erę Internetu i elektronicznych książek, jednak kontakt z tradycyjną, papierową książką, jest nie do przecenienia. Wprawdzie jest dział polski w Centralnej Bibliotece w Windsor, ale książek jest niewiele, poza tym starsi czytelnicy nie zawsze mają możliwość dotarcia do tej biblioteki. Z tą koncepcją też powstała nasza Biblioteka „Kukułka”. Żeby wszyscy czytelnicy mieli wygodny i łatwy dostęp do książek.

Ideą powstania Biblioteki „Kukułka”, było podniesienie czytelnictwa wśród Polonii, (które, powiedzmy sobie szczerze, jak na całym świecie nieco podupadło), poprzez łatwą dostępność do polskiej książki, ale też szerzenie języka polskiego, zwłaszcza wśród młodzieży, kultywowanie naszych tradycji, zwyczajów i obrzędów. Kolejną inicjatywą są spotkania tematyczne w „Kukułce”.

Będziemy spotykać się z ludźmi, którzy mają coś ciekawego do powiedzenia z różnych dziedzin życia, będziemy spotykać się we własnym gronie, żeby podyskutować na temat ciekawej powieści, czy kontrowersyjnego autora, porównać inne spojrzenie na tę samą pozycję. Będziemy się spotykać też w typowo babskim towarzystwie, żeby pogadać na nasze babskie tematy, i bolączki poradzić się innej kobiety jak uszyć coś, czy ugotować, czy podzielić się fajnym pomysłem na przemeblowanie mieszkania itp.

Biblioteka „Kukułka” jest otwarta na wszelkie pomysły jakie dotrą do nas od Polonii i każdy z nich weźmiemy pod uwagę i spróbujemy wcielić w życie. Czekamy na liczne zapisy do biblioteki i częste nas odwiedzanie. Przy wspólnej pracy i dobrej woli, nasza „Kukułka” powiększy się o nowe ciekawe pozycje, oczekiwane bestsellery, interesujące biografie, a my

• *An English version follows the Polish.*

jako założyciele i przedstawiciele tej jakże potrzebnej w Windsor polskiej wypożyczalni, zrobimy wszystko, żeby zdobyć na to fundusze.

Biblioteka jest jeszcze bardzo młoda stażem, można nawet powiedzieć, w powijakach, bo powstała w b.r., czyli w styczniu 2020. Liczne zgromadzone pozycje książkowe, zawdzięczamy windsorskiej Polonii, która hojną ręką ofiarowała nam część swoich zbiorów. Dary książkowe nadal napływają, ciesząc nasze serca. Obecnie nasza placówka posiada różnorodność dziedzin do zaoferowania naszym czytelnikom. I tak mamy beletrystykę, historię, fantastykę, kryminały, biografie, literaturę dla dzieci i młodzieży, poradniki itp.

Polska Biblioteka jest naszym wspólnym dobrem i zachęcam wszystkim do brania udziału w jej rozwoju i do zostawienia tej spuścizny naszym dzieciom w pełnym rozkwicie.

Polish Club Windsor added an event.

Jan 23 · 🌐

SUN, JAN 26

Grand opening of the Polish Library "Kukułka"
Polish Club Windsor

Klub Tysiaca

Prawie równocześnie z Biblioteką z inicjatywy w/w Ewy Gudrymowicz Schiller, powstał Klub Tysiaca. Do Klubu może dołączyć każdy, kto umie i chce pograć w karty. Uczestnictwo jest bezpłatne. Gracze spotykają się w każdy piątek w dolnej sali Domu Polskiego, o godzinie 6:00pm. Karty jak i przybory do zapisywania wyników są na miejscu. Klub od pierwszego spotkania cieszył się dużym zainteresowaniem i z każdym następnym piątkiem chętnych przybywa. Jakkolwiek nazwa Klub Tysiaca jest ukierunkowana, wcale nie znaczy, że mamy grać tylko w „Tysiaca”. Nowe pomysły na gry w karty mile widziane. Zapraszamy wszystkich, którzy chcą spędzić piątkowy wieczór w miłym towarzystwie, na interesującej grze, wśród śmiechu i dobrej zabawy.

The Polish "Kukułka" Library was created thanks to the creativity and work of Ewa Gudrymowicz Schiller, a Polish writer, with the considerable commitment of another reading enthusiast, Kasia Piotrowska.

The idea for the creation of a library was close to Ewa's heart and even though it was constantly on her mind it took her a number of years to present the idea to Polish Community. Being a writer and a constant reader, she was disappointed that Polonia in Windsor did not have its own library. A community without its own library seems incomplete. Although we have the era of the Internet and electronic books, contact with a traditional paper book cannot be underestimated. There is a Polish section in the Central Library in Windsor, but there are few books, and older readers may not always be able to reach this library. Our Cuckoo Library was also created with this concept, that all readers have convenient and easy access to books.

The idea behind the creation of the "Kukułka" Library was to increase readership among the Polish diaspora (which, let's face it, is declining around the world), through easy access to the Polish book, but also to spread the Polish language, especially among young people, to cultivate our traditions and customs.

The next initiative is thematic meetings in "Kukułka". We will meet people who have something interesting to say from various areas of life, we will meet in our own group to discuss an interesting novel or controversial author, compare a different view on the same position. We will also meet in a typical woman's group to talk about our woman's topics, such as how to sew or cook, or share a nice idea for rearranging the apartment, etc. The library "Kukułka" is open to any ideas from the Polish community and we will take each of them into consideration. With joint work and goodwill, our "Cuckoo" will expand with new interesting items, expected bestsellers, interesting biographies. Also, we, as the founders and representatives of this Polish Library, which is so much needed in Windsor, we will do everything to raise funds for it.

The library is still very young, it was only established in January 2020. We owe a debt of gratitude to Windsor Polish Community, who generously donated a part of its collection to us and continue to do so. Currently, our facility has a variety of areas to offer our readers such as fiction, history, fantasy, detective stories, biography, literature for children and young people, guides, etc.

The Polish Library is our common good and I encourage everyone to take part in its development and to leave this legacy to our children in full bloom.

Thousand Club

Almost simultaneously with the Library on the initiative of the above Ewa Gudrymowicz Schiller, the Thousand Club was created. Anyone who can and wants to play cards can join the club. Participation is free. Players meet every Friday in the lower hall of the Polish House at 6:00 pm. Cards, pens and paper will be provided.

The club has been very popular since the first meeting and with each subsequent Friday there are more participants. Although the name is the Thousand Club, it does not mean that this is the only game we can play. New ideas for card games are welcome. We invite everyone who wants to spend a Friday evening in good company, playing an interesting game, among laughter and good fun.

Ewa Gudrymowicz Schiller was born and raised in Warsaw. Books have been part of her daily life since an early age. For many years, she worked in the Bookstore warehouse in export, sending books to all corners of the world.

In the 1980s, she emigrated with her family from Poland to live permanently in Canada. She is the author of 5 books on women's literature, which has published in Poland and Canada. She is also the founder of the Kukułka library at the Polish Club / Dom Polski in Windsor, Ontario.

C O N S T I T U T I O N O F
THE POLISH PEOPLES' HOME ASSOCIATION.

A R T I C L E 1.

T I T L E.

- (1) The Association incorporated under the title of
"POLISH PEOPLES' HOME ASSOCIATION"

A R T I C L E 11.

THE AIM AND PURPOSE.

- (2) The aim of the Polish Peoples' Home Association is, spreading of general knowledge on different subjects, such as: Culture, Literature, History, Grammar, etc. Theatrical Art and different Artistical creations in Polish and English languages, also the establishment of a library.
- (3) To extend moral and material aid to members of the Polish Peoples' Home Association according to strength of the Association.
- (4) To create schools of Polish language for children and the analphabets.
- (5) To create the spirit of brotherhood and solidarity among the Polish immigrants.
- (6) To attain the foregoing aims, the Polish Peoples' Home Association will endeavour to construct its own building, with the aid of committees and commissions; mass meetings, readings and voluntary donations.

A R T I C L E 111.

F U N D S.

- (7) Funds for the erection and maintenance of the Polish Peoples' Home will be derived from the following sources: Voluntary donations, in case of need, loan, and membership dues of Two Dollars a year, income from different undertakings, such as: Theatrical exhibitions, concerts, bazaars and rentals of certain parts of the building.

A R T I C L E 1V.

M E M B E R S.

- (8) Every Pole, male or female, can become a member of the Polish Peoples' Home Association at the age of eighteen and sixteen years respectively, without any difference as to their political or religious views, subject to the following rules and regulations:
- (a) Every applicant can be accepted only by the majority of votes cast by the actual members of the Polish Peoples' Home Association present at the meeting.

Pan Józef Kawala i Pani Janina Wasiluk: zasłużeni członkowie SPDL

Mr. Jozef Kawala & Ms. Janina Wasiluk: Distinguished Members of Dom Polski

- *An English version follows the Polish.*

Izabela Lech

Józef Kawala – Prezes, przewodniczący, członek, przyjaciel, wolontariusz, „złota rączka”, serce SPDL

Każdy, kto kiedykolwiek przekroczył progi Domu Polskiego, zna i natychmiast zapamiętuje uśmiechniętą i ciepłą twarz Pana Józefa.

Człowiek, który poświęcił blisko 40 lat swego czasu, oddania, a przede wszystkim serca na rzecz naszej organizacji zajmując w niej różne pozycje od dobrego gospodarza podczas swojej kadencji jako Prezes SPDL poprzez bycie członkiem i przewodniczącym Komisji Rewizyjnej po nieustający wolontariat, który swoim zasięgiem obejmuje wszystkie dziedziny oddania na rzecz innych: od dobrej rady, słowa otuchy przez drobne naprawy po wielkie projekty Józef Kawala nigdy nie zawiódł nie pozostawił bez odpowiedzi, ani nie odwrócił się od nikogo i niczego. Wolontariat, to jedna z najbardziej szlachetnych postaw człowieka, a zarazem wzniosłe i bezcenne dzieło jego ducha. W tym specyficznym duchowym wymiarze wolontariat wymyka się łatwym definicjom, tak jak Pan Józef jest trudny do opisanie czy określenia w kilku słowach... Jednak jedno słowo, które jesteśmy zawsze gotowi wypowiedzieć do Pana Józefa, jedno słowo, które ciśnie się na usta -Dziękujemy- za to, że Józef Kawala był, jest i będzie jednym z najważniejszych i nieocenionych filarów naszego Domu i nieodłączną częścią jego 95-letniej historii.

Anyone who has ever entered the Polish Club Windsor knows and immediately remembers the smiling and warm face of Mr. Józef.

A man who has devoted nearly 40 years of his time, talents, and above all his heart to our organization, taking various positions in it, from a good host during his tenure as the President of SPDL, through being a member of the Audit Council, to continuous volunteering, which covers all areas of dedication for the benefit of others: from good advice, words of encouragement, through minor repairs to great projects, Józef Kawala has never failed, he has never left any unanswered questions or turned away from anyone or anything. In this specific spiritual dimension, volunteering eludes easy definitions, just as Mr. Joseph is difficult to describe or define in a few words... However, one word that we are always ready to say to Mr. Joseph, one word that comes to mind – Thank you – for the fact that Józef Kawala was, is and will be one of the most important and invaluable pillars of our organization and an integral part of its 95-year history.

Janina Wasiluk – królowa kuchni, kobieta biznesu, wieloletnia członkini SPDL oraz prawdziwa skarbnica sekretów życia

Każdy dom, każda kuchnia kojarzy nam się z najpiękniejszymi wspomnieniami z dzieciństwa, powrotem w ulubione miejsca i zapachem najlepszych przysmaków. W Domu Polskim osobą, która z wielkim sercem od wielu, wielu lat odpowiada za te wszystkie uczucia jest jedyna w swoim rodzaju Pani Jasia.

Kobieta równie wyjątkowa jak jej historia.

Janina Wasiluk to symbol silnej kobiety.

Wcześnie owdowiała, samotnie podjęła obowiązek wychowywania trojga dzieci w tym samym czasie próbując rozpocząć życie w nowym, obcym kraju i trudnej, bo samotnej rzeczywistości.

Jako członek i oddany przyjaciel Domu Polskiego przez wiele już lat pokazuje, że nie ma dla niej rzeczy niemożliwych – od jej absolutnie bezkonkurencyjnej kuchni przez wyjątkową kreatywność po zmysł artystyczny i talent do biznesu, Pani Jasia jest stałym, ważnym i niezwykle lubianym członkiem naszej „Domowej” rodziny.

Nie wyobrażamy sobie naszego Domu i naszej historii bez Pani Jasi i życzymy sobie a przede wszystkim jej wielu wspólnych rocznic, gdzie dzięki niej nasz dom, chociaż na obczyźnie, pachnie prawdziwym, polskim domem.

We always associate each home, each kitchen with the most beautiful childhood memories, returning to our favorite places and the smell of the best delicacies. In the Polish Club a person who has been responsible for all these feelings for many, many years, is one of a kind Mrs. Jasia.

A woman as unique as her story.

Janina Wasiluk is a symbol of a strong woman.

Early widowed, she undertook the duty of raising three children while at the same time, trying to start a life in a new, foreign country and in a difficult, lonely reality.

As a member and devoted friend of the Polish Club for many years she has been showing that nothing is impossible for her - from her absolutely unrivaled cuisine, through exceptional creativity, to artistic sense and talent for business, Mrs. Jasia is a permanent, important and extremely popular member of our family.

We cannot imagine our Home and our history without Mrs. Jasia and we wish ourselves, and most of all her many more anniversaries, where because of her our home, although in exile, smells like a real Polish home.

Izabela Lech

An educator with master's degree in Cultural Studies from University of Bialystok.

A long – time teacher of Polish language schools in the United States.

A journalist, for many years associated with Radio Deon Chicago where as a movie critic she passionately shares her love for cinema with her audience.

Author of children's book and a voice over actor working with movie studio Amerykafilm.

As a new Windsorite she happily shares her experience and help with the SPDL family.

Kalendarz wydarzeń

Event Calendar

Katarzyna Piotrowska

Oto tylko kilka wybranych wydarzeń z bogatej działalności Domu Polskiego i Polskiej Plaży w ostatnich dwóch latach: 2018-2020. Here are select events from the wide-ranging activity of the Dom Polski Hall and Polish Beach Club over 2018-2020.

Katarzyna Piotrowska, ur. w Piotrkowie Trybunalskim. Wykształcenie lingwistyczne otrzymała na Uniwersytecie Łódzkim. Od 1991 aktywnie działa na rzecz Polonii w Windsor, m. in. w Szkole Polskiej i Stowarzyszeniu Domu Polskiego.

Wiosna | Spring
2018 & 2019

Remont budynku na Polskiej Plaży
Polish Beach Club Renovation

Pierwszy etap remontu na Polskiej Plaży w 2018 r.: Budowa nowego patio oraz generalny remont pomieszczeń budynku.

Drugi etap remontu budynku na Polskiej Plaży w 2019 r.: Montaż suwanych okien bardzo uatrakcyjnił Polish Beach Club i umożliwił możliwość podziwiania widoku Jeziora Erie z sali klubowej.

The first stage of renovations at Polish Beach in 2018: construction of a new patio and major renovation of the building spaces.

The second stage of the Polish Beach Club renovation: the installation of sliding windows made the clubroom more attractive with its view of Erie Lake.

Lipiec | July
2019

Explore the Shore
Discover Historic County Rd. 50

Latem 2018 roku został zapoczątkowany udział Polskiej Plaży w wydarzeniu: Explore the Shore – Discover Historic County Rd 50. To jest coroczne, weekendowe przedsięwzięcie promujące turystykę wzdłuż brzegu Jeziora Erie na południe od Harrow, Ontario. Festiwal promujący lokalne biznesy oferujące liczne atrakcje dla każdego: farmy, winiarnie, plaże, restauracje etc., znajdujące się na historycznej, najbardziej wysuniętej na południe drodze Kanady!

In Summer 2018, the Polish Beach Club launched its participation in Explore the Shore – Discover Historic County Rd 50 annual event. This is an annual weekend event to promote tourism along the shore of Lake Erie south of Harrow, Ontario. A festival that celebrates the unique, local businesses (farms, wineries, beaches, restaurants, etc. offering a variety of activities for everybody to enjoy) that line County Rd 50 – Canada's historic southernmost drive! The Program of attractions by Michelle Gajewski. Flyer design: Marta Soszynski.

Czerwiec | June
2018

Noc Świętojańska na Polskiej Plaży
Midsummer Night at the Polish Beach

To wydarzenie na powitanie lata stało się bardzo lubianą tradycją Polskiej Plaży i jest organizowane każdego roku w dzień św. Jana, 24 czerwca. Program atrakcji przygotowały: Katarzyna Piotrowska i Iwona Glińska. Projekt ogłoszenia, Marta Soszynski. Zdjęcie Leszek Rudowski.

This much-loved event to welcome summer has become a Polish Beach tradition, held on St. John's Day, June 24th. Program by Katarzyna Piotrowska and Iwona Glińska. Flyer design, Marta Soszynski. Photo: Leszek Rudowski.

Lato | Summer
2019

Celebrate Ontario 2019 – Polonia Fest: Wydarzenie sponsorowane przez Rząd Prowincji Ontario
Event founded by the Government of Ontario

Podziwiamy występ Polonijnej Młodzieży z Zespołu Pieśni i Tańca „Tatry”.

We admire the performance of the Polish youth from the Tatra Song and Dance Ensemble. Polonia Fest Program by Iwona B. Litwin. Flyer design: Marta Soszynski. Photo by Margaret Holec.

Wrzesień | September
2019

Plentiful Harvest Gala – Supporting Unemployed Help Centre/Food Bank

Zespół Zarządzający Domu Polskiego reprezentuje Stowarzyszenie na dorocznej Plentiful Harvest Gala wspierając Unemployed Help Centre.

The Dom Polski Management Team (President Margaret Holec, Vice President Joanna Glen, Managing Director Iwona (Yvonne) Litwin, and Financial Secretary Adrian Kutka) represent the Association at the annual Plentiful Harvest Gala in Windsor by Supporting Unemployed Help Centre / Food Bank.

Listopad | November
2019

Inauguracja obchodów 95-lecia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego
Inauguration of the 95th Anniversary of the Polish Peoples' Home Association

Obchody 95-lecia założenia Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego rozpoczęliśmy uroczystym bankietem, na którym zaprezentowano nowy sztandar SPDL ręcznie wyhaftowany w Polsce według oryginału z roku 1934. Po przypomnieniu historii sztandaru przez prezes Małgorzatę Holec nastąpiło symboliczne przekazanie jego repliki na ręce Grupy Młodzieżowej, która się zawiązała przy naszym stowarzyszeniu. Uroczystość zbiegła się ze Świętem odzyskania przez Polskę Niepodległości 11 listopada.

Dom Polski Hall - The ceremony to symbolically hand over the replica of the Polish Home Association Banner to the Polish Youth began the inauguration of the Association's 95th anniversary celebration and Polish Independence Day on November 11. Ceremony program: Małgorzata Holec and Joanna Glen. Photo by Leszek Rudowski.

Styczeń | January
2020

Spotkanie z komendantem Piotrem Basem z cyklu „Serce Polonii” w ramach jubileuszowych obchodów 95-lecia SPDL

Rok 2020 rozpoczęliśmy spotkaniem z Komendantem Piotrem Basem weteranem drugiej Wojny Światowej, członkiem oddziałów junackich Armii Generała Andersa, honorowym członkiem naszej organizacji. Było to bardzo wzruszające spotkanie i wspaniała lekcja historii dla naszej licznie zgromadzonej, polonijnej młodzieży.

To było pierwsze wydarzenie z zaplanowanej serii spotkań z okazji 95-lecia naszego Stowarzyszenia pod nazwą „Serce Polonii”. Niestety wprowadzone restrykcje związane z pandemią koronawirusa pokrzyżowały dalszą realizację programu jubileuszowych obchodów. Program spotkania przygotowała, Iwona B. Litwin. Dekoracje, Iza Lech. Zdjęcia, Leszek Rudowski.

Luty | February
2020

Doroczna charytatywna zabawa organizowana dla finansowego wsparcia działalności Szkoły Polskiej w Windsor.

Gościem honorowym tegorocznej zabawy był Irek Kusmierczyk MP - Członek Parlamentu Kanady dla Windsor-Tecumseh – który miło wspomina czas, kiedy był uczniem Szkoły Polskiej w Windsor dla utrzymania łączności z polską kulturą i językiem polskim.

Stowarzyszenie tradycyjnie wspiera uczniów Szkoły Polskiej dorzucając cegiełkę w postaci bezpłatnego użyczenia sali i kuchni Domu Polskiego na potrzeby corocznej zabawy.

The guest of honour was Windsor-Tecumseh Member of Parliament Irek Kusmierczyk – who has great memories as a student of the Polish School to stay connected to Polish culture and language. The Association traditionally supports students of the Polish School by its contribution in the form of free use of the hall and kitchen of the Dom Polski for the Annual Fundraiser

Luty | February
2020

Ułatwione wejście do budynku Domu Polskiego
Increased Accessibility of the Dom Polski Hall

SPDL wychodzi na przeciw wymaganiom prawnym o zapewnieniu dostępności (accessibility) do budynku Domu Polskiego osobom ze szczególnymi potrzebami. Dzięki wsparciu Ontario Trillium Foundation został rozpoczęty długo wyczekiwany remont frontu budynku związany z montażem zewnętrznej windy dla osób z utrudnioną mobilnością. Główne prace remontowe i montaż windy zostały ukończone w październiku 2020 roku.

The long-awaited renovation of the Polish House building associated with the installation of an external elevator for people with impaired mobility had begun. The main renovation work and installation of the elevator was completed in October 2020.

Na nowo wybudowanych schodach Domu Polskiego stoją osoby z Zespołu zarządzającego Domem Polskim: Małgorzata Holec, Joanna Glen, Michelle Gajewski, Adrian Kutka, Iwona Litwin, Michael Slusarczyk z Grupy Młodzieżowej SPDL oraz właściciel firmy Alta Nota Custom Homes. Standing on the newly constructed stairs of the Polish Home are members of the Polish Home Management Team: Margaret Holec, Joanna Glen, Michelle Gajewski, Adrian Kutka, Iwona (Yvonne) Litwin, Michael Slusarczyk of the SPDL Youth Group, and the owner of Alta Nota Custom Homes. Photo by Iza Lech.

Kwiecień | April
2020

Wielkanocne koszyki | Easter Basket initiative

Oto kolejne wydarzenie w ramach inicjatywy „Serce Polonii” z okazji Świąt Wielkanocnych: gest z potrzeby serca, aby wesprzeć ludzi samotnych oraz dotkniętych utratą pracy w trudnym czasie pandemii. Dzięki wolontariuszom z SPDL przy finansowym wsparciu organizacji polonijnych i osób prywatnych zostało przygotowanych i rozwieszonych ponad 100 koszyków na Wielkanocne stoły. W akcji wzięli udział członkowie-wolontariusze SPDL (w kolejności alfabetycznej): Grażyna Bardowska, Paweł Bochus, Joanna Glen, Małgorzata Holec, Adrian Kutka, Iwona Litwin, Marek Litwin, Katarzyna Piotrowska, Michał Ślusarczyk i Janina Wasiluk. Lista sponsorów została umieszczona na świątecznej karcie poniżej. Dziękujemy!

Here is another event of the "Heart of Polonia" initiative on the occasion of Easter: a gesture from the need of the heart to support people who are lonely and affected by the loss of their jobs in the difficult time of the pandemic. Thanks to members-volunteers of SPDL, with the financial support of Polish organizations and individuals, we prepared and hung over 100 baskets for Easter tables. SPDL members-volunteers took part in the action (in alphabetical order): Grażyna Bardowska, Paweł Bochus, Joanna Glen, Małgorzata Holec, Adrian Kutka, Iwona Litwin, Marek Litwin, Katarzyna Piotrowska, Michał Ślusarczyk and Janina Wasiluk. The list of sponsors is included on the Easter card. Thank you!

Lista Sponsorów / List of Sponsors

The Polish Peoples' Home Association • The Polonia Center (Windsor) Inc. • The Polish Army Veterans Association (S.W.A.P.) • The Polish Alliance of Canada Branch 20 • Blak's Bakery • European Market • The Polish Village (Carrousel of the Nations) • The Organization of Parents' Auxiliaries (OPH) • The Tatry Song and Dance Ensemble • The Polish Canadian Women's Federation Branch 20 • The Polonia Sports Club • The Polish-Canadian Business and Professional Association of Windsor (PCBPA) • The Canadian-Polish Congress, Windsor Branch • AUTOMOTIVE Stanislaw (Stan) Beben • Julian Janik • Jaśniewicz Family • Siniarski Family • Litwin Associates

Czerwiec | June
2020

Polska Wioska na Polskiej Plaży 2020 Polish Beach Village 2020

W czerwcu 2020 r. po raz pierwszy w historii Stowarzyszenia, Polska Plaża była przystankiem w corocznym wydarzeniu Carrousel of the Nations. Jak do tego doszło?

Otóż wiosną 2018 roku wysiłkiem członków Stowarzyszenia Polskiego Domu Ludowego i pomocy zgromadzonej przy stowarzyszeniu młodzieży przeprowadzono gruntowny remont budynku na Polskiej Plaży oraz wybudowano tarasowe patio. Odnowiony i estetyczny wizerunek Polskiej Plaży zmobilizował do zorganizowania promocyjnych wydarzeń takich jak, np. Celebrate Ontario – Polonia Fest, Beer Festival, Polish Art by the Shore. Latem 2018 r. Polska Plaża wzięła po raz pierwszy udział w corocznym wydarzeniu Discover County Road 50 – Explore the Shore 2018. Sukces wydarzeń spowodował, że Polska Plaża została również zauważona przez organizatorów Carrousel of the Nations. Dziękujemy!

In June 2020, for the first time in the Association's history, the Polish Beach was a stop on the annual Carrousel of the Nations event. How did this happen? Well, in the spring of

2018, through the efforts of the members of the Polish Peoples' Home Association and the help of the Youth Group, a major renovation of the building at the Polish Beach was carried out and a terraced patio was built. The renewed and aesthetic image of the Polish Beach mobilized the organization of promotional events such as Celebrate Ontario – Polonia Fest, Beer Festival, Polish Art by the Shore. In the summer of 2018, the Polish Beach participated in the annual Discover County Road 50 - Explore the Shore event for the first time. The success of these events also brought the Polish Beach to the attention of the Carrousel of the Nations organizers. Thank you!

Thank you for participating in the production of the Polish Beach Village origins video and food takeout distribution, as part of the Carrousel@Home event on June 26-27, 2020:

The Polish Peoples' Home Association Executive Board:
Małgorzata Holec – President
Joanna Glen – Vice President
Michelle Gajewski – Executive Secretary
Adrian Kutka – Financial Secretary
Eugeniusz Bagiński – Treasurer

The Polish Peoples' Home Association Management:
Iwona Barbara Litwin – Managing Director

Volunteers involved in organizing the event:

Adrian Kutka: project organization, food distribution
Adrianna Rota: artistic performance
Alex Rota: artistic performance
Anna Stokowska: food distribution
Beata Janikowski: food distribution
Beata Jaśniewicz: food distribution
Francis Litwin: promotion
Grażyna Bardowski: food distribution
Iwona B. Litwin: promotion, exhibition preparation, video production, narration
Izabela Lech: decoration
Jacob Glen: artistic performance

Janina Rudowski: exhibition help, artifact rental, folklore costume rental
Janina Wasiluk: food preparation, food distribution, decoration
Joanna Blonka: general help
Joanna Glen: exhibition preparation and creation, food distribution
Jolanta Posala: food distribution
Józef Jagielski: general help
Józef Szelest: general help
Józef Wesolowski: general help
Julian Janik: general help
Katarzyna Piotrowska: exhibition preparation
Kornelia Blonka: artistic performance

Leszek Rudowski: exhibition help, artifact rental, folklore costume rental
Małgorzata Holec: project management, promotion
Maria Wojewnik: food distribution
Mark Nieć and his wife Tammy: general help
Michael Ślusarczyk: general help
Michelle Gajewski: promotion
Monika Kalicki: video production
Nicholas Glen: food distribution
Olivia Glen: artistic performance
Ela Ryri: food preparation
Tomasz Blonka: general help
Wiesława Kalicki: general help
Zofia Belczowski: folklore costume rental

Listopad | November
2020

Otwarcie Bistro Polonia w Domu Polskim The Opening of Bistro Polonia at Polish Club Windsor

The idea for Bistro Polonia was started in November 2020 but its roots are tied to the building of Polish Club Windsor (Dom Polski Hall), which has been serving both the Polish community and the general public in Windsor, Ontario since 1930.

The Covid-19 situation and the restrictions introduced in 2020 forced us to close the bar at the Polish Club, but it also inspired us to open Bistro Polonia, where you can order food to go and pick it up at drive-through. We want to combine the love of Polish traditional cuisine along with the 21st century digital age. Ordering has never been so easy!

The main idea of Bistro Polonia is to prepare and serve moderately priced simple meals (homemade authentic food) such as Pierogies (Pierogi), Cabbage rolls (Golabki), and Polish schnitzel (Kotlet schabowy). Bistro Polonia is already becoming known for Polish home-style cooking and freshly cooked food ready to eat. We want to bring the joy of food to our customers and consumers by focusing on their needs.

Our food is prepared on site in our bistro kitchen under the supervision of a qualified chef. The food is simple and is prepared on a daily basis. We put 100% of our love for cooking into every dish, we use only the highest quality fresh products, and we do not make any compromises. The dough for our Pierogi is our greatest secret, brought straight from a small Polish town in the eastern region of Poland. The quality and exceptional taste make our Polonia Bistro special.

Our vision and goal are to create a well-known Polish bistro in Windsor for local customers and tourists, where taste, food quality, and atmosphere are the highest value.

Bistro Polonia will be a specific combination of restaurant, bar and café, where the atmosphere will be of relaxed elegance.

<https://bistropolonia.ca>

Author of the text: Iwona (Yvonne) B. Litwin

Designer of the Bistro Polonia logo: Małgorzata (Margaret) Holec

Homemade food preparation: Janina Wasiluk

Podziękowanie dla Darczyńców i Sponsorów

Thank You Note to Donors and Sponsors

Our Partners Make a Difference

We are very grateful for the support of our Sponsors for their help and kindness. Together, we are able to make a difference in our community. Your contributions are vital to our work. Thank you so much!

We wish to express our deepest gratitude to:

Konsulat Generalny
Rzeczypospolitej Polskiej
w Toronto

An agency of the Government of Ontario
Un organisme du gouvernement de l'Ontario

Our print Book Sponsors:

Consulate General of the
Republic of Poland in Toronto

Polonia Centre (Windsor) Inc.

Blak's Bakery

Coulter's Furniture – Mark Coulter

Deerbrook Realty Inc. Brokerage
– Małgorzata Waryszak

European Market

Federacja Polek w Kanadzie
Ogniwo 20 w Windsor | The Polish
Canadian Women's Federation
Branch 20 in Windsor

Ferofacefitstore.com

Forstar Insurance Brokers
Inc. – Kasia Osinski

Karuzela Narodów – Polska
Wioska w Windsor | The
Polish Village of Windsor

Klub Sportowy „Polonia” w Windsor
| The Windsor's Polonia Sports Club

Klub Wędkarski „Polonia” w Windsor
| The Windsor Polonia Fishing Club

Kongres Polonii Amerykańskiej,
Oddział na stan Michigan | The Polish
American Congress, Michigan Division

Kongres Polonii Kanadyjskiej,
Okręg Windsor-Chatham | The
Canadian-Polish Congress,
Windsor-Chatham Branch

Lewicki Immigration – Diane Lewicki

Liga Katolickich Kobiet przy parafii
Św. Trójcy w Windsor, Ontario |
The Catholic Women's League
in Windsor, Ontario

Litwin Associates

Oxley Estate Winery – David Wilson

Pani Bertha (Bronia Kaniewski) Onuch
| Ms. Bertha (Kaniewski) Onuch

Państwo Miki, Wes, Lilika &
Kaz Kukiela | Kukiela Family

Państwo Nina & Leszek
Rudowski | Rudowski Family

Państwo Anna & Bogdan
Wojtal | Wojtal Family

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
w Chełmie | State School of Higher
Education in Chełm, Poland

Passa Associates Architects

Polish Village Deli Inc. w Windsor
– Halina & Łukasz Troczyński

Polonia Park | The Polish Canadian
Centre Association (Polonia Park)

Polski Klub Towarzyski w Windsor |
The Polish Social Club of Windsor

Polsko-Kanadyjskie Stowarzyszenie
Biznesmenów i Profesjonalistów
w Windsor | The Polish Canadian
Business and Professional
Association of Windsor

RCS Royal Cleaning Systems
– Kris Laskowski & family

Royal Financial Binder R.E.
– Wes & Miki Kukiela

Stowarzyszenie Weteranów Armii
Polskiej (SWAP) Placówka 126
w Windsor | The Polish Canadian
Veterans Association, Post 126

Sziler Financial Services – Arleta Sziler

Team Kanada – Michelle Gajewski

Walker Dental Clinic – Dr.
Zbigniew Pona

Zespół Pieśni i Tańca Tatry | The
Tatry Song and Dance Ensemble

Związek Harcerstwa Polskiego
(ZHP) w Windsor, Kanada | The
Polish Scouting Association
in Windsor, Canada

Związek Narodowy Polski, PNA | The
Polish National Alliance of the USA

Związek Polaków w Kanadzie
(ZPwK) Grupa 20 | The Polish
Alliance of Canada Branch 20

POLONIA PARK

OFFERING AFFORDABLE HOUSING SINCE 1980

5085 S NATIONAL ST, WINDSOR, ON N8Y 2G2 PHONE: (519) 944-0550

Polish Canadian Centre Association - Polonia Park was established in 1980.

Polonia Park is a non-profit housing project located in the east of Windsor, Ontario, Canada.

This impressive development consists of 41 buildings and 342 apartments.

POLONIA PARK provides subsidized housing for person or families of low income, together with associated services, and ancillary social, cultural and recreational facilities for the use of the residents and their guests and visitors.

POLONIA PARK welcomes people of all heritages and has rightly been recognized for its pioneering attitude and the example it has set. This is the housing project designed to accommodate those who need an affordable place to live in dignity and with pride.

Shop
THE **LARGEST SELECTION** OF
CANADIAN
MADE
FURNITURE IN ONTARIO

(Yvonne)

COULTER'S FURNITURE

1324 Windsor Ave.

www.coulters.com

(519) 253-7422

ISBN 978-83-965507-0-5

9 788396 550705